موصل ولايتی

سالنامهٔ رسميه‌سيدر

١٣٣٠

سنهٔ هجريه‌سنه مخصوص اولمق اوزره
بشنجی دفعه اوله‌رق

موصل

(مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر)

موصل ولايتی

سالنامهٔ رسمیسیدر

۱۳۳۰

سنهٔ هجریه‌سنه مخصوص اولمق اوزره
بشنجی دفعه اوله‌رق

موصل

(مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر)

❁ مقدمه ❁

ولایتلرده — سالنامه نامیله طبع ونشر اولنان وثیقهٔ رسمیه‌نك داخل وخارج ایچون بخش ایلدیکی منافع مهمه یعنی بر مملکتك قابلیت ارضیه وموقعیه‌سنه ودرجهٔ صنعت وتجارت وزراعتله خصوصیت جغرافیه ووقایع تاریخیه‌سنه والحاصل اومملکتك احوال سابقه‌وحاضرهٔ خصوصیه وعمومیه‌سنه معلومات اساسیه‌استحصالی ایچون سالنامه‌لرك ایتدکاری خدمات نافعه آزادهٔ تذکاردر

بو خدمت واهمیتله برابر ولایتمزجه سالنامه اخراجی بر قاچ سنه‌دنبرو دوچار تأخر ومسامحه اولمش ایکن بمنه الکریم بو کره بیك اوچیوز اوتوز سنهٔ هجریه‌سنه محسوباً ترتیب اولنان اشبو سالنامه‌نك مطبعهٔ ولایتده طبعنه موفقیت حاصل اولمشدر .

سالنامه‌نك تاریخ ترتیب واخراجی ملك وملتك سبب سعادت وفلاحی ودولت ابدمدت عثمانیه‌نك باعث سلامت ونجاحی اولان مشروطیت مبجله‌مزك بشنجی سنهٔ دوریه‌سنه وبرنجی پادشاه مشروطیت ❁ سلطان محمد خان خامس ❁ افندمز حضرتلرینك دردنجی سنهٔ جلوسیه‌سنه شرف مصادف اولمسندن طولایی بالخاصه تبجیل وتقدیره سزادر .

جناب کبریا عند جلیل الهیسنده مقبول اولان اشیا حرمتنه مشروطیت مبجله وملیه‌مزی الی الابد پایدار وپادشاه مشروطیت پرور وخلیفهٔ جناب پیغمبر افندمز حضرتلرینی مشروطیتدن منتظر اولان فوائد وفیوضات مادیه ومعنویه‌نك حسن حصولنه موفقیتله تخت عالی همایونلرنده برقرار بیورسون آمین .

تقويم اوقات وشهور

سنـــــه

۱۳۳۰

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه	١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٢٨٩ سنهٔ هجریه شمسیه	١٩١١ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: محرم الحرام	شهور: کانون اول رومی	شهور: کانون اول افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
جمعه	١	٩	٢٢	٢	١١	٧	١٣	١	٢٧	١	٣٢	٤٥	
جمعه ایرتسی	٢	١٠	٢٣		١١		١٣		٢٧		٣٢	٤٦	اول اربعین
بازار	٣	١١	٢٤		١١		١٣		٢٧		٣٢	٤٧	تحویل شمس
بازار ایرتسی	٤	١٢	٢٥		١١		١٣		٢٧		٣٢	٤٨	بجدی
صالی	٥	١٣	٢٦		١١		١٣		٢٧		٣٢	٤٩	فصل شتا
چهارشنبه	٦	١٤	٢٧		١٠		١٣		٢٧		٣١	٥٠	آخر شب یلدا
پنجشنبه	٧	١٥	٢٨		١٠		١٣		٢٧		٣١	٥١	کون دونمی
جمعه	٨	١٦	٢٩		١٠		١٢		٢٧		٣١	٥٢	فورتنه‌سی
جمعه ایرتسی	٩	١٧	٣٠		١٠		١٢		٢٧		٣١	٥٣	
بازار	١٠	١٨	٣١		٩		١٢		٢٧		٣١	٥٤	یوم عاشورا
بازار ایرتسی	١١	١٩	١		٩		١٢		٢٧		٣١	٥٥	کانون ثانی
صالی	١٢	٢٠	٢		٩		١٢		٢٧		٣١	٥٦	افرنجی سنه
چهارشنبه	١٣	٢١	٣		٨		١١		٢٧		٣١	٥٧	میلادیه
پنجشنبه	١٤	٢٢	٤		٨		١١		٢٧		٣١	٥٨	١٩٠٢
جمعه	١٥	٢٣	٥	٢	٧	٧	١٠	١	٢٧	١	٣١	٥٩	فورتنه ٣ نو

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه

١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنه میلادیه

ایام	شهور: محرم الحرام	شهور: کانون اول رومی	شهور: کانون اول افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	اعداد روز قاسم	مواسم
جمعه ایرتسی	١٦	٢٤	٦	٦	٢	١٠	٧	٢٧	١٠	٣١	١	٦٠	
بازار	١٧	٢٥	٧	٥		١		٢٧		٣١		٦١	شب میلاد عیسی
بازار ایرتسی	١٨	٢٦	٨	٤		٩		٢٧		٣١		٦٢	علیه السلام
صالی	١٩	٢٧	٩	٣		٩		٢٧		٣١		٦٣	
چهارشنبه	٢٠	٢٨	١٠	٢		٩		٢٧		٣١		٦٤	
پنجشنبه	٢١	٢٩	١١	٠		٨		٢٧		٣٠		٦٥	
جمعه	٢٢	٣	١٢	٥٩	١	٨		٢٧		٣٠		٦٦	
جمعه ایرتسی	٢٣	٣١	١٣	٥٨		٧		٢٧		٣٠		٦٧	
بازار	٢٤	١	١٤	٥٧		٦		٢٦		٣٠		٦٨	کانون ٢ رومی
بازار ایرتسی	٢٥	٢	١٥	٥٦		٦		٢٦		٣٠		٦٩	٣١ یوم
صالی	٢٦	٣	١٦	٥٥		٥		٢٦		٣٠		٧٠	
چهارشنبه	٢٧	٤	١٧	٥٣		٥		٢٦		٢٩		٧١	فورتنه
پنجشنبه	٢٨	٥	١٨	٥٠		٤		٢٦		٢٩		٧٢	
جمعه	٢٩	٦	١٩	٥		٣		٢٦		٢٩		٧٣	تعمید عیسی
جمعه ایرتسی	٣٠	٧	٢	٤٩	١	٢	٧	٢٦	١٠	٢٩	١	٧٤	علیه السلام

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه ١٣٨٩ سنهٔ هجریه شمسیه	١٣٢٧ سنهٔ مالیه ١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: صفر الخیر	شهور: کانون ثانی رومی	شهور: کانون ثانی افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
بازار	١	٨	٢١	١	٤٧	٧	١	١٠	٢٦	١	٢٩	٧٥	
بازار ایرتسی	٢	٩	٢٢		٤٦	٧	٠		٢٦		٢٩	٧٦	
صالی	٣	١٠	٢٣		٤٤	٦	٥٩		٢٦		٢٩	٧٧	تحویل شمس بدلو
چهارشنبه	٤	١١	٢٤		٤٣		٨٥		٢٦		٢٩	٧٨	
پنجشنبه	٥	١٢	٢٥		٤١		٨٥		٢٦		٢٨	٧٩	
جمعه	٦	١٣	٢٦		٤٠		٧٥		٢٦		٢٨	٨٠	شدت برودت
جمعه ایرتسی	٧	١٤	٢٧		٣٨		٦٥		٢٦		٢٨	٨١	
بازار	٨	١٥	٢٨		٣٦		٤٥		٢٦		٢٨	٨٢	
بازار ایرتسی	٩	١٦	٢٩		٣٥		٣٥		٢٦		٢٨	٨٣	
صالی	١٠	١٧	٣٠		٣٣		٣٥		٢٦		٢٨	٨٤	
چهارشنبه	١١	١٨	٣١		٣١		٣٥		٢٥		٢٨	٨٥	آخر اربعین
پنجشنبه	١٢	١٩	١		٢٩		٢٥		٢٥		٢٧	٨٦	اول خمسین
جمعه	١٣	٢٠	٢		٢٧		١٥		٢٥		٢٧	٨٧	شباط افرنجی ٢٩
جمعه ایرتسی	١٤	٢١	٣		٢٥		٠٥		٢٥		٢٧	٨٨	یوم
بازار	١٥	٢٢	٤	١	٢٣	٦	٤٩	١٠	٢٥	١	٢٧	٨٩	

١٣٣ سنۀ هجریۀ قمریه	١٣٢٧ سنۀ مالیه
١٢٨٩ سنۀ هجریۀ شمسیه	١٩١٢ سنۀ میلادیه

ایام	شهور: صفر الخیر	شهور: کانون ثانی رومی	شهور: شباط افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	قاسم: ایام	مواسم
بازار ایرتسی	١٦	٢٣	٥	٢١	١	٤٧	٦	٢٥	١٠	٢٧	١	٩٠	غایت شدۀ سرما
صالی	١٧	٢٤	٦	١٩		٤٦		٢٥		٢٧		٩١	
چهارشنبه	١٨	٢٥	٧	١٧		٤٥		٢٥		٢٧		٩٢	
پنجشنبه	١٩	٢٦	٨	١٥		٤٤		٢٥		٢٦		٩٣	
جمعه	٢٠	٢٧	٩	١٣		٤٣		٢٥		٢٦		٩٤	
جمعه ایرتسی	٢١	٢٨	١٠	١١		٤٢		٢٥		٢٦		٩٥	
بازار	٢٢	٢٩	١١	٩		٤١		٢٥		٢٦		٩٦	
بازار ایرتسی	٢٣	٣٠	١٢	٧		٤٠		٢٥		٢٦		٩٧	
صالی	٢٤	٣١	١٣	٥		٤٠		٢٥		٢٦		٩٨	
چهارشنبه	٢٥	١	١٤	٣		٤٠		٢٤		٢٦		٩٩	شباط رومی
پنجشنبه	٢٦	٢	١٥	١	١	٣٩		٢٤		٢٦		١٠	٢٩ یوم
جمعه	٢٧	٣	١٦	٥٩	١٢	٣٨		٢٤		٢٥		١٠١	کثرت مطر
جمعه ایرتسی	٢٨	٤	١٧	٥٧		٣٧		٢٤		٢٥		١٠٢	و ثلج
بازار	٢٩	٥	١٨	٥٥	١٢	٣٥	٦	٢٤	١	٢٥	١	١٠٣	فصل شتانک شدتلی زمانی

١٣٣٠ سنهٔ هجریهٔ قمریه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه

١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ربیع الاول	شهور: شباط رومی	شهور: شباط افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	[illegible]	مواسم
پازار ایرتسی	١	٦	١٩	٥٢	١٢	٣٤	٦	٤٠	٩	٢٥	١	١٠٤	
صالی	٢	٧	٢٠	٥٠		٣٣		٤٠		٢٥		١٠٥	جمرهٔ اول هوا
چهارشنبه	٣	٨	٢١	٤٨		٣٢		٤٠		٢٥		١٠٦	تحویل شمس
پنجشنبه	٤	٩	٢٢	٤٦		٣١		٣٩		٢٥		١٠٧	بحوت
جمعه	٥	١٠	٢٣	٤٤		٣٠		٣٩		٢٥		١٠٨	
جمعه ایرتسی	٦	١١	٢٤	٤٢		٢٩		٣٨		٢٥		١٠٩	
پازار	٧	١٢	٢٥	٤٠		٢٨		٣٨		٢٥		١١٠	
پازار ایرتسی	٨	١٣	٢٦	٣٨		٢٧		٣٨		٢٥		١١١	
صالی	٩	١٤	٢٧	٣٦		٢٦		٣٨		٢٤		١١٢	جمرهٔ ثانی ماء
چهارشنبه	١٠	١٥	٢٨	٣٤		٢٤		٣٧		٢٤		١١٣	آمدن لقلق
پنجشنبه	١١	١٦	٢٩	٣٢		٢٣		٣٧		٢٤		١١٤	مولد النبی ع م
جمعه	١٢	١٧	١	٣٠		٢٢		٣٧		٢٤		١١٥	مارت افرنجی
جمعه ایرتسی	١٣	١٨	٢	٢٨		٢١		٣٧		٢٤		١١٦	جریان ماء
پازار	١٤	١٩	٣	٢٥		٢٠		٣٦		٢٤		١١٧	اشجار
پازار ایرتسی	١٥	٢٠	٤	٢٣	١٢	١٩	٦	٣٦	٩	٢٤	١	١١٨	

١٣٣٠ سنهٔ هجریهٔ قمریه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه

١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ربیع الاول	شهور: شباط رومی	شهور: مارت افرنجی	طلوع شمس ساعت	طلوع شمس دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	عصر ساعت	عصر دقیقه	عشاء ساعت	عشاء دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
صالی	١٦	٢١	٥	١٢	٢١	٦	١٨	٩	٣٦	١	٢٤	١١٩	جمرهٔ ثا : بخاك
چهارشنبه	١٧	٢٢	٦		١٨		١٧		٣٥		٢٤	١٢٠	باغ بودمه زمانی
پنجشنبه	١٨	٢٣	٧		١٦		١٥		٣٥		٢٤	١٢١	
جمعه	١٩	٢٤	٨		١٣		١٤		٣٥		٢٤	١٢٢	
جمعه ایرتسی	٢٠	٢٥	٩		١١		١٣		٣٥		٢٤	١٢٣	
پازار	٢١	٢٦	١		٨		١١		٣٤		٢٤	١٢٤	اول برد عجوز
پازار ایرتسی	٢٢	٢٧	١١		٥		٩		٣٤		٢٤	١٢٥	
صالی	٢٣	٢٨	١٢		٣		٨		٣٣		٢٤	١٢٦	
چهارشنبه	٢٤	٢٩	١٣	١٢	١		٨		٣٢		٢٤	١٢٧	
پنجشنبه	٢٥	١	١٤	١٢	٠		٨		٣٢		٢٤	١٢٨	مارت رومی سنهٔ
جمعه	٢٦	٢	١٥	١١	٥٨		٧		٣١		٢٤	١٢٩	مالیه ١٣٢٨
جمعه ایرتسی	٢٧	٣	١٦		٥٦		٦		٣١		٢٤	١٣٠	
پازار	٢٨	٤	١٧		٥٤		٥		٣٠		٢٤	١٣١	تساوی لیل ونهار
پازار ایرتسی	٢٩	٥	١٨		٥١		٤		٢٩		٢٥	١٣٢	شرعی اخر برد
صالی	٣٠	٦	١٩	١١	٤٩	٦	٢	٩	٢٩	١	٢٥	١٣٣	عجوز

۱۳۳۰ سنهٔ هجریه قمریه
۱۳۸۹ سنهٔ هجریه شمسیه

۱۳۲۷ سنهٔ مالیه
۱۹۱۲ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ربیع الآخر	شهور: مارت رومی	شهور: مارت افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	اعداد روز قاسم	مواسم
چهارشنبه	١	٧	٢٠	٤٧	١١	١	٦	٢٨	٩	٢٥	١	١٣٤	آخر خمسین
پنجشنبه	٢	٨	٢١	٤٤		٠	٦	٢٧		٢٥		١٣٥	
جمعه	٣	٩	٢٢	٤٢		٥٩	٥	٢٧		٢٥		١٣٦	
جمعه ایرتسی	٤	١٠	٢٣	٤٠		٥٨		٢٦		٢٥		١٣٧	نوروز سلطانی
پازار	٥	١١	٢٤	٣٧		٥٦		٢٦		٢٥		١٣٨	تحویل شمس
پازار ایرتسی	٦	١٢	٢٥	٣٥		٥٥		٢٥		٢٥		١٣٩	بحمل اول فصل
صالی	٧	١٣	٢٦	٣٢		٥٤		٢٥		٢٥		١٤٠	بهار
چهارشنبه	٨	١٤	٢٧	٣١		٥٣		٢٤		٢٥		١٤١	حرکت حشرات
پنجشنبه	٩	١٥	٢٨	٢٨		٥٢		٢٣		٢٦		١٤٢	فورتنه
جمعه	١٠	١٦	٢٩	٢٦		٥١		٢٣		٢٦		١٤٣	
جمعه ایرتسی	١١	١٧	٣٠	٢٤		٥٠		٢٢		٢٦		١٤٤	انکشاف ازهار
پازار	١٢	١٨	٣١	٢٢		٤٩		٢٢		٢٦		١٤٥	
پازار ایرتسی	١٣	١٩	١	١٩		٤٨		٢١		٢٦		١٤٦	نیسان افرنجی
صالی	١٤	٢٠	٢	١٧		٤٧		٢٠		٢٦		١٤٧	٣٠ یوم
چهارشنبه	١٥	٢١	٣	١٥	١١	٤٦	٥	٢٠	٩	٢٦	٩	١٤٨	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٢٨٩ سنهٔ هجریه شمسیه

١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ربیع الآخر	شهور: مارت رومی	شهور: نیسان افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
پنجشنبه	١٦	٢٢	٤	١١	١٢	٥	٤٥	٩	١٩	١	٢٦	١٤٩	
جمعه	١٧	٢٣	٥		١٠		٤٤		١٩		٢٧	١٥٠	
جمعه ایرتسی	١٨	٢٤	٦		٨		٤٣		١٨		٢٧	١٥١	فریاد عندلیب
بازار	١٩	٢٥	٧		٦		٤١		١٧		٢٧	١٥٢	
بازار ایرتسی	٢٠	٢٦	٨		٣		٤٠		١٧		٢٧	١٥٣	قزلغنج فورتنه
صالی	٢١	٢٧	٩	١١	١		٣٩		١٦		٢٧	١٥٤	سی
چهارشنبه	٢٢	٢٨	١٠	١٠	٥٩		٣٨		١٥		٢٨	١٥٥	
پنجشنبه	٢٣	٢٩	١١		٥٧		٣٦		١٥		٢٨	١٥٦	
جمعه	٢٤	٣٠	١٢		٥٥		٣٥		١٤		٢٨	١٥٧	فورتنه
جمعه ایرتسی	٢٥	٣١	١٣		٥٢		٣٤		١٣		٢٨	١٥٨	
بازار	٢٦	١	١٤		٥٠		٣٣		١٣		٢٩	١٥٩	نیسان رومی
بازار ایرتسی	٢٧	٢	١٥		٤٨		٣٢		١٢		٢٩	١٦	١٣ یوم
صالی	٢٨	٣	١٦		٤٦		٣١		١٢		٢٩	١٦١	
چهارشنبه	٢٩	٤	١٧	١	٤٤	٥	٣٠	٩	١١	١	٢٩	١٦٢	فورتنه

۱۳۳۰ سنهٔ هجریه قمریه — ۱۳۲۷ سنهٔ مالیه
۱۲۸۹ سنهٔ هجریهٔ شمسیه — ۱۹۱۲ سنه میلادیه

ایام	شهور: جمادی الاول	شهور: ایار رومی	شهور: نیسان افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
پنجشنبه	۱	۵	۱۸	۱۰	۴۲	۵	۲۹	۹	۱۱	۱	۳	۱۶۳	
جمعه	۲	۶	۱۹		۴۰		۲۷		۱۰		۳۰	۱۶۴	
جمعه ایرتسی	۳	۷	۲۰		۳۷		۲۷		۹		۳۰	۱۶۵	
بازار	۴	۸	۲۱		۳۵		۲۶		۸		۳۱	۱۶۶	
بازار ایرتسی	۵	۹	۲۲		۳۳		۲۵		۸		۳۱	۱۶۷	تحویل شمس
صالی	۶	۱۰	۲۳		۳۱		۲۴		۷		۳۱	۱۶۸	بثور
چهارشنبه	۷	۱۱	۲۴		۲۹		۲۳		۷		۳۱	۱۵۹	
پنجشنبه	۸	۱۲	۲۵		۲۷		۲۳		۶		۳۲	۱۷۰	
جمعه	۹	۱۳	۲۶		۲۵		۲۱		۵		۳۲	۱۷۱	
جمعه ایرتسی	۱۰	۱۴	۲۷		۲۳		۲۰		۵		۳۲	۱۷۲	جلوس همایون
بازار	۱۱	۱۵	۲۸		۲۱		۱۹		۴		۳۲	۱۷۳	حضرت پادشاهی
بازار ایرتسی	۱۲	۱۶	۲۹		۱۹		۱۸		۳		۳۳	۱۷۴	
صالی	۱۳	۱۷	۳۰		۱۷		۱۷		۲		۳۳	۱۷۵	
چهارشنبه	۱۴	۱۷	۱		۱۵		۱۶		۱		۳۴	۱۷۶	مایس افرنجی
پنجشنبه	۱۵	۱۹	۲	۱۰	۱۳	۵	۱۵	۹	۱	۱	۳۴	۱۷۷	یوم ۳۱

۱۳۳۰ سنهٔ هجریهٔ قمریه ۱۲۸۹ سنهٔ هجریهٔ شمسیه	۱۳۲۷ سنهٔ مالیه ۱۹۱۲ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: جمادی الاولی	شهور: نیسان رومی	شهور: مایس افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	روز قاسم	مواسم
جمعه	۱۶	۲۰	۳	۱۰	۱۱	۵	۱۴	۹	۰	۱	۳٤	۱۷۸	
جمعه ایرتسی	۱۷	۲۱	٤		۹		۱۳	۸	۵۹		۳۵	۱۷۹	
پازار	۱۸	۲۲	۵		۸		۱۲		۵۸		۳۵	۱	روز خضر
پازارایرتسی	۱۹	۲۳	٦		٦		۱۱		۵۷		۳۵	۲	
صالی	۲۰	۲٤	۷		٤		۱۰		۵٦		۳٦	۳	
چهارشنبه	۲۱	۲۵	۸		۲		۹		۵٦		۳٦	٤	غایت قرهٔ بهار
پنجشنبه	۲۲	۲٦	۹	۱۰	۰		۸		۵۵		۳٦	۵	
جمعه	۲۳	۲۷	۱	۹	۵۹		۷		۵۵		۳۷	٦	
جمعه ایرتسی	۲٤	۲۸	۱۱		۵۷		٦		۵٤		۳۷	۷	آخر ایام مطر
پازار	۲۵	۲۹	۱۲		۵۵		٦		۵٤		۳۷	۸	
پازارایرتسی	۲٦	۳۰	۱۳		۵۳		۵		۵۳		۳۸	۹	
صالی	۲۷	۱	۱٤		۵۱		٤		۵۲		۳۸	۱	مایس ، ومی ۳۱
چهارشنبه	۲۸	۲	۱۵		۵۰		۳		۵۲		۳۸	۱۱	یوم
پنجشنبه	۲۹	۳	۱٦		٤۹		۲		۵۱		۳۹	۱۲	فورتنه
جمعه	۳۰	٤	۱۷	۹	٤۷	۵	۱	۸	۵۱	۱	٤	۱۳	

۱۳۳۰ سنهٔ هجریه قمریه
۱۳۸۹ سنهٔ هجریه شمسیه

۱۳۲۷ سنهٔ مالیه
۱۹۱۲ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: جمادی الآخره	شهور: رومی مایس	شهور: افرنجی مایس	طلوع شمس ساعت	طلوع شمس دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	عصر ساعت	عصر دقیقه	عشاء ساعت	عشاء دقیقه	اعداد روز خضر	مواسم
جمعه ایرتسی	۱	۵	۱۸	۹	۴۶	۵	۱	۸	۵۰	۱	۴۰	۱۴	
بازار	۲	۶	۱۹		۴۴	۵	۰		۵۰		۴۰	۱۵	
بازارایرتسی	۳	۷	۲۰		۴۳	۴	۵۹		۴۹		۴۱	۱۶	فورتنه
صالی	۴	۸	۲۱		۴۱		۵۹		۴۸		۴۱	۱۷	
چهارشنبه	۵	۹	۲۲		۳۹		۵۸		۴۸		۴۲	۱۸	
پنجشنبه	۶	۱۰	۲۳		۳۸		۵۷		۴۷		۴۲	۱۹	تحویل شمس
جمعه	۷	۱۱	۲۴		۳۶		۵۵		۴۶		۴۲	۲۰	بجوزا
جمعه ایرتسی	۸	۱۲	۲۵		۳۵		۵۵		۴۶		۴۲	۲۱	اولکر فورتنه
بازار	۹	۱۳	۲۶		۳۴		۵۴		۴۵		۴۳	۲۲	سی
بازارایرتسی	۱۰	۱۴	۲۷		۳۳		۵۳		۴۴		۴۳	۲۳	
صالی	۱۱	۱۵	۲۸		۳۲		۵۳		۴۳		۴۳	۲۴	
چهارشنبه	۱۲	۱۶	۲۹		۳۱		۵۲		۴۲		۴۲	۲۵	
پنجشنبه	۱۳	۱۷	۳۰		۳۰		۵۲		۴۲		۴۲	۲۶	
جمعه	۱۴	۱۸	۳۱		۲۹		۵۱		۴۱		۴۱	۲۷	حزیران
جمعه ایرتسی	۱۵	۱۹	۱	۹	۲۸	۴	۵۱	۸	۴۱		۴۱	۲۸	افرنجی ۳۰ یوم

۱۳۳۰ سنهٔ هجریه قمریه
۱۲۸۹ سنهٔ هجریه شمسیه

۱۳۲۷ سنهٔ مالیه
۱۹۱۲ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: جمادی الآخر	شهور: مایس رومی	شهور: حزیران افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	اعداد روز قاسم	مواسم
پازار	۱۶	۲۰	۲	۲۷	۹	۵۱	٤	٤۰	۸	٤٤	۱	۲۹	
پازارایرتسی	۱۷	۲۱	۳	۲٦		۵۱		٤۰		٤٤		۳۰	
صالی	۱۸	۲۲	٤	۲۵		۵۰		٤۰		٤۵		۳۱	فورتنه
چهارشنبه	۱۹	۲۳	۵	۲٤		۵۰		۳۹		٤۵		۳۲	
پنجشنبه	۲۰	۲٤	٦	۲۳		٤۹		۳۹		٤۵		۳۳	
جمعه	۲۱	۲۵	۷	۲۲		٤۹		۳۹		٤۵		۳٤	
جمعه ایرتسی	۲۲	۲٦	۸	۲۱		٤۹		۳۸		٤٦		۳۵	
پازار	۲۳	۲۷	۹	۲۱		٤۸		۳۸		٤٦		۳٦	اول حصاد
پازارایرتسی	۲٤	۲۸	۱۰	۲۰		٤۸		۳۸		٤٦		۳۷	فورتنه
صالی	۲۵	۲۹	۱۱	۲۰		٤۸		۳۷		٤٦		۳۸	
چهارشنبه	۲٦	۳۰	۱۲	۱۹		٤۸		۳۷		٤٦		۳۹	
پنجشنبه	۲۷	۳۱	۱۳	۱۹		٤۸		۳۷		٤۷		٤	
جمعه	۲۸	۱	۱٤	۱۹		٤۷		۳٦		٤۷		٤۱	حزیران رومی
جمعه ایرتسی	۲۹	۲	۱۵	۱۸	۹	٤۷	٤	۳٦	۸	٤۷	۱	٤۲	۳۰ یوم

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه	١٣٢٧ سنهٔ مالیه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه	١٩١٢ سنه میلادیه

ایام	شهور: رجب الفرد	شهور: حزیران رومی	شهور: حزیران افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقیقه	ظهر: ساعت	عصر: دقیقه	عصر: ساعت	عشاء: دقیقه	عشاء: ساعت	اعداد روز خضر	مواسم
بازار	١	٣	١٦	١٨	٩	٤٧	٤	٣٦	٨	٤٧	١	٤٣	
بازارایرتسی	٢	٤	١٧	١٨		٤٧		٣٦		٤٧		٤٤	
صالی	٣	٥	١٨	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٤٥	اول روز یلدا
چهارشنبه	٤	٦	١٩	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٤٦	
پنجشنبه	٥	٧	٢٠	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٤٧	
جمعه	٦	٨	٢١	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٤٨	لیلهٔ رغایب
جمعه ایرتسی	٧	٩	٢٢	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٤٩	اول فصل صیف
بازار	٨	١٠	٢٣	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٥٠	تحویل شمس
بازارایرتسی	٩	١١	٢٤	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٥١	بسرطان
صالی	١٠	١٢	٢٥	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٥٢	کون دونمی
چهارشنبه	١١	١٣	٢٦	١٧		٤٧		٣٦		٤٧		٥٣	قورتنه‌سی
پنجشنبه	١٢	١٤	٢٧	١٨		٤٧		٣٦		٤٧		٥٤	آخر روز یلدا
جمعه	١٣	١٥	٢٨	١٨		٤٧		٣٦		٤٧		٥٥	
جمعه ایرتسی	١٤	١٦	٢٩	١٨		٤٧		٣٦		٤٧		٥٦	
بازار	١٥	١٧	٣٠	١٩	٩	٤٧	٤	٣٦	٨	٤٧	١	٥٧	اول بادسموم

١٣٣٠ سنهٔ هجريهٔ قمريه	١٣٢٨ سنهٔ ماليه
١٢٨٩ سنهٔ هجريهٔ شمسيه	١٩١٢ سنهٔ ميلاديه

ايام	شهور: رجب الفرد	حزيران رومى	تموز افرنجى	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقيقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقيقه	عصر: ساعت	عصر: دقيقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقيقه	روز خضر: ايام	مواسم
پازارايرتسى	١٦	١٨	١	٩	١٩	٤	٤٨	٨	٣٧	١	٤٧	٥٨	فورتنه
صالى	١٧	١٩	٢		٢٠		٤٨		٣٧		٤٦	٥٩	
چهارشنبه	١٨	٢٠	٣		٢٠		٤٨		٣٧		٤٦	٦	
پنجشنبه	١٩	٢١	٤		٢١		٤٨		٣٧		٤٦	٦١	
جمعه	٢٠	٢٢	٥		٢١		٤٩		٣٨		٤٦	٦٢	
جمعه ايرتسى	٢١	٢٣	٦		٢٢		٤٩		٣٨		٤٦	٦٣	
پازار	٢٢	٢٤	٧		٢٢		٤٩		٣٨		٤٦	٦٤	
پازارايرتسى	٢٣	٢٥	٨		٢٣		٥٠		٣٩		٤٥	٦٥	آتش كيجه سى
صالى	٢٤	٢٦	٩		٢٣		٥٠		٣٩		٤٥	٦٦	
چهارشنبه	٢٥	٢٧	١٠		٢٤		٥٠		٤٠		٤٥	٦٧	
پنجشنبه	٢٦	٢٨	١١		٢٥		٥١		٤٠		٤٥	٦٨	فورتنه
جمعه	٢٧	٢٩	١٢		٢٦		٥١		٤١		٤٤	٦٩	ليلهٔ مباركهٔ
جمعه ايرتسى	٢٨	٣٠	١٣		٢٧		٥٢		٤١		٤٤	٧٠	معراج
پازار	٢٩	١	١٤		٢٧		٥٢		٤٠		٤٤	٧١	تموز رومى ٣١
ازارايرتسى	٣٠	٢	١٥	٩	٢٩	٤	٥٢	٨	٤١	١	٤٤	٧٢	يوم

١٣٣٠ سنهٔ هجریهٔ قمریه | ١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه | ١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: شعبان المعظم	اغستوز رومی	اغستوز افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	ساعت	ظهر: دقیقه	ساعت	عصر: دقیقه	ساعت	عشاء: دقیقه	ساعت	اعداد روز خضر	مواسم
صالی	١	٣	١٦	٣٠	٩	٥٣	٤	٤٢	٨	٤٣	١	٧٣	
چهارشنبه	٢	٤	١٧	٣١		٥٤		٤٣		٤٣		٧٤	
پنجشنبه	٣	٥	١٨	٣٢		٥٤		٤٤		٤٣		٧٥	اشتداد حرارت
جمعه	٤	٦	١٩	٣٣		٥٥		٤٤		٤٢		٧٦	
جمعه ایرتسی	٥	٧	٢٠	٣٥		٥٦		٤٥		٤٢		٧٧	
بازار	٦	٨	٢١	٣٦		٥٦		٤٦		٤٢		٧٨	
بازار ایرتسی	٧	٩	٢٢	٣٨		٥٧		٤٦		٤١		٧٩	
صالی	٨	١٠	٢٣	٣٩		٥٨		٤٧		٤١		٨٠	عید ملی عثمانی
چهارشنبه	٩	١١	٢٤	٤١		٥٩	٤	٤٨		٤١		٨١	تحویل شمس
پنجشنبه	١٠	١٢	٢٥	٤٢		١	٥	٤٩		٤٠		٨٢	بأسد
جمعه	١١	١٣	٢٦	٤٤		١		٥٠		٤٠		٨٣	
جمعه ایرتسی	١٢	١٤	٢٧	٤٤		٢		٥١		٤٠		٨٤	
بازار	١٣	١٥	٢٨	٤٧		٣		٥١		٣٩		٨٥	
بازار ایرتسی	١٤	١٦	٢٩	٤٨		٣		٥٢		٣٩		٨٦	فورتنه
صالی	١٥	١٧	٣٠	٥	٩	٤		٥٣	٨	٣٩	١	٨٧	لیلهٔ برات

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه	١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٢٨٩ سنهٔ هجریه شمسیه	١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: شعبان المعظم	شهور: اغستوس رومی	شهور: اغستوس افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز خضر	مواسم
چهارشنبه	١٦	١٨	٣١	٩	٥١	٥	٥	٨	٥٣	١	٣٨	٨٨	اول ایام باحور
پنجشنبه	١٧	١٩	١		٥٣		٥		٥٣		٣٨	٨٩	اغستوس
جمعه	١٨	٢٠	٢		٥٥		٦		٥٤		٣٨	٩٠	افرنجی ٣١ یوم
جمعه ایرتسی	١٩	٢١	٣		٥٧		٧		٥٤		٣٧	٩١	
پازار	٢٠	٢٢	٤		٥٨		٨		٥٥		٣٧	٩٢	
پازار ایرتسی	٢١	٢٣	٥	١٠	١		٩		٥٦		٣٦	٩٣	
صالی	٢٢	٢٤	٦		٢		١٠		٥٦		٣٦	٩٤	غایت قوهٔ کرما
چهارشنبه	٢٣	٢٥	٧		٤		١١		٥٧		٣٦	٩٥	آخر ایام باحور
پنجشنبه	٢٤	٢٦	٨		٥		١٢		٥٧		٣٥	٩٦	
جمعه	٢٥	٢٧	٩		٧		١٣		٥٨		٣٥	٩٧	
جمعه ایرتسی	٢٦	٢٨	١٠		٩		١٣		٥٩		٣٥	٩٨	
پازار	٢٧	٢٩	١١		١١		١٤	٨	٥٩		٣٤	٩٩	
پازار ایرتسی	٢٨	٣٠	١٢		١٣		١٤	٩	٠		٣٤	١٠٠	
صالی	٢٩	٣١	١٣	١٠	١٥	٥	١٥	٩	٠	١	٣٤	١٠١	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٣٨٩ سنهٔ هجریه شمسیه

١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: رمضان المبارك	شهور: اغستوس رومی	شهور: اغستوس افرنجی	طلوع شمس دقیقه	طلوع شمس ساعت	ظهر دقیقه	ظهر ساعت	عصر دقیقه	عصر ساعت	عشاء دقیقه	عشاء ساعت	امساك دقیقه	امساك ساعت	اعداد روز خضر	مواسم
چهارشنبه	١	١	١٤	١٧	١٠	١٦	٥	١	٩	٣٣	١	٢٣	٨	١٠٢	موسم زراعت
پنجشنبه	٢	٢	١٥	١٩		١٧		٢		٣٣		٣٤		١٠٣	
جمعه	٣	٣	١٦	٢١		١٨		٢		٣٢		٣٦		١٠٤	
جمعه ایرتسی	٤	٤	١٧	٢٣		١٩		٣		٣٢		٣٨		١٠٥	
بازار	٥	٥	١٨	٢٤		٢٠		٤		٣٢		٤١		١٠٦	کوریلشمس استقبالك
بازار ایرتسی	٦	٦	١٩	٢٦		٢١		٤		٣٢		٤٣		١٠٧	
صالی	٧	٧	٢	٢٨		٢٢		٥		٣١		٤٥		١٠٨	
چهارشنبه	٨	٨	٢١	٣٠		٢٣		٦		٣١		٤٨		١٠٩	
پنجشنبه	٩	٩	٢٢	٣٢		٢٤		٧		٣١		٥٠		١١٠	
جمعه	١٠	١٠	٢٣	٣٤		٢٥		٨		٣١		٥٣		١١١	تغیر اوراق
جمعه ایرتسی	١١	١١	٢٤	٣٦		٢٦		٩		٣٠		٥٥		١١٢	
بازار	١٢	١٢	٢٥	٣٨		٢٧		١٠		٣٠		٥٧	٨	١١٣	
بازار ایرتسی	١٣	١٣	٢٦	٤٠		٢٨		١١		٣٠		٠	٩	١١٤	رزان اقلق
صالی	١٤	١٤	٢٧	٤٢		٢٩		١٢		٣٠		٢		١١٥	
چهارشنبه	١٥	١٥	٢٨	٤٤	١٠	٣١	٥	١٣	٩	٢٩	١	٥	٩	١١٦	

١٣٣٠ سنهٔ هجريه قمريه ١٣٨٩ سنهٔ هجريه شمسيه	١٣٢٨ سنهٔ ماليه ١٩١٢ سنهٔ ميلاديه

ايام	شهور: رمضان المبارك	شهور: اغستوس رومى	شهور: اغستوس افرنجى	طلوع شمس: دقيقه	طلوع شمس: ساعت	ظهر: دقيقه	ظهر: ساعت	عصر: دقيقه	عصر: ساعت	عشاء: دقيقه	عشاء: ساعت	امساك: دقيقه	امساك: ساعت	اعداد روز خضر	مواسم
پنجشنبه	١٦	١٦	٢٩	٤٧	١٠	٣٢	٥	١٤	٩	٢٩	١	٨	٩	١١٧	
جمعه	١٧	١٧	٣	٤٩		٣٣		١٤		٢٩		١٠		١١٨	
جمعه ايرتسى	١٨	١٨	٣١	٥١		٣٤		١٥		٢٩		١٢		١١٩	
پازار	١٩	١٩	١	٥٤		٣٥		١٥		٢٨		١٤		١٢٠	ايلول افرنجى ٣٠ يوم فورتنه
پازار ايرتسى	٢٠	٢٠	٢	٥٦		٣٦		١٦		٢٨		١٧		١٢١	
صالى	٢١	٢١	٣	٥٨	١٠	٣٧		١٦		٢٨		١٩		١٢٢	
چهارشنبه	٢٢	٢٢	٤	٠	١١	٣٨		١٧		٢٨		٢٢		١٢٣	
پنجشنبه	٢٣	٢٣	٥	٢		٣٩		١٧		٢٧		٢٤		١٢٤	
جمعه	٢٤	٢٤	٦	٥		٤٠		١٨		٢٧		٢٧		١٢٥	
جمعه ايرتسى	٢٥	٢٥	٧	٧		٤١		١٨		٢٧		٢٩		١٢٦	
پازار	٢٦	٢٦	٨	٩		٤٢		١٩		٢٧		٣٢		١٢٧	ليلهٔ مباركهٔ قدر [illegible]
پازار ايرتسى	٢٧	٢٧	٩	١١		٤٤		١٩		٢٧		٣٤		١٢٨	
صالى	٢٨	٢٨	١٠	١٢		٣٥		٢٠		٢٦		٣٦		١٢٩	
چهارشنبه	٢٩	٢٩	١١	١٦		٤٦		٢٠		٢٦		٣٩		١٣٠	
پنجشنبه	٣٠	٣	١٢	١٨	١١	٤٧	٥	٢١	٩	٢٦	١	٤١	٩	١٣١	

١٣٣٠ سنهٔ هجریهٔ قمریه	١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٢٨٩ سنهٔ هجریهٔ شمسیه	١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: شوال شریف	شهور: اغستوس رومی	شهور: ایلول افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز خضر	مواسم
جمعه	١	٣١	١٣	١١	٢٠	٥	٤٨	٩	٢٢	١	٢٦	١٣٢	عید فطر صلاة ١١٥٥
جمعه ایرتسی	٢	١	١٤		٢٢		٤٩		٢٣		٢٦	١٣٣	ایلول رومی ٣٠ یوم
بازار	٣	٢	١٥		٢٥		٥٠		٢٣		٢٦	١٣٤	
بازار ایرتسی	٤	٣	١٦		٢٧		٥١		٢٤		٢٥	١٣٥	
صالی	٥	٤	١٧		٢٩		٥٢		٢٤		٢٥	١٣٦	
چهارشنبه	٦	٥	١٨		٣١		٥٤		٢٥		٢٥	١٣٧	
پنجشنبه	٧	٦	١٩		٣٤		٥٥		٢٥		٢٥	١٣٨	گونشك میزانی
جمعه	٨	٧	٢٠		٣٦		٥٦		٢٦		٢٥	١٣٩	
جمعه ایرتسی	٩	٨	٢١		٣٨		٥٧		٢٦		٢٥	١٤٠	
بازار	١٠	٩	٢٢		٤١		٥٨		٢٧		٢٥	١٤١	
بازار ایرتسی	١١	١٠	٢٣		٤٣	٥	٥٩		٢٧		٢٥	١٤٢	
صالی	١٢	١١	٢٤		٤٥	٦	٠		٢٨		٢٥	١٤٣	
چهارشنبه	١٣	١٢	٢٥		٤٧		٢		٢٨		٢٥	١٤٤	تساوی لیل و نهار
پنجشنبه	١٤	١٣	٢٦		٤٩		٣		٢٩		٢٥	١٤٥	
جمعه	١٥	١٤	٢٧	١١	٥٢	٦	٤	٩	٢٩	١	٢٥	١٤٦	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٢٩٠ سنهٔ هجریه شمسیه

١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: شوال شریف	ایلول رومی	ایلول افرنجی	طلوع شمس: دقیقه	ساعت	ظهر: دقیقه	ساعت	عصر: دقیقه	ساعت	عشاء: دقیقه	ساعت	اعدادروز خضر	مواسم
جمعه ایرتسی	١٦	١٥	٢٨	٥٤	١١	٥	٦	٣٠	٩	٢٤	١	١٤٧	
پازار	١٧	١٦	٢٩	٥٦		٦		٣٠		٢٤		١٤٨	عروج عیسی ع م
پازار ایرتسی	١٨	١٧	٣٠	٥٩	١١	٧		٣١		٢٤		١٤٩	
صالی	١٩	١٨	١	١	١٢	٨		٣١		٢٤		١٥٠	تشرین اول
چهارشنبه	٢٠	١٩	٢	٣		١٠		٣٢		٢٤		١٥١	افرنجی ٣١ یوم
پنجشنبه	٢١	٢٠	٣	٥		١١		٣٢		٢٤		١٥٢	ولادت همایون
جمعه	٢٢	٢١	٤	٨		١٢		٣٣		٢٤		١٥٣	فورتنه
جمعه ایرتسی	٢٣	٢٢	٥	١٠		١٣		٣٣		٢٤		١٥٤	
پازار	٢٤	٢٣	٦	١٢		١٤		٣٤		٢٤		١٥٥	
پازار ایرتسی	٢٥	٢٤	٧	١٤		١٥		٣٤		٢٤		١٥٦	
صالی	٢٦	٢٥	٨	١٧		١٦		٣٤		٢٤		١٥٧	
چهارشنبه	٢٧	٢٦	٩	١٩		١٧		٣٥		٢٤		١٥٨	بدأ سقوط اوراق
پنجشنبه	٢٨	٢٧	١٠	٢١		١٩		٣٥		٢٤		١٥٩	
جمعه	٢٩	٢٨	١١	٢٣	١٢	٢٠	٦	٣٥	٩	٢٤	١	١٦٠	سریم آنا فورتنه

۱۳۳۰ سنهٔ هجریه قمریه ۱۲۹۰ سنهٔ هجریهٔ شمسیه	۱۳۲۸ سنهٔ مالیه ۱۹۱۲ سنه میلادیه

ایام	شهور: ذی القعده	شهور: ایلول رومی	شهور: تشرین اول افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز خضر	مواسم
جمعه ایرتسی	۱	۲۹	۱۲	۱۲	۲۶	۶	۲۱	۹	۳۶	۱	۲۴	۱۶۱	
بازار	۲	۳	۱۳		۲۸		۲۲		۳۶		۲۴	۱۶۲	
بازار ایرتسی	۳	۱	۱۴		۳۰		۲۳		۳۶		۲۴	۱۶۳	• تشرین اول
صالی	۴	۲	۱۵		۳۲		۲۴		۳۷		۲۴	۱۶۴	رومی ۳۱ و م
چهارشنبه	۵	۳	۱۶		۳۴		۲۵		۳۷		۲۴	۱۶۵	
پنجشنبه	۹	۴	۱۷		۳۶		۲۶		۳۷		۲۴	۱۶۶	
جمعه	۷	۵	۱۸		۳۸		۲۷		۳۸		۲۵	۱۶۷	
جمعه ایرتسی	۸	۶	۱۹		۴۰		۲۹		۳۸		۲۵	۱۶۸	
بازار	۹	۷	۲۰		۴۲		۳۰		۳۸		۲۵	۱۶۹	
بازار ایرتسی	۱۰	۸	۲۱		۴۴		۳۱		۳۹		۲۵	۱۷۰	
صالی	۱۱	۹	۲۲		۴۷		۳۲		۳۹		۲۵	۱۷۱	
چهارشنبه	۱۲	۱۰	۲۳		۴۹		۳۳		۳۹		۲۵	۱۷۲	
پنجشنبه	۱۳	۱۱	۲۴		۵۱		۳۴		۴۰		۲۵	۱۷۳	تحویل شمس
جمعه	۱۴	۱۲	۲۵		۵۳		۳۵		۴۰		۲۵	۱۷۴	بعقرب
جمعه ایرتسی	۱۵	۱۳	۲۶	۱۲	۵۵	۶	۳۶	۹	۴۰	۱	۲۵	۱۷۵	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه	١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٢٩٠ سنهٔ هجریه شمسیه	١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ذی القعده	شهور: تشرین اول رومی	شهور: تشرین اول افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	عداد روز خضر	مواسم
بازار	١٦	١٤	٢٧	١٢	٥٧	٦	٣٧	٩	٤٠	١	٢٥	١٧٦	
بازار ایرتسی	١٧	١٥	٢٨		٥٩		٣٨		٤١		٢٦	١٧٧	
صالی	١٨	١٦	٢٩	١	٢		٣٩		٤١		٢٦	١٧٨	شدت ریاح
چهارشنبه	١٩	١٧	٣٠		٤		٤٠		٤١		٢٦	١٧٩	فورتنه
پنجشنبه	٢٠	١٨	٣١		٦		٤١		٤١		٢٦	١٨٠	
جمعه	٢١	١٩	١		٨		٤٢		٤١		٢٦	١٨١	تشرین ثانی
جمعه ایرتسی	٢٢	٢٠	٢		١٠		٤٣		٤٢		٢٦	١٨٣	افرنجی ٣٠ یوم
بازار	٢٣	٢١	٣		١٢		٤٤		٤٢		٢٦	١٨٣	
بازار ایرتسی	٢٤	٢٢	٤		١٤		٤٥		٤٢		٢٦	١٨٤	اختفاء حشرات
صالی	٢٥	٢٣	٥		١٦		٤٦		٤٢		٢٦	١٨٥	فورتنه
چهارشنبه	٢٦	٢٤	٦		١٨		٤٧		٤٢		٢٥	١٧٦	
پنجشنبه	٢٧	٢٥	٧		٢٠		٤٨		٤٢		٢٥	١	روز قاسم
جمعه	٢٨	٢٦	٨		٢٢		٤٩		٤٢		٢٥	٢	
جمعه ایرتسی	٢٩	٢٧	٩		٢٤		٥٠		٤٥		٢٥	٣	
بازار	٣٠	٢٨	١٠		٢٥	٦	٥١	٩	٤٣	٩	٢٥	٤	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٢٩٠ سنهٔ هجریهٔ شمسیه

١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنه میلادیه

ایام	ذی الحجه	تشرین اول رومی	تشرین ثانی افرنجی	طلوع شمس ساعت	طلوع شمس دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	عصر ساعت	عصر دقیقه	عشاء ساعت	عشاء دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
بازار ایرتسی	١	٢٩	١١	١	٢٧	٦	٥٢	٩	٤٣	١	٢٧	٥	
صالی	٢	٣	١٢		٢٩		٥٣		٤٣		٢٧	٦	قوش دونمی
چهارشنبه	٣	٣١	١٣		٣١		٥٤		٤٤		٢٨	٧	
پنجشنبه	٤	١	١٤		٣٣		٥٥		٤٤		٢٨	٨	تشرین ثانی
جمعه	٥	٢	١٥		٣٤		٥٦		٤٤		٢٨	٩	رومی ٣٠ یوم
جمعه ایرتسی	٦	٣	١٦		٣٦		٥٦		٤٥		٢٨	١٠	
بازار	٧	٤	١٧		٣٨		٥٧		٤٥		٢٨	١١	
بازار ایرتسی	٨	٥	١٨		٤٠		٥٨		٤٥		٢٨	١٢	
صالی	٩	٦	١٩		٤١	٦	٥٩		٤٥		٢٨	١٣	فورتنه
چهارشنبه	١٠	٧	٢٠		٤٣	٧	٠		٤٥		٢٩	١٤	عید اضحی
پنجشنبه	١١	٨	٢١		٤٥		١		٤٥		٢٩	١٥	صلاة عید
جمعه	١٢	٩	٢٢		٤٦		١		٤٥		٢٩	١٦	٢٠ ٢
جمعه ایرتسی	١٣	١٠	٢٣		٤٨		٢		٤٥		٢٩	١٧	تحویل شمس
بازار	١٤	١١	٢٤		٤٩		٣		٤٥		٢٩	١٨	بقوس
بازار ایرتسی	١٥	١٢	٢٥	١	٥١	٧	٣	٩	٤٥	١	٢٩	١٩	

١٣٣٠ سنهٔ هجریه قمریه
١٢٩٠ سنهٔ هجریه شمسیه

١٣٢٨ سنهٔ مالیه
١٩١٢ سنهٔ میلادیه

ایام	شهور: ذی الحجه	شهور: تشرین ثانی رومی	شهور: تشرین ثانی افرنجی	طلوع شمس: ساعت	طلوع شمس: دقیقه	ظهر: ساعت	ظهر: دقیقه	عصر: ساعت	عصر: دقیقه	عشاء: ساعت	عشاء: دقیقه	اعداد روز قاسم	مواسم
صالی	١٦	١٣	٢٦	١	٥٢	٧	٤	٩	٤٥	١	٢٩	٢٠	
چهارشنبه	١٧	١٤	٢٧		٥٤		٥		٤٦		٣٠	٢١	
پنجشنبه	١٨	١٥	٢٨		٥٥		٥		٤٦		٣٠	٢٢	
جمعه	١٩	١٦	٢٩		٥٧		٦		٤٦		٣٠	٢٣	
جمعه ایرتسی	٢٠	١٧	٣٠		٥٨		٧		٤٦		٣٠	٢٤	اولکردونمی
بازار	٢١	١٨	١	١	٥٩		٧		٤٦		٣٠	٢٥	فورتنه‌سی
بازار ایرتسی	٢٢	١٩	٢	٢	١		٨		٤٦		٣٠	٢٦	کانون اول
صالی	٢٣	٢٠	٣		٢		٩		٤٦		٣٠	٢٧	افرنجی
چهارشنبه	٢٤	٢١	٤		٣		٩		٤٦		٣٠	٢٨	هبوب ریح
پنجشنبه	٢٥	٢٢	٥		٤		١٠		٤٦		٣١	٢٩	عواصف
جمعه	٢٦	٢٣	٦		٥		١٠		٤٦		٣١	٣٠	
جمعه ایرتسی	٢٧	٢٤	٧		٦		١١		٤٦		٣١	٣١	
بازار	٢٨	٢٥	٨		٦		١١		٤٦		٣١	٣٢	
بازار ایرتسی	٢٩	٢٦	٩		٧		١١		٤٧		٣١	٣٣	
صالی	٣٠	٢٧	١٠	٢	٨	٧	١٢	٩	٤٧	١	٣١	٣٤	آخر سقوط اوراق

ایام ولیالئ مبارکه

ایام

١٠	محرم الحرام	یوم عاشورا	جمعه کونی
١٢	ربیع الاول	مولدالنبی علیه‌السلام	کذا
٦	رجب	لیلهٔ رغائب	جمعه کیجه‌سی
٢٧	رجب	لیلهٔ معراج النبی علیه السلام	چهارشنبه
١٥	شعبان	لیلهٔ برات	صالی
٢٧	رمضان	لیلهٔ قدر	بازار ایرتسی

			دقیقه	ساعه	
١	شوال	عید فطر			
			٥٥	١١	جمعه
	ذی الحجه	عید اضحی	٢٠	٢	چهارشنبه

ایام رسمیه

١٣	شوال	ولادت همایون حضرت پادشاهی	پنجشنبه
١٠	تموز	عید ملئ عثمانی	صالی
١٤	نیسان	جلوس همایون حضرت خلافتپناهی	جمعه ایرتسی

مختلف حساب وذهابه كوره
تواريخ ووقايع مشهوره

هجرت حضرت رسالتپناهيدن مقدم

سنين	
٦٢١٢	خلقت حضرت آدم «ع م»
٣٩٧٤	طوفان حضرت نوح «ع م»
٣٥٤٨	مصرك ابتداى معموريتى
٢٨١٢	ملوك بنى آثورك ظهورى
٢٥٧٠	ولادت حضرت ابراهيم ع م
٢٣٢٧	حضرت يعقوبك مصره تشريفلرى
٢٢٩١	مصرده يدى سنه ممتد اولان قحط
٢١٦٦	لا[illegible] قراليتنك تشكلى
٢١٦٥	آتنه قراليتنك تشكلى
٢٠٧٥	حضرت موسى نك مصردن خروجى
٢٠٣٤	ملوك يهودك ابتداى حكومتى
١٦٣٨	داود ع م سوريه پادشاهلغى
١٥٩٨	حضرت سليمانك پادشاهلغى
١٣٥٣	آثور حكومتنك بابلدن آيرلمسى

سنين	
١٣٣٧	روما شهرينك بناسى
١١٥٥	بخت نصرك سوريه و قدس تخريبى
١١٠٨	ايرانليلرك مصرى استيلاسى
٩١٦	اسكندرك مصرى ايرانيلردن استردادى
٩١٥	اسكندرك ايرانى استيلاسى و دارانك قتلى
٥٨٥	ميلاد عيسى عليه السلام
٥١٧	رومادە پاپا نصبى
٢٣٤	ايا صوفيانك بناسى
٥٣	ولادت حضرت رسالتپناهى
١٤	انكلتره قراليتنك تشكلى
١١	اسپانيا قراليتنك تشكلى

هجرت حضرت رسالتپناهیدن مؤخر

سنين	
١	غزوهٔ بدر
١٠	فتح مكهٔ مكرمه
١٠	حج وداع
١٠	فتح خيبر
١٠	ارتحال حضرت پيغمبرى
١٠	خلافت حضرت ابا بكر
١١	وقعهٔ مسيلمة الكذاب
١٣	خلافت حضرت عمر
١٤	بناء بصره
١٤	فتح شام
١٦	بنا كوفه
١٦	هجرت نبويه نك مبدأ تاريخ اتخاذى
٢٠	فتح مصر
٢٠	فتح موصل
٢٤	خلافت حضرت عثمان
٢٧	فتح جزيرهٔ قبريس

سنين	
٣٥	خلافت حضرت على
٣٦	استانبولك ايلك محاصره سى
٤١	شامده ملوك بنى اميه نك ظهورى
٦٠	وقعهٔ مؤلمهٔ كربلا
٧٥	سكهٔ اسلاميه نك احداثى
٨٢	سجليانك عربلر طرفندن فتحى
٩٢	اسلامك اندلسه عبورى
١٢٠	پاموقدن كاغد اعمالى
١٢٨	ظهور ابومسلم خراسانى
١٣٢	دولت عباسيه نك ظهورى
١٣٩	اندلسده دولت امويه نك ظهورى
١٤٥	بناء بغداد
١٨٣	بنى اغلب حكومتنك ظهورى
١٨٣	دانيمارقه قراليتنك تشكلى
٢٥٠	بنى طولون حكومتنك ظهورى
٢٧٨	قرامطه نك ظهورى

سنین	
٢٩٧	دولت فاطمه‌نك تشكلى
٣٤١	دولت فاطمه‌نك مصره انتالى
٣٦٠	دولت غزنویه‌نك ظهورى
٣٦٢	روسیه دولتنك تشكلى
٤٢٢	ایران سلجوقیلرینك ظهورى
٤٩٠	خوارمشاه دولتنك ظهورى
٥١٥	ابتدای دولت اتابكیه
٥١٦	ایجاد ساعت
٥٢٩	پورتكیز قرالیغنك تشكلى
٥٦٧	دولت ایوبیه‌نك ظهورى
٦١٦	[illegible]ور جنكیز
٦٥٦	مصرده دولت عباسیه ظهورى
٦٨٦	باروتك شیوع استعمالى
٦٨٧	پوصله‌نك اختراعى
٦٨٨	دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ظهورى
٦٩٩	مبدأ استقلال وقرائت خطبه
٧٢٦	برسه‌نك فتحى
٧٢٨	دولت عثمانیه‌نك سكه ضربى
٧٢٨	دولت علیه‌ده موظف عسكر تنظیمى

سنین	
٧٥٨	شهزاده سلیمان پاشانك روم ایلی‌یه عبورى
٧٦٠	تیمورلنكك ظهورى
٧٦٢	طوپك اختراعى
٧٧٣	ادرنه‌نك فتحى
٧٨٠	ذوالقدریه طائفه‌سنك ظهورى
٧٨٤	مصرده دولت چراكسه‌نك ظهورى
٧٦٩	سلانیك دیكی شهرك فتحى
٨٣٥	فتح یانیه
٨٤٨	وارنه وقعهٔ مشهوره‌سى
٨٥١	صنعت طبعك ایجادى
٨٥٦	روم ایلی حصارینك بناسى
٨٥٧	استانبولك فتحى
٨٦٢	امریقانك كشفى
٨٩٢	كال رئیسك اسپانیایه عزیمتى
٩٠٣	امید برونی طریقنك كشفى
٩٢٢	سوریه ومصرك فتحى
٩٣٢	سلطان سلیمان قانونینك فرانسه‌یی حمایه‌سى

سنین	
٩٣٥	ویانه شهرینك برنجی محاصرهسی
٩٤١	بغدادك فتحی
٩٤٤	عدنك فتحی
٩٥٧	مجار قراللغنك نمچه ایمپراطورلغنه الحاقی
٩٦١	سیدی رئیسك بحر محیطه سفری
٩٧٩	قلیج علی پاشانك قپودان نصبی
٩٨٥	اندلسك تخلیهسی
١٠٥١	اوروپاده غزته ایجادی
١٠٩٤	ویانهنك ایكنجی محاصرهسی
١١٨٩	قینارجه معاهدهسی
١٢ ٦	تلغرافك ایجادی
١٢٢٢	واپورك ایجادی
١٢٣٣	اوروپا مصالحهٔ عمومیهسی
١٢٤٠	تیمور یولنك احداثی
١٢٤١	عساكر نظامیهنك تشكلی
١٢٥٥	تنظیمات خیریه
١٢٥٨	دولت علیه سكهسنك تصحیحی
١٢٧٨	طورپیلك ایجادی

سنین	
١٢٨١	ولایات اصولنك تأسیسی
١٢٨١	پروسیا و آوستریانك صادووا محاربهسی
١٢٨٣	ایكنه‌لی تفككك ایجادی
١٢٨٤	سلطان عبدالعزیزك اوروپایه سیاحتی
١٢٨٦	سویش جدولنك كشادی
١٢٨٧	پروسیا و فرانسه محاربهسی
١٢٨٧	آلمانیا ایمپراطورلغنك اعلانی
١٢٨٧	فرانسه حكومتنك جمهوریته انقلابی
١٢٩٠	ازمیت تیمور یولنك انشاسی
١٢٩٣	قانون اساس وضعی
١٢٩٣	روسیه محاربهٔ اخیرهسی
١٢٩٥	برلین قونغرهسی
١٢٩٧	درسعادتده موزه تأسیسی
١٣١٥	یونان محاربهسی
١٣١٨	حجاز تلغراف خطنك تمدیدی
١٣١٨	حجاز تیمور یولنك وضع اساسی
١٣٢٢	بغداد تیمور یولنك بلغورلی قسمنك كشادی

سنـــين

١٣٢٦ قانون اساسینك ازسرنو اعلانی

١٣٢٦ مجلس ملینك كشادی

١٣٢٧ سلطان عبد الحمیدك خلعی

ولایتك وقایع مهمهٔ تاریخیه‌سی

ولایتك وقایع مهمهٔ تاریخیه‌سی

ولایتك وقایع تاریخیه‌سی — تاریخ هجریٔ قمری اساس اتخاذیله بناءً علیه ایکی قسم اعتبار اولنه‌رق «قسم اول «آثوریه» حکومتنك بدایت تشکلندن خلافت حضرت فاروقیده موصلك تاریخ فتحی اولان یکرمنجی سنهٔ هجریه‌یه قدر کذران ایدن (— ۲۸٤٥ —) سنه‌لك وقایع قدیمهٔ تاریخیه‌یی و قسم ثانی تاریخ فتحدن بیك ایکی یوز آلتمش تاریخنه‌قدر جریان ایتمش اولان احوال ووقوعات اخیره‌یی شامل اولوب هر ایکی قسمك وقایعی مجملاً ومختصراً بیان اولنمشدر .

[قسم اول]

تاریخ : ولایت اراضیسنی آثوریلر یدنده بولندیغنه دائر نه ممکن مرتبه معلومات ویره‌بیلورایسه‌ده آثوریلردن مقدم بواراضیده‌هانکی قوم‌متوطن آثوریلروهانکی قومدن‌منشعب اولدقلرینی بیلدیره‌میور . یعنی بوبابده‌کی اقوال مورخین برطاقم اختلافات وخرافات ارەسنده یوارلنوب کیدییور .

مع هذا اختلافات‌وروایات واقعه‌نك هیئت عمومیه‌سندن چیقاریلان وبالخاصه حاصل اولان نتیجه‌یه نظراً قول آتینك قبولیله قسم اوله اساس اتخاذی ضروری کورونمشدر . شویله که : اولاد سامدن «آثور» نامنده بریسنك متعلقاتیله برابر دجله نهرینك صول ساحلنده‌کی یعنی موصلك جهت شرقیه‌سنده‌کی مواقعه کلەرك اوراریی کندوسنه‌وطن اتخاذایله‌یرلشوب قالمش

وتدریجاً اعوان وانصاری چوغاله‌رق وملکاً دخی توسیع دائره ایدرك بناءً علیه بولندیغی حوالیده اوفق بر حکومت تشکیل ونینویه خرابه‌لرینك بولندیغی موقعده کوچوك بر قصبه تأسیس ایله (قبل الهجره — ۲۸۲۰ تاریخنده آثوریه حکومتی نامنی آله‌رق ولایتك شمدیکی مواقعنك بر قسم ایله سائر بعض یرلری حوزهٔ حکومتنه ادخال ایلمش اولدیغی اکلاشیلیور .

آثور : کیتدکجه کسب قوت وتوسیع دائرهٔ حکومت ایتدیکی آوانده — الجزیره وکلدانستان جهتلرینه مستولی اولان عربلر : بابل ایله برابر آثوریه‌یی دخی ضبط ایدرك بوحکومتلره ایکیوز سنه‌لك برفاصله ویرمشلردر بعده سلالهٔ آثوریه‌دن « بلوس » نامنده بریسی ظهور وعربلری مستولی اولدقلری محللردن اخراج ودفع ایدرك مقدما ایکی حکومت مستقله اولان بابل یعنی کلدانستان ایله آثوریه خطه‌لرینی برلشدیروب قبل الهجره — « ۲۵۷۸ » — تاریخنده برنجی آثوریه دولتنی تشکیل ایتمشدر . « بلوس » تشکیل ایتدیکی دولتك توسیع حدودیله برابر تنظیم اداره‌سنه صرف مساعی وغیرت ویکرمی بش سنه‌قدر اجرای حکومت ایتدکدنصکره وفات ایدرك یرینه اوغلی « نینوس » حکمدار اولمشدر .

« نینوس » قبل الهجره — « ۲۵۵۳ » تاریخنده نائل مسند حکومت اولدقده پدرندن قالان ملك موروثنك داخلاً اعمار واصلاحنه فوق الغایه همت ایتمکله برابر جسیم بر اردو ترتیب واداره‌سنی تنظیم ایدرك ممالك متجاوره‌دن برچوق یرلری فتح وتسخیر وبوصورتله مدیا وتوران وعربستان جهتلرینك قسم کلیسنی ممالکنه ضم والحاق ایلمشدر .

روایات تاریخیه یه کوره « نینوس » عهد سلطنتنده آثوریه دولتنك حدودینی شمالاً قفقاسیه وترکستانه غرباً بحر سفید جنوباً عربستان وبصره کورفزینه شرقاً خوزستان وعراق عجمه قدر ایصال وبو ممالك وسیعه‌نك تأمین انضباط واسایشنی کمال موفقیتله استحصال ایلمشدر. « نینوس » دولتك حال وشانیله متناسب بر پای تختك لزوم ووجودینی دخی نظر دقتدن دور طوتمیوب ومع هذا زماننده موجود اولان بابل شهرینك مرکز اتخاذینه تنزل ایتمیوب وقتیله جد اکبری آثور طرفندن تأسیس ایدلمش اولان مرکز قدیمك اعمار وتوسیعنی تنسیب ایدرك بناءً علیه مرکز مذکورك واقع اولدیغی موقعده بیوك بر شهرك مجدداً انشاسنه تشبث ایله بر مدت اوغراشدقدن صکره مرکز سلطنت اتخاذینه شایسته واسع ومستحکم بر بلده وجوده کتورمش وبو شهری کندو نامنه نسبتله « نینویه » تسمیه ایلمشدر.

« نینویه » شهری قرق بش کیلومتره محیطنده غایت منتظم ومتین بر سور ایله محاط اولوب متوازی الاضلاع وارتفاعاً اوتوز وثخناً بش متره اولمق اوزره انشا اولنمش ومحیط دائره‌سی اوزرنده اللیشر متره مرتفع بشیوز قدر برج تعبیه قلنمش ایدی. شهرك تزیینات وتنظیمات داخلیه‌سنه دخی فوق الغایه اعتنا اولنه‌رق منتظم جاده‌لر، واسع میدانلر واووقتك ایجابنجه قنادلی ارسلان وامثالی حیوانات موهومه اشکالنی ارائه ایدن هیکللر واوزرلری قبارتمه رسملر وخط میخی دنیلان یازیلر ایله منقوش مرمر ستونلر وغایت مصنع وکوزل سرایلر وسائر ابنیهٔ عمومیه وخصوصیه ایله تزیین ایدلمش ایدی.

شهرك بو وسعت وعظمتنه نسبتله موجود اولمسی لازمکلان نفوسی دخی

داخلاً وخارجاً تدارك وجلب ايديله‌رك بالاسكان مقداری التیوز بیك راده‌سنه ایصال اولنمش و « نینویه » شهری زماننده دنیانك برنجی مملکتلری صره‌سنه کچورلمشدر . « نینوس » کمال موفقیت وعظمتله آثوریه وکلدانستانده تام اللی ایکی سنه حکمران اولوب « قبل الهجره — ۲۵۰۱ » تاریخنده وفات ایدرك اوغلی « نینیأس » ایله زوجه‌سی « سمیرامیس »ی ترك ایلمشدر

مع هذا « نینیأس » صبی بولندیغی جهتله سلطنت آثوریه والده‌سی « سمیرامیس » طرفندن در عهده ایدلمشدر .

« سمیرامیس » آثوریه حکمدارانی میاننده فوق الغایه شهرت وشان قازانمش بر ملکه اولوب زمان سلطنتنده آثوریه دولتنك اقبال وعظمتنی اوج اعلایه ایصال ایلمشدر .

« سمیرامیس جالسهٔ اورنك سلطنت اولدقده ذاتاً مجهولی اولمیان امور دولتی پیش نظر اعتنایه آله‌رق زوجنك زمان سلطنتنده متصور اولوب نقصان قالمش اولان فتوحاتك اجرا واکمالی ایچون تشبثات مهمه‌یه ابتدار ایتمشدر .

بناءً علیه آثوریه اردولرینك تجهیزاتی اجرا واکمال ایدرك طرف طرف سوقیاته باشلامش واجرا ایلدیکی محاربات مدیده نتیجه‌سنده تصورات واقعه‌سنی قوه‌دن فعله اخراج ایلمشدر . روایات تاریخیه‌یه کوره آثوریه اردولرینك مقاومت کوردکاری اقوام واهالی‌یه قارشو کوستردکاری غدارانه معامله‌لرندن هر کسه بیلغینلق عارض اولمغله اکثر یرلرده بلا مقاومت تأمین مظفریت ایلدکاری اکلاشیلیور .

« سمیرامیس اجرا ایلدیکی حرکات عسکریه ایله الجزیره‌نك الدوایدلمامش اولان قسمیله سوریه ، فلسطین ، فنیکه‌یی بعد الاستیلا شو ایش بر زخندن مصره مرور ایدرك مصر وحبشی قبضهٔ تسخیره آلمش آسیا جهتندن سند نهرینه قدر ایلرویه‌لیوب اوجوارلرده‌کی ممالکی کاملاً ملکنه ضم والحاق ایلمشدر .

شو ایضاحاته باقیلنجه آثوریه ممالکی « سمیرامیس » زماننده بر قاچ حکمدارلق محللردن متشکل اولوب آثوریه اولوقتلر دنیانك برنجی دولتی بولندیغی ومع هذا سمیرامیس دوری دولتك دور اعتلاسنك صوك نقطه‌سی اولدیغی اکلاشیلیور .

« سمیرامیس » اشبو ممالك وسیعه‌نك داخلاً تنظیم واصلاح امورینه اعتنا ایله اسایش وانضباطی کرکی کبی ادامه وتأمین ایتمش وارباب صنایع وتجاری حمایه ایدرك آثوریه‌یی مرکز مدنیت حالنه قویمش ویکیدن بر چوق قصبه وشهرلر بنا وبر چوقلرینی تعمیر واحیا ایلمشدر . بو جمله‌دن اولمق اوزره الیوم وان نامیله یاد اولنان واول وقتکه اسمی « شمی امور کورته یاخود آرتیمتا » اولان شهری مجدداً بنا وفوق العاده تقویه وتزیین ایلدیکی کبی « بابل » شهرینی دخی یکیدن اعمار ایدرجه‌سنه توسیع وتحکیم ومشهور جهان اولان آصمه بقچه‌لر مثللو اعاظم وغرائب آثارك علاوه‌سیله تزیین وتنظیم ایلمش وبابلی بوصورتله عجائب سبعهٔ عالم میانه ادخال ایتمشدر .

« سمیرامیس » دولتنه پك بیوك خدمتلر کورمش وقرق ایکی سنه سلطنت سورمش اولدیغی حالده [قبل الهجره — ۲۴۵۹] تاریخنده تحت سلطنتی

اوغلی نینیأسه ترك ایدرك وفات ایتمشدر .

« سمیرامیس » حقنده خرافات قبیلنـدن بعض روایات موجـود اولوب کندوسنك وفات ایتمیه‌رك سلطنتی اوغلنه ترك ایله غیبوبت ایلمسی ویاخـود کوکرچین شکلنه تمثل ایله اوچوب کیتمش اولسی روایتی او قبیلدندر .

« سمیرامیس » بر روایتده مجهول النسب اولوب جبل لبنانده بر چوبان « سیماس » نامنده بر چوبانك حجره‌سنده بیومشدر . « سمیرامیس » خلقةً حائزه اولدیغی حسن وآن ومع هذا فرط درایت وعرفان ایله مشار بالبنان اولوب آثور سردارلرندن « منوس » نامنده بریسی مذبوره‌یی کورمش وچوباندن الـه‌رق کندوسنه زوجه اتخاذ ایلمش اولدیغی حالده « بلخ » قلعه‌سنك محاصره‌سنده زوجی ایله برلکده بولنه‌رق قلعه‌نك فتحی ایچون کوستردیـکی حسن تدبیره مبنی « نینوس » مذبوره‌یی زوجی اولان مرقـوم « منوس » دن اخـذ ایله کندوسنه زوجه ایتمشدر . « نینوس » ك « سمیرامیس » طرفـندن تسمیم و « سمیرامیس » ك دخی اوغلی « نینیأس » طرفندن قتل واعدام ایدلدیکی‌ده جملهٔ روایات تاریخیه‌دندر .

« نینیأس » [قبل الهجره — ٢٤٥٩] تاریخنده بالارث والاستحقـاق آثوریه تخت سلطنتنه جلوس ایله زمام اداره‌یی النه آلمش واسباب سطوت ومکنت دولتی مع زیادةٍ موجود ومهیا بولمش ایسه‌ده کندوسی حد ذاتنده کوشك طبیعتلی وذوق واستراحته مائل اولوب بناءً علیـه پدر ووالده‌سنك

ممالك جهانكيرانه‌سنى محافظه ايده‌مامشدر بونكله برابر آثوريه دولتنك اساسنده‌كى متانت مقتضاسندن اولمق اوزره موسى اليهك زمان اداره‌سنده معاملات وسياسيات خارجيه يكده رخنه‌دار اولميوب امور داخليه بر حال توقيف وانحطاطه دوچار اولمشدر .

« نينياس » بو صورتله اوتوز سكز سنه مسند حكومتده بولنوب [قبل الهجره — ٢٤٣١] تاريخنده وفات ايتمشدر .

بوندن صكره مسند حكومته كلان وعددى اوتوز نفره ومدت حكومتلرى بيك يوز اون بش سنه‌يه بالغ اولان حكمداران امور دولتى جريان طبيعيسنه ترك ايدرك كندولرى ذوق وسفاهته طالمش وبناءً عليه معضلات امور بر طاقم منفعت پرستان وناهل اللرنده قالمش اولديغندن دولتك شيرازهٔ انتظامى بوزيلوب ممالكك بر قسم مهمى الدن چيقمش يعنى حبش ومصر ايله سوريه جهتلرى كاملاً ايريلرق استقلاللرينى استحصال ايلدكلرى كبى سائر بعض مملكتلر دخى ايادئ اجانبه انتقال ايله فقط ايران وبابلستان وآثور قطعه‌لرى الده قالمش ايدى . مع هذا بابلستان ايله ايران دخى استحصال استقلال ايچون فرصت بكلمكده اولدقلرندن نهايت اشبو برنجى دولت آثوريه‌نك صوك حكمدارى اولان « ساردانابال » ك زمان حكومتنده سرداراندن « آرباس » ايرانى و« بله‌زس » دخى كلدانيلرى يعنى بابلستانى عصيانه تشويق ايدرك بناءً عليه ارباب قيامدن جمع ايلدكلرى قوهٔ كليه ايله « نينويه » اوزرينه يوريمشلردر .

« ساردانابال » الده بولنان قوهٔ عسكريه‌سيله بونلرى استقبال ايدرك طرفين اره‌سنده قانلى بر محاربه وقوعه كلمش ايسه‌ده « ساردانابال » مغلوباً رجعتله

« نینویه » ده تحصن ایتمشدر .

ارباب قیام « نینویه » یی محاصره‌یه ابتدار ایله فتحی ایچون فوق الغایه سعی واقدام ایلدکلری کبی « ساردانایال » دخی خلاف مأمول ابراز شجاعت وارائهٔ مقاومت ایتدیکی جهتله مدت محاصره تام ایکی سنه سورمش ونهایت دجله نهرینك فوق العاده فیضانی محاصرینك امدادینه یتشه‌رك بو وسیله ایله « ارباس » و « بله‌زس » شهرك فتح وتسخیرینه موفق اولمشدر . بناءً علیه مدافعه‌دن مأیوس قالان « ساردانایال » دشمنلرینه تسلیم نفس ایتمیوب سراینده عائله‌سیله برابر کندوسنی وخزائن موجوده‌سنی احراق ایدرك افنای وجود ایلمشدر .

بو هرج ومرج عمومی اره‌سنده « نینویه » خیلی خسارت کورمش وبلك چوق رخنه‌دار اولمش ایسه‌ده بتون بتون تخریب ایدلمدیکی کبی غالبلر مظهر اولدقلری مظفریت قطعیه ایله برابر « آثوریه » یی اورتادن قالدیرمیوب ممالك حاضره‌یی اوچ حصه‌یه تقسیم ایدرك ایرانی ایروجه وکلدانستانی زنی بابلی بشقه‌جه برر حکومت مستقله‌یه تحویل وفقط قدیماً « آثوریه » یه متعلق اولان ممالك ایله « نینویه » یی ترك وآثوریه حکومتنی قرالق صورتنده ابقا ایلمشدر .

بناءً علیه « قبل الهجره — ٢٥٧٨ » تاریخنده تشکل و « نینوا » نك تاریخ سقوطی اولان « قبل الهجره — ١٣٤٤ » سنه‌سنه قدر پایدار یعنی « ١٢٣٤ » سنه صحیفهٔ عالمده شهرتشعار اولان برنجی آثوریه دولتی ایشته بو صورتله منقرض اولمش کیتمشدر .

(ایکنجی آثوریه حکومتی)

« آثوریه » نامیله الده قالان وشرقاً ایران وجنوباً بابلستان ایله تحدید اولنان قطعه‌ده ایکنجی آثوریه حکومتی تشکل و« نینویه » دخی کما فی السابق مرکزیتی محافظه ایتمش وحکمدارلرلرانی « قول یاخود ساردانال ثانی درعهده ایلمشدر .

بالاده مذکور اولدیغی وجهله بالتشکل یوز اوتوز درت سنه دوام ایدن ایکنجی آثوریه حکومتی یاخود « نینویه » قرالیتی حکمدارانـنـك اسامی وتاریخ حکومتلری بر وجه زیر ارائه وبونلرك وقوعات وفتوحاتی دخی آتیاً ومنحصراً ذکر اولنمشدر .

مدت حکومتی	وفاتی تاریخی	قعودی	اسامی
سنه	سنه	سنه	
١٧	١٣٣٧	١٣٢٤	قول — ساردانابال ثانی
١٨	١٣٠٩	١٣٣٧	تیغلات فلاسار ـ پالیسار
١٢	١٢٩٧	١٣٠٩	سالما ناسار
٥	١٢٩٢	١٢٩٧	سنحاریف — سنحاییب
٤٠	١٢٥٢	١٢٩٢	عاسار چادون
٢٠	١٢٣٢	١٢٥٢	ساعودوشه ـ بخت نصر
٢٢	١٢١٠	١٢٣٢	ساراق — کیناالادان
١٣٤			

١ « قول — ساردانابال ثانی » نك اون یدی سنه امتداد ایدن مدت

حکومتنده وقتیله — مصرینك « نذویه » یه وطولاییسیله ممالکنه ایراث ایتدکاری رخنه‌لری تعمیر ترمیم واصلاحات داخلیه‌سنی اجرا وتتمیم ایتدکدن صکره سوریه یه سفر ایدرك بنی اسرائیل حاکمی بولنان « مناهم بیك تالانت » ی بالتضییق صاحه ربط ایتمشدر .

٢ « تیغلات فالاسار یاخود پلیسار » بعض روایته کوره ایکنجی حکومت آثوریه‌نك مؤسسی تیغلات اولدیغی ا کلاشلمقده اولوب انجق سانی « قول » ساردانا پالك اوغلی وکندوسنك پدری بولندیغنك تاریخاً مقید اولدیغنه باقیلور ایسه « قول » ایکنجی حکومتك برنجی حکمداری اولدیغی دركاردر .

مع هذا « تیغلات » سوریه جهتلرینه عسکر سوقیله پدرینك ارض فلسطین طرفلرنده‌کی فتوحاتی تقویه وبنی اسرائیلی خراجه ربط ایلمش وزیاده سنده‌کی ممالکك امور داخلیه‌سنی تنظیم ایتمش اولمسنك مؤسسلکی حقنده‌کی روایتنك وقوعنه سبب اولدیغی احتمالدن بعید دکلدر .

٣ « سالماناسار » سلالهٔ ثانیه حکمدارلرینك شهیرلرندن اولوب زمانك مقتضیات سیاسیه‌سندن اولملیدرکه مومی الیه دخی سلفلرینك اثرینه بالاقتفا اول امرده فلسطینی تمامیله ضبط ایدرك پك چوق آثوریلری اورایه نقل واسکان وبنی اسرائیلدن دخی بر خیلی نفوس آثوریه یه سوق ایدرك دجله کنارلرینه یرلشدرمش وبعده فنیکه‌نك ضبطنه قیام ایلمشدر .

شو قدرکه « صور » شهرینك فتح وتسخیرینه موفق اوله‌مییوب جهات سائره‌سنك استیلاسیله اکتفایه مجبور اولمشدر .

٤ « سناخریب — سنجاریف » سلالهٔ مذکوره‌نك مشاهرندن اولوب

مومی الیه دخی اسلافنك كشاد ایتمش اولدیغی طریق سیاستی تعقیب ایله بنی اسرائیل اوزرینه عسكر سوق ایتمش ومصروتوبه حكمدارلرینك بنی اسرائیله معاونت ایلملرینه مبنی مصره مرور ایدرك هر ایكی حكمداری مغلوب ومصری غارت ایتدكدن صكره عودتله قدسی محاصره یه ابتدار ایلمش ایسه ده عسكر اره سنده ظهور ایدن بر كیفسزلك عسكردن یوز بیك نفری متجاوز تلفات وقوعنه سبب اولوب بنی اسرائیل بونك بر غضب الهی اولدیغنه حكم ایتمكله برابر « سنخاریب » دخی طیانه میوب محاصره یی رفع ایله « نینوی » یه عودت ایدرك كمال غیظدن دجله جهتلرنده بولنان بنی اسرائیل افرادینی قتل واعدام وجنازه لرینك دفنی منع ایتمشدر . « سناخریب » ك بابلی استرداد واستیلا ایلدیكی حقنده دخی روایت وار ایسه ده پك ده شایان قید كورونمیوب انجق اخیراً كشف اولنان بعض خطوط قدیمه نك دلالتنه كوره مومی الیهك مدت حكومتنك یكرمی سنه دن زیاده دوام ایتدیكی اكلاشلمقده در .

٥ « آسارحدون یاخود آثور آحاددین » « نینویه » حكمدارلرینك اك بیوكلرندن اولوب شجاعت واقتداری فوق العاده واجرای فتوحات وتوسیع ممالك خصوصنده كی اقدام واعتناسی اسلافندن زیاده ایدی . مومی الیه پدرینك زماننده تصور وتشبث اولنان اجراآته جلوسیله برابر كمال اعتنا ایله ابتدار ایدرك اردونك لوازمنی اتمام واولجه الدن چیقمش اولان بابلی ضبطه قیام ایلمشدر .

بناءً علیه اجرا ایلدیكی تضییقات نتیجه سنده بابلی ضبط ایله وكلدانستانی كما فی السابق آثوریه نك برایالتی حكمنه قویمش وطرفندن « سثوسدوخیوس »

نامنده برینی بابل والیسی نصب ایتمشدر بعده سوریه جهتنه عزیمتله رقة اطاعتدن خروج ایدنلری تأدیب ایله سوریه‌یی بکیدن فتح ایدرجه‌سنه ضبط وتسخیر ویهودا حاکمی « مناسی »یی اسیرایدرك آثوریلردن برخیلی افرادی — « سامریه‌یه » سوق واسکان ایتمش وسامریلرله آثوریلر اره‌سنده بر قرابت جنسیه حصولنه وبو وسیله ایله اورالرك اطاعت وانقیادلرینی تأمینه چالشمشدر .

٦ « ساعودوشه یاخود بخت نصر » — قدسی تخریب والوهیت دعوا ایدن بخت نصر بو دکلدر — « نینویه » ده مسندحکومته قعودینی متعاقب معنوی ضمیری اولان مدیایی « یعنی عراق عجمی » ضبط وآثوریه‌یه ربط ایتمك قیام ایدرك بناءً علیه معیتنه آلدیغی جسیم بر اردو ایله مدیا اوزرینه یورومشدر . اولوقت مدیا حکمداری بولنان « ارفخشاد » بخت نصرك حرکتنی خبر آلور آلماز تدارکات لازمه‌ده بولنه‌رق جمع واحضار ایتدیکی قوۀ کلیه ایله بخت نصری استقبال ایلمشدر . طرفین اره‌سنده واقع اولان قانلی بر محاربه نتیجه‌سنده مدیا اردوسی مغلوب وبخت نصر مظفر اولمش واله‌کچوردیکی « ارفخشادی » کندو الیله قتل ایدوب مدیایی یعنی عراق عجمی آثوریه‌یه الحاق ایتمشدر .

« بخت نصر » مدیادن عودتنده بابله کله‌رك کلدانستان ایچونده لازم‌کلان تدابیره بالابتدار آثوریه‌یه اولان روابطنی تشیید وبابلی آثوریه دولتی ایچون ایکنجی بر پای تخت اتخاذ ایدرك کلدانیلرك انقیاد واطاعتده دواملرینی تأمین وتأیید ایلمشدر . بوندن صکره دائرۀ اطاعتدن خروج ایدن سوریه وفلسطین

جهیلرینك تأدیبلری تصورنده بولنمش ایسه‌ده اختیارلغی حسبیله بالذات عزیمته موفق اوله‌میوب « هلوفرن » نام سردارك معیتنده قوتلی بر اردو سوق ایتمش وسردار مرقوم سوریه‌یی کرکی کبی تأدیب وفلسطین جهتنی یعنی بنی اسرائیلی تربیه‌یه تشبث ایلمش ایسه‌ده « بتولیه » شهرینی محاصره ایتدیکی صره‌ده « یودیث » نامنده فدائی بر یهودی قیزی طرفندن قتل ایدلدکله سردارسز قالان اردو رجعته مجبور اولمشدر . ذاتاً سن شیوخته واصل اولان « بخت نصر » اردونك بو صورتله رجعت وعودتی اوزرینه مکدر ومأیوس اوله‌رق سلطنتنك یکرمنجی سنه‌سنده حکومتی اوغلی ساراقه ترك ایله بابله چکیله‌رك اختیار عزلت ایلمشدر .

٧ « ساراق کینالادان یاخود آثور باتپال — آثور بانیپال » بو ذاتك کرك نامی ، وکرك ایکنجی سلاله‌نك صوك حکمداری بولندیغی حقنده‌کی روایاتك مخالفنه باقیلورسه اسامیٔ مذکوره اصحابنك بشقه بشقه برر شخص اولملری محتمل وآثوریه انقراض اخیرینك بونلردن برینك زمان حکومتنده ظهوره کلدیکی مأمول اولوب شو قدرکه تعیین حقیقته مدار اوله‌جق وثائقك مفقودیتی جهتله روایتك علی حاله قبول وقیدی ضروریدر .

« ساراق » خلقةً جسور وجنکاور اولمقله برابر تدبیر امورده دخی اقتدار فوق العاده صاحبی بولندیغندن هنکام حکومتنده ادارةً وسیاسةً ابراز ایلدیکی همّمات مالانهایه آثار مخصوصه‌سندن اولمق اوزره آثوریه دولتی اقبال وعظمتك مرتبهٔ قصواسنه واصل اولدیغی کبی زوال وانقراض دخی مومی الیهك اواخر سلطنتنده وقوعه کلمشدر .

« ساراق سلطنت امورینی درعهده ایدرك داخلاً بك چوق اصلاحات اجرا وآثوریلرك معارجۀ اولان احتیاجاتنی اکمال وتأمین ایله برابر ایکی دفعه سوریه ومصره سفر وایکنجی سفرنده مصری زیروزبر ایدرك حکومت مصریه‌یی متعدد پرنسلکلره تفریق وتقسیم وبو صورتله مصرك آثوریه‌یه اولان ارتباطنی تحکیم ایلمشدر .

« ساراق » مصردن عودتنده « مدیا » ایله جهت شمالیه‌یه اجرا ایلدیکی سفرلرندن کمال مظفریتله « نینویه » یه معاودت وبناءً علیه کرك نفسنجه وکرك اردوسنجه حس ایتدیکی لزوم اوزرینه بر مدت اختیار استراحت ایلمش ایسه‌ده بابلك اخیراً واقع اولان عصیانی مومی الیهك استراحت خصوصنده‌کی فکر ونظرینی ارباب عصیانك تأدیبی امرنده اجرای حرکته تحویل ایتمشدر .

مع هذا حال شیخوختی بالذات عزیمته مساعد اولمدیغندن ترتیب ایلدیکی اردویه « نابوپولاسار » ی سردار نصب وبابلك تربیه‌سنه سوق ایتدیکی حالده سردار مرقوم بابله وصولنده ارباب عصیان ایله برلشمش و« مدیا » سرداری « کی آخسار » ی دخی دائرۀ اتفاقنه آله‌رق « نینویه اوزرینه دونمشدر .

بوحالدن خبردار اولان « ساراق » قوۀ موجوده‌سیله « نینویه » یی مدافعه‌یه مهیا اولمش ایسه‌ده هر ایکی سردار برابرلرنده کتوردکلری قوۀ کلیه‌ایله — شهرنی احاطه ایدرك اجرای حصر وتضییقه باشلامش وبوصورتله دوام ایدن محاصره ومدافعه نتیجه‌سنده « ساراق » مقاومتدن بر فائده حاصل ایده میه‌جکنی اکلایه‌رق « ساردانا پال » ك حرکتنی تقلیداً

کندوسیله عائله نی سراینده احراق ایلمشدر .

بناءً علیه حکمداردن محروم وکندوسنی مدافعه‌دن عاجز قالان «نینویه» دخی ارباب قیام طرفندن عنوةً فتح ایله بلا امان اهالیسی قتل واموالی تالان وممالکتک کافهٔ آثار عمرانی‌سی خاك ایله یکسان ایتمشلر — وطاش اوزرنده طاش براقامشلردر — ایشته تاریخ تأسیسندن اعتباراً بیك التیوز سنه‌قدر کاشانه کارشو سرمایه‌ای باروی عظمت اولان «نینـویه» شهر شهیری بانی وحامیسی بولنان آثور قومیله برابر نامی صحایف تواریخه ترك ایله کروان سرای هستیدن مفارقت وسمت نابودی‌یه رحلت ایلمشدر .

بناءً علیه آثوریه حکومتنك زیر حکمنده بولنان ممالك وسیعه طرف‌طرف دوچار تفرقه اوله‌رق مصر وفلسطین وسوریه جهتلری ایله «میدیا» وچوز-ستان وکلدانستان اعاده واستحصال استقلال ایتمش وبو حوالی دخی بابلك حکمی آلتنه کیرمشدر .

بو حوالیده آثوریلرك آثارندن بك چوق مدن وقصبات قدیمه خراتی وسائر مبانی انقاضی موجود اولوب بونلرك برنجیسی بولنان «نینویه خرابه-لری موصلك قارشوسنده ودجله‌نك صول‌طرفنده انظار حیرتیه عرض‌عظمت ایتمکده‌در «نینویه»دن صکره حائز اهمیت خرابات میاننده معروف اولانلری شرقات ، نمرود ، خورساباد ، حضرکبی محللر اولوب بونلردن شرقات ایله حضرك مدن جسیمه‌دن اولدقلری آثار باقیه‌سیله هویدا ونمرود وخوساباد ك حکمدارانك مستقلاً ومنفرداً انشا ایتدیردکلری سرایلر وابنیهٔ رسمیه‌خرابه-لری بولندقلری ظنی اقوادر .

بالاده بیان ایلدیکی وجهله حکومت آثوریه‌نك انقراضی اوزرینه بو حوالی [قبل الهجره — ۱۲۱۰] تاریخندن اعتباراً سکسان یدی سنه قدر بابلك زیر حکمنده قالمش و [قبل الهجره — ۱۱۲۳] تاریخنده ایران حکمداری مشهورکی « خسرو » طرفندن بابلستان ایله برابر ضبط وتسخیر ایدیله‌رك ایرانك ایالات مخصوصه‌سی صره‌سنه وضع اولنمشدر .

اصل آثوریه‌نانی آلان ممالك « الجزیره » نك قسم علیاسیله شمدیکی کردستان جهتلرندن وبالخاصه بو ولایت اراضیسندن متشکل بر قطعۀ مخصوصه اولوب حکومت آثوریه‌نك حکمفرمای اقطار اولدیغی زمانلر بو قطعه‌نك کسب ایلدیکی معموریت فوق العاده ایله اراضیسنده‌کی فیض وبرکت ومعادننده اولان کثرت جهتلریله جنت دنیا اطلاقنه شایان درجه‌یه واصل اولدیغندن حکومات متجاوره‌نك مطمح نظری اولمش واولاً کلدانیلر ایله آثوریلر یعنی بابل ایله « نینویه » حکومتلری اره‌سنده برچوق زمانلر متنازع فیه بر شکل آله‌رق بناء علیه بعض مرتبه زده‌لنمش اولدیغی حالده بالاده بیان اولندیغی وجهله کیخسروك استیلاسندن وایران حکومتنه الحاقندن صوکره بنه تعرضدن مصون قالمیوب بودفعه‌ده مادیلر ایله کیانیلرك منازعات متوالیه‌سنه معروض قالمشدر . نهایت ایران حکمداری مشهوردارانك زمان سلطنتنده بر مدت قلیله مظهر اسایش واستراحت اولمش ایسه‌ده مومی الیه دارانك « اسکندر » کبیلر ایله باشلامش اولان محاربه‌لرینك میدانی حکمنی آله‌رق بالاخره اربیل صحراسنده صورت وقوعی معلوم تاریخ شناس اولان محاربۀ مشهوره نتیجه‌سنده دارانك قتلی وایرانك « اسکندر » طرفندن استیلاسی اوزرینه بو

حوالی دخی « قبل الهجره — ٩١٦ تاریخنده « اسکندر » دولتنك ممالکی صره سنه داخل اولمش واسکندرك وفاتیله ملکنك اتقامنده یکی تشکل ایدن سلفکیان دولتنك حصه سنه دوشمشدر برمدت صکره فرس حکمداری اولان اشکانیلرك وبعده رومالیلرك وبالاخره اشکانیلر انقاضندن ظهوره کلان ساسانیلرك ایادی استیلالرینه کچمش وبونکله برابر بنی عدنان « بنی قضاعه « بنی مضر بنی بکر « بنی تغلب کبی قبائل عربك یکدیکریله توالی ایدن غزوات ومحارباتنه جولانکاه اولوب قالمش ایدی .

ایشته بوصورتله الدن اله کچن وتقریباً یدی عصر قدر برهرج ومرج دائمی ایچنده قالان بوحوالی آثوریلرك زمان حکومتلرنده حاصل ایلدیکی معموریت وسعادتی تمامیله غیب ایتمکله برابر قسماً رومالیلر وقسماً ساسانیلر یدلرنده بولندیغی حالده خلافت اسلامیه نك « الجزیره » جهتلرینك فتحنه مأمور ایلدیکی فرقهٔ مجاهدین دیار بکردن موصله باورود اولوقتلر نامی بیله اونودلمش اولان خطهٔ آثوریه یی فتح ایدرك سیاست اسلامیه دائره سنه اسلامیه ادخال ایتمشدر .

﴿ ختام قسم اول ﴾

قسم ثانی

وقتا كه : خلافت اسلاميه مركز بطحاده پيرايه بخش موقع استقرار اولدی . اعلای كلمة الله ايچون علم افراز غزا وجهاد اولان مجاهدين اردوسنك هر طرفده اولديغی كبی خطهٔ « سوريه » ده دخی مظهر مظفريات متتابعه اولمسی متعاقب « الجزيره » نك فتحنه مأمور اولان « عياض بن غنم » حضرتلری زير لوای ظفر پيراسنده بولنان مجاهدين فرقه‌سيله حلبدن دياربكره مهاجماتی ورود اولمش ومتعاقبا كلان سردار شهرتشعار « خالد » بن وليد حضرتلريله برلشوب دياربكری فتح وتسخير ايتدكدن صكره مشار اليه ايله برلكده بو جهتلره ارجاع عنان ايلمش ايدی . او هنگامده ايسه بو حوالی صورتا ساسانيلرك حوزهٔ حكومتنه داخل اولوب مشار اليهما طريق عزملرنده تصادف ايلدكلری قلاع وبقاعی دائرهٔ فتوحاته ادخال وفرقه‌لرينی موصله ايكی ساعت مسافه‌ده واقع « اسماعيليات » موقعنه ايصال ايتمش واورادن بالمحاربه وبعد المحاربه موصلك دخی فتحنه موفق اولمشلردر ، [بعد الهجره ـ ٢٠] بناءً عليه موصل ولايتی يعنی « آثوريه » خطهٔ قديمه‌سی او تاريخدن اعتباراً ممالك اسلاميه صره‌سنه داخل اوله‌رق ذاتاً عربلر ايله مؤتلف اولان اهالينك قسم اعظمی شرف اسلام ايله مشرف اولمشدر . فاتحلرك موصل اهاليسنده كوردكلری قابليت فطريه اوزرينه ديانت اسلاميه‌نك تعميم وتعليميله برابر بين الاهالی رابطهٔ سياسيه‌يی تأييد مقصديله خزرج قبيله‌سندن برخيلی عائله خلقی موصله جلب والیوم خزرج ناميله معروف اولان محله‌يه اسكان ايلمشلردر .

تاریخلرك روایاتندن اكلاشلدیغنه كوره « موصل » حین فتحنده جسیم ومنتظم بر بلده اولمیوب « نینوه » نك سقوطندن صكره تأسس ایتمش یاخود وقتیله بر قریه شكلنده بولنمش ایكن موقعنك تجارت وسیاست نقطهٔ نظرندن كوستر- دیكی اهمیته مبنی تدریجاً توسع ایدرك نهایت آخیر ملوك امویه‌اولان مشهور « مروان حمار » ك موصل والیلكی هنكامنده بو اهمیتی تقدیر ایله بلده‌یی لایق اولدیغی مرتبه‌ده اعمار واطرافنه متین بر سور ودجله نهری اوزرینه مكمل بر كوپری انشا ایتدیرمش و « نینویه » نك مقامنه قائم اوله‌جق بر شكله وضع ایتمشدر .

موصلك تاریخ خصوصیسی نظر دقتدن كچورلدیكی حالده كوریلیوركه . تاریخ فتحدن مشهور « هلاكو » نك « ٦٥٨ » — تاریخنده وقوعبولان استیلاسنه قدر مرور ایدن التی بچق عصرلك بر مدت مدیده ظرفنده ظهوره كلان وقوعات تاریخیه یالكز اجرای حكومت مقصدیله امرا وحكام وارباب عصیان وقیام طرفلرندن ایقاع ایدیلان بر طاقم اختلالات داخلیه‌دن عبارتدر بو صورتله یعنی متغلباً موصله مالك اولانلرك بللی باشلیلری بنی حمدان، بنی عقیل رؤساسی اولوب « موصل » برمدت بونلرك مركز حكومتی وبالاخره عراقین سلجوقیلرینك دها صكره آتابكاندن وایوبیلردن اك بیوكلرینك مقر سلطنتی اولمش وبناءً علیه كسب عمران ایدرك وخصوصیله ملكشاه سلجوقی وبدر الدین لوءلوء كبی ملوك عدل آیین زمانلرنده فوق الغایه اعمار وتوسیع اولنه‌رق اك بیوك مراكز مدنیت اسلامیه صره‌سنه كچمشدر . حتی بعض قیود تاریخیه موصلك مشار الیه بدر الدینك هنكام حكومتنده‌كی — معموریتی

اسکثار ایدیله‌جك بر درجه‌ده کوسترمکده اولوب مع هذا « موصل » اولوقت مرتبهٔ معموریتك مرتبهٔ قصواسنه واصل وسکنهٔ مملکت واهالیٔ ولایتده فوق الغایه کثرت وثروت حاصل اولمش ایسه‌ده بالاده دخی کوستردیکی وجهله — « ٦٥٨ » تاریخنده ومشار الیه بدر الدینك اوغلی ملك «صالح»ك اثنای حکومتنده مخرب بلاد اولان « هلاکو » نك آتش استیلاسیله سوزان اولمش وآوان استیلاده مومی الیه ملك « صالح » زمرهٔ شهدایه الحاق وبغدادده ظهوره کتوریلان مظالم مالانهایه وفجایع الیمه‌نك عینی بوراجه‌ده اجرا اوله‌رق مملکت تخریب ایدلمشدر مع مافیه مصائب مملکت بونکله ختام بولمیوب « تیمورلنکك » استیلاسنه قدر کذران ایدن بر بچوق عصرلك بر مدت ظرفنده مغوللرك — سیل بلا کبی — واقع اولان مهاجمات وغارات متوالیه‌سی وقحط وغلا بلیه‌سی مثللو آفات ومصائب متابعه‌نك تأثیرات مخربه‌سیله موصل وحوالیسی دوچار پریشانی وخراب اولمش ومرقوم « تیمورلنك » دخی « ٧٩٦ » تاریخنده بالاستیلا بقیهٔ مصائب وتخریباتی اتمام ایلدیکندن مملکت اسکی معموریت وثروتی کلیاً غیب ایتمشدر

ایشته بو صورتله کرفتار مصائب مالانهایه اولان « موصل » مرقوم « تیمو لنك » دن صکره ظهوره کلان قره‌قیونلی قپونلی قبائلنك امرا وحکمدارانی یدلرنده قالارق واره یرده بعض طوائف ملوکك هدف هجومی اولمق کبی مشکلاته دوچار اوله‌رق نهایت « شاه اسماعیل صفوینك کردستانه واقع اولان تسلطاتی اثناده موصلی دخی زیر حکمنه آلوب اکابر امراسندن « احمد بك » افشارك اداره‌سنه یرمش ایدی مرقوم احمد بك موصلده اجرای حکومت

ایلدیکی صره‌ده ایدی‌که « سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك » چالدیران مظفریت مشهوره‌سی ظهوره کله‌رك بو مظفریتك نتایج سیاسیه‌سندن . ولمق اوزره کردستانك ممالك عثمانیه‌یه التحاقنه مبنی موصل دخی — امرای اکراددن « بدر » بکك دلالتی وکردستانك ضبط وربطنه مأمور بیقلی محمد پاشانك سعی وهمتی ایله — ضمیمهٔ ممالك عثمانیه اولمش وقانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك « ٩٤١ »ه تاریخنده بغدادی تشریفلرنده موصلك دولت‌علیه‌یه ارتباطی قطعیاً تأمین ایدلمشدر .

بناءً علیه — موصل — او تاریخدن بری طوغریدن طوغری‌یه اداره اولنان ولایات عثمانیه عدادینه داخل اولوب کرچه بر ارالق — ایران حکمداری شاه عباسك بغدادی ضبطی اوزرینه موصلی الده ایدرك وزیری قاسم خان ادارهٔ عثمانیه‌یه اوجنه قدر فاصله ویردیکی حالده سلطان مرادرابع حضرتلرینك بغداد اوزرینه حرکت همایونلرینی خبر آلان مرقوم قاسم خانك صاویشوب کیتمسنه ومتعاقباً سلطان مشار الیه حضرتلرینك موصلی تشریف ایتمسنه مبنی موصلك بر سابق ادارهٔ عثمانیه دائره‌سنه کیرمش اولمسی واخیراً نادر شاهك بر قوهٔ کلیه ایله کلوب بر ماه قدر اجرا ایلدیکی محاصره‌دن بر نتیجه استحصال ایده‌میه‌رك مأیوساً رجعت ایلمسی کبی — ایکی وقوعات مهمهٔ تاریخیه مملکتی یحضور ایتمش ایسه‌ده اوندن صکره بر کونه وقوعات خارجیه ظهوره کلمامشدر .

شو قدرکه بالاده مختصراً وتاریخلرده مفصلاً بیان اولندیغی وجهله هلاکو وتیمورلنك کبی — مجرد تخریب بلاد وامحای عبادی التزام ایدن — بلابای

مجسمه‌لك آتش ظلملريله سوزان وا كثر سكنه‌سی كمياب وپريشان اولان بو حوالی بر دها لايق اولديغی مرتبهٔ معموريتی احراز ايده‌ميوب بر قسم مهمی حال خرابيده قاله‌رق عشاير وقبائل بدويه‌نك خيمه‌كاهی اولمش قالمشدر .

بعد الفتح موصلده اجرای حكومت ايدن امرا وولاتك اسامی وتاريخ حكومتلری جدول آتيده كوسترلمشدر .

﴿ ختام قسم ثانی ﴾

«موصلك» ك تاريخ فتحى اولان يكرمنجى سنهٔ هجريه‌دن اعتباراً ياوز سلطان سليم خان اول حضرتلرينك ضبطى تاريخى بولنان طقوز يوز يكرمى ايكى سنهٔ هجريه‌سنه‌قدر مرور ايدن طقوز عصرلك بر مدت طرفنده موصله خلفاى راشدين ايله دولت امويه وخلفاى عباسيه طرفلرندن تعيين بيوريلان امرا وحكامك ومتغلباً حكمران اولان طوائف ملوكك وبعده تاتارلر ايله سائر ارباب استيلانك اسامى ومدت حكومتلرينه دائر جدولدر.

من	الى	اسامئ امرا وحكام	ملاحظات
٢٠	٤١	عهد خلفاء راشدين	بوحواليده بولنان اردو قوماندانلرى طرفندن اداره اولنمشدر
٤١	١٠٤	حكومت امويه اداره‌سنده	بومدتده تعيين اولنان عاملرك اساميسى بولنه‌مامشدر
١٠٤	١٢١	حرب بن يوسف	
١٢١	١٢٣	وليد العبسى	
١٢٣	١٢٥	برادى ابو قحافه	
١٢٥	١٢٧	مروان الحمار	موسى اليه مروان شامده مقام سلطنته كچمكله موصله طرفندن بر وكيل تعيين ايدرك شامه كيتمشدر
١٢٧	١٣٢	موسى اليهك قائمقامى	
١٣٢	١٣٣	محمد بن صول	خلفاء عباسيه طرفندن
١٣٣	١٣٥	يحيى بن صول	

من	الى	اسامی اسم وولاة	ملاحظـــات
١٣٥	١٤١	اسماعیل بن علی	
١٤٠	١٤٥	مالك بن هیثم	
١٤٥	١٤٧	حرب بن عبد اله	
١٤٧	١٤٨	صقر بن بخت	
١٤٨	١٥١	خالد بن برمك	مومی الیه مشهور خالد البرمکی اولوب جانب خلافتدن موصلك تنظیم واصلاح ادارەسی ایچون مأمور ایدلمشدر
١٥١	١٥٥	اسماعیل بن عبداه القسری	
١٥٥	١٥٨	کعب بن موسی	
١٥٨	١٦١	دفعهٔ ثانیه خالدبن برمکی	
١٦١	١٦٤	حسان بن شرور	
١٦٤	١٦٥	محمد بن فضل	
١٦٥	١٦٦	احمد بن اسماعیل بن علی	
١٦٦	١٦٩	دفعهٔ ثانیه کعب بن موسی	
١٦٩	١٧٠	هاشم بن سعد	
١٧٠	١٧٢	عبد الملك بن صالح الهاشمی	
١٧٢	١٧٣	اسحق بن محمد	
١٧٣	١٧٦	سعید بن اسلم	

من	الى	اسامى ولاة وامرا
١٧٦	١٧٧	حكم بن سليمان
١٧٧	١٨٠	متغلباً « عطاف بن سفيان الازدى »
١٨٠	١٨٣	يحى بن سعيد الحرثى
١٨٣	١٨٥	يزيد بن مزيد بن زائدة الشيبانى
١٨٥	١٩١	اسد بن يزيد الشيبانى
١٩١	١٩٣	خالد بن حاتم
١٩٣	١٩٦	ابراهيم بن عباس
١٩٦	٢٠٤	متغلباً « على بن حسن الهمدانى
٢٠٤	٢١١	سيد بن الازدى
٢١١	٢١٤	محمد بن حميد الطوسى
٢١٤	٢١٦	عبد ابن السيد بن انس
٢١٦	٢١٩	امراى اتراكدن اتباخ
٢١٩	٢٢٤	سليمان زاميل
٢٢٤	٢٣٥	غانم بن حميد الطوسى
٢٣٥	٢٣٨	خليفه زاده المنتصر
٢٣٨	٢٤١	امراى اترا كدن بغاى كبير
٢٤١	٢٤٤	محمد بن عبداه بن سيد
٢٤٤	٢٥٠	ثابت بن اسحاق
٢٥٠	٢٥١	دفعهٔ ثانيه محمد بن عبداه

من	الى	اسامی امراو حکمدان	ملاحظـــات
٢٥١	٢٥٢	عقبه بن محمد	
٢٥٢	٢٥٣	متغلباً « مساور خارجی	
٢٥٣	٢٥٥	سلیمان الازدی	
٢٥٥	٢٦٠	تکرار « مساور خارجی »	
٢٦٠	٢٦١	امرای اترا کدن اساتکین	
٢٦١	٢٦٣	خضر بن احمد التغلبی	
٢٦٣	٢٦٦	متغلباً « هرون بن عبد الجبلی	
٢٦٦	٢٧٩	اسحاق بن کنداجق	
٢٧٩	٢٨١	محمد بن یحیی	
٢٨١	٢٨٣	ترك رؤسا سندن تکمز	
٢٨٣	٢٦٥	ایوب بن عمر التغلبی	
٢٨٥	٢٩٣	عبداه بن هیثم	
٢٩٣	٣٢٢	ابوالهیجا عبداه بن حمدان	بنی حمدان دوری عد اولنان اشبو التمش سنه لك مدتده حکومت بك چوق الله انتقال ایتمش وبو حال
٣٢٢	٣٥٥	ناصر الدوله حسن بن ابو الهیجا	
٣٥٥	٣٥٦	بغدادامیر الامراسی معز الدوله احمد بن بویه	
٣٥٦	٣٦٩	ابو تغلب بن سعد الدوله	
٣٦٩	٣٧٢	بغداد امیر الامراسی عضد الدوله طرفندن	
٣٧٢	٣٧٣	بغدادامیر الامراسی	

من	الى	اسامی امرا وحكمداران	ملاحظات
		صمصام الدوله طرفندن	
٣٧٣	٣٧٤	عصاندن « باذ بن دوستك »	سكنهٔ ولايتی فوق العاده يزار ايلمشدر .
٣٧٤	٣٧٥	سعد الدولهٔ حمدانی	
٣٧٥	٣٧٧	بغدادامير الامراسی شرف الدوله طرفندن	
٣٧٧	٣٧٩	ناصر الدوله زاده ابراهيم وحسين	
٣٧٩	٣٨٠	بغدادامير الامراسی بهاء الدوله	
٣٨٠	٣٨١	ابو طاهر بن ناصر الدوله	
٣٨١	٣٨٣	ابو الذواد محمد بن مسيب العقيلی	اشبو بر عصرلك مدت صورت عموميه‌ده بنی عقيل امراسنك دور حكومتلرينه متعلق اولوب بو مدت ظرفنده بين الامرا وقوعبولان اختلافات ومحاربات موصلی ايچون باعث مشكلات وتخريبات اولمشدر .
٣٨٣	٣٨٧	دفعهٔ ثانيه بهاء الدوله طرفندن	
٣٨٧	٣٩١	مقلد بن مسيب العقيلی	
٣٩١	٤٤٢	معتمد الدوله ابو المنيع امير قرواش بن مقلد	
٤٤٢	٤٤٤	برادری زعيم الدوله ابو كامل	
٤٤٤	٤٥٣	ابو المعالی قريش بن بدران	
٤٥٣	٤٧٧	شرف الدوله مسلم بن قريش	
٤٧٧	٤٨٢	ابراهيم بن قريش	
٤٨٢	٤٨٥	فخر الدوله بن جهير	
٤٨٥	٤٨٦	دفعهٔ ثانيه ابراهيم بن قريش	
٤٨٦	٤٨٨	علی بن مسلم بن قريش	

من	الی	اسامی امرا وحكمداران	ملاحظات
٤٨٨	٤٩٢	امرای اترا كدن كربوغا	
٤٩٢	٤٩٨	موسی التركانی	
٤٩٨	٥٠٠	سیف الدوله چكرمش	
٥٠٠	٥٠٢	جاولی	
٥٠٢	٥٠٧	مودود بن طنطاش	
٥٠٧	٥٢٠	قسیم الدوله آق‌سنقر بن سق	بو آق‌سنقر عمادالدینك پدری
٥٢٠	٥٢١	اوغلی عز الدین مسعود	آق سنقر دكلدر
٥٢١	٥٤١	عمادالدین زنكی بن آقسنقر بن عبداه	بونلر موصلده تأسیس حكومت واجرای سلطنت ایدن آتابكاندن اولوب همان جمله‌سی ارباب لیاقت واقتداردن بولندقلری جهتله زمان حكومت وسلطنتلرنده موصل فوق‌الغایه معمور اولمش واهالئ ولایتده آرامش واستراحت حصول بولمشدر .
٥٤١	٥٤٤	سیف الدین غازی بن عمادالدین	
٥٤٤	٥٦٥	قطب الدین مودود بن عمادالدین	
٥٦٥	٥٧٦	سیف الدین ثانی بن مودود	
٥٧٦	٥٨٩	عز الدین مسعود بن مودود	
٥٨٩	٦٠٧	نورالدین ارسلان بن عز الدین	
٦٠٧	٦١٥	مسعود ثانی بن نور الدین	
٦١٥	٦٥٧	بدر الدین لؤلؤ	
٦٥٧	٦٥٨	اوغلی ملك صالح	
٦٥٨	٧٣٦	هلاكونك استیلاسیله دولت « ایلخانیه »	
٧٣٦	٧٩٥	بونك انقراضیله دولت « جلاریه »	
٧٩٥	٨٠٧	دولت تیموریه	

من	الى	اسامی امرا وحكمداران	ملاحظات
		صمصام الدوله طرفندن	
٣٧٣	٣٧٤	غصابدن « باذ بن دوستك »	سكنة ولايتی فوق العاده بيزار ايلمشدر .
٣٧٤	٣٧٥	سعد الدولهٔ حمدانی	
٣٧٥	٣٧٧	بغدادامير الامراسی شرف الدوله طرفندن	
٣٧٧	٣٧٩	ناصر الدوله زاده ابراهيم وحسين	
٣٧٩	٣٨٠	بغدادامير الامراسی بهاء الدوله	
٣٨٠	٣٨١	ابو طاهر بن ناصر الدوله	
٣٨١	٣٨٣	ابو الذواد محمد بن مسيب العقيلی	
٣٨٣	٣٨٧	دفعهٔ ثانيه بهاء الدوله طرفندن	اشبو برعصر الكمدت صورت عموميهده ٩٠ عقيل امراسنك دور حكومتلرينه متعلق اولوب بو مدت ظرفنده بين الامرا وقوعبولان اختلافات ومحاربات موصللی اكثرون باعث مشكلات ذكريات اولمشدر .
٣٨٧	٣٩١	مقلد بن مسيب العقيلی	
٣٩١	٤٤٢	معتمد الدوله ابو المنيع امير قرواش بن مقلد	
٤٤٢	٤٤٤	برادری زعيم الدوله ابو كامل	
٤٤٤	٤٥٣	ابو المعالی قريش بن بدران	
٤٥٣	٤٧٧	شرف الدوله مسلم بن قريش	
٤٧٧	٤٨٢	ابراهيم بن قريش	
٤٨٢	٤٨٥	فخر الدوله بن جهير	
٤٨٥	٤٨٦	دفعهٔ ثانيه ابراهيم بن قريش	
٤٨٦	٤٨٨	على بن مسلم بن قريش	

من	الى	اسامى امرا وحكمداران	ملاحظات
٤٨٨	٤٩٢	امراى اترا كدن كربوغا	
٤٩٢	٤٩٨	موسى التركمانى	
٤٩٨	٥٠٠	سيف الدوله چكرمش	
٥٠٠	٥٠٢	جاولى	
٥٠٢	٥٠٧	مودود بن طنطاش	
٥٠٧	٥٢٠	قسيم الدوله آق سنقر بن سق	بو آق سنقر عماد الدينك پدرى
٥٢٠	٥٢١	اوغلى عز الدين مسعود	آق سنقر دكلدر
٥٢١	٥٤١	عماد الدين زنكى بن آقسنقر بن عبداه	بونلر موصلده تأسيس حكومت واجراى سلطنت ايدن آتابكاندن اولوب هان جملهسى ارباب لياقت واقتداردن بولندقلرى جهتله زمان حكومت وسلطنتلرنده موصل فوق العاده معمور اولمش واهالئ ولايتده آرامش واستراحت حصول بولمشدر .
٥٤١	٥٤٤	سيف الدين غازى بن عماد الدين	
٥٤٤	٥٦٥	قطب الدين مودود بن عماد الدين	
٥٦٥	٥٧٦	سيف الدين ثانى بن مودود	
٥٧٦	٥٨٩	عز الدين مسعود بن مودود	
٥٨٩	٦٠٧	نور الدين ارسلان بن عز الدين	
٦٠٧	٦١٥	مسعود ثانى بن نور الدين	
٦١٥	٦٥٧	بدر الدين لؤلؤ	
٦٥٧	٦٥٨	اوغلى ملك صالح	
٦٥٨	٧٣٦	هلاكونك استيلاسيله دولت « ايلخانيه »	
٧٣٦	٧٩٥	بونك انقراضيله دولت « جلايريه »	
٧٩٥	٨٠٧	دولت تيموريه	

من	الی	اسامی امرا وحکمداران	ملاحظات
٨٠٧	٨١٣	تکرار دولت جلائریه‌دن سلطان احمد	
٨١٣	٨٢٣	قره‌قیونلی قره یوسف ترکمانی	
٨٢٣	٨٣٩	اوغلی امیر اسکندر	
٨٣٩	٨٧٢	دیکر اوغلی میرزا جهان شاه	
٨٧٢	٨٧٣	حفیدی حسن علی بن جهان شاه	
٨٧٣	٨٨٢	آق قیونلی امیر کبیر اوزون حسن بك	اوزون حسندن صکره کلان امرالك اوزون حسنه قدر امتداد ایدن مدت حکومتلرنده یکدیکرله اوغراشمه‌لری قاتا تکرار مصائب ملازمه اولان موصلك کاً بادی پریشانیسی کورلمشدر .
٨٨٢	٨٨٣	اوغلی خلیل بك	
٨٨٣	٨٩٦	دیکر اوغلی یعقوب شاه	
٨٩٦	٨٩٨	دیکری مسیح بك	
٨٩٨	٨٩٩	علی بك بن خلیل بك	
٨٩٩	٩٠١	بای سنقر بن یعقوب بك	
٩٠١	٩٠٦	رستم خان بن مقصود بن اوزون حسن	
٩٠٦	٩١٣	اوزون حسنك احفادی ارەسنده منازع فیه	
٩١٣	٩٢٢	شاه اسماعیل صفوی طرفندن احمد بك افشار	
٩٢٢	١٠٠٠	یاوز سلطان سلیم خان طرفندن آلتوب ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمش و ٩٤١ تاریخنده قانونی سلطان سلیمان طرفندن بغداد ایله برابر طوغریدن طوغری‌یه اداره آلتنه النمشدر بومدت ظرفنده موصله تعیین اولنان ولاة کرامك اسامیسی بولنه‌مشدر .	

« ولایتك »

احوال جغرافیا و اقلیمیه و زراعیه سیله معاملات
تجاریه وسائره خصوصیه سنه دائر
معلومات عمومیه ونافعه‌دو

ولایتك موقع جغرافیسی

موصل ولایتی : هیئت حاضرهٔ عمومیه‌سی اعتباریله — ٣٤ درجه ١٥ دقیقه ایله ٣٧ درجه ١٥ دقیقه عرض شمالی و ٣٩ درجه ٣ دقیقه ایله ٤٤ درجه ٤٠ دقیقه طول شرقی آره‌لرنده واقع وتقریباً «یتمش بشبیك بشیوز» مربع کیلومترو وسعتنده اراضی‌یی شاملدر .

دجله نهری : اشبو اراضی‌یه شمال غربیدن دخول ومتمایلاً جنوب شرقی‌یه جریان ایدرك ولایتك اراضیسنی ایکی قسمه تفریق ایدر . بوصورتله ایکی قسمه آیریلان اراضی جهت شرقیه وغربیه عد واعتبار اولنور .

جهت شرقیه‌یه ایریلان واراضیٔ عمومیه‌نك تقریباً ثلثانی اراسنده بولنان قطعه قدیماً — « آتوریا » — « کردستان » دن معدود اولوب « قره‌چوق » « الحویکه » ، « شهرزور » کبی صحرالر استثنا ایدلدیکی تقدیرده اکثریت اوزره طاغلق ومیاه جاریه‌سی کثیردر . مع هذا اوهٔ انباتیه‌جه — مزروعات نهایت بره یکرمی درتی تجاوز ایده‌مدیکی جهتله — قطعهٔ غربیه‌نك بر قاچ درجه دروننده اولوب انجق سبزه واثماریله یعنی باغ وبغچه وبوستان محصولاتیله قطعهٔ مذکوره‌یه متفوق وبناءً علیه ولایتك الك معمور قسمنی مشتملدر

جهت غربیه‌ده قالان قطعه ایسه اراضیٔ عمومیه‌نك ثلثی نسبتنده بولنوب « الجزیره » یعنی « سنجار » صحراسنه متعلق بر قطعهٔ ارضیه‌در اشبو قطعه‌نك اراضیسی — مشهور سنجار طاغی ایله تل عفرین ونجمه کبی منفرد ودجله ساحلی بوینده بولنان بوطمه ومکحول کبی متسلسل تپه‌لر استثنا ایدلدیکی

حالده — صورت عمومیه‌ده بسیط وعارضه‌سز اولوب فقط میاه جاریه‌سی یوق حکمنده‌در . بونکله برابر قوهٔ انباتیه‌جه برنجی درجه‌ده اولوب یغمورلی سنه‌لرده مزروعاتك بره یتمش سکسان وباکه یوز اثبتنده محصول ویردیکی کورلمشدر .

واقعا : بوقطعه‌نك میاه جاریه‌سی یوق‌کبی ایسه‌ده اراضینك معمور ومسکون اولدیغی عصرلرده نهرلردن اخراج واراضینك اسقاسنده استعمال اولنمش ومرور زمانله مندرس اولمش اولان صو جدوللری وبو حوالیجه کهریز تعبیر اولنان وتحت الارض آچیلان صو مجرالری ایله برطاقم مداین وقصبات قدیمه خراباتنك آثار باقیه‌سنه باقیلور ایسه اراضینك عمرانه اولان قابلیت مخصوصه‌سی نمایاندر .

قطعه‌نك — شمدیکی حالده — قسم داخلیسی کاملاً خالی اولوب فقط سمت شرقیسندن یعنی « دجله » نهرینك ولایته متعلق بولنان سواحل غربیه‌سی بوینده مرکز قضاسنه مربوط یوز الیدن زیاده قرای معموره ایله نفس موصل شهری وسمت شمالیسنده دخی سنجار قضاسی موجوددر .

قطعه‌نك قسم داخلیسنك بوصورتله خالی قالمسنه ـ شمر فرقه‌لریله عشائر سائرهٔ سیاره وبدویه‌نك اوجهتلری کندولرینه جولانکاه اتخاذ ایلملری یعنی قرای معموره دخی داخل اولدیغی حالده ایستدکاری محال ومواقعه خیمه زن اقامت اولملری سبب مستقل اولمقده ایسه‌ده بوخصوصده ولایتك نفوس موجوده‌سنك ـ اراضینك وسعتنه نسبةً حال اقلیتده بولنمسنك ده دخلی کلیسی بولندیغی درکاردر .

اراضئ مذكوره سائر جهتلرده اولديغى كبى اهالئ مسكونه ايله مملو ومعمور بولنمش اولسه عشاير مرقومه بالطبع بارنمغه يربوله میوب يا اراضى تداركيله اقامته ميل ايتمك وياخود خالى محللرده كندولرينه يرتدارك ايله بورالردن چكيلوب كتمك مجبوريتنده بولنملرى ضروريدر .

﴿ طاغلر ﴾

بالاده بيان اولنديغى وجهله ولايت اراضيسنك قسم شرقيسى كاملا طاغلق اولوب موصل وكركوك سنجاقلرينك بر قسمى وسليمانيه سنجاغنك تمامى اشبو طاغلق اراضيده واقعدر .

موصل سنجاغنك اك زياده طاغلق اولان محللرى عماديه ، زاخو ، زيبار ، عقره جهتلرى اولديغى كبى كركوك سنجاغنك مواقع جباليه سى دخى رواندز ، كويسنجاق ، رانيه طرفلريدر . ولايته متعلق جبال شامخه حكارى جهتلرندن بدأ ايله دياله نهرينه قدر ممتد اولان وقنديل ولاهيجان ودها بوكبى هر طرفنده بشقه بر نام آلان سلسله دركه اكثر محللرنده بازين دخى قاربولنور . مذكور سلسله دن تشعب ايدرك داخله طوغرى صره لنان بر چوق طاغلر اولوب بونلرك دخى مهملرى عماديه ، مزورى ، زاخو ، عقره ، زيبار ، رأيت ، سرداريان ، ايوب سلطان ، پير عمر كدرون وعاز مير اجيللرى در .

بونلردن بشقه منفرد شكلنى ارائه ايدن مقلوب ، عين الصفرا ، قره چوق ، حمرين وبريه جهتنده دخى مكحول ، نجمه بوطمه جيللريله ، سنجار طاغى مهابتنماى انظار اولمقده در . جبال مذكوره عموماً اورماندن عارى

اولوب فقط عمادیه‌دن بدأ ایله رواندز ، کویسنجاق جهتلرندن طولاشه‌رق سلیمانیه داخللرینه طوغری ممتد اولان سلسلهٔ جبالك وبعض قرغلرینك بك چوق محللرندن کثرتلی میشه‌لر واردر . اشبو میشه‌لردن جوارلرنده‌کی محللر اهالیسی احتطاب وانتفاع ایدرلر .

مذکور جبالك میشه‌دن معرا اولان یعنی چپلاق بولنان محللرینك قسم کلیسنده مرعی‌لر موجود اولوب بونلرده کلیتلی اغنام ومواشی بسیلنور .

جبال مذکوره‌یه دائر اقتضا ایدن ایضاحات واقع اولدقلری قضالرك «معلومات مخصوصه» قسمنده اعطا اولنمشدر .

انهار

ولایت اراضیسنده جریان ایدن انهارك برنجیسی اولان واسیات عثمانیه‌نك انهار جسیمه‌سندن بولنان « دجله » نهری آرغنی سنجاغنك غرب شمالی جهتنده‌کی طاغلر اره‌سنده تحدث ایدوب کوجك یاد اولنان میاه متراکمه‌نك ایاغندن حاصل اوله‌رق و آرغنی معدنی اوکندن جریان ایدرك دیاربکرك شمال جهتلرندن کلان بر چوق دره وچایلری آلدقدن ودیاربکر شهرینك اوکندن کچدکدن صکره بطمان وبهتان صولرینی جمع ودها بر چوق انهار صغیره صولرینی اخذ ایله پیشخابور موقعنده ولایت اراضیسنه داخل اولور . بو راده زاخو وهیزل نهرلرینك برلشمسندن متحصل خابور نهرینی وصاغدن صولدن بعض میاه اودیهٔ صغیره‌یی وموصل شهری قارشوسنده « خوصر » صوینی بالاخذ جنوب شرق استقامتنی تعقیباً جریان ایله موصلدن یدی ساعت

آشاغیده زاب کبیر وتقریباً اون آلتی ساعت آشاغیده زاب صغیر نهرلرینی دخی آلدقدن وبر آز دها آقدقدن صکره ولایت اراضیسنی ترك ایله بغداد اراضیسنه واصل اولور .

﴿زاب کبیر نهری : اصلاً حکارینك آلباق طاغلرندن نبعان واو جهتلرده‌کی صولری آله‌رق وحکاری طاغلرینی یاراراق جنوبه جریان ایله بر طاقم طار بوغازلردن بالمرور عمادیه‌ده ولایت اراضیسنه داخل اولدقدن و بوراده جنوب شرقی‌یه دونه‌رك وزیبار طاغلری اره‌سنده کچه‌رك رواندزدن کلان قول ایله برلشدکدن صکره غربی جنوبی‌یه تحویل مجرا ایله تل الابن جوارنده « خازر » نهرینی بعد الاخذ بش ساعت آشاغیده وکشاف نقطه‌سنده « دجله » نهرینه قاریشور

﴿ زاب صغیر ﴾ نهری : حدود جهتلرنده واقع جبللردن نبعان واو جوارلرده‌کی منابعی جمع ایدرك غرب جنوبی‌یه جریان ایله صاغدن صولدن بر چوق اوفق چایلری آلدقدن و آلتون کوپرینك التندن کچدکدن صکره تقریباً اون بش ساعت آشاغیده وشك نقطه‌سنده « دجله » نهرینه منصب اولور .

﴿ دیاله ﴾ نهری : ایرانك « اردلان » جهتندن کلوب حدود عثمانی‌یه واصل اولدقده دیاله نامنی بالاخذ سلیمانیه ایله شهرزور اوه‌سی صولرینی جمع ایدرك جنوب غربی‌یه جریان ایله خانقین وصلاحیة قضالری اره‌سندن بعد المرور منصوریه نقطه‌سنده ولایت اراضیسی ترك ایدرك بغداد اراضیسنه داخل وبغدادك ایکی بچق ساعت اشاغیسنده صولدن « دجله » نهرینه واصل اولور . بو نهرك کچدیکی یرلرده جدوللر کشاد بله ایدیلان استیفاده پك چوق اولوب مواقع مخصوصه‌سنده ایضاحات لازمه اعطا اولنمشدر .

(موصل سنجاغنه متعلق انهار متوسطه وصغيره)

[١] — خویبر زاخو نهری حکاری سنجاغنك بيت‌الشباب قضاسندن نبعان ایله جوارنده بولنان بر چوق منابع صغیره صولرینی جمع و برخیلی جریان ایتدکدن صکره زاخو قصبه‌سی پیشکاهنه واصل اولور . قصبه‌نك بولندیغی موقعی بر آطه شکلنه وضع ایله اوزادن تقریباً اوچ ساعت اشاغیده دیاربکر ولایتی حدودینی فصل ایدن « هیزل » نهرینی اخذ ایدرك پیشخابور موقعنده صولدن « دجله » نهرینه قاریشور . [٢] — خوصر نهری — برفکان قریه‌سی جوارنده بر منبعدن ظهور واطرافده‌کی اوفق منبعلرك صولرینی طوپلایوب « نینویه خرابه‌لری ایچندن جریانله موصلك قارشوسنده « دجله » یه دوکیلور . [٣] — خازر نهری — مزوری طاغندن ظهور وحوضه‌سی داخلنده‌کی منابع صغیره صولرینی جمع ایله مرکزه متعلق عشائرسبعه ناحیه‌سندن مرور ایدرك تقریباً یکرمی ساعتلك برمجرا تعقیب ایتدکدنصکره « تل اللبن » موقعنده زاب کبیر نهرینه قاریشور . داخل ولایتده « دجله » نهرینه قاریشان انهار همان کاملاً صول جهتنده واقع اولوب صاغ طرفندن منصب اولان باشلوجه نهر یوقدر واقعا بعض وادیلر وار ایسه‌ده بونلرك الك مهمی وادی القصب اولدیغی حالده یازین دجله‌یه ایصال میاه ایده‌مدیکنه باقیلنجه مذکور وادیلر قیشین یغمور صولرینك جریانته مخصوص برر سیل مجراسی دیمکدر .

﴿ كركوك سنجاغنه متعلق انهار متوسط وصغيره ﴾

[١] — نهر الادهم — عظيم صويى منابعى سليمانيه سنجاغنك كركوك جهتلرندەكى جبللرنده اولوب جوارلرنده بولنان منابع متعدده مياهنى جمع ايله يكديكرينه موازى بر صورتده جنوب غربى يه جريان ايدن (كركوك) (تازه خورماتو) (داقوق) (طوزخورماتو) چايلرينك اجتماعندن حاصل اولەرق وبونلردن بشقه دها برطاقم درەلرك صولرينى آلەرق «جبل حمرين» سلسلەسنده آچمش اولديغى مشهور عظيم بوغازندن بالمرور بغداده متعلق (غرفه) چولنى قطع ايله دجلەيه واصل اولور .

واقعا موسم صيفده انهار مذكوره صولرينك تناقصيله برابر آچلمش اولان جدوللره آلنمسندن ناشى مذكور عظيم صوينك اوچ درت ماه قدر اهميتى يوق ايسەده صولرك تزايدى وخصوصيله طغيانى زمانلرنده دهشتلى بر نهر شكلنى آلور

[٢] — نارين نهرى — نفت درەسى ، قورى چاى ، صلاحيه ، سناجره شورده ، جمنه صولرينك اجتماعندن حاصل و « فكه » بوغازندن بالمرور قرەتپه ناحيەسى اراضيسنه دخول ايله جنوبه متمايلاً جريان ايدرك بردان اورمانندە صاعدن دياله نهرينه واصل اولور .

[سلیمانیه سنجاغنه متعلق انهار]

[١] — تانجرو نهری — نفس سلیمانیه اطرافنده‌کی منابع وانهار صغیره ومتعدده‌نك اجتماعندن حاصل وکیتدکجه برچوق دره‌لرك صولرینی آله‌رق شهرزور صحراسنه داخل اولور . بوصحراده دخی بعض اوفق نهرلرك صولرینی اله‌رق و آچلمش اولان جدوللره صو ویره‌رك جنوب شرقی‌یه طوغری جریان ایله‌دو آ وان موقعنده « ظلم » صویی ایله برلشدکدن صکره دربندخانده دیاله نهرینه قاریشور . [٢] ظلم نهری ظلم قریه‌سندن نبعان ومذکور صحرایه جریان ایدرك بو دخی بعض اوفق نهرلری آلوب بعض اراضی‌یه صو ویردکدن صکره ذکری مسبوق دو آ وان موقعنده تانجرو نهرینه ملاقی اولور . [٣] — دیوانه نهری — قره‌طاغ جهتنده سکرمه جبلندن ظهور ایدرك جنوب شرقی‌یه جریان ایله دیاله نهرینه دوکیلور . [٤] — تینال نهری — سرچاوه ولازیان منبعلرندن ظهور ایدرك اولا شرقه بعده جنوبه جریانله بعض دره‌لرك صولرینی الدقدن ودربند باصره‌ده کوم وقره‌طاغ جهتلرندن کلان صولر ایله برلشدکدن صکره طاقوق نهرینی تشکیل ایدر . [٥] — تابین نهری — سورطاش و آغجه‌لر جبللرندن نبعان ایدن صولردن تحصل ایدرك شمال غربی‌یه جریانله زاب صغیر نهرینه قاریشور . ولایتك اك کثیر المیاه قسمی سلیمانیه سنجاغی اراضیسیدر . بو اراضیده موجود اولان لا یعد منابعك طرف طرف تشکیل ایلدیکی چایلر - جبالك وضعیتی ایجابنجه - اوج مائله‌یه منقسم اولوب جریان ایتدکلری اراضینك

عرق حياتيه‌سی حكمنده‌در . دها زياده ايضاحات محل مخصوصلرنده اعطا اولنمشدر .

[اقليم وهوا]

« موصل » ولايتی : منطقهٔ معتدله‌نك الك معتدل اقاليمندن اولديغی حالده بولنديغی مواقع ايجابنجه هواسی سيان دكلدر . بالاده دخی بيان ايلديكی وجهله ولايتك شمال وشرق جهتلرنده كی يعنی دجله‌نك صول طرفنده كی قسمی اكثريا جبالرده واقع اولديغندن هوا مواقعلك ارتفاع وانحطاطنه كوره تحول ايتمكده‌در .

هله حدود جهتلرنده بولنان مواقع برر يايلا ديمك اولوب قيشی يازينه غالبدر .

مذكور مواقعدن بدأ ايله دجله‌يه طوغری كلدكجه هوا دخی درجه‌درجه تبدل ايدر . با خصوص زاب كبير وصغير ودياله نهرلرينك مجرای اسفللری اره‌لرنده بولنان مواقعك هواسی بتون دكيشير .

دجله‌نك صاغ طرفنه يعنی اراضينك الجزيره قسمنه كلنجه بوراسی ذاتاً باديه داخلنده بولنديغندن صيجاقلری زياده اولوب يازی قيشنه غالبدر . مع هذا جهت جباليه‌ده موقعاً هواسی صيجاق وبلكه وخيم محللر بولنديغی كبی باديه جهتنده دخی هواسی كوزل ومعتدل محللر واردر . بناءً عليه ولايتك عموميت اعتباريله جهت شرقيه‌سنك هواسی معتدل وسرين وجهت غربيه‌سنك صيجاقدر . مثلا يازين موصلده درجهٔ حرارت قرقه قدر ارتقا ايلديكی

حالده رواندز وسلیمانیه جهتلرنده اوتوزی تجاوز ایدەمز . قیشین دخی موصلده برودت ایکی درکەیه تنزل ایتدیکی وقت جهت جبالیەده اون و بلکه اون بش درکەیی ارائه ایدر .

بونکله برابر هوا صورت عمومیەده صحیح وصاغلم اولوب یالکز بعض طاغ ارەسی ودره ایچی کبی محللرده وخامت حس اولنور . ویازین بعضاً سام روزکاری دخی هبوب ایدر . بوکبی احوال نادره وخصوصیه استثنا ایدلدیکی حالده هوانك جیادت وسلامتنه هیچ دیه‌جك اولمیوب اکراهالیجه ممکن مرتبه اسباب صحیەیه دقت ورعایت ایدلمش اولسه بوولایتجه علل وامراض عادیه‌نك وحتی علت فوق العادەنك اجرای احکام ایده‌میه جکی شبهه‌دن وارسته‌در .

(اهالی ونفوس)

ولایت داخلنده بولنان اهالی : عرب ، ترك ، کرد ، کلدانی ، سریانی ، اسرائیلی برآزده ارمنی اولمق اوزره‌یدی عرقه اولوب بونلردن اوچ اول کیلر مسلم ودیکری اوچی خرستیان واسرائیلیلر دخی موسویدرلر .

خرستیانلرك قسم اعظمی قتولك مذهبنه سالك اولوب قسم دیکری اورتودقس وبرجزؤ قلیلی‌ده پروتستاندر . جنسیت جهتیله کردلر میاننده بولنان یزیدی طائفه‌سنك دخی کندولرینه مخصوص برمذهب غریبلری واردر .

اقوام مذکوره مسکون ونیم مسکون وخیمه نشین اولمق اوزره اوچ صنفه منقسمدر . ترکلر . خرستیانلر . موسویلر کاملاً وعربلر ایله کردلر قسماً مسکون وعربلر ایله وکردلرك برقسمی دخی قراده نیم مسکون

برحالده اولوب بو ایکی قومك برر قسمی وهله عربلرك قسم مهمی سیار وبادیه‌نشین‌در ۰ کرك کردلرك وکرك عربلرك شهر وقصبه‌لرده مسکون اولانلرینك غیریسی عشیرت حال ونامی محافظه ایتمکده‌درلر ۰

بونلرك قراده تام ونیم مسکون اولانلری دخی موسم بهارده قریه‌لرینی ترك ایله جوارلرنده بولنان خالی محللره کیدرك رکز خیام وقرق اللی کون قدر هم حیوانلرینی مرعی‌لندیرمك وهمده تفرج ایتمك صورتیله امرار ایام ایدر بعده قریه‌لرینه عودتله حصاد ایشلریله اشتغال ایلرلر ۰ طوغریدن طوغری‌یه سیار وبادیه‌نشین اولانلری ایسه موقعلرینك وطبیعتلرینك اقتضا واحتیاجنه کوره یازین ممکن مرتبه سرین ، قیشین صیجاق محللرده خیمه زن اولورلر ۰

هر قومك شهر وقصبه‌لرده ساکن اولانلری صنعت وتجارتله وقراده بولنانلری عمومیت اعتباریله زراعت وفلاحتله وخیمه نشین اولانلری دخی اغنام ومواشیٔ سائره بسلهمکله ادرهٔ وتعیش ایدرلر ۰

اقوام مذکوره‌نك مسکون اولانلرینك داخل تحریر بولنان نفوسی جدول مخصوصنده مرقم اولدیغی وجهله ایکی یوز بیکدن زیاده اولوب انجق بوحوالیجه اهالینك نفوس معاملاتنه عدم اعتناسنه باقیلور ایسه نفوس محرره میاننده تحریردن خارج قالان وتخمیناً اللی بیك رادهسنده بولنمسی محتمل اولان نفوس ایله اساساً داخل تحریر اولمیان عشایرك یوز اللی بیك قدر تخمین ایدیله بیلان نفوسی مقدار محرره ضم ایدلدیکی تقدیرده ولایتك نفوس ذکورینك یکونی درتیوز بیکدن زیاده اوله جغی ونفوس اناث دخی بر مثل اعتباریله علاوه

اولدیغی حالده سکز یوز بیکی تجاوز ایده‌جکی درکاردر .

داخل ولایتده بولنان عشایر — متعلق اولدقلری قضالرده اسامیسیله کوستردیکی وجهله — اون سکز عرب واوتوز ایکی کرد عشیرت مستقله‌سندن عبارت اولوب عشائر مرقومه بر طاقم فرقه‌لردن متشکل اولدقلری کبی بونلرك خارجنده دها بر چوق فرق صغیره ومتفرقه واردر .

ولایت اهالیسنك بو قدر اقوام وعشایر متفرعه‌دن متشکل اولمسنك اسبابی تحری وممالکتك احوال تاریخیه‌سی تتبع وتدقیق اولندیغی حالده اکلاشیلیورکه حضرت عمرك خلافت جلیله‌لری هنکامنده غزات مسلمینك بو حوالی‌یی فتح وتسخیر ایتدکلری وقت موجود بولنان اهالیٔ اصلیه — هرهانکی بر قوم وجنسدن اولور ایسه اولسون — قسماً قبول اسلامیت ایتمش وبر قسمده مذهب قدیمنی محافظه ایلمش اولمغله برابر بعد الفتح بیدریی کلان عرب عائله‌لری اهالیٔ قدیمه ایله اختلاط ایدرك مملکت تماميله عرب‌لشوب بو حال ایکی عصر قدر دوام ایتمش ایکن عباسیلر زماننده سرنمای ساحهٔ ظهور اولوب بو ولایتجه‌ده حکمران اولان طوائف ملوك شعباتندن مروانیلر حمدانیلر ، سلجوقیلر ، آتابکیلر ، ایوبیلر کبی بر چوق حکومت خاندانلرینك منسوب بولندقلری قوملر افرادینك اهالی به قارشمش اولاسی وجکیز وتیمور بلیه‌لرینی کچشدیردکدن صکره آق قیونلی قره قیونلی کبی ترکمن قبیله‌لرینك‌ اره‌یره صوقلمسی اقوام وعشایرك بو درجه تنوعنه سببیت ویرمش ومعهذا بونلرك آزچوق یکدیکریله امتزاجلری دخی وقوع بولوب فقط بادیه‌جهتلرنده بولنانلر یعنی قوزنار کوچر اولانلر جنسیتی محافظه ایده‌بیلمشدر .

(ولايتك احوال زراعيه ومحصولات ارضيه‌سى)

ولايتك : احوال زراعيه‌سى قاعدهٔ قديمه‌سى وجهله دوام ايتمكده اولوب اصلا تغير ايتمامش كبيدر . ابتدائى بر شكل ارائه ايدن ادوات وآلات زراعيه ترلا سورمك ايچون « چفت — فدان » ومحصولات بيچمك ايچون « اوراق محصاد » ومزروعاتك خرمان موقعنه نقلنده « شقره » — ودوكن مقامنده « جنجر وچان » تعبير اولنان آلتلر مستعمل اولوب بونلرك كافه‌سى كار قديم قابا صابا شيلردن عبارتدر .

« چفت » اقتدارى اولان زراعجه استروباركير مقتدر اولميانلرجه اوكوز ومركب ايله سوق واداره اولنور . محصولات « شقره » تعبير اولنان وسهيا نردبان شكلنده يابلمش اولان اغاجلر اره‌سنه صيقيشدريله‌رق حيوانات صرتنه تحميلاً خرمان يرلرينه نقل ايديلور . ادواتده‌كى نواقص عموميه ميانده الك زيادهٔ موجب مشكلات ومصارف اولان اشبو واسطهٔ نقليه نقصانى اولوب موقعده‌كى قابليت مطلقه‌يه كوره امور نقليه‌ده « آرابا » تدارك واستعمال اولنماسى شايان تأسف حاللردندر بو كبى نواقصك تأثيرات مضره‌سندن ارلمق اوزره نيسان اواسطندن تشرين اول اواخرينه قدر يرلرده قالان محصولاتك خمسى راده‌سنده برمقدارى ضايع وتلف اولور .

بركت ويرسون طوپراقده‌كى قوهٔ انباتيه ايله حسب الاقليم هوالرك مساعد كيتمسى كبى ايكى حال طبيعتك ياردمى امر زراعتده بر درجه‌يه قدر تأمين موفقيته وسيله اوليور .

اكر ادوات زراعيه — آتيده بيان ايديله‌جكي وجهله — اصلاح ايدلمش اولسه بورانك زراعت خصوصنده اكثر جهتلره تفوق ايده‌جكي شبهه‌دن وارسته‌در .

اهالينك بالخاصه زراعتله اشتغال ايدنلري : ترك ، كلداني ، كرد، عربلردن عبارت اولوب عربلرك بو خصوصده‌كي استعدادلري ديكرلرندن دوندر .

كوره‌نك عادتك بو حواليجه هر يردن زياده حكم فرما اولمسي ملابسه‌سيله اهاليي كورديكندن آيرمق عادتاً مستحيل اولوب بناءً عليه عادات قديمه‌نك ترك وتعديل ايتديرلمسي مجرد قبولي درميان اولنه‌جق بر شيئك محسناتي انظار عوامده آثار فعليه‌سيله ارائه ايتمكه متوقفدر .

شو حالده : اصلاً بر زراعت مملكتي ديمك اولان بو حواليجه ادوات زراعيه‌نك اصلاحنه اساساً دركار اولان لزوم واحتياج ايله برابر اوروپا كاري ادوات وآلات تدارك واستعمالنك ايلرويه تعليقيله شمديلك روم ايلي واناطولي جهتلرنده ايشه ‌الويرشلي اوله‌رق مستعمل اولان وتدارك واستعمالي سهولتلي بولنان « آراباي » « صبان » « دوكن » وبونلرك تفرعاتي كبي آلات وادوات ايله مواقع مناسبه‌ده برر نمونه چفتلك احداث واربابي واسطه‌سيله استعمال اولنه‌رق زراع اهاليه امثالي ممكن بر مثال ارائه‌سي ايجاب ايدر .

« محصولات »

بو حواليجه زراعت ايكي قسم اولوب بونك برنجيسي شتوي ، ايكنجيسي صيفيه‌در . شتوي قسمي اساس اعتباريله حنطه وشعيردن عبارت اولوب

زرعلرینه خرمانلرك رفعنی متعاقب ابتدار ایدیلەرك موقعنه كوره كانون ثانی اوائلنه قدر دوام وامتداد ایدر .

صیفی قسمی ایسه : پرنج ، پاموق ، سیسام ، داری ، دخن ، توتون ، نخود ایله هر نوع بوستان محصولندن عبارت اولوب بونلرك ده شباط اواسطندن بدأ ایله مایس اواخرینه قدر زرعلرینه دوام اولنور ، باغ وباغچه محصولات واثمارینك دخی انواعی یتشدیریلور .

اكثر محللرده حصاده نیسان اواسطنده باشلانیلور ایسەده بالاده بیان ایدلدیكی وجهله آلات وادوات نقصانندن ناشی تموز اواخرینه قدر امتداد ایدرك بواغوردەبرچوق مزاحم ومصارف وقوعه كلور . محصولات عمومیه بغدای . آرپا . پرنج . سیسام . داری . دخن . نخود . مرجمك . ماش . مصر . هورزمان . پاموق . توتون . كندیر . بقله . فصولیه . بتابس . صوغان . صارمساق . بامیه . باطلیجان . طوماتس اسپناق . كرەویس . معدنوس . پانجار . شالغم . كبی محصولات زرعیه ایله . الما . آرموت . اوزوم . نار . ایوا انجیر . لیمون . پورتقال . كباد نارنج . خورما زیتون . فستیق . جوز . بادم . شفتالی . خوخ قیصی . اریك عناب . كراز . خرنوب . توت . مثللو اثمار متنوعەدن عبارتدر . بونلردن بشقه خدایی نابت اولان مازی . پالاموط . ومیان كوكی . كتره محصولاتی واردر .

بغدای محصولنك بر قاچ نوعی وار ایسەده اك مقبولی « قندهاری » دنیلان نوعیدر . بو نوعندە مقبول ومعتبری « كندیناوه » و « داوده » اراضیسنده

حاصل اولان قسمیدر ● پرنج محصولیده کثرتلی اولوب اك مقبول اولانی « زردلنکاو » « قره حسن » زراری » « عقره » پرنجلریدر ● حنطه وشعیر محصولنك — اعشارك الزام اولنمسی ملابسه سیله — مقدار عمومیسنك تحقیق تعیینی قابل دکلسه ده نفوس موجوده نصفنك حنطه ونصف دیکرینك شعیر وداری اکل واستعمال ایتدکلری فرض اولنور ● وخارجه وقوع بولان اخراجات ● داخلاً ایدیلان استهلاکاته علاوه ایدیلور ایسه لا اقل التیوزبیك طغار حنطه والتیوزبیك طغار شعیر — هر طغار ایکیوز قیه استانه‌در — حاصل اولدیغی بر درجه‌یه قدر اکلاشیلور ●

« اورمان »

ولایت اراضیسنده اورمان اطلاقنه شایان چام ● چنار ● کوکنار ● آردیچ قره‌اغاج ● دیشبوداق کبی کرسته‌لك اخشابی شامل اورمانلر بولنمیوب فقط اولجه‌ده مذکور اولدیغی اوزره جهت جبالیه‌ده « پلوط » اغاجلرندن متشکل بر چوق میشه‌لر موجوددر ● هرقضا داخلنده‌کی میشه‌لردن بالاطلاق صورتیله او قضانك اهالیسی احتطاب وانتفاع ایدرلر ● برده بعض نهرلرك مجرالرنده تحدث ایدوب « غرب » تعبیر اولنور ● قره‌سکود ایله بر نوع چالیلری محتوی بولنان وبو حوالیجه اورمان دنیلان اغاجلقلر واردرکه بونلرك اك مهمی موصل جوارنده ودجله نهری مجراسنك متعدد محللرنده واقع اولوب ملك ومیری ووقف اولمق اوزره متصرف ومأمورلری طرفلرندن صورت مخصوصه‌ده اداره ایدیلورلر ● بونلردن قطع ایدیلان اخشاب ابنیه‌ده استعماله

یاراملیوب بعض عادی ادوات اعمالیله احراق ایچون قوللانیلورایدیه‌ده استعمال اولنان قواق اغاجلری بعض محللرده بالخاصه غرس وتنمیه ایدیله‌رك اصحابی طرفلرندن صاتیلور .

— معادن —

ولایته متعلق جبالرك اکثریسنده کوکورت . کمور . سیملی قورشون تیمور . وامثالی معادن صلبه وپترول کبی معادن مایعه موجود اولوب پترول معدنلرندن ماعداسنك ایشلتدریلوب ایشلتدیرلمدکاری مجهول وفقط مقدملری بعض کمور وتیمور معدنلرنده تجربه اجرا اولنمش ایسه‌ده وارداتی مصارفنه تقابل ایده‌مدیکندن برمدت صکره ترك وتعطیل ایدلدکاری مرویدر . پترول معدنلری ایسه اوته‌دنبرو ایشلتدیرلمکده اولوب اشبو معدنلر زاخو . کپاره کرکوك . کیل . طوزخورماتو منبعلرندن عبارتدر .

بونلردن فقط کرکوك معدنی متصرفلرینه عائد ، دیکرلری جانب میری‌یه راجعدر . میری‌یه راجع درت معدن سنه بسنه الزام صورتیله اداره اولنوب ملتزملرك بونلردن بیاغی برصورتده استحصال وتصفیه ایلدکاری غاز اکثریا قرا اهالیسی طرفلرندن اشترا واشعال اولنور .

صلاحیه قضاسی داخلنده وقصبه‌یه قریب بر موقعده عادتا نفتدن تصلب ایتمش برکمور معدنی مکشوف ومستعمل اولوب بوندن سنوی یوز بیك قیه قدر کمور اخراج وفروخت اولنور طوز معدنی یعنی مملحه طوزخورماتو قصبه‌سی جواریله سلیمانیه‌نك کوم موقعنده وجبل حمرینده موجود اولوب

بونلردیون « و میاه ادارەسنه عائد و بریه جهتنده بولنان « مشتر » و « بواره » طوز کوللری غیر مضبوطدر .

— میاه معدنیه —

ولایتك برچوق محللرنده معدنلی صو منابعی موجود اولوب موصل جوارنده « عین الکبریت » « عین الدیر » « حمام العلیل » « عین الصفرا » ناملریله معروف اولان درت منبعك الك نافع و مشهوری حمام علیلدر . بونلردن بشقه موصل ، کرکوك ، سلیمانیه سنجاقلرینك مواقع متعددەسنده اکثریا درمنا و کرماو نامیله یاد اولنور عیون نابعه صولرینك امراض جلدیه و سائر بعض علل مختلفه یه نافع اولدقلری مجربدر .

— حیوانات اهلیه —

داخل ولایتده : حیوانات اهلیه نك هر جنسی و همده هر جنسك اعلاسی موجود اولوب بونلردن الك کثرتلی و مع ما فیه الك منفعتلیسی اغنامدر .

(اغنام)

اغنام : بوحوالیجه عربی ، کردی نامیله ایکی جنسه آیریلور ، عربی دنیلان قیونلر باجاقلی و کودەلری اوزونجه اولوب آنلری چقیق بورونلری آغزلری اوزرینه طوغری باصقیدر ، قویروقلری قرەمان قدر بیوك اولمیوب فقط لحومی قرەماندن هم چوق هم دها لذتلیدر ، کردی یاد

اولنان قیونلر ایسه عادتا قرەمان جنسندن اولوب باجاقلری قیصه و کودەلری کوچوروك وقوروقلری بیوکدر .

کچیلر : قیل ومرعز نامیله ایکی نوع ایسەدە کثرت عمومیت قیل کچی جنسندە اولوب « مرعز » یالکز زاخو وعمادیه قضالرنده بولنور . بونلرك توکلری قیل ایله تفتك ارەسنده آیروجه بر نوعدر .

قیونلرك یونکلری هم چوق وهم یمشاق اولوب بناءً علیه شایان رغبت کالتلی یاغی حصوله کلدیکی کبی سود . یوغورت . یاغ پنیرلرندن منافع کثیره حاصل وقوزیلرندن هر سنه یتیشمکده اولان اغنامك عددی یوز بیکلره واصل اولدیغی جهتله جنس اغنامدن ایدیلان استفاده سائر حیواناتدن زیادەدر . عشایر سیاره وبدویەنك اغنامیله برابر اغنام عمومیه ایکی ملیون رادەسنده تخمین اوله بیلور .

[دوه]

حیوانات اهلیەنك ایکنجی درجەدە یعنی اغنامدن صکره اصحابنه الك نافع اولانی دوەلردر . دوه — بو حوالیجه عرب عشیرتلرینه مخصوص اولوب عشائر سیاره وبدویه بونلری اغنام کبی سوریلر ایله بسلیوب هم صاتار همده سودندن . اتندن توکلرندن استفاده ایدرلر . معمورەلردە بولنان عشیرتلر ایسه دوەلرینی امور نقلیەدە قوللانوب کیراجیلق صورتیله خیلوجه مستفید اولورلر .

دوه توکلرندن عبا . مشلح . وامثالی ملبوسات اعمال واستعمال اولنور .

دوه تخميناً وقت بياً سكسان بيك آرس رادهسنده بولنور ٠

[آت وقيصراق]

بو جواليجه جنس فرس اوچ قسم اولوب برنجيسي عرب ايكنجيسي عجم اوچنجيسي ده بونلرك اختلاط وامتزاجندن ظهوره كلان ملز حيوانلردر ٠

عرب حيوانلري اكثريتله اصيل اولوب شكلاً كوزل وياقيشيقلي وطبعاً تربيه لي وطيانقلي اولورلر ٠ هله اصالت وسرعت سير وحركتلري مشهور عالم اولان عرب قيصراقلرينك اك اعلاسي بورا عشيرتلرنده وعلى الخصوص شمرلرده بولنور ٠

عجم حيوانلري اكثريا حدود جهتلرنده كي كرد عشيرتلرنده بولنوب بونلر شكل وقيافتجه عرب آتلرينه بكزمامكله برابر صورت ظاهرهده قالين وقوتلي كورنيورلر ايسهده سرعت سير وحركتده ومسافات بعيده يه ايلغارده عرب آتلريله چيقيشهميوب يالكز بار ثقيله تحملري زيادهدر ٠

ملز جنسنه منسوب اولان حيوانلر ايسه صورت عموميهده موجود اولوب بوجنس حيوانلرده عرب آتلرينه رقابت ايدهجك قدر سرعت ومعرفته ومع هذا كوزل قيافته مالك اولانلري پك چوقدر ٠ ولايتك هر طرفنده يعني عموم اهالي وعشاير نزدلرنده بولنان آت وقيصراق مقداراً ايكي يوز بيك رادهسنده تخمين اولنور ٠

« استر »

استرك دخي اك اعلاسي بوحواليجه موجود اولوب برنلرك ركوبه شايان

ویاقیشیلی اولانلری پك چوق بولندیغی كبی امور نقلیه یه وباخصوص زراعت ایشلرینه یارایانلری دخی كثرتلی اولدیغی جهتله اهالینك بونلردن خیلی استفاده سی واردر . هله تعقیب وتنكیل ایشلرنده استرسوار مفرزه لرینه ایتدكلری تحملكداز خدمتی اك كزیده آتلر بیله ایفا ایده من داخل ولایتده بولنان استر قرق بیك رأس قدر تخمین اولنه بیلور .

« مركب »

مركب: بوحوالیجه ایكی نوع ولوب بونلرك ركوبه مخصوص اولان بیاض جنسی هرنقدر اصلاً خارجدن كتورلمكده ایسه ده داخلاً دخی یتشدرلمكده اولدیغندن شهر وقصبه لر اهالیسنك ركوبنده بولنور نوع دیكری ایسه جنس عادیدن اولوب زراعت وتقلیه ایشلرنده قوللانیلور هر ایكی نوعك مقدار عمومیسی اوتوز بیك رأس راده سنده تخمین اولنه بیلور .

« صیغیر »

صیغیر جنسی بوحوالیجه سائر یرلر قدر كثرتلی دكلدر . یالكز عربك فلاحتله مشغول اولانلرنده وباخصوص جبور عشیرتلرنده وبعضاً ده قرا اهالیسنده بولنور . بونلرك مقدار رؤسی دخی تخمیناً اوتوز بیك راده سنده اوله بیلور .

« مانده »

جاموس — : ولایتك حیوانات اهلیه سی میاننده ایجه یر طوتار . بو

حیوان حوالیٔ سائرەده اولدیغی کبی زراعت ایشلرنده قوللانلمیوب یالکز
یتشدیریلەرك خارجه فروختلرندن وداخلاً دخی یاغ ، یغورت ، قیماق
کبی محصولات لبنیەسندن استفاده اولنور . بونلرك بسلنمسی بعض عرب
فرقەلرینەوبا خصوص عربلك شرابی وُمعدان وشمیران عشیرتلرینه مخصوص
اولوب معهذا شهر وقصبه‌لر اهالیسندن دخی جاموس بسلیانلر بولنور ، بونلردن اولنان
استفاده‌نك قسم مهمی سودلرندن فقیس برصورتده یاپیلوب سورمی سنه‌ده بر خیلی
ماهلر دوام ایدن قایمق محصولاتندر حیوان مذکورك مقداررؤسی درت بیك قدر اولور

« طیور وحیوانات وحشیه »

طیورك معلوم ومعروف اولان اجناسی بوحوالیجه کاملاً موجود اولوب
اکثر محللرده بولنمیان واتی غایت نازك ولذتلی اولان دراج دخی کثرتلیدر
حیوانات وحشیه‌دن قپلان . صیرتلان . وشق . آیی . قورت . کیك .
قره‌جه جهت جبالیه‌ده واغاجلق محللرده بولندیغی کبی چول جهتلرنده دخی
جیلان ، تیلکی ، طاوشان ، چقال ، وبعض یرلرده صانسار ، قوندوز
بولنور ، بوحیواناتك اك کثرتلیسی جیلان اولوب جولده سوریلر ایله
کزرلر ،

« صنایع »

صنایع : بوولایتده وباخصوص نفس موصلده وقتیله پك چوق ترقی
ایتمش وحتی لوازم واحتیاجاتی کاملاً معمولات ومصنوعات داخلیه ایله
اداره وتأمین ایتدکدن بشقه منسوجات قطنیه واقمشهٔ متنوعه‌دن ومعمولات

سائره‌دن خارجه اخراجات دخی اجرا ایتمکده بولنمش ایکن اخیراً تکثر وتعمم ایدن « آوروپا » منسوجات ومعمولاتنه رقابت ایده‌میه‌رك بالطبع تدنی‌یه طوتمش ایسه‌ده‌لوا وقضالرك معلومات مخصوصه قسمنده موضحاً مذکور اولدیغی وجهله صنایعك حال حاضری ولایتك هر طرفنده ودرجات متخالفه‌ده ترقی‌یه میال بولندیغی آثاری دلالتیله عیان اولوب بناءً علیه سابقی کبی خارجه اولان احتیاجاتدن وارسته قالمقلغمز جداً تمنی اولنور .

« تجارت »

ولایتك معاملات تجاریه‌سنك مبادله کاهی بر طرفدن « بغداد » « بصره » وبو طریقله « بومبای » ودیکر طرفدن « حلب . شام . بیروت » وبونلرك طریقلریله درسعادت اولدیغی کبی رواندز وسلیمانیه طرفلرندن ایرانك سینه وصاوج بولاق جهتلری وعمادیه وزاخو اوزرلرندن دخی حکاری وتباس ودیاربکر طرفلری بولندیغی جهتله دائرهٔ تجارت خیلی واسع کورینور . ارباب تجارتك جهات مذکوره‌یه اجرا ایلدیکی اخراجات وبالجلب مملکته ایتدیکی ادخالات . آتیاً بیان وتعداد اولنان اشیا وارزاق وحیوانات وسائره‌دن عبارتدر .

— اخراجات —

اخراجات : سنوی ایکی ملیون قیه رادهسنده یپاغی وبرچوق ملیون قیه مقداری . مازی . پلاموت . کتره . میان کوکی ایله کلیتلی پاموق . دری مرعز وسائر بعض خام اشیالك اشیالك اوروپایه — و ٥٠٠٠٠٤ رأس قدر

دوه — و « ١٥٠٠٠ » رأس قدر جاموسك اناطولی جهتلرینه و « ٢٠٠٠ »
رأس رادهسندهاستر وبارکیرایله بعض منسوجات قطنیه وصوفیه وخورما
ونخود وپرنج وپاموق کبی ارزاق واشیای مختلفه دریاربکروبتلس وارضروم
سمتلرینه وایکی یوز اللی بیك رأس مقداری اغنام ایله صاری وقرمزی
سختیان وکوسله کبی معمولات دباغیـه وبعض منسوجات متنوعه وبیك بش
یوز رأس قدر خرکله اورفه . حلب . شـام . بیروت طرفـلرینه وتقریباً
ایکی ملیون قیه یعنی اون بیك طغار قدر حنطه والتی بیك طغار شعیر وسائر
بعض حبوبات ویاغ ، وپنیر وامثالی مأ کولات ایله کلیتلی توتون . قوزی
وتیلکی وصانسار دریلری وزیتون ودها برخیلی اشیای مختلفه « بغداد —
بصره » جانبلرینه ووسطی اولهرق ایکی بیك رأس رادهسنده اعـلا عرب
آتلری هنـدستانه وسلیمانیه وروانددزدن دخی مازی . کتره توتون کوکی
قوزی پوستی وبعض کورکلی حیوانات دریلری ایرانه . سوق واخراج
اولنور ؟

﴿ ادخالات ﴾

ادخالات : زیرده تعداد اولنان اشیا وسائرهدن عبارت اولوب چوخه ،
باصمه ، بز ، سائر برچوق لوازم لبسیه وفرشیه ایله ، شکر ، قهـوه ،
غاز ، کبریت ، ادوات حدیدیه واوانی نحاسیه وزجاجیه وتحاقیه کبی اوروپایه
مخصوص اشیا وصابون وسائره بیروت حلب طریقیله درسعـادتدن وبصره
بغداد طریقیله بومبایدن کتوردلدیکی کبی ینه بو طریقیله بعض اقمشـهٔ نفیسه
وچای وبهارات وحلویات متنوعه هندستاندن وخالی ، کلیم ، شال ، عبـا

ومنسوجات حريريه وقطنيه تنباكو • چای ترکیشمش • سبزه • قیصی آلوی
نجاری • کبی مشروبات ومأکولاته متعلق شیلروچای طاقملری وبعض اوانیٔ
نحاسیهٔ سلیمانیه وراوندز طریقیله ایراندن وچارشف وامثالی منسوجات حریریه
ایله کلیتلی خورما بغداددن وینه او مثللو اقمشه ایله اعلا ونفیس میوه‌لرك
تازه وقوری نوعی دیاربکردن کلور •

[ملاحظات]

ادخالات واخراجاتك قیمت اعتباریله بحقٍ تعیین مقداری قابل اولمیوب
بعض ذهاب وحسابه کوره ادخالات اخراجاتدن برقاچ قات فضله کوسترلمکده
وقاموس الاعلام ایسه اخراجاتی دتیوژ بیك وادخالاتی یوز اون بیك لیرا
راده‌سنده کوسترمکده ایسه‌ده هر ایکی صورت یکده موافق صحت کورنمیوب
مع هذا اخراجاتك هر حالده ادخالاتدن فضله‌لی بولندیغی صحته قریب اولمق
اوزره تعیین وتخمین ایدیله‌بیلور •

« ختام »

ولايتك تقسيمات حاضرهٔ ملكيه‌سی

ولايتك تقسيمات حاضرهٔ ملكيه‌سی

«موصل» ولايتی : هر سنجاغه متعلق اولان معلومات مخصوصه قسملرنده بر تفصيل بيان وايضاح اولنديغی وجهله — موصل ، كركوك سليمانيه سنجاقلرندن وبو سنجاقلر اون يدی قضا وقرق آلتی ناحيه اداره‌دن متشكل وهيئت حاضرهٔ عموميه‌سی در تدبك اوچيوز طقسان ايكی قرا ومزارعی مشتمل اولوب وسعت اراضی وكثرت نفوس اعتباريله برنجيسی موصل ، ايكنجيسی كركوك ، اوچنجيسی سليمانيه سنجاقلريدر ، مركز ولايت نفس موصل شهريدر .

ولايتك صورت تشكل واداره‌سی ولايت نظامنامه‌سی اساسنه مبتنی اولوب بناءً عليه كرك ولايتك كرك ملحقات عموميه‌سنك — محللرنده كوستريلان — دوائر مرتبه‌سی مجالس ومأمورينی دائره‌سنده ادارهٔ امور ايلدكلری كبی قانون اساسی حكمنه توفيقاً هر سنه اجتماع ايدن مجالس عمومی قانون مخصوص قوانين ونظامات مخصوصه‌سی موجبنجه مدت معينه‌سی ظرفنده مذاكرات مقتضيه‌يی اجرا ومقررات واقعه‌سنی مقام عائدينه اعطا ايدر ، بوندن بشقه بيوك كوچوك هر شهر وقصبه‌ده برر مجلس بلدی وهر قريه‌ده برر هيئت اختياريه متشكل وموجود ووظائف معينهٔ نظاميه‌لرينك ايفاسيله مكلفدرلر .

ولايتك ولاة سابقه سى

بیك تاریخ هجریسندن اعتباراً « موصل » طرف دولتعلیه‌دن تعیین بیورلمش اولان ولاة عظام ومتصرفین کرامك تاریخ تعیینلریله اسامیسنه دائر جدول در

تاریخ تعیینلری سنه	اسملری	ملاحظات
١٠٠٠	امیر حسین پاشا	
١٠٠٢	پیاله پاشا	
١٠٠٢	سنان پاشا	
١٠٠٣	حسن پاشا	
١٠٠٥	محمود پاشا	
١٠٠٦	عبداه پاشا	
١٠٠٨	علی پاشا	
١٠٠٩	عمادیه حاکمی حسن پاشا	
١٠١٣	محمد پاشا	
١٠١٥	احمد پاشا	
١٠١٦	محمد پاشا	
١٠١٧	احمد پاشا	
١٠١٨	دیکر احمد پاشا	
١ ٢١	محمد پاشا	
١ ٢٢	علی پاشا	
١٠٢٣	دیکر علی پاشا	
١٠٢٣	محمد پاشا	
١٠٢٣	دیکر محمد پاشا	
١٠٢٤	حاجی احمد پاشا	

تاريخ تعيينلرى سنه‌سى	اسملرى	ملاحظات
١٠٢٥	احمد پاشا	
١٠٢٥	دفعهٔ ثانيه محمد پاشا	
١٠٢٦	بصره والئ سابقى محمد پاشا	
١٠٢٧	مؤمن پاشا	
١٠٢٩	بوستان پاشا	
١٠٣٠	موصللى بكر پاشا	
١٠٣١	يونس پاشا	
١٠٣٢	دفتردار مصطفى پاشا	
١٠٣٢	حسن پاشا	
١٠٣٣	احمد پاشا	
١٠٣٣	سپاهى احمد پاشا	
١٠٣٤	سليمان پاشا	
١٠٣٥	دفعهٔ ثانيه بكر پاشا	
١٠٣٦	عراق سردارى محمد پاشا	موصل بوخلالده اوچسنه
١٠٤٦	بكر پاشا زاده محمد پاشا	قدر شاه عباسك استيلاسيله
١٠٤٦	شام واليسى احمد پاشا	وزيرى قاسم خان اداره‌سنده
١٠٤٧	كركوك محافظ سابقى محمد پاشا	قالمشدر .
١٠٥١	ديگر محمد پاشا	
١٠٥١	مصطفى پاشا	
١٠٥٢	محمد پاشا	
١٠٥٦	ابراهيم پاشا	

تاريخ تعيينلری سنه	اسملری	ملاحظات
١٠٥٧	نشانجی مصطفی پاشا	
١٠٥٧	موصللی زینی پاشا	
١٠٥٧	درویش محمد پاشا	
١٠٥٩	میرزا پاشا	
١٠٦١	مصطفی پاشا	
١٠٦٢	محمد پاشا	
١٠٦٣	احمد پاشا	
١٠٦٣	دلاور پاشا	
١٠٦٤	طیار زاده احمد پاشا	
١٠٦٤	شاه غازی پاشا	
١٠٦٦	امیر عثمان پاشا	
١٠٦٦	شهباز پاشا	
١٠٦٧	سابق وان والیسی ابراهیم پاشا	
١٠٦٨	قدس والیسی قپلان پاشا	
١٠٦٩	حسین پاشا	
١٠٧٠	ابراهیم پاشا	
١٠٧١	ارسلان پاشا	
١٠٧١	محمد پاشا	
١٠٧٢	سابق اورفه والیسی احمد پاشا	
١٠٧٣	ابراهیم پاشا	
١٠٧٦	احمد پاشا	

تاریخ تعیینلری سنه	اسملری	ملاحظات
۱۰۷۶	علی پاشا	
۱۰۷۷	موسی پاشا	
۱۰۷۸	هرموش محمد پاشا	
۱۰۸۳	حسین پاشا	
۱۰۸٤	مصطفی پاشا	
۱۰۸۵	دولار پاشا	
۱۰۸٦	چاوش زاده محمد پاشا	
۱۰۸۸	علی پاشا	
۱۰۹۲	چرکس احمد پاشا	
۱۰۹۵	کدوم علی پاشا	
۱۰۹۷	امیر دولار پاشا	
۱۰۹۸	تکرار علی پاشا	
۱۰۹۹	عمر پاشا	
۱۱۰۰	قرهمانلی علی پاشا	
۱۱۰۲	مجاصلی حسن پاشا	
۱۱۰۳	سلیمان پاشا	
۱۱۰٦	مصطفی پاشا	
۱۱۰۷	سابق قرهمان والیسی محمد پاشا	
۱۱۰۸	سابق بصره والیسی حسن پاشا	
۱۱۰۹	سابق بغداد والیسی علی پاشا	
۱۱۱۰	حلبی یوسف پاشا	

تاريخ تعيينلري سنه	اسملري	ملاحظات	تاريخ سنه
١١١١	سابق يكيچري رئيسي ابراهيم پاشا		١٤٠
١١١٣	سابق وان محافظي مصطفى پاشا		١٤١
١١١٤	طوپال يوسف پاشا		١٤٢
١١١٥	دفعهٔ ثانيه حلبي يوسف پاشا		١٤٤
١١١٦	چركس محمد پاشا		١٤٤
١١١٨	شهوار زاده محمد پاشا		١٤٥
١١١٩	دفعهٔ ثالثه حلبي يوسف پاشا		١٤٦
١١٢١	سلحدار ابراهيم پاشا		١٤٦
١١٢٣	حاجي احمد پاشا		١٤٨
١١٢٥	قوشچي مصطفى پاشا		١٤٩
١١٢٦	كوپريلي زاده عبد الله پاشا		٥٠
١١٢٦	دفعهٔ ثانيه قوشچي مصطفى پاشا		٥٢
١١٢٧	سابق بصره واليسي عثمان پاشا		٥٤
١١٢٧	حسين پاشا		٥٤
١١٢٩	قره بيلان محمد پاشا		٥٥
١١٣٠	سركه عثمان پاشا		٥٩
١١٣١	مورالي علي پاشا		٦٠
١١٣٣	حاجي مصطفى پاشا		٦١
١١٣٤	دارانده لي حسين پاشا		٦٢
١١٣٦	علي پاشا		٦٣
١١٣٩	موصلي عبد الجليل زاده اسماعيل پاشا		٦٤

تاريخ تعيينلری سنه	اسملری	ملاحظات
١١٤٠	دفعهٔ ثانيه حسين پاشا	
١١٤١	رشوان زاده محمد پاشا	
١١٤٢	موصللی جليلی حاجی حسين پاشا	مشار اليه عبد الجليل خاند
١١٤٤	علی پاشا	انك اعاظمندن اولوب
١١٤٤	دفعهٔ ثانيه حاجی حسين پاشا	موصلده سكز دفعه
١١٤٥	ممش پاشا	واليلكده بولنديغی كبی
١١٤٦	دفعهٔ ثالثه حاجی حسين پاشا	سائر ولايتلرده دخی
١١٤٦	تكرار ممش پاشا	واليلك ايتمش ومهارت
١١٤٨	ارسلان پاشا	سياسيه و حربيه سيله
١١٤٩	ايلچی مصطفی پاشا	تاريخده برموقع احترام
١١٥٠	دفعهٔ رابعه حاجی حسين پاشا	اشغال ايلمشدر . دفعهٔ
١١٥٢	محصل احمد پاشا	رابعه ده كی واليلكی هنكا
١١٥٤	مقتول عثمان پاشا	منده موصل نادرشاه طر
١١٥٤	دفعهٔ خامسه حاجی حسين پاشا	فندن اوتوز درت كون
١١٥٥	سابق سيواس واليسی سالم پاشا	قدر محاصره اولنمش.
١١٥٩	دفعهٔ سادسه حاجی حسين پاشا	ومشار اليهك اتخاذ ايلديكی
١١٦٠	تورباكی محمد پاشا	تدابير حسنهٔ حربيه سيله
١١٦١	بغداد محافظی ابراهيم پاشا	مدافعه ومصالحه ايلمشدر
١١٦٢	مرعش واليسی محمد پاشا	
١١٦٣	دفعهٔ سابعه حاجی حسين پاشا	
١١٦٤	شهسوار زاده مصطفی پاشا	

تاریخ تعیینلری سنه	اسملری	ملاحظات
١١٦٥	رجب پاشا	
١١٦٦	کرکوك والیسی محمد پاشا	مشارالیه امین پاشاحاجی
١١٦٦	جلیلی غازی محمد امین پاشا	حسین پاشانك مخدومی
١١٦٧	دفعهٔ ثانیه مصطفی پاشا	اولوب پدرعالی قدرلری کبی
١١٦٩	دفعهٔ ثانیه غازی محمد امین پاشا	ارباب سیاست ولیاقتدن
١١٧٠	مصطفی پاشا	بولنمغله موصلده وسائر
١١٧١	دفعهٔ ثانیه رجب پاشا	ولایتلرده پك چوق
١١٧١	دفعهٔ ثانیه حاجی حسین پاشا	والیلك ایتمش واولوقت
١١٧٢	دفعهٔ ثالثه غازی محمد امین پاشا	واقع اولان روسیه محاربه
١١٧٢	جلیلی نعمان پاشا	سنه مأموراولوب غازیلك
١١٧٣	مصطفی پاشا	عنوانی احرازایله برابر
١١٧٣	حلبی مصطفی پاشا	بش سنه قدر اسارتده
١١٧٤	دفعهٔ رابعه غازی محمد امین پاشا	قالمشدر .
١١٧٥	دفعهٔ خامسه غازی محمد امین پاشا	
١١٧٥	دفعهٔ ثالثه شهسواری زاده مصطفی «	
١١٧٦	دفعهٔ سادسه محمد امین پاشا	
١١٧٦	راغب پاشا دامادی حسین پاشا	
١١٨٣	جلیلی عبدالفتاح پاشا	
١١٨٤	جلیلی سلیمان پاشا	
١١٨٥	دفعهٔ سابعه محمد امین پاشا	
١١٨٩	دفعهٔ ثانیه سلیمان پاشا	

تاريخ تعيينلرى سنه	اسملرى	ملاحظات
١١٨٩	بغداد واليسى حسن پاشا	
١١٩١	دفعهٔ ثالثه سليمان پاشا	
١١٩٢	ياريجى زاده مصطفى پاشا	
١١٩٨	وانلى تيمور پاشا	
١١٩٩	جليلى عبد الباقى پاشا	
١١٩٩	دفعهٔ رابعه سليمان پاشا	
١٢٠٠	جليلى محمد پاشا	
١٢٠٤	جليلى نعمان پاشا	
١٢٢٣	بكر افندى زاده احمد پاشا	
١٢٢٤	جليلى محمود پاشا	
١٢٢٤	جليلى سعد الله پاشا	
١٢٢٥	جليلى احمد پاشا	
١٢٢٧	جليلى حسن پاشا	
١١٣١	جليلى احمد پاشا	
١٢٣٣	جليلى عبد الرحمن پاشا	
١٢٣٧	جليلى يحيى پاشا	
١٢٣٨	جليلى عبد الرحمن پاشا	
١٢٤٢	جليلى محمد امين پاشا	
١٢٤٤	عمرى زاده قاسم پاشا	
١٢٤٥	موصللى سعيد پاشا	
١٢٤٧	دفعهٔ ثانيه يحيى پاشا	

تاریخ تعیینلری سنه	اسملری	ملاحظات
١٢٥٠	دفعهٔ ثانیه سعید پاشا	
١٢٥١	اینجه بیراقدار زاده محمد پاشا	مشار الیه محمد پاش
١٢٦٠	محمد شریف پاشا	موصلده طقوزسنه‌قد
١٢٦١	کریدلی محمد پاشا	والیلکنده بولنمش دا
١٢٦٢	طیار پاشا	وخارجاً بك چوق صلا
١٢٦٣	اسعد پاشا	وتأسیسات سیاسیه وم
١٢٦٤	محمد صالح وجیهی پاشا	اجراسیله نامنی ا
١٢٦٥	علی اشقر پاشا	وموصلده ارتحال دار
١٢٦٦	محمد کامل پاشا	ایتمشدر .
١٢٦٧	مصطفی مظهر پاشا	موصل بو تاریخد
١٢٦٧	متصرف حلمی پاشا	والیلکدن مصرفلک
١٢٦٨	« ساطورجی مصطفی پاشا	تحویل اولنمشدر .
١٢٧٥	« ویسی پاشا	
١٢٧٦	« بابان زاده عبداه پاشا	
١٢٧٧	« حلبی حاجی یوسف پاشا	
١٢٧٨	« عطاء اه بك	
١٢٧٨	« کشفان پاشا	
١٢٧٩	« آصف افندی	
١٢٨٥	« ضیا پاشا	
١٢٨٦	« تکرار آصف افندی	
١٢٨٨	« شبلی پاشا	

تاریخ تعیینلری سنه	اسملری	ملاحظات
١٢٨٩	متصرف حاجی علی پاشا	
١٢٩٠	« تکرار شبلی پاشا	
١٢٩٠	« عبدی افندی	
١٢٩١	« حاجی اویسی پاشا	
١٢٩٢	« مصطفی نجیب پاشا	
١٢٩٣	« احمد ناظم بك	
١٢٩٥	والی فیضی پاشا	موصل بو تاریخده
١٢٩٥	عبد النافع افندی	ولایته تحویل ومشار
١٢٩٦	وکیل فریق منیر پاشا	فیضی پاشا تعیین اولنمشدر
١٢٩٨	والی تحسین پاشا	
١٣٠٣	فائق پاشا	
١٣٠٤	رشید پاشا	
١٣٠٥	طاهر پاشا	
١٣٠٧	عبد القادر کمالی پاشا	
١٣٠٨	عثمان پاشا	
١٣٠٩	عزیز پاشا	
١٣١١	صالح پاشا	
١٣١٢	فریق عبد اله پاشا	
١٣١٢	زهدی بك	
١٣١٣	عبد الوهاب پاشا	
١٣١٤	مشیر عارف پاشا	موصلده وفات ایتمشدر

والیٔ ولایت طاهر پاشا

رتبه	نشان
وزیر	عثمانی مجیدی
	مرصع ١

(ارکان ولایت)

	رتبه
نائب الشرع محمد راغب افندی	ازمیر پایه‌سی
دفتردار محمد مختار بك	ثانیه
مدیر تحریرات احمد جودت بك	
مفتی محمد افندی	ازمیر پایه‌سی م ٣

(مجلس ادارهٔ ولایت)

« رئیس والیٔ ولایت »

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه	
نائب افندی	صالح سعدی افندی	
دفتردار بك	محمود بك	ثالثه
تحریرات مدیری بك	عبدالکریم شکر افندی	اولی ثانیسی
مفتی افندی	یوسف ضو افندی	

اركان
ومجالس ومأمورين
ولايت

والیٔ ولایت طاهر پاشا

رتبه	نشان
وزیر	عثمانی مجیدی
	مرصع ١

﴿ ارکان ولایت ﴾

	رتبه
نائب الشرع محمد راغب افندی	ازمیر پایه‌سی
دفتردار محمد مختار بك	ثانیه
مدیر تحریرات احمد جودت بك	
مفتی محمد افندی	ازمیر پایه‌سی م٣

﴿ مجلس ادارهٔ ولایت ﴾

« رئیس والیٔ ولایت »

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه	
نائب افندی	صالح سعدی افندی	
دفتردار بك	محمود بك	ثالثه
تحریرات مدیری بك	عبدالکریم شکر افندی	اولی ثانیسی
مفتی افندی	یوسف عمو افندی	

مجلس ادارهٔ محکمه‌سی

هیئت حاکمه	هیئت اتهامیه
رئیس وکیلی نائب افندی	رئیس تحریرات مدیری بك
اعضا صالح سعدی افندی	اعضا محمود بك
اعضا یوسف نمو افندی	اعضا عبدالکریم افندی

مدعیٔ عمومی اسماعیل بك

مستنطق سید سعید افندی	ضبط کاتبی حبیب افندی

اقلام ولایت

« داخلیه قسمی »

« تحریرات قلمی »

ممیز عبداله مخلص بك ثانیه	سرمسود عبدالکریم افندی ثالثه
مسود محمد حمدی افندی	مسود رؤف افندی
مبیض حامد افندی	مبیض مرعی افندی
« سلیمان افندی	« احمد افندی
« خیر الدین افندی	« توفیق افندی

مجلس اداره قلمی

باشکاتب علی بك ثانیه ع ٤ حجاز رفیق اول سید سعید افندی رابعه م ٥

رفیق ثانی حبیب افندی مقید خلیل افندی

ملازم احمد افندی

شعبات مربوطه

(زمار شعبه‌سی)

مأمور عبد الغنی افندی مدالیه

کاتب عبد اه بهجت افندی حجاز

(شرقات شعبه‌سی)

مأمور داود افندی ثالثه حجاز

کاتب محمد علی افندی

(زاب شعبه‌سی)

مأمور ابراهیم افندی ثانیه حجار

کاتب عثمان سلیم افندی

(شمامك شعبه‌سی)

مأمور سلیمان افندی ثالثه حجاز

کاتب اول زکی افندی رابعه

کاتب ثانی محمد علی افندی

(صلاحیه شعبه‌سی)

مأمور احمد نوری افندی ثالثه حجاز

کاتب اول مصطفی افندی رابعه

کاتب ثانی توفیق بك

طوزخورماتو معاونی سلیم افندی

قره‌تپه معاونی عبدالرزاق افندی رابعه

(سرچنار شعبه‌سی)

مأمور مصطفی افندی حجاز

کاتب اول توفیق افندی

کاتب ثانی خضر افندی

کلعنبر معاونی نوری افندی حجاز

کاتب حسین افندی

سورطاش معاونی محمد علی افندی

کاتبی صالح افندی

[محاکم عمومیه]

(محکمهٔ شرعیه)

نائب الشرع محمد راغب افندی ازمیرپایه‌سی

باشکاتب سید احمد افندی مدرس کاتب ثانی صدیق افندی

تمتع وطریق کاتبی عبدالمجید افندی وقوعات کاتبی حاجی صبحی افندی
قرا کاتبی عادل افندی قرا کاتبی عبد الحکیم افندی
قرا کاتبی احمد افندی ملازم ایوب افندی

تحصیلات دائره‌سی

تحصیل مأموری حاجی توفیق افندی ثالثه م ٥
مفردات کاتبی مصطفی افندی مفردات کاتبی یاسین افندی
مفردات کاتبی خضر افندی « « طاهر افندی
« « بطرس افندی مرکز تحصیلداری استفان افندی
پیاده تحصیلدارلری ۱۱ سواری تحصیلدارلری ۱۲

املاك امیریه اداره‌سی

ولایت املاك امیریه مدیری ابراهیم صبری پاشا روم ایلی بکلربکی
عثمانی ۲ مجیدی ۲
محاسبه باشکاتبی محمد افندی ثالثه ع ٤ مدالیه حجاز تحریرات کاتبی شفیق افندی ثانیه حجاز
محاسبه رفیقی یسین افندی رابعه « مسودد واوراق مقید محمد علی افندی رابعه «
رفیق ثانی خضر افندی « « مبیض فرج افندی
عقره معاونی عبد العزیز افندی

« انجمن عدليه »

استيناف رئيسى صائب افندى	استيناف مدعى عموميسى مصطفى افندى
بدايت حقوق رئيسى عبداه عونى افندى	بدايت جزا رئيسى حسين حسنى افندى
مركز مدعى عموميسى اديب افندى	استيناف باشكاتبى حاجى رشيد افندى

« محكمهٔ بدايت »

حقوق دائرهسى	جزا دائرهسى
رئيس عبداه عونى افندى	رئيس حسين حسنى افندى
اعضا يوسف ضيا افندى	اعضا عارف افندى
« اوادك افندى	« هارون افندى

اعضا ملازمى رؤف افندى

باشكاتب سيد جبرئل افندى	باشكاتب عبداه جودت افندى
صنف	صنف
١ ضبط كاتبى سيد توفيق افندى	١ ضبط كاتبى محمود افندى
٢ « « شاكر افندى	٢ « « صادق افندى
٢ « « حاجى نورى افندى	٢ « « سيف الدين بك
٢ « « لويس افندى	٢ « « احمد افندى

« مركز مدعىٔ عموميلكى »

مركز مدعى عموميسى اديب افندى	كاتبى عبد الحميد افندى

كاتب محمد على افندى — كاتب محمد سعيد افندى

كاتب قاسم افندى — مقيد محمد حمدى افندى

ايتام مديرى جرجيش افندى

« دوائر عدليه »

(استيناف محكمه‌سى)

رئيس محكمه صائب افندى ثالثه

اعضا محى الدين افندى رابعه	باشكاتب حاجى رشيد افندى
« حنا نجمى افندى »	صنف ۱ ضبط كاتبى رؤف افندى
« عبد المسيح حلمى افندى	« ۲ « « كنعان افندى
« كامل افندى	« ۲ « « فائق افندى
« ملازمى محمود افندى	« ۳ « « يونس بك
« « شكرى افندى	« ۳ « « نورى افندى
	« ۳ « « صادق افندى
	« ۳ « « عبدالمجيدافندى

« استيناف مدعىٔ عموميلكى »

استيناف مدعىٔ عموميسى مصطفى نورى افندى ثانيه — معاونى حاجى خيرى افندى

كاتب اول محمد سعيدافندى — كاتب ثانى نورس افندى

« معارف دائرەسی »

معارف مدیری جلیل بك — باشكاتب علی صائب افندی

كاتب محمد امین افندی — كاتب محمد شكری افندی

مركز سنجاغی معارف مفتشی ابراهیم افندی

« ولایت معارف ابتدائیه مجلسی »

رئیس والئ ولایت	اعضا جلیلی اسماعیل بك
اعضا شریفبكزاده محمود بك	« سعدی زاده صالح افندی
« سرشم زاده فتح الله افندی	« دار المعلمین مدیری عثمان افندی
« مركز مفتشی ابراهیم افندی	« صلاحیه رشدی معلمی محمد رفعت «

« معارف مجلسی »

رئیس معارف مدیری جلیل بك	اعضا رمضانی زاده یوسف افندی
اعضا شعار زاده محمد افندی	« سعدی زاده صالح افندی
« اعدادی مدیری موسی كاظم افندی	« دار المعلمین مدیری عثمان افندی

« مكتب اعدادی ملكی »

« هیئت ادارەسی »

مكتب مدیری موسی كاظم افندی

كاتب عبدالله افندی — مبصر سید عبدالرحمن افندی

استنطاق دائره‌سی

برنجی مستنطق عارف افندی — ایکنجی مستنطق داود افندی

کاتبی نجیب افندی — کاتبی حمدی بك

اجرا مأموریتی

مأمور ادریس افندی — معاونی اکرم افندی

مقاولات محررلکی

محرر سامی افندی — معاونی حسین افندی

دعوی وکیللری

احمد افندی — اسماعیل حقی افندی — یونس بحری افندی — امین افندی

عبدالقادر افندی — حسن افندی — منصور آدمو افندی — عبدالاحد افندی

سواری مباشرلری	پیاده مباشرلری	
۲	۳	استیناف دائره‌سی
۰	۲	بدایت حقوق دائره‌سی
۰	۲	« جزا دائره‌سی
۰	۱	اجرا دائره‌سی
۰	۱	مقاولات محررلکی
۲	۹	

ابراهيم افندى	معلم اول
صدقى افندى	« ثانى
محمد على افندى	« ثالث
قاسم حمدى افندى	سيار معلم
على صائب افندى	حسن خط معلمى
داود افندى	موسيقى «
داود افندى	ادمان «
مجلد عبدالعزيز اغا	ال ايشلرى

طلبه	خدمه
	٣

« اناث مكتب رشديسى »

معلمهٔ اولى فاطمة الزهرا خانم	معلمهٔ ثانيه عطيه خانم
نقش معلمه‌سى پنبه خانم	« ثالثه حميده خانم

ابتدائى نمونه مكتبى

خانونيه محله‌سنده

معلم اول محمد صديق افندى معاونى محمد نورى افندى
معلم ثانى عبد العزيز افندى معلم ثالث يحيى افندى

شاكردان	خدمه
١٣٠	٢

« مکتب هیئت تعلیمیه‌سی »

اسامی معلمین	اسامیٔ دروس
موسی کاظم افندی	اخلاق ، معلومات مدنیه ، اقتصادیه
حاجی احمد افندی	قرآن کریم ، علوم دینیه ، عربی
ابراهیم افندی	علوم طبیعیه
احمد عزت افندی	ترکجه
محمد انور افندی	علوم ریاضیه
احمد رفیق افندی	تاریخ وجغرافیا
لازار افندی	فرانسزجه
ملازم رفعت افندی	ژیمناستیق
یوزباشی رشید افندی	رسم
عبداله افندی	حسن خط

طلبه	خدمه
۱۶۳	۲

« دار المعلمین »

« هیئت اداره‌سی »

مدیر عثمان افندی — کاتب داود افندی

« هیئت تعلیمیه »

اسامی معلمین	اسامیٔ دروس
مدیر عثمان افندی	حساب ، هندسه معلومات مدنیه ، اخلاق

مياسه محله سی مکتب ابتدائیسی

معلم اول داود افندی

معلم ثانی صفوت افندی

عدد شاگردان خدمه

٥٣ ١

کوره باش مکتب ابتدائیسی

معلم اول حمدی افندی

معلم ثانی علی حلمی افندی

عدد شاگردان خدمه

٦٠ ١

جامع خزام مکتب ابتدائیسی

معلم اول عبداه افندی

معلم ثانی عبد الرحمن افندی

عدد شاگردان خدمه

١٢٥ ١

شیخ محمد مکتب ابتدائیسی

معلم اول امین افندی

معلم ثانی اسماعیل افندی

عدد شاگردان خدمه

٣٣ ١

سراجخانه محله سنده اناث مکتب ابتدائیسی

معلمه کمیله خانم

بواب حسن اغا

طالبات

١٤٠

« مکاتب مخصوصهٔ غیر مسلمه لسان عثمانی معلملری »

کلدانی مکتبی معلمی خیرالدین فاروقی افندی

موسوی « « ملازم رفعت افندی

سریانی قدیم « « امین افندی

اتحاد وترقی مکتب ابتدائیسی

هیئت اداره

مدیر اول احمد عزت افندی فخریدر

مدیر ثانی سید عبد الرحمن افندی فخریدر

وزنه‌دار فتح اله افندی فخریدر

مبصر اول احمد حمدی افندی معاشلی

مبصر ثانی نفعی افندی معاشلی

بواب ملا محمد معاشلی

هیئت تعلیمیه

حساب ومارش دللی معلمی یوزباشی عبد اله ندائی بك فخریدر

تاریخ معلمی	یوزباشی حسین هجرانی افندی	»
جغرافیا معلمی	صالح افندی	»
فرانسزجه معلمی	کامل افندی	»
حسن خط معلمی	علی افندی	»

٨٥	مسلم وغیر مسلم طلبه‌نك یکونی
٤٠	البسه وسائره‌سی مکتب طرفندن تسویه‌اولنمق اوزره اجرتسز اوله‌رق النان ایتام طلبه
٤٥	اجرتلی اولانلر

مهندس اسماعیل حقی افندی — قوندوکتور مصطفی ذهنی افندی
قوندوکتور بکر صدقی افندی — نافعه باشکاتبی سید حسین افندی
کاتب ثانی حقی افندی

(زراعت بانق دائره‌سی)

شعبه مجلس هیئتی	اداره هیئتی
رئیس امین افندی	مدیر نامق افندی ثالثه
اعضا مدیر نامق افندی	معاون حسیب افندی
« زراعت مأموری وکیلی مصطفی افندی	اقراضات مقیدی سلیمان افندی
« نعوم افندی م ۳	وزنه دار نوری افندی
« حسقیل افندی	تحصیلدار شاکر افندی

(دفتر خاقانی اداره‌سی)

مدیر مصطفی شرف افندی — ازمیر پایه‌سی
باشکاتب امجد افندی رابعه — مرکز طاپو کاتبی عارف افندی
« رفیقی ضیا افندی — « « رفیقی محمد افندی

« فراغ قومیسیونی هیئتی »

مدیر مصطفی شرف افندی — محاسبهٔ ولایت ممیزی حمدی افندی
اوقاف باشکاتبی محمد اسعد افندی — مرکز طاپو کاتبی عارف افندی

« قرا مكاتب ابتدائيه‌سى »

رشيديه مكتبى معلمى	محمود افندى		شاكردان	خدمه
			٦٨	۱
يڭنوى مكتبى معلمى	يونس افندى		۲۰	۱
يارمجه « «	توفيق افندى		۱۵	۱
كوكجه‌لى « «	عبداله افندى		۱۵	۱
			۸۷	٤

« اوقاف اداره‌سى »

			رتبه‌سى	عثمانى	مجيدى
مدير محمد سعيد افندى			مخرج	۳	۳

يوميه واساس كاتبى محمد اسعد افندى — واردات كاتبى ادريس افندى

مصرف كاتبى ناظم افندى — كاتب فخر الدين افندى

صندوق امينى محمد نورى افندى — تحصيلدار يونس عطاء اله افندى

« حرمين وقفى اورمان مأمورلغى »

مأمورى مصطفى افندى — كاتبى لذت افندى

(نافعه دائره‌سى)

« ولايت امور نافعه سر مهندسى على سامى افندى »

[illegible] افندی

« مأمورین متفرقه »

چارشو طوز پاکنده صایش مأموری عارف افندی

« « « « « محمد علی افندی

« مأمورین محافظه »

محافظه مأموری حسین اغا　　معاونی حسن اغا

قولجی باشی شیخ علی اغا

قولجیلری

١٥ سواری

١٣ پیاده

٢٨

« پوسته وتلغراف اداره‌سی »

پوسته وتلغراف مدیری حاجی عزت افندی　　ثانیه

فرانسزجه مخابره مأموری منصور افندی	پوسته مأموری فتحی افندی
مخابره مأموری حمید افندی	مخابره مأموری صالح افندی
« « غالب افندی	« « حبیب افندی
« « رشید افندی	« « معروف افندی
مخابره مأموری بها افندی	باشچاوش سلیمان اغا
چاوشلر	موزعلر
٦	٦

(نفوس ادارەسی)

مدیر محمد الامیر افندی　　باشکاتب محمد توفیق افندی

کاتب ثانی یحیی کامل افندی　　وقوعات کاتبی داود حکمت افندی

(مطبعهٔ ولایت)

ناظر تحریرات مدیری جودت بك　　مدیر حسن فائق بك　　ممایز م ٣

خزینه محرری وحساب کاتبی رؤف افندی　　سرمرتب وماکینیست سید حسن افندی

ایکنجی مرتب عبداه افندی　　اوچنجی مرتب محمود افندی

چرخجی عبد الرحیم اغا　　موزع فائق افندی

مداوم مال اه افندی

« دیون عمومیه ادارەسی »

مرکز مدیری علی رضا بك　　مفتش موسیو ویتالیس

« محاسبه قلمی »

محاسبه باشکاتبی منحل　　رفیق اول سید سلیمان افندی

رفیق ثانی عبدالعزیز افندی　　مقید محمد رفیق افندی

اعشار کاتبی وانبار مأموری سید عبدالرحمن افندی　　صندوق امینی وپول مأموری پطرس افندی

« تحریرات قلمی »

تحریرات مسودی انطوان افندی　　مقیدی محمد جمیل افندی

قوميسر معاونی قادر افندی		»	»	»	حبیب افندی
پولیس مأموری محمد راغب افندی			پولیس مأموری حسین افندی		
»	»	مهدی افندی	»	»	سید عبد اه افندی
»	»	شکری افندی	»	»	مصطفی افندی
»	»	محمد رؤف افندی	»	»	فتح اه افندی
»	»	ومجلس مقیدی نوری افندی	»	»	بکر افندی
»	»	صدیق افندی	»	»	عبد اه افندی
»	»	عبد الفتاح افندی	»	»	سید احمد مختار افندی

پولیس مأموری محمد تقی الدین افندی

حبسخانه مدیریتی

مدیر محمد نوری افندی رابعه کاتب صادق افندی

توقیفخانه کاتبی محمود افندی سر غاردیان رضا بك

طبیب حنا خیاط افندی

غاردیان	جاشورجی	خدمه
نفر	نفر	١
٧ ذکور	١	.
١ نسا		
٨		

« بانق عثمانی اداره‌سی »

دیرکتور داود مراد افندی　　معاونی قسطنطین پیو افندی

محاسبه‌جی آرتین خاجانیان افندی　　صندوق امینی سلیمان ناسی افندی

محاسبه معاونی یوسف فروز افندی

قواص	خدمه
۱	۱

« زراعت مأموریتی »

مأمور وکیلی مصطفی افندی　　کاتب احمد جودت افندی

رسومات مأموریتی

مأمور علی رضا افندی　　کاتب سید جاسم افندی

محافظه مأموری عبد اله افندی

« « محمد افندی

قولجی

۱

پولیس دائره‌سی

پولیس مدیری قاسم افندی بیکباشی

مرکز قومیسری و پولیس مجلس رئیسی اسماعیل بك ثالثه

باب النبی مرکزی قومیسری علی افندی　　قومیسر معاونی حقی افندی

(مأمورين متفرقه)

تنويرات وتنظيفات مفتشى رشيد اغا   مفتش وسر چاوش عبد اه اغا
» » معاونى داود بك » خليل اغا
مفتش محمود اغا

(هيئت صحيه)

صحيه مفتشى فتحى بك متمايز ع ٤ حجاز مداليه‌سى
بلديه طبيبى عبد الكريم افندى ثالثه   قابله فاطمه هدايت خانم
تيمارجى امين افندى   » فلورالسه خانم

مأمورين بيطريه

ولايت بيطر مفتشى محمد صالح افندى حجاز مداليه‌سى
بيطر حقى شريف افندى رابعه   بيطر صبرى افندى

دژى دائره‌سى

مدير راجز افندى   باشكاتب احمد مختار افندى
كاتب ثانى حقى افندى   كاتب ثالث سليم سالم افندى
وزن كاتبى استيفان افندى   دعوى وكيلى يونس بحرى افندى
قنطارجى حسن افندى   يوقلمه مأمورى رؤف افندى
سوق مأمورى عبد الاحد اغا

میری اورمانی مأموریتی

مأمور عبد اه افندی ثالثه کاتب ملغا

قولجی بکجی

٣

بلدیه دائرەسی

(مجلس بلدی)

رئیس محمد سعید افندی

اعضا مفتی زاده امین افندی اعضا حاجی حسین چلبی

« عبد الباقی چلبی شبخون « سید خلیل افندی

« نعوم افندی « بهنان افندی

اعضا حسقیل افندی

« مأمورین قلمیه »

باشکاتب نوری افندی کاتب ثانی عبد القادر افندی

اوراق مقیدی امین افندی تنویرات وتنظیفات کاتبی داودبك

یومیه کاتبی محمد افندی « « معاونی عاصم افندی

صندوق امینی کیغورق افندی

[مأمورین فنیه]

بلدیه مهندسی یاسین حلمی افندی معاونی سر معمار سلیمان افندی

« ملحقات پسقپوسلری »

مار توما وكيلى قس جرجيس ريحانى افندى

قره قوش قريه‌سى وكيلى قس جبرائيل حبش افندى

بارطله » » قس متى شموئيل افندى

بعشيقه » » قس يوسف مروكى افندى

زاخو قضاسى » قس منصور فارس افندى

(سريانئ قديم سرپسقپوسلغى)

سرپسقپوسى منحل مار متى مناستری مطرانى الياس افندى

عقره مطران وكيلى قس يعقوب افندى

روم رئيس روحانيسى ارشيمندريت كيرلس افندى مجيدى ۳

ارمنى » » داود طاويت افندى

رؤسای روحانیه

(موصل وملحقاتی کلدانی بطریقلکی

	عثمانی	مجیدی	مدالیه
عموم کلدانی بطریقی عمانوئیل افندی	١	١	آلتون لیاقت
بطریق نائب عمومیسی مطران استیفان جبری افندی	٣		
بطریقلك سر کاتبی قس داود افندی	٣		
بطریق وکیلی خوری جبرائیل افندی			
مناسترلر رئیسی مونسنیور شموئیل جمیل افندی		٣	
عمادیه وتوابعی پسقپوسی مطران فرانسس داود افندی			
عقره پسقپوس وکیلی سر راهب خوری بولس افندی		٣	
زاخو ودهوك پسقپوسی مطران طمناوس مقدسی افندی		٢	
سلیمانیه وکرکوك سرپسقپوسی مطران تیودور مسیح افندی		٣	

(موصل وتوابعی سریانی قتولیك سرپسقپوسلغی)

	عثمانی	مجیدی
سرپسقپوسی المطران بطرس هبرا افندی		٢
پسقپوس المطران بولس دانیال افندی	٣	٣
سر پسقپوس وکیلی الخوری فسقپوس بهنام بدریه افندی		
یوسف خیاط افندی	٤	٤

مركز ولايته ملحق موصل قضاسی نواحیسی

عشایر سبعه ناحیه‌سی مدیری محمد افندی	شیخان ناحیه‌سی مدیری مصطفی افندی
» » کاتبی عبدالحکیم افندی	» » کاتبی حسن افندی

حمام علی ناحیه‌سی مدیر موقتی ابراهیم افندی

دول متحابه‌نك موصلده مقيم قونسلوسلری

انكلتره دولت فخيمه‌سی قونسلوسلغی

ويس قونسلوسی موسيو هانه فخری ترجمان نمرود رسام افندی

ترجمان ناصر افندی

آلمانيا دولت فخيمه‌سی قونسلوسلغی

ويس قونسلوس وكيلی موسيو اوبه‌رت ترجمانی داود چلبی

فرانسه جمهوريت فخيمه قونسلوسلغی

ويس قونسلوس وكيلی موسيو سودرو ترجمانی عبد العزيز افندی

روسيه دولت فخيمه‌سی قونسلوسلغی

ويس قونسلوسی موسيو كيرسانوف

[ولایت ژاندارمه الایی]

« الای ارکانی »

	نشان	
	مجیدی	مدالیه
الای قوماندانی صالح صبری بك	٤	حجاز
اداره امینی محمد فوزی افندی		تخلیصیه
« برنجی موصل طابوری »		
طابور قوماندانی یوزباشی ابراهیم افندی		
« کاتبی آکاه افندی		
پیاده برنجی موصل بلوکی قوماندانی ملازم اول عبدالرزاق افندی	٥	
مذکور بلوك ملازم اولی عاصم افندی		کموش لیاقت
ایکنجی عقره بلوکی ملازم اولی سعید افندی		
اوچنجی بلوك قوماندانی احمد افندی		
دردنجی « ملازم ثانیسی قادر اغا		
بشنجی عمادیه بلوکی ملازم اولی سلیمان افندی	٥	افتخار
« « « ثانی وهبی افندی		
ایکنجی سواری بلوکی ملازم اولی محمد بك	٥	
اوچنجی « « « داود افندی		
« « « « ثانیسی موسس بك		
دردنجی « « قوماندانی یوسف عزت افندی		

ژاندارمه هیئتی

« اوچنجی سلیمانیه طابوری »

طابور قوماندانی یوزباشی فوزی افندی

« کاتبی خلیل افندی

برنجی سواری بلوکی قوماندانی ملازم اول عبداه زکی افندی

« « « ملازم ثانیسی عبدالعزیز افندی

ایکنجی « « « اول امین زکی افندی

اوچنجی « « قومانداني ملازم اول حسن تحسین افندی

دردنجی « « ملازم اولی خورشید افندی

« دردنجی استر سوار طابوری »

طابور قومانداني وکیلی موصل طابوری قومانداني ابراهیم افندی

« کاتبی بهزاد افندی — مجیدی

برنجی بلوك قومانداني یوزباشی سعید اغا — ٥

ایکنجی « « « علی بك — ٥

اوچنجی « ملازم ثانی حسین افندی — ٥

دردنجی « قوماندان وکیلی باشچاوش بکر بك

بشنجی « « « « ملازم اول شکری افندی

« « « « ملازم اولی ابراهیم افندی

« « « « ثانی احمد عزت افندی

زاخو منطقه قوماندانی باش چاوش توفیق افندی

تلعفر « « بلوك امینی احمد افندی

« ایکنجی کرکوك طابوری »

طابور قوماندانی یوزباشی علی رضا افندی

« کاتبی رفعت افندی

برنجی پیاده بلوکی ملازم اولی عمر افندی

« « « « ثانی ابراهیم افندی

ایکنجی « « قوماندانی ملازم اول سید عبدالرزاق افندی

اوچنجی « « ملازم اولی محمود افندی

برنجی سواری بلوکی قوماندانی ملازم اول فائق افندی

« « « ملازم اولی توفیق افندی

« « « ثانی سیفی افندی

آلتنجی « « قوماندانی ملازم اول شاکر افندی

« « « ملازم ثانیسی امین بك

یدنجی « « ملازم اولی عزالدین افندی

موصل شهرينك احوال حاضرهٔ خصوصيه‌سنه دائر معلومات

« موصل » شهری : « ٣٦ » درجه « ١٩ » دقيقه عرض شمالی « ٤٠ » درجه « ٥٠ » دقيقه طول شرقيده ودجله نهرينك ساحل يميننده واقع اولوب اطول نهاری اون درت ساعت قرق دقيقه‌در « سانتغراد » — عموميت اعتباريله — يازين اوتوز سكز درجه‌يی . قيش دخی ايكی درکه‌يی ارائه ايدر .

موصل — منطقه اعتباريله ممالك معتدله‌دن معدود ايسه‌ده موقعی حسبيله بر آز صيجاقدر موسم صيفده غربی روزكاری هبوب ايلديكی حالده هوا لطيف ومنشرح وشرقی هبوب ايدر ايسه بر آز مزعج اولور .

مع هذا . هواصورت عموميه‌ده لطيف وصاغلام اولوب اگر حقيله قواعد حفظ الصحه‌يه رعايت ايدلمش اولسه مملكتده علل عاديه وفوق العاده‌دن اثر كورلميه‌جكی دركاردر .

موصل : بسيطجه بر ساحه اوزرنده مبنی واطرافی تقريباً اون بيك متره محيطنده وغير منتظم مثلث شكلنده بر سور ايله محاطدر . سورك اون قپوسی اولوب بعضيلری علی حاله قالمش وبعضيلری ييقلمش اولديغی كبی سورك دخی اكثر جهتلری خراب اولمشدر . ايچ قلعه‌سی دجله كنارنده ومملكتدن بر خندكله تفريق اولنمش وآطه شكلنه قونمش بر موقعده‌در .

بلده‌نك حال حاضری ايسه سور داخلنه منحصر قالميوب خارجاً يكی محله‌لر وبو محله‌لرده مبانیٔ منتظمه احداث وانشا اولنمقده‌در . داخل سورده ابنيه يكديكرينه ملاصق وزقاقلر طار ايسه‌ده خارجی محله‌لرك زقاق وجاده‌لری اولدقجه واسع ومستقيمدر .

موصل شهرينه دائر معلومات

١	مکتب صنایع
٩	قره‌غول خانه
١	محکمهٔ شرعیه
١	بلدیه دائره‌سی
١	حبسخانه
١	پولیس دائره‌سی
١	تلغرافخانه
٢٤٥	

جدول مخصوصنده انواعی کوستریلان مبانی ومساکن عمومیه وخصوصیه کاملاً کارکیر اولوب سقوفی اخشاب ابنیه مفقود کبیدر . یالکز متمولان مملکت خانه‌لرینك قسم فوقانیسنده‌توانلی اوطه‌لر بولندیغی کبی دوائر امیریه‌دن بعضیلرینك فوقانی قسملری دخی مسقفدر .

درون بلده‌ده کی بیوت واماکنك منظرهٔ خارجیه‌سی دیده نواز دکلسه‌ده اکثریسنك ترتیبات داخلیه‌سی منتظم اولدیغی کبی خارج سورده انشا اولنان مبانیٔ جدیده وبا خصوص حکومت جاده‌سیله بوجاده‌دن تشعب ایدن زقاقلرده کی ابنیه داخلاً وخارجاً برطرز نوین ارائه ایتمکده‌در .

مع هذا ابنیه‌نك طرز حاضرنده اك زیاده جالب ممنونیت اولان جهت حریقدن مصونیتدر .

سکنهٔ بلده صورت عمومیه‌ده عرب . کلدانی سریانی . اسرائیلی عرقلرینه منسوب اولوب قلیل المقدار ترك . کرد . ارمنی دخی واردر . لسان محلی عربی اولوب اهالی عموماً عربجه تکلم ایدرلر . مع هذا اشراف واکابر

اماکن امیریه‌دن سور داخلنده قره‌غول خانه‌لر . حبسخانهٔ عمومی . ژاندارمه استرسوار قشله‌سی . بلدیه . پولیس دائره‌لری . مکتب صنایع ورشدی بولنوب حکومت قوناغی . پیاده وسواری قشله‌لری . خسته‌خانهٔ عسکری . املاك امیریه دائره‌سی . مکتب اعدادیٔ ملکی . محکمهٔ شرعیه . تلغرافخانه خارج سورده واقعدر . شهرك اشاغی طرفنده متعدد بقچه‌لر وبو بقچه‌لرده فرحفزا قصرلر وانواع اشجار موجود ایسه‌ده میوه‌سی محدودوفقط بوستان محصولی نفیس ومبذولدر . شهرك هیئت عمومیه‌سی — داخلاً وخارجاً — اوتوز سکز محله‌دن وبربرلرینه متصل ومتفرق . بیوك . کوچوك یکرمی‌بش قدر چارشودن متشکل اولوب مشتمل اولدیغی مبانی ومساکن عمومیه وخیریه وخصوصیه زیرده‌کی جدولده مرقومدر .

مبانیٔ خیریه وعمومیه	اماکن وابنیهٔ خصوصیه	بقچه واراضی وسائره
۱۳۰ جوامع ومساجد	۹۱۲۶ خانه	۱۲ بقچه
۱۱ تکیه وزاویه	۳۰۶۲ دکان	۲۰ بوستان
۱۷ مدرسه	۴۰ خان	۱۹ قصر
۲۰ کلیسا	۱۷ حمام	۱۸ صو دولابی
۸ مناستر	۶۵ قهوه	۸۷ کرج وزمتی کوره‌سی
۲۵ مکاتب خصوصیه	۱ صابونخانه	۲۰۸ عرصه
۱ سناغوغ	۲۸ بویه‌خانه	۲۰۷۷ ترلا
۱۰ سبیلخانه	۳۲۷ مدار ومعصره	۲۴۴۱
۳ مطبعه	۲۵۰ جولها سردابی	
۱ حکومت قوناغی	۵ فرون	
۲ قشلا	۷ اجزاخانه	
۱ خسته خانه	۱ دباغخانه	
۱ مکتب اعدادی	۱۲۹۲۹	

[صنایع]

موصلده : هر نوع صنعت اربابی موجـود ایسه‌ده بونـلرك بر قسم مهمی صورت ترقی ارائه ایده‌میوب حال قدیمی محافظه ایتمکده وفقط جولها ، قزاز باقرجی ، نجار صنعتلری اولدقجه اثر ترقی کوسترمکده‌در . هله وقتیله فوق الغایه ترقی ایلدیکی حالده بالاخره تدنی ایتمش اولان جولهـا صنعتی یکیدن ترقی‌یه یوز طوتغه باشلامشدر .

الحالة هذه : موصلده طاقه تعبیر اولنان ایپکلی ایپکسز قماشـك انواعیله حمام طاقملری ویاز موسمنه مخصوص البسه‌لك ویتاق وباش چارشفـلری وال ویوزخاولیلری وسفره‌یدشکیرلری ویونکدن وپاموقدن — قوشاق ، ججـیم کلیم . سجاده ورنکلی‌رنکسز چادر بزلری‌وکار قدیم باصمه‌لروکفیه‌وجداتی کبی باش صارغیلری وعادی بز وامثالی شیلر نسج واعمـال اولنمقده اولوب منسـوجات مذکوره — متانت وبویالرنده‌کی خالصیت جهتلریله — آوروپانك اشیای مماثله‌سنه مرجح وفائق بولندیغندن کالدکچه مظهر رغبت اولمقده وبناءً علیه ارباب صنعتك شوق وغیرتی تزاید ایتمکده‌در . اومثللو منسوجات داخلاً صرف اولندقدن بشقه — اخراجات عمومیه قسمنده کوستردیکی وجهله — خارجه دخی اخراج اولنور . منسوجات میاننده ذکری مسبوق بزلردن اعلا وکوزل چادرلر دخی اعمال ایدیلور . موصلك دباغـت صنعتی دخی شایان تذکار اولوب چیقاریلان صاری وقرمزی سختیان ومشین وکـوسله اکثر محلارك معمولات دباغیه‌سنه فائق بولندیغی جهتله — اوته‌دنبرو قازانمش اولدیغی شهرت ورغبتی محافظه ایتمکده وبناءً علیه خارجه اخراجاتی وقوع بولمقده‌در .

ومتحيزن تركجه دخی تکلم وکتابت ایدرلر . وتجار واصنافدن بعضیلریده هم ترکجه وهمده کردجه بیلورلر . شهرک نفوسی جدول مخصوصنده مرقمدر .

« معارف »

موصل اهالیسی فطرةً فطین وذکی اولوب موصلدن وقتیله پك چوق علما واعاظم واصحاب کمال یتشمش اولدیغی کبی الیوم دخی ارباب علم وکمال موجوددر . باخصوص علوم وفنون جدیده‌نك تعلم وتحصیلی امرنده عناصر عمومیه‌نك ابراز ایلدیکی مساعی شایان تقدیر بر درجه‌ده اولوب مکاتب ومدارس رسمیه وخصوصیه‌دن وهله مکتب اعدادیٔ ملکی ودار المعلمین مثللو منبع معارف اولان دار التحصیللردن مملکت وملته خدمات نافعه‌ده بولنه‌جق هر صنف ارباب فنون ومعارف یتشمش ویتشمکده بولنمشدر .

(تجارت)

موصل: ولایتك مرکزی اولدیغی کبی بو حوالیجه تجارتك دخی مرکزیدر هرسنه اطراف واکرادن طوپلانیلان اغنام ومواشیٔ سائره ایله بیاغی، یاموق مازی ، کیتره ، پالاموط ، دری وامثالی خام اشیا همان کاملاً موصله کتورلیه‌رك تجاره دور وبورادن ممالك سائرهٔ عثمانیه ایله آوروپایه وهنده سوق وارسال اولنور . خارجدن کلان اشیادخی کذلك تجار طرفندن جلب ایدیله‌رك اصنافه دور ایدیلور . [ادخالات واخراجاته متعلق ایضاحات قسم مخصوصنده اعطا اولنمشدر] داخله مخصوص اولان تجارت دخی خیلی وسیع اولوب مع هذا او کبی تجارت داخلیه‌نك الك ایلروسنده تحفجیلق بولنمقده‌در .

« اون ایکنجی قول اردوی همایون » مرکزی موصل

قوماندانی احمد اسعد پاشا ارکان حرب میرلواسی
عثمانی مجیدی مدالیه مدالیه
٣ ٣ امتیاز یونان محاربه‌سی

« ارکان حربیه هیئتی »

	رتبه‌لری
ارکان حربیه رئیسی جودت بك	قائمقام

ارکان حربیه برنجی شعبه‌سی

مدیر محمد رشید افندی	ارکان حرب قول اغاسی
قوماندان یاوری عبد اﷲ افندی	یوزباشی
ملحق محمد خیری افندی	»
» علی یاور افندی	»
باشکاتب محمد توفیق افندی	ثالثه م ٤
صنف ثانی شکری افندی	
صنف ثالث نوری افندی	
صنف رابع حمدی أفندی	

اون ایکنجی قول اردوی همایون امراوارکانیله
نظامیه قسمی

اداره ایکنجی شعبه‌سی

	رتبه‌لری
مدیر منحل	
معاونی محمد سعید افندی	الای کاتبی
قسم ثالث ممیزی سعید افندی	ثانیه ع ٤
صنف اول حاجی شریف افندی	
» ثانی ابراهیم افندی	
» ثالث عبد العزیز افندی	
» رابع ابراهیم افندی	
» » اسماعیل افندی	

اداره اوچنجی شعبه‌سی

مدیر عبد اه افندی	بیکباشی
صنف اول عبد الوهاب افندی	
» ثانی منحل	
» ثالث الیاس افندی	
» رابع منحل	

اداره دردنجی شعبه‌سی

مدیر عزت افندی	بیکباشی

اركان حربيه ایکنجی شعبه‌سی

مدیر محمد صالح افندی بیکباشی م ٥

صنف اول درویش علی افندی ثالثه

صنف ثالث محمد جمیل افندی

هیئت اداره‌سی

رتبه‌لری

هیئت اداره‌سی رئیسی منحل

« « ریاستی امور تحریریه‌سنه‌مأمور محمد رشید افندی یوزباشی

اداره برنجی شعبه‌سی

مدیر زین العابدین افندی ثانیه

معاونی قسم ثانی ممیزی حاجی عبد اللطیف افندی ثالثه

قسم ثالث ممیزی منحل

صنف اول عبد اه افندی

« ثانی حمدی افندی رابعه

« ثالث محمد حسن افندی

« « عبد الکریم افندی

« رابع قاسم افندی

« « محمد افندی

رتبه‌لری

معاونی محمد نوری افندی	استحکام یوزباشیسی
صنف ثانی منحل	
« رابع عبد الواحد افندی	

هیئت صحیه

سر طبیب منحل	
« « معینته مأمور احمد صفوت افندی	طبیب یوزباشیسی
سر بیطر احمد افندی	بیکباشی
معاونی نوری افندی	یوزباشی

انشا آت هیئتی

رئیسی سری افندی	یوزباشی
اعضا علی غالب افندی	«
« محمد امین افندی	ملازم اول
« حسن فهمی افندی	«
کاتب اداره مأموری سلیمان افندی	
انبار وجبخانه مأموری حسین حقی افندی	طوپجی یوزباشیسی

[نظامیه اوتوز بشنجی موصل فرقه‌سی]

	رتبه	
فرقه قوماندانی شامل پاشا	میرلوا	
	عثمانی	مجیدی
	٢	٢

فرقه ارکان حربیه‌سنه مأمور یسن حلمی افندی ارکان حرب قول اغاسی م ٥

« سرطبیبی مراد بك قائممقام

« فرقه اداره هیئتی »

اداره رئیسی منحل

« مأموری محمد امین افندی طابور کاتبی

« « محمد راشد افندی یوزباشی

« اداره قلمی »

صنف ثانی حاجی محمود افندی

« ثالث عبد العزیز افندی

« رابع مهدی افندی

« « عبد العزیز افندی

پیاده صنفی

« پياده يوز اوچنجى الاى »

الاى قوماندانى قائممقام نعمت بك

١٠٣ « برنجى طابورى »

طابور قوماندانى بيكباشى معروف افندى

طابور امامى عبدالفتاح افندى — اداره مأمورى طابور كاتبى محمد رشيد افندى

تفنكجى اوسته‌سى عبداللطيف افندى — طبيب بيكباشى اسماعيل حقى افندى

اجزاجى يوزباشى محمد على افندى — اجزاجى محمد افندى م ٥

برنجى بلوك	ايكنجى بلوك
يوزباشى عبدالرحمن افندى	ملازم اول محمد على افندى
ملازم اول عبداه افندى	« ثانى محمد افندى
ملازم ثانى محمد نورى افندى	

اوچنجى بلوك	دردنجى بلوك
يوزباشى محمد على افندى	ممتاز يوزباشى احمد حمدى افنـدى
ملازم اول خسرو افندى	ملازم اول محمد سعيد افندى
« ثانى عواد افندى	
« ثانى محمد رؤف افندى	

١٠٣ ايكنجى طابورى

طابور قوماندانى منحل

طابور امامى احمد افندى — اداره مأمورى طابور كاتبى عبداه افندى

« اوتوز بشنجی فرقه‌یه منسوب الای وطابورلر »

« اوتوز بشنجی نشانجی طابوری »

﴿ طابور قوماندانی بیکباشی احمد ناطق افندی ﴾

مجیدی مدالیه

٤ تخلیصیه

« امامی محمد امین افندی — اداره مأموری معاونی عبدالحمید افندی

تفنکجی اوسته‌سی توفیق افندی — طبیب منحل

جراح محمد سعید افندی

برنجی بلوك

ملازم اول سعید فهمی افندی

« ثانی حسین حسنی افندی

« « محمد شریف افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی احمد مختار افندی

ملازم اول علی وفی افندی

« ثانی احمد افندی

« « عبدالوهاب افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد انور افندی

ملازم ثانی رشید حلمی افندی

« « تقی الدین افندی

دردنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول محمد توفیق افندی

ملازم اول راشد افندی

« ثانی یعقوب افندی

ملازم ثانی یونس افندی

پیاده یوز دردنجی الایی

الای قوماندانی قائممقام محمود فهمی بك

١٠٤ « برنجی طابوری »

طابور قوماندانی : منحل

طابور امامی عبد اللطیف افندی ادارهمأموری طابورکاتبی حسن افندی
ادارهمأموری معاونی چاوش اسماعیل افندی تفنکجی اوسته‌سی احمد افندی
طبیب یوزباشی اسماعیل حقی افندی اجزاجی ملازم اول خاتم الیا افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی عبد الجلیل افندی	ملازم اول عبد المجید افندی
ملازم اول ابراهیم حقی افندی	ملازم ثانی محمد رضا افندی
« ثانی خلف افندی	« « عبد المجید افندی
اوچنجی بلوك	**دردنجی بلوك**
یوزباشی محمد خسرو افندی	ملازم اول احمد فخری افندی
ملازم اول مصطفی افندی	« ثانی مصطفی افندی
« ثانی حسین افندی	« « ابراهیم افندی
« « عبد الرحمن افندی	

١٠٤ ایکنجی طابوری

طابور قوماندانی بیکباشی محمد سعید افندی

طابور امامی محمد افندی ادارهمأموری معاونی چاوش ابراهیم افندی

ادارهٔ اموری معاونی چاوش مصطفی افندی تفنکجی اوسته‌سی حسین اغا

جراح سلیمون افندی اجزاجی ملازم اول محمد راجی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول عبد الکریم افندی	یوزباشی احمد افندی
ملازم اول یاسین فخری افندی	ملازم اول عبد المجید افندی
« ثانی توفیق افندی	« ثانی مجید افندی م ٥
« « احمد حمدی افندی	« « منحل

اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی مصطفی عزت افندی	ملازم اول شهاب الدین افندی
ملازم اول محمد توفیق افندی	« ثانی عبد الحمید افندی
« ثانی علی افندی	« « حسن افندی
« « عبد الفتاح افندی	

١٠٣ اوچنجی طابوری

« قادرو بلوکی »

قوماندانی یوزباشی طاهر اغا ملازم اول قاسم افندی

ملازم ثانی اسماعیل حقی افندی « ثانی توفیق افندی

پیاده یوز بشنجی الای

الای قوماندانی قائممقام صفوت بك

١٠٥ برنجی طابوری

طابور قوماندانی قول اغاسی طالب افندی

طابور امامی عبد القادر افندی ادارهمأموری طابورکاتبی محمدشفیق افندی
ادارهمأموری معاونی چاوش عبدالله افندی تفنکجی اوسته‌سی احمد افندی
طبیب یوزباشی حسین کامی افندی اجزاجی یوزباشی محمود علی افندی

ایکنجی بلوك	برنجی بلوك
ملازم اول عاصم افندی	یوزباشی محمد علی افندی
« ثانی طه افندی	ملازم اول اسماعیل حقی افندی
	« ثانی محمد افندی
	« « امین افندی

دردنجی بلوك	اوچنجی بلوك
ملازم اول احمد حمدی افندی	یوزباشی محمد شفیق افندی
	ملازم اول علی افندی

١٠٥ « ایکنجی طابوری »

طابور قوماندان وکیلی قول اغاسی اسماعیل اغا

طابور امامی سعید افندی ادارهمأموری طابورکاتبی حبیب افندی
تفنکجی اوسته‌سی علی افندی جراح اسماعیل حقی افندی

تفنكجی اوسته‌سی محمود افندی طبیب قول اغاسی سلیمان عاصم افندی

اجزاجی ملازم اول محمد نظمی افندی جراح محمد افندی

ایکنجی بلوك	برنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول سعید فهمی افندی	یوزباشی عبد الحمید افندی
ملازم اول فتحی افندی	ملازم اول احمد فخری افندی
» ثانی محمد نوری افندی	» ثانی داود افندی
» » داود افندی	» » محمد افندی
دردنجی بلوك	**اوچنجی بلوك**
ملازم اول رشید افندی	ملازم اول احمد افندی
» ثانی علی افندی	» ثانی خلیل افندی
» » کارسول اغا	

١٠٤ اوچنجی طابوری

« قادرو بلوکی »

بلوك قوماندانی منحل — ملازم اول تحسین افندی

ملازم ثانی محمد فائق افندی — ملازم ثانی خیری افندی

[نظاميه اوتوز التنجی كركوك فرقه‌سی]

فرقه قوماندانی میرلواء توفیق پاشا

فرقه‌یه ملحق ممتاز یوزباشیسی عثمان افندی   فرقه سرطبیبی بیكباشی عزت افندی

«   « ملازم اول محمد صالح افندی

« فرقه اداره هیئتی »

اداره مأموری طابور كاتبی اسماعیل افندی   صنف ثانی حسین افندی

صنف ثالث عزت افندی   صنف رابع احمد افندی

صنف رابع نوری افندی

« كركوك موقع خسته‌خانه‌سی »

طبیب یوزباشی عارف حكمت افندی   طبیب یوزباشی حسن افندی

اجزاجی یوزباشی یونس وهبی افندی   اجزاجی ملازم اول عیسی فهمی افندی

جراح باشی حافظ افندی

برنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول ابراهیم ناجی افندی

ملازم اول بهجت افندی

ملازم ثانی امین افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی محمد امین افندی

ملازم اول رفیق افندی

« ثانی جاسم افندی

« « اسماعیل حقی افندی

اوچنجی بلوك

ملازم اول خمیس افندی

« ثانی عبد الحمید افندی

« « عبد القادر افندی

دردنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول محمد امین یمنی افندی

ملازم اول محمد مهدی افندی

ملازم ثانی عبد الرحمن افندی

« « اسماعیل حقی افندی م ٤

١٠٥ « اوچنجی طابوری »

[قادرو بلوکی]

قوماندانی یوزباشی فائق توفیق افندی

ملازم اول حسین افندی

ملازم ثانی محمد افندی

« ثانی مجد الدین افندی

« پیاده یوز التنجی الای »

« الای قوماندانی منحل »

١٠٦ « برنجی طابوری »

طابور قوماندانی منحل

طابور امامی الای مفتیسی محمد نوری افندی — اداره مأموری طابور کاتبی احمد افندی

تفنکجی اوسته‌سی محمد امین افندی — اداره معاونی چاوش سلیمان افندی

طبیب بیکباشی محمد جلال افندی

اجزاجی ملازم اول نابی افندی

جراح خلیل افندی

برنجی بلوك

یوزباشی عبد القادر افندی
ملازم اول عبد المجید افندی
« ثانی محمد توفیق افندی
« « احمد افندی

ایکنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول عبدالقادر افندی
ملازم اول احمد افندی
« ثانی عبد اه افندی

اوچنجی بلوك

یوز باشی مصطفی خیری افندی
ملازم اول ابراهیم ادهم افندی
« ثانی سید عثمان افندی
« « خلیل افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی عبد الرحمن افندی
ملازم اول عبد السلام افندی
« ثانی شوقی افندی

« اوتوز التنجی فرقه‌یه منسوب الای وطابورلر »

« اوتوز التنجی نشانجی طابوری »

« قوماندانی قول اغاسی جلیل فضلی افندی »

طابوره مأمور الای امامی اسلام صبری افندی — اداره مأموری طابورکاتبی عارف افندی

تفنکجی اوسته‌سی عبدالفتاح افندی — طبیب یوزباشی محمد امین افندی

اجزاجی ملازم اول ادهم روحی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی محمد علی افندی م ٥	یوزباشی مصطفی نورالدین افندی
ملازم اول سید صالح افندی	ملازم اول عبدالفتاح افندی
« ثانی رفعت افندی	« ثانی احمد رمزی افندی
	« » محمد سلیم افندی

اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی عثمان افندی	یوزباشی خضر افندی
ملازم اول جابر افندی	ملازم اول محمد علی افندی
« ثانی صالح افندی	« ثانی سلیمان افندی
	« » بکتاش افندی

پیاده یوز یدنجی الای

الای قوماندانی منحل

۱۰۷ [برنجی طابور]

طابور قوماندانی بیکباشی عبد المجید افندی

طابور امامی عبد افندی — اداره مأمور طابور کاتبی توفیق افندی

تفنکجی اوسته‌سی محی الدین افندی — « مأمور معاونی چاوش علی رضا افندی

طبیب بیکباشی احسان زکی افندی

اجزاجی علی سزایی افندی

برنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول سلیمان افندی

ملازم اول رفیق افندی

« ثانی مصطفی افندی

« « احمد افندی

ایکنجی بلوك

ملازم اول امین صدقی افندی

« ثانی شیخ علی افندی

اوچنجی بلوك

ملازم اول عبد الله افندی م ٤

« ثانی صالح افندی

« « عبد الواحد افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی محمد رشید افندی

ملازم اول خورشید افندی

« ثانی عبد الحمید افندی

١٠٦ ايكنجى طابورى

طابور قوماندانى بيكباشى احمد فهمى افندى

طابور امامى فتحى افندى — اداره مأمورى طابوركاتبى سعيدافندى
تفنكجى اوسته‌سى امين افندى — طبيب قول اغاسى على جمال افندى

ايكنجى بلوك	برنجى بلوك
قوماندانى ملازم اول محى الدين افندى	يوزباشى محمد صالح افندى
ملازم اول قاسم افندى	ملازم اول سليمان فهمى افندى
« ثانى سلطان افندى م ٥	« ثانى عباس افندى
	« « عبد المجيد افندى

دردنجى بلوك	اوچنجى بلوك
يوزباشى محمد سعيد افندى	يوزباشى عبد المجيد افندى
ملازم اول رشيد افندى	ملازم اول محمد زهدى افندى
« ثانى علی افندى	« ثانى محمد سعيد افندى
« « علی افندى	« « عبد الكريم افندى

١٠٦ اوچنجى طابورى

« قادرو بلوكى »

قوماندانى ملازم اول ماجد افندى — ملازم اول حسين افندى
ملازم ثانى على راوى افندى — « ثانى محمدعلى افندى

[اوچنجی طابوری] ١٠٧

« قادرو بلوکی »

ملازم اول محمد امین افندی ملازم ثانی رشیدی افندی

ملازم ثانی محمد علی افندی

[پیاده یوز سکزنجی الای]

« الای قومانداني وکیلی بیکباشی محمد امین افندی »

١٠٨ « برنجی طابوری »

« طابور قومانداني منحل »

طابور امامی عبداه افندی اداره مأموری طابور کاتبی محمود افندی

تفنکجی اوسته‌سی محمد افندی اداره مأمور معاونی چاوش رفیق افندی

طبیب بیکباشی مصطفی افندی

اجزاجی محمد حشمت افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی فرج فهمی افندی	یوزباشی احمد افندی
ملازم اول محمد عاصم افندی	ملازم اول محمد علی افندی
« ثانی محی الدین افندی	« ثانی توفیق افندی
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
قومانداني ملازم اول عثمان افندی	قومانداني ملازم اول احمد کمال افندی
ملازم اول عبدالرحمن افندی	ملازم اول محمد علی افندی
« ثانی فتح اه افندی	« ثانی احمد مدحت افندی
	« « عبدالقادر افندی

١٠٧ « ایکنجی طابوری »

« طابور قوماندانی قول اغاسی محمود فائز افندی »

طابور امامی محمد افندی

اداره مأموری طابور کاتبی عبدالحکیم افندی

تفنکجی اوسته‌سی احمد افندی

اداره مأموری معاونی چاوش امین افندی

طبیب بیکباشی احمد رفیق افندی

اجزاجی سلیمان افندی

برنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول رشید رشدی افندی

ملازم اول توفیق افندی

» ثانی علی افندی

ایکنجی بلوك

ملازم اول رشید فهمی افندی

اوچنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول عبداله عونی افندی

ملازم اول ابراهیم افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی عبداله افندی

ملازم اول عبدالحمید افندی

» ثانی عزت افندی

» » خضر افندی

١٠٨ « يكانجى طابورى »

« طابور قوماندانى قول اغاسى محى الدين افنــدى »

طابور امامى عبدالقادر افندى تفنكجى اوسته‌سى حسن افندى

« طبيب يوزباشى محمدسعدى افندى

اجزاجى فرانسوا افندى

برنجى بلوك

يوزباشى شمس الدين افندى

ملازم اول عبدالوهاب افندى

ملازم ثانى محمد افندى

ايكنجى بلوك

قوماندانى ملازم اول سيدامين افندى

ملازم اول عبدالمجيد افندى

ملازم ثانى خليل افندى

اوچنجى بلوك

قوماندانى ملازم اسماعيل حقى افندى

ملازم اول مصطفى افندى

دردنجى بلوك

يوزباشى عبدالقادر اغا

ملازم اول محمد صبرى افندى

» ثانى محمد افندى

١٠٨ [اوچنجى طابورى]

« قادرو بلوكى »

قوماندانى يوزباشى محمد حلمى افندى مــلازم اول محمد شكرى افندى

ملازم ثانى محمد على افندى » ثانى عبد الرحيم ناهيدافندى

« سواری اون اوچنجی لوا »

قوماندانی عبدالرحمن پاشا میرلوا مجیدی مدالیه
٤ لیاقت جاز

لوا ملحقی ملازم اول حمدی افندی

« سواری اوتوز اوچنجی الای »

بیکباشی داود افندی افندی
امام عثمان افندی
طبیب بیکباشی حسین ناجی افندی
اجزاجی حسقیل افندی
تفنکجی اوسته‌سی علی اغا
بیطاریوزباشی عونی افندی

برنجی بلوك

یوزباشی ابراهیم ادهم افندی
ملازم اول رستم افندی
« ثانی عارف افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی عبدالله نداثی افندی
ملازم اول خلیل افندی
« ثانی مدحت افندی
« « محمد سعید افندی

بیکباشی عارف حکمت افندی
اداره مأموری الای کاتبی محمد علی افندی
اجزاجی ملازم اول علی غالب افندی
کوچوك جراح محمد صالح افندی
سر بیطار بیکباشی سلیمان سودی افندی
سراج ناصر افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی ابراهیم افندی
ملازم اول شباع افندی
« ثانی سید جمیل افندی
« « مولود مخلص افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی حسین افندی
ملازم ثانی فرج افندی
ملازم ثانی عونی افندی

سواری صنفی

بشنجی بلوك

یوزباشی محمد نواف افندی یوزباشی وکیلی محمد توفیق افندی

ملازم ثانی نجاتی افندی

(سواری اوتوز بشنجی الای)

بیکباشی حامد افندی قول اغاسی خلیل افندی

امام عبد القادر افندی طبیب بیکباشی عطاء افندی

اجزاجی میخائیل افندی اجزاجی اسحاق افندی

جراح شاهول افندی تفنکجی اوسته‌سی صالح اغا

سربیطر بیکباشیسی علی غالب افندی بیطر یوزباشی عونی افندی

سراج باشی عبد اللطیف اغا

« برنجی بلوك »

یوزباشی حسن حلمی افندی ملازم اول شاکر افندی

ملازم اول محی الدین افندی ملازم ثانی عثمان فائق افندی

ملازم ثانی محمد رؤف افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی علی افندی ملازم اول محمد افندی

ملازم ثانی مصطفی بهجت افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد شریف افندی ملازم اول عباس افندی

ملازم ثانی محمود افندی ملازم ثانی محمد امین افندی

« بشنجی بلوك »

یوزباشی احمد صلاح الدین افندی ملازم اول عبداللطیف افندی

ملازم ثانی علی رضا افندی

(سواری اوتوز دردنجی الای)

الای قوماندانی قائممقام رمزی بك

بیکباشی احمد صبری افندی بیکباشی عمر قدری افندی

امام عبد الکریم حمدی افندی اداره ٔ اموری الای کاتبی عبدالقادر افندی

طبیب یوزباشی علی رضا افندی اجزاجی یولس شوقی افندی

اجزاجی داود افندی تفنکجی اوسته سی خلف اغا

سربیطر بیکباشی محمد محسن افندی بیطر معاونی یوزباشی صدقی افندی

سراج باشی تیوکلی افندی

برنجی بلوك

یوزباشی حافظ علی افندی

« وکیلی اسماعیل افندی

ملازم اول جمال الدین افندی

« ثانی احمد یحیی افندی

« « عبد القادر افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی عبد العزیز افندی

ملازم ثانی صابر افندی

« « جواد افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی زیور افندی

« وکیلی نعمان افندی

ملازم ثانی صادق افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی یوسف کامل افندی

ملازم ثانی عبد الله افندی

ملازم ثانی اسماعیل افندی

دردنجی بلوك

يوزباشی علی صفوت افندی
ملازم اول احمد افندی
ملازم اول عبد الغفور افندی
ملازم ثانی مصطفی سالم افندی
ملازم ثانی كاظم افندی

بشنجی بلوك

يوز باشی رضا افندی
ملازم اول محمود افندی
ملازم ثانی عمر افندی
ملازم ثانی احمد فوأد افندی

« طوپجی اوتوز بشنجی الای »

« قوماندانی میر الای امین فیضی افندی »

« برنجی صحرا طابوری »

طبیب بیکباشی علی رضا افندی	بیطر یوزباشی شوکت افندی
اجزاجی ملازم اول سلیمان شکری افندی	جراح مصطفی افندی
	قامه‌جی حسن حسنی اغا
تیمورجی اوسته‌سی سلیمان اغا	مرانقوز اوسته‌سی عبدالرزاق اغا
برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی حامد افندی	یوزباشی عثمان فوزی بك
ملازم اول نشأت افندی	ملازم اول محمد صبری افندی
ملازم ثانی عبدالقادر افندی	ملازم ثانی محمد صبری افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد رشید افندی	ملازم اول سعد الدین افندی

ملازم ثانی علی اغا

« ایکنجی جبل طابوری »

قوماندانی منحل	امام عبدالرزاق افندی
طابور کاتبی اسماعیل افندی	طبیب یوزباشی مصطفی افندی
بیطر یوزباشی سعدی افندی	اجزاجی ملازم محمد صبری افندی
جراح اسماعیل حقی افندی	قامه‌جی اوسته‌سی جاسم اغا
تیمورجی اوسته‌سی محمود اغا	مرانقوز اوسته‌سی محمد اغا

طوبجی صنفی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی عبدالفتاح ماجد افندی	یوزباشی محمد طاهر افندی
ملازم اول مصطفی افندی	ملازم اول محمد عونی افندی
ملازم ثانی ابراهیم ادهم افندی	ملازم ثانی عبداه افندی

« اوچنجی بلوك »

یوزباشی عادل افندی	ملازم اول احمد راغب افندی

ملازم ثانی محمد علی یاور افندی

« یکرمی اوچنجی مستقل جبل طابوری »

طابور قوماندانی منحل	امام محمد سلیم افندی
طابور کاتبی احمد حمدی افندی	بیطر یوزباشی احمد افندی
قامه‌جی اوسته‌سی حاجی علی اغا	مراقوز اوسته‌سی خضر اغا
برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی عارف افندی	یوزباشی اسماعیل حقی افندی
ملازم ثانی عبدالقادر افندی	ملازم اول فائق افندی

« اون ایکنجی نقلیه طابوری »

« طابور قوماندانی بیکباشی سلیمان صدقی افندی

طبیب یوزباشی داود سلیم افندی	بیطر یوزباشی ابراهیم افندی
تفنکجی اوسته‌سی اغوب اغا	سراج باشی مردان اغا

برنجی بلوك یوزباشی حامد افندی

ایکنجی « ملازم اول محمود افندی

اوچنجی « یوزباشی عبدالوهاب افندی

﴿ موصل رديف فرقه‌سى ﴾

فرقه قوماندانى اركان حرب مير الايى

عبدالفتاح بك عثمانى ٤ مجيدى ٣

فرقه اركان حربيه‌سنه مأمور ممتاز يوزباشى يوسف كامل افندى

اداره رئيسى الاى كاتبى عبد القادر افندى

اخذ عسكر مأمورى طابور كاتبى محمد سعيد افندى

موصل الايى قوماندانى قائممقام محمد امين بك م ٥

« موصل برنجى طابورى »

بيكباشى قاسم افندى — اداره‌مأمورى محمد على افندى

تفنكجى اوسته‌سى عاكف افندى

ايكنجى بلوك	برنجى بلوك
يوزباشى عبد القادر افندى	يوز باشى عبدالرحمن افندى
	ملازم اول احمد توفيق افندى

ردیف قسمی

برنجی بلوك | ایکنجی بلوك
یوزباشی مصطفی افندی | ملازم اول عبد الفتاح افندی
ملازم اول رفعت افندی

اوچنجی بلوك | دردنجی بلوك
یوزباشی عبد الکریم افندی | ملازم اول عبد المجید افندی
ملازم اول نوری افندی | ملازم ثانی سلیمان افندی

بعشیه الای قوماندانی قائممقام عبد الفتاح بك

برنجی بعشیقه طابوری

بیکباشی ابراهیم افندی | دبوی مأموری ملازم اول محمد رفعت افندی

تفنکجی اوسته‌سی حسن اغا

برنجی بلوك | ایکنجی بلوك
یوزباشی محمد شکری افندی | ملازم اول محمد علی افندی
ملازم اول احمد افندی | ملازم اول نور الدین افندی

اوچنجی بلوك | دردنجی بلوك
یوباشی عزت افندی | ملازم اول عبدالفتاح باقی افندی
ملازم ثانی احمد افندی | ملازم اول محمد صالح افندی

«ایکنجی عقره طابوری»

بیکباشی احمد راغب افندی | اداره مأموری محمد توفیق افندی
دبوی مأموری ملازم معروف افندی | اداره معاونی چاوش شوکت افندی

اوچنجی بلوك
يوزباشی عبد الستار افندی
ملازم اول محمد فاضل افندی

دردنجی بلوك
ملازم ثانی رضا افندی

« موصل ایکنجی طابوری »

بیکباشی بکر صدقی افندی
اداره مأموری عباس افندی
دپوی مأموری ملازم ثانی مصطفی افندی

برنجی بلوك
يوزباشی احمد توفيق افندی
ملازم اول عباس افندی

ایکنجی بلوك
يوزباشی سيد احمد افندی
ملازم اول محمد صالح افندی

اوچنجی بلوك
يوزباشی احمد وفی افندی
ملازم اول عبد العزيز افندی

دردنجی بلوك
ملازم اول عبد القادر افندی
ملازم ثانی اسماعيل افندی

مجيدی مداليه

نخابصیه

« موصل اوچنجی طابوری »

اداره مأموری عبد الوهاب افندی
معاونی چاوش محمد افندی
دپوی مأموری ملازم اول قاسم حمدی افندی

برنجی بلوك
یوزباشی محمد افندی
ملازم اول عبداه افندی

ایکنجی بلوك
ملازم اول مصطفی کامل افندی

اوچنجی بلوك
یوزباشی حسن عالی افندی
ملازم اول عبدالمجید افندی

دردنجی بلوك
ملازم ثانی علی افندی

[ایکنجی رواندز طابوری]

بیکباشی عارف افندی
اداره مأموری عبدالقادر حشمت افندی
دپوی مأموری معاونی مصطفی افندی

برنجی بلوك
یوزباشی محی الدین افندی

ایکنجی بلوك
منحل

اوچنجی بلوك
یوزباشی محمد نوری افندی
ملازم اول احمد افندی

دردنجی بلوك
ملازم ثانی زینل افندی

برنجی بلوك

یوزباشی محمد امین افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی عبد العزیز افندی

ملازم اول محمد امین افندی

اوچنجی بلوك

یوز باشی محمد افندی

دردنجی بلوك

ملازم اول محمد حاجی افندی

ملازم ثانی شعبان شوقی افندی

« اوچنجی دهوك طابوری »

بیکباشی عبدالجبار افندی — اداره مأموری علی افندی

دبوی مأموری ملازم اول محمد فوزی افندی

برنجی بلوك

ملازم ثانی سید احمد افندی

ایکنجی بلوك

ملازم اول عبدالمجید افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی امین افندی

ملازم اول اسماعیل زکی افندی

دردنجی بلوك

ملازم اول خطاب افندی

« اربیل الایی قوماندانی منحل »

« برنجی اربیل طابوری »

بیکباشی محمد شریف افندی — اداره مأموری محمد خورشید افندی

دبوی مأموری ملازم اول صالح زکی افندی « معاونی چاوش عمر افندی

تفنکجی اوسته‌سی رفعت اغا

« موصل » سنجاغی : ولایتك شمال وغرب جهتنده وكاملاً (دجله) نهری حوضه‌سنده واقع ونهر مذكور سنجاغنك وسطنده جاریدر دجله‌نك توابعندن اولان زاب كبیر نهرینك بر قولی ایله « خوبیر » « خوصر » « خازر » وامثالی انهار متوسطه وصغیره‌دخی لوآء اراضیسی داخلنده جریان ایدرلر .

اراضینك قسم شمالیسی — صورت عمومیه‌ده — طاغلق ایسه‌ده اره‌یرلرده مستوی محللر . كوزل ومنبت وادیلر . محصول آور بایرلری یك چوق اولمغله برابر طاغلرك قسم اعظمی كلیتلی میشه‌لری ونافع مرعالری مشتملدر . قسم غربیسی سنجار صحراسندن یعنی الجزیره‌یه متعلق اراضیٔ مستویه‌دن اولوب یالكز سنجار طاغی ایله بوطمه ، نجمه ، مكحول كبی تپه‌لر واردر . جهت غربیه‌ده فقط مركز قضاسنه متعلق بعض قرا ایله سنجار قضاسی وتلعفر ناحیه‌سی واقع در .

لوا اراضیسی — صورت عمومیه‌ده — منبت ومحصول آور اولمغله برابر دجله‌نك صول طرفنده‌كی یعنی لوانك شمال شرقی وشمال جهتلرنده‌كی محللر كاملاً معمور ومسكون دجله‌نك صاغ جهتنده یعنی غرب وجنوب طرفلرنده بولنان سنجار صحراسنك قسم اعظمی خالیدر. سكنهٔ لوا كرد . عرب . ترك كلدانی . سریانی . اسرائیلی عرقلرینه منسوب اولوب اكثریتی تشكیل ایدنلر برنجی درجه‌ده كردلر ایكنجی مرتبه‌ده عربلردر. سنجاغك هیئت عمومیه‌سی التی قضا ایله اون بش ناحیه‌دن متشكلدر .

موصل سنجاغی

« موصل قضاسنه دائر معلومات مخصوصه »

« موصل » قضاسی — زرده کوسترلدیکی وجهله — قرای کثیره ونواحیٔ عدیده‌یی مشتمل ووسعت اراضی وکثرت نفوس وخصوصیله سمت شرقی قراسنده‌کی معموریت جهتلریله عموم قضالره متفوق اولوب دجله نهری قضاسنك وسطندن جریان ایدرك هیئت عمومیه‌سی شرقی وغربی اعتباریله ایکی قسمه آیرر بناءً علیه جهت شرقیه‌یه آیریلان قسم عمومیت اعتباریله طاغلق وجهت غربیه‌یه قالان قسم دخی کذلك عمومیت اعتباریله دوزلکدر. قسماً طاغلق اولان جهت شرقیه‌ده آلقوش . بعشیقه . مقلوب عین الصفرا کبی منفرد ومتسلسل جبال مرتفعه ومتوسطه شاهقه نمود اولمقده‌در .

مقلوب جبلنك جهت غربیه‌سی وسطنده یعنی صدر جبلده طبیعی برمغاره وبو مغاره‌نك اتصالنده « شیخ متی » نامیله پك قدیم بر مناستر موجود اولوب مناسترك دائره‌سی داخلنده متعدد حجرالر وصهریجلر بولندیغی کبی مغاره‌نك سقفندن دخی صورت دائمه‌ده صو تقاطر ایتمکده ومناسترده سریانی قدیم جماعتنه منسوب پاپاسلر ایله بعض ارباب انزوا اقامت ایلمکده‌در .

مناستر ومغاره‌نك طریق مخصوصی صعب الصعود اولمغله برابر موقعنك لطافت هواسی ومناظر دلکشاسی جهتیله یاز موسمنده برچوق زوار واهل تفرج اورایه کیدر واجرای تنزه ایدرلر . قضانك قسم شرقیده‌کی اراضیسی طاغلق بولنمقله برابر اووه اطلاقنه شایان محال مستویه نقصان دکلدر . خصوصیله اکثر محللرده منبت ومحصولدار بایرلر وکوزل وادیلر موجود بولندیغی جهتله هرقریه (موقعی ودرجهٔ معموریتی نسبتنده) اراضیٔ کافیه‌یی شاملدر .

موصل قضاسى

مشهور « حمام العليل » قابليجه‌سیله « كیاره » پترول معدنی موصل قضاسی داخلنده اولوب مذكور قابليجه موصلدن درت ساعت اشاغیده ودجله نهرینك صاغ ساحلی اوزرنده بولندیغی كبی معدن مذكور دخی موصله اون ساعت مسافه‌ده وینه دجله نهری ساحلنده‌در

« حمام العليل » كاركیر بر بنا داخلنده اولوب صویی غایت صیجاقدر . مع هذا صوینك امراض جلدیه‌وخصوصیله « روماتیزمه » علتنه نافع اولدیغی تجربةً وطباً اكلا شلمغله بهرسنه یاز موسمنده كرك موصلدن و كرك جهات سائره‌دن بك چوق خلق اورایه كیده‌رك هم بالاستحمام استفاده وهمده اجرای تنزه ایدرلر ، حمامك جوارنده زفت دخی حاصل اولور .

« كیاره » پترول معدنی (جوارنده تحصل ایدن زفت ایله برابر) جانب میریدن الزام صورتیله اداره اولنمقده اولوب — معادن بحثنده ایضاح ایدلدیكی وجهله — عادی تقطیرات اجراسی صورتیله خیلی پترول استحصال وقریه‌لرده اشعال اولنور .

موصل قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی

قرا	ناحیه	
٢٩٠	٠	جهت شرقیه قراسی
٦٨	١	شیخان ناحیه‌سی
٧٨	١	عشایر سبعه «
٧٠	٠	جهت غربیه قراسی
٥٦	١	شرقات املاك امیریه شعبه‌سی
٤٠	١	زمار « « «
٦٠٢	٤	

قرانك بعضيلرنده صو منبعلری و بر قسمنلك دخی میاه جاریه‌سی بولنمغله
اکثر قرا منتظم وجسیم اولوب هله آلقوش تلکیف. تل اسقف. بعشیقه. بحزانی
. نینوا. بارطله. قره قوش کبی بیاغی قصبه شکلنی ارائه ایدن قریه‌لر واردر .
قضانك بو قسمنده « خوصر » « خازر » و « زاب کبیر » ك قسم سفلاسی
جریان ایلمکده اولدیغی کبی دها برچوق اوفق دره‌لر جاریدر . بناءً علیه
باغ و بغچه‌لی قریه‌لر دخی موجود اولوب بونلرك محصولات وثمراتندن
استفاده اولنور .
سمت غربیده‌کی قرا ایسه کاملاً اراضی مستویه‌ده و قسم کلیسی دجله نهرینك سواحلی
بوینده واقع ده نهره قریب اولانلرینك ماعداسی قویوصولریله اداره اولنورلر. قرا
مذکوره‌نك مزروعاتی عمومیتله مطری اولوب مع هذا یغمورلرك کثرت نزولی حالنده
محصولاتك فیض و برکتی فوق العاده و قرای شرقیه محصولاتندن قات قات زیاده اولور بناءً
علیه بو جهتده‌کی قرا موجوده دخی معمور و مسکون اولمقله برابر جسامت و معموریت
جهتلریله قسم شرقی قرا معادل اوله ماز. ذکر اولنان قرای غربیه سکنه‌سی عمومیتله
عرب عشایری فرقه‌لرینه منسوب و فقط بعض قریه‌لرده کردلر مقیم اولدیغی
کبی قرای شرقیه سکنه‌سی دخی عرب . ترك . کرد . کلدانی . یزیدی
طائفه‌لرندن متشکلدر . هر طائفه کندولرینه مخصوص لسانله تکلم ایتمکله
برابر عمومیتله عربی بیلور وسویلرلر . هر ایکی جهتده ساکن اهالی کاملاً
زراع بولنمغله برابر قرای جسیمه‌ده صنعت و تجارتله و میاهی مبذول اولان
قراده باغ و بغچه محصولی یتشدیرمکله اشتغال ایدنلر دخی واردر .
قضانك محصولات عمومیه‌سی حنطه. شعیر. نخود. مرجمك. پرنج. داری. دخن
سیسام. پاموق. زیتون. بادم . فستق وامثالی حبوبات وثمراتدن عبارتدر .
قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده وملحقاتی زیرده محرر ومرقمدر .

[عقره قضاسی دوائر حکومتی]

« هیئت قضا »

قائمقام عبد العزیز افندی — نائب سید اسماعیل افندی مدرس

مال مدیری شفیق افندی — مفتی هبة اله افندی مدرس

تحریرات کاتبی خورشید افندی

« مجلس ادارهٔ قضاء »

رئیس قائمقام افندی

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	حاجی محمد علی افندی
مفتی افندی	عبد القادر افندی
مال مدیری افندی	خواجا خنو افندی
تحریرات کاتبی افندی	منصور افندی

« محاکم »

محکمهٔ شرعیه	محکمهٔ بدایت
نائب سید اسماعیل افندی	رئیس نائب سید اسماعیل افندی
باشکاتب حاجی عبد العزیز افندی	اعضا حاجی عبد الجبار افندی
کاتب ثانی علی افندی	« ومستنطق یوسف افندی
محضر سید علی افندی	باشکاتب مصطفی افندی
	مستنطق معاونی محمود افندی

عقره قضاسی

« عقره قضاسنك احوال خصوصيه سنه دائر معلومات »

[عقره] قضاسی : ولايتك شرق شماليسنده واقع وعماديه . رواندز . دهوك مركز قضالريله محادد اولوب زيرده محرر قرا ونواحيدن متشكل ومركز ولايته متعلقدر .

مركز قضا اولان [عقره] قصبه‌سی مرتفع برتپه‌نك كوكسنده مبنی ومركز ولايته اون سكز ساعت مسافه‌ده واقعدر . قصبه‌نك بولنديغی موقعك اطرافی طاغلرله محاط اولوب يالكز بر جهتی اچيقدر .

وقتيله قصبه‌نك اطرافنده سوری ومذكور تپه اوزرنده بر قلعه‌سی بولنديغی آثاری دلالتيله اكلاشلمقده‌در. قصبه سورك تحديد ايلديكی دائره داخلنده وخانه‌لر — موقعی اجابنجه — يكديكرينی متعاقب نردبان قدمه‌سی شكلنده وچارشو دخی قصبه‌نك دامننده مبنی اولوب چارشو قربنده آثار عتيقه‌دن معدود وتكيه ومدرسه‌كبی دائره‌لری مشتمل بر جامعی وقصبه‌نك پيشكاهنده كوزل باغ وبغچه‌لری واردر اهالی موسم صيفی مذكور بغچه‌لرده امرار ايدرلر .

جوارده بولنان منابع كثيره‌دن حصوله كلان صولر برلشه‌رك بر طاقم دكرمنلر تدوير ايتدكدن صكره مذكور باغ وبقچه‌لره تقسيم اولنور. وبقچه‌لرده انواع فواكه واثمار نفيسه بولنور .

« مال قلمی »

مال مدیری شفیق افندی | معاونی عبدالله افندی
تحصیل مأموری امین افندی | مفردات کاتبی صبری افندی
صندوق امینی رفعت افندی

« نفوس قلمی »

نفوس مأموری سعید افندی | کاتبی محمود افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

طاپو کاتبی جمیل افندی | اوقاف کاتبی یسین افندی
دیون عمومیه مأموری عبدالمجید افندی | املاک امیریه معاونی عبدالعزیز افندی
مکتب معلمی مصطفی افندی

« بلدیه دائره‌سی »

رئیس حاجی حسن افندی | اعضاء حاجی محمدعلی افندی
اعضا عبدالرحمن افندی | « خواجا خنو افندی
کاتب حاجی محمد افندی

« زیبار ناحیه‌سی »

مدیری یوسف ضیا افندی | کاتبی سلیمان افندی
طاپو کاتبی سلیمان فائق افندی

أراضينك قوة انباتيه سى — صورت عموميه ده وسطى — بر درجه ده ايسه ده اكثر طرفلرده صولرى مبذول واهالئ قرا زراعت وحراثت خصوصنده اولدقجه ساعى ومقدم بولنديغندن هر نوع محصولى يتشديرلمكده اولوب يالكز زيبار اهاليسنك زراعت وحراثجه سى. واقدامى بر از محدوددر مشهور شرين طاغى زيبار ناحيه سى داخلنده بولنديغى كبى زاب نهرى دخى ناحيه نك طاغلرى اره سندن جريان ايدر. مع هذا موقعى ايجابنجه نهر مذكوردن استفاده اولنه مامقده در. مركز ناحيه جبال جسيمه وسطنده واقع «پيره كوره» قريه سيدر.

قضانك اهالئ عموميه سنك بر قسم قليلى كلدانى. سريانى. اسرائيلى اولوب ماعداسى كاملاً كرد وشافعى المذهبدر.

لسان محلى كردجه ايسه ده قصبه نك ايلرو كلنلرى تركجه تكلم وكتابت ايلدكلرى كبى كرك قصبه ده وكرك قراده بولنان اهالينك بعضيلرى دخى تركجه بيلور وكلدانى سريانى اسرائيلى اولانلر منسوب بولندقلرى قومك لسانى ايله تكلم ايدرلر.

قضا اهاليسى ميانده بولنان هركى عشيرتى تماماً وسورجيلر قسماً كوچردرلر. قصبه اهاليسى قسماً صنعت وتجارتله وقسماً باغجيلق وزراعتله وقرا اهاليسى دخى صورت عموميه ده زراعت وحراثتله وبعضيلرى ده حيوانات يتشديرمكله مشتغل ومعيشتدرلر. اهالينك كوچر وغير محرر اولانلرينك ماعداسنك نفوس محرره سى نفوس عمومى جدولنده مرقومدر.

قضانك محصولات عموميه سى: حنطه. شعير. برنج. سيسام. دارى. نخود. مرجمك وامثالى حبوبات ايله پاموق. توتون. صوغان كبى حاصلات

عقره قصبه‌سنك مشتملاتی

اماكن وسائرهٔ خصوصيه		مبانئ خيريه وعموميه	
١٢٢٨	خانه	٨	جوامع ومساجد
١	خان	٣	مدرسه
١٣٤	دكان	٢	تكيه
١	حمام	١	مكتب رسمی
٥	فرون	٤	مكتب صبيان
٩٧	اوطه وانبار وسائره	٢	كليسا
١٤	دكرمان	١	حاوره
٤٩١	باغ وبغچه	١	حكومت قوناغی
١٢٨	ترلا وعرصه وسائره	٢٢	
٢١٩٩			

قضانك موقعی

عقره قضاسی هيئت عموميه‌سی اعتباريله طاغلق اولوب خصوصيله زيبار طرفلری جبال شامخه‌دن متشكلدر . مع هذا اراضئ قضا بعض بسيط مواقعی ومنبت واديلری دخی محتوی بولنمغله برابر طاغلرك پك چوغنده قوتلی ميشه‌لر موجود اولوب ميشه‌لردن خيلوجه مازی وبالاموط حاصل اولور .

زرعیه‌دن واوزوم . نار . شفتالی . زردالی . الما . آرمود . ایوا . بادم . جوز مثللو باغچه محصولندن عبارتدر . پرنج محصولیله ناری هم کثرتلی وهمده رغبتلی اولوب بناءً علیه بو کبی محصولات ایله مازی . پالامود . کنکر دخی اخراجات جهتیله حائز اهمیتدر . محصولات وثمرات مذکوره نك محلنده صرف اولانلرینك ماعداسی موصله نقل وفروخت اولنور . عقره‌نك بنفشه چیچکی دخی شایان تذکار اولوب قوریدیله‌رق بعض صورتیله استعمال اولنور

قرا	نواحی	
٨٧	٠	عقره قراسی
٤٥	١	سورچی ناحیه‌سی
٧٢	١	زیبار ناحیه‌سی
٢٠٤	٢	

دهوك قضاسی دوائر حکومتی

« هیئت قضاء »

قائممقام مصطفى مخزومی افندی — نائب معروف وهبی افندی

مال مدیری محمد افندی — مفتی محمد صالح افندی

تحریرات کاتبی علی رضا افندی

مجلس ادارهٔ قضاء

اعضای طبیعیه	« رئیس قائممقام افندی »	اعضای منتخبه
نائب افندی		حیدر افندی
مفتی افندی		صالح افندی
مال مدیری افندی		میخا افندی
تحریرات کاتبی افندی		ناحوم افندی

محاکم قضاء

« محکمهٔ شرعیه	محکمهٔ بدایت
نائب معروف وهبی افندی	رئیسی نائب معروف وهبی افندی
باشکاتب طه افندی	اعضا عبد اه افندی
کاتب ثانی کمال افندی	« حنا منصور افندی
محضر توفیق افندی	باشکاتب یوسف افندی
	مستنطق معاونی محمود افندی
	کاتب ثانی عیسی بك

دهوك قضاسى

دهوك قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات

« دهوك » قضاسی : مركز ولايتك جهت شماليه‌سنده واقع وعقره ، عماديه ، زاخو ، مركز قضالريله محادد اولوب زيرده كوستريلان ناحيه وقرادن متشكلدر .

مركز قضا اولان دهوك قصبه‌سی « روبار » دنيلان اوفق بر چای اوزرنده ومركز ولايته اون ايكی ساعت مسافه‌ده واقعدر .

قصبه حسب الموقع اطراف وانحا تجارتنك ممری بولنديغی جهتله ترقی وعمرانه مستعد ومائلدر . اطرافی باغ وبغچه‌لرله محاط اولوب لطافت موقعيه‌سی شايان تذكار ايسه‌ده ياز موسمنده مياه منتنه‌دن متأثر اولان هواسی بر آز آغيرجه اولور قصبه‌نك جوارنده آثوريلردن قالمه بعض آثار عتيقه واردر .

« قصبه‌نك مشتملاتی »

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن خصوصيه وسائره	
٥	جوامع ومساجد	٣٩٩	خانه
١	تكيه	٤	خان
٢	مكتب ابتدائی وصبيان	٥٣	دكان وسائره
٢	كليسا	٦	دكرمان
١	حكومت قوناغی	٣٥٨	باغ وبغچه
		٣٢٤	ترلا
١١		١١٤٣	

« مال قلمی »

مال مدیری محمد افندی — معاونی عبد العزیز افندی

تحصیل مأموری یحیی افندی — مفردات کاتبی محمد افندی

صندوق امینی عبد الغنی بك

« نفوس قلمی »

نفوس مأموری احمد افندی — نفوس کاتبی نجم الدین افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

طابو کاتبی خلیل افندی — مدرس ملا طه افندی

زراعت بانقه‌سی صندق مأموری — مکتب معلمی احمد افندی

عبد القادر افندی — رژی محافظه مأموری عبدی اغا

منزوری ناحیه‌سی

مدیری عثمان افندی — کاتبی عبد الحکیم افندی

برده «کژی» تعبیر اولنور وآغاجدن حاصل اولور بر نوع خدای نابت ایپك واردرکه اهالیٔ محلیه بوندن خیلی استفاده ایدرلر .

محصولات مذکوره‌نك محلنجه صرف واستهلاك اولانلرینك ماعداسی وخصوصیله «کژی» ایپکی کاملاً موصله نقل وفروخت اولنور .

قرا	ناحیه	
۹۹	۰	دهوك قراسی
۱۱۶	۱	مزوری ناحیه‌سی
۲۱۵	۱	

قضانك موقعى

دهوك قضاسنك بولنديغى موقع قسماً طاغلق وقسماً مستوى اولوب طاغلرك اكثرجهتلرى ميشه‌لكدر. قضا اراضيسنك قوهٔ انباتيه‌سى — عموميت اعتباريله — ايكنجى درجه‌ده‌ايسه‌ده اهاليسنك زراعت وحراثت خصوصنده سعى واقدامى كثير وباغ وبغچه‌لرى وفير اولديغندن محصولاتى شايان تقدير بر راده‌ده‌در.

داخل قضاده ايكى اوفق نهر جارى اولديغى كبى اكثر قراده عيون نابعه موجود بولنديغى جهتله اهالى بونلرك صولرندن بالاستفاده باغ وبغچه‌لرينى اداره واسقا ايتدكدن بشقه خيلى محصولات صيفيه دخى يتشديرولر بناءً عليه دهوك قضاسى ميوه محصولاتجه موصلك كيلارى حكمنده‌در. قضانك اهالئ عموميه‌سى قبائل اكراددن اولوب برمقدار كلدانى واسرائيلى دخى واردر. بونلرك قصبه‌ده ساكن وتجارت وصنعتله مشغول بولنانلرينك ماعداسى زراعت وباغجيلق ايله مشتغل وكافه مسكون اولوب فقط ارتوش ودوسكى عشيرتلرى كوچردر. بوعشيرتلر يازين حكارى جهتلرنده‌كى يايلالرينه كيدر. قيشين قضايه عودت ايدرلر. قضانك نفوس محرره‌سنك مقدارى جدول عموميده مرقدر. قضايه مربوط مزورى ناحيه‌سى قراى معموره‌يى جامع وبرقضايه معادل اولوب مركزى «ارتوش» قريه‌سيدر.

قضانك محصولات عموميه‌سى حنطه . شعير . پرنج . دارى . سيسام . نخود . مرجمك وامثالى حبوبات زرعيه وتوتون . پاموق وانواع محصولات بساتينيه ايله اوزوم . انجير . نار . اريك . زردالى . شفتالى . المه . آرمود . ايوا . بادم جوز كبى مثمراتدن عبارت اولوب بونلردن ماعدا

« عماديه قضاسی دوائر حکومتی »

« هیئت قضاء »

قائممقام علی فهمی افندی — نائب علی حیدر افندی

مال مدیری وکیلی صادق افندی — مفتی محمد شکری افندی

تحریرات کاتبی خالدافندی

« مجلس ادارۀ قضا »

« اعضا طبیعیه »	« اعضای منتخبه »
رئیسی قائممقام افندی	
نائب افندی	حاجی حامد اغا
مفتی افندی	شعبان اغا
مال مدیری افندی	طوما اغا
تحریرات کاتبی افندی	موشی اغا

محاکم قضاء

« محکمۀ شرعیه »	« محکمۀ بدایت »
نائب علی حیدر افندی	رئیس نائب علی حیدر افندی
باشکاتب رشدی افندی	اعضا یوسف افندی
کاتب ثانی سید صدیق افندی	« مستنطق حسین افندی
محضر حسین افندی	باشکاتب احمد حلمی افندی
	کاتب ثانی

عماديه قضاسى

« نواحئ ملحقه »

داوديه ناحيه‌سی مديری عبدالفتاح افندی   بروارئ زير مديری سعيد وهبی افندی

« « كاتبی حسين افندی   « « كاتبی احمد حمدی افندی

بروارئ بالا مديری صالح زكی افندی   نيروه ناحيه‌سی مديری ابراهيم افندی

ريكان ناحيه‌سی مديری حاجی عبد الباقی افندی

« مال قلمی »

مال مدیری وکیلی صادق افندی　　معاونی جمیل بك

تحصیلات مأموری حاجی طاهر افندی　　مفردات کاتبی شعبان افندی

صندوق امینی ساقی افندی

« نفوس قلمی »

نفوس مأموری مهدی افندی　　کاتبی مصطفی جودت افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

مدرس طیب افندی　　طابو کاتبی سعید افندی

مکتب معلمی حاجی خضر افندی　　اوقاف مأموری توفیق افندی

زری محافظه مأموری رشید افندی

« بلدیه دائره‌سی »

رئیس فخری شعبان اغا　　کاتب خالد افندی

اعضا حاجی حامد افندی　　اعضا حاجی مصطفی افندی

« معارف قومیسیونی »

رئیس رشدی افندی　　اعضا مدرس جواد افندی

اعضا مدرس توفیق افندی　　« حاجی مصطفی افندی

اعضا مکتب معلمی حاجی خضر افندی

« قضانك موقعی »

قضانك واقع اولدیغی اراضی عمومیت اعتباریله طاغلق اولمغله برابر اره یرلرده منبت ومحصول آور محللر وکوزل وادیلر موجود وخصوصیله داودیه‌ده ناحیه‌سنك بولندیغی موقع قسماً صحرادن معدوددر . بناءً علیه قرانك اکثریسی طاغلرك قابل زراعت اولان محللریله وادیلرده مبنی اولوب بر قسمی دخی اراضیٔ مستویه اوزرنده‌در . قضا داخلنده شاهقه نما اولان جبال جسیمه حکاری طاغلرندن تشعب ایدن ومحلنجه « کاره » و «سرعمادیه» و « تبش » ناملریله یاد اولنان طاغلر اولدیغی کبی مشهور شرین طاغی دخی نیروه وریکان ناحیه‌لری داخلنه برقول اوزاتمشدر . جبال مذکوره‌نك اك مرتفعی « کاره » اولو موصله مناظر بدیعه‌ب ارائهٔ شامخه ایتمکده‌در . طاغلرك اکثر جهتلری میشه‌لر ایله مستور وبومیشه‌لرده چام اغاجنك غیری اشجار متنوعه موجود اولدیغندن جوارلرنده بولنان قرا اهالیسنك بونلردن خیلی استفاده‌لری واردر .

حکاری جهتندن کلان زاب کبیر نهریله زاخونك خویبر نهری قضا اراضیسنی شق ایدرك برنجیسی جهت جنوبیه‌یه ایکنجیسی غربه طوغری آقارلر عمادیه قصبه‌سنك اوست طرفندن نبعان وجوارده بولنان باغ وبقچه‌لری ریان ایدن « روبار » صویی مذکور زاب نهرینه جریان ایلدیکی کبی سائر برچوق دره‌لر دخی دجله وزاب نهرلرینه ایصال میاه ایدرلر .

قضا اهالیسنك قسم اعظمی کرد وشافعی المذهب اولوب قسم دیکری کلدانی ، نسطوری ، اسرائیلی ، یزیدی طائفه‌لرندن مرکبدر . لسان محلی کردی اولوب قصبه وقضانك ایلرو کلنلری ترکجه بیلورلر . اهالی مرقومه

[عمادیه قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات]

(عمادیه) قضاسی : ولایتك منتهای شمالیسنده واقع ووان ولایتنك حكاری سنجاغیله محادد اولوب « زبرده كوستردیكی وجهله » قرای كثیره ونواحئ متعدده‌دن متشكلدر .

مركز قضا اولان « عمادیه » قصبه‌سی مركز ولایته یكرمی درت ساعت مسافه‌ده واقع وموقعاً طبیعی بر قلعهٔ مستحكمه شكلنی ارائه ایدن بر صخرهٔ جسیمه اوزرنده مبنی اولوب موصل وزیبار نامله‌ریله ایكی مدخلی یعنی قپوسی واردر . قصبه‌نك هواسی یازین صیجاق ایسه‌ده قیشین ملایم وپك لطیف اولور .

مع هذا جهت شمالیه‌سنده‌كی (مزركه) و (روبار) موقعی غایت فرحفزا ولطافت آب وهوا جهتلریله هردرلو ستایشه سزا بر صیفیه اولوب اهالی موسم صیفی اوراده امرار ایدرلر .

موقع مذكور هر نوع اشجار مثمره ایله مزین باغ وبغچه‌لری ودلكشا مبانئ صیفیه‌یی شامل اولوب باغ وبغچه‌لرده كلیتلی ونفیس میوه‌لر حصوله كلور .

قصبه : آتابكان دولتك مؤسسی وموصل حكمداری اولان مشهور عماد الدین زنكی طرفندن آلتنجی عصر هجری اوائلنده بنا ایتدیرلمش ونامنه نسبتله عمادیه تسمیه ایدلمشدر .

قصبه‌ده اكثر ارباب صنعت وتجارت موجود ومعاملات تجاریه‌سی حكاری وایران جهتلریله جاری اولدیغی كبی اصحاب صنایع دخی احتیاجات محلیه‌یی تدارك ایله مشغول وهله اعمال ایدیلان صو شربه‌لری واوانئ ترابیه‌سیله بر نوع شلوارلق شالی غایت مقبولدر .

« قصبه‌نك مشتملاتنه معلومات آلنه‌مدی »

عموماً قراده مسكون وزراعت وباغچه لق ايله مشغول ومتعيشدرلر . يالكز جهت شماليه‌ده واقع طاغاق وسنكنان اولان يرلر سكنه‌نك وحشت تعيشلري مزاجلريله برابر برآز عسرتليدر قضانك نفوس محررده‌سي جدول عموميده مرقومدر . محصولات عموميه حنطه شعير . پرنج . داري . نخود . مرجمك . مصر كبي حبوبات وپاموق . توتون . پالاموط مازي . بال ايله . انجير . المبا . آرمود . شفتالي نار . زيتون . اريك . زردالي . جوز . بادم توث مثللو متنوع ونفيس مثمراتدن عبارت اولوب . محلنجه صرف واستهلاك اولانلرينك ماعداسي اطرافه اخراج وفروخت اولنور . هله ايران جهتلرنده مقبول ومعتبر اولان بال . قوري اوزوم . توتون ايله پاموق محصولاتدن حكاري طريقيله ايران وروسيه طرفلرينه خيلي اخراجات وقوع بولور .

« قضانك مشتملات عموميه‌سي »

قـرا	نواحي	
٤٣	.	نفس عماديه قراسي
٦١	١	بروارئ بالا ناحيه‌سي
٣٥	١	« زير «
٥٧	١	ريكان «
٣٥	١	نيروه «
١٣٥	١	داوديه
٣٦٦	٥	

زاخو قضاسی دوائر حکومتی

(هیئت قضا)

قائمقام علی نیازی افندی　　نائب مصطفی مختار افندی کبارمدرسین

مال مدیری فخر الدین افندی　　مفتی حاجی قاسم افندی

تحریرات کاتبی عبد الکریم افندی

« مجلس ادارهٔ قضاء »

اعضای طبیعیه	رئیس قائمقام افندی	اعضای منتخبه
نائب افندی		حاجی احمد اغا
مفتی افندی		علی اغا
مال مدیری افندی		میناس اغا
تحریرات کاتبی افندی		شلوم اغا

(محاکم قضا)

« محکمهٔ شرعیه »

نائب مصطفی مختار افندی

باشکاتب شریف افندی

کاتب ثانی یحیی افندی

محضر حسین افندی

« محکمهٔ بدایت »

رئیس نائب مصطفی مختار افندی

اعضا　ایوب اغا

« 　یحیی زاقیل افندی

باشکاتب داود افندی

مستنطق معاونی قاسم افندی

زاخو قضاسی

[زاخو قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات]

« زاخو » قضاسی : ولایتك سمت شمالیسنده واقع وبتلس ودیاربکر ولایتلری حدودیله ملاصق اولوب زیرده کوستریلان قرا وناحیه‌دن متشکلدر قضاسنك وسطندن جریان ایدن « خوبیر — زاخو » نهری حکاری سنجاغنك بیت الشباب جبلندن ظهور وبعض اوفق دره‌لرك صولرینی اخذ ایدرك زاخو قصبه‌سندن کچدکدن وتقریباً ایکی ساعت اشاغیده قضانك حد فصلی اولان « هیزل » نهرینی آلدقدن صکره پیشخابور موقعنده « دجله » نهرینه انصباب ایدر .

نهرك قصبه‌دن یارم ساعت یوقاری غایت جسیم وعادتا آثار عتیقه‌دن معدود کارکیر بر کوپریسی واردر .

مرکز قضا اولان « زاخو » قصبه‌سی : مذکور نهرك تشکیل ایلدیکی بر آطه اوزرنده ومرکز ولایته یکرمی بر ساعت مسافه‌ده واقع در .

قصبه‌نك جوانب اربعه‌سی نهرك مجرای مخصوصیله محاط اولوب قصبه‌یه فقط اتصالنده بولنان بر کوپریدن کچیلور . قصبه‌نك « موصل — درسعادت » پوسته جاده‌سی اوزرنده ومع هذا بتلس ، دیاربکر ، ارضروم جهتلریله جریان ایدن معاملات تجاریه‌نك کذرکاهنده بولنمسی ملابسه‌سیله اهمیت موقعیه‌سی درکاردر .

قصبه‌نك اوست طرفنده واقع بر تپه‌جك اوزرنده وقتیله انشا ایدلمش اولان اسکی بر قلعه‌نك بعض اقسامی الیوم باقی اولمغله برابر درونده بولنوب مشرف خراب اولان جسیم بر دائره‌نك اقسام باقیه‌سی حکومت قوناغی ردیف دائره‌سی تلغرافخانه اتخاذ اولنمشدر .

« مال قلمی »

مال مدیری فخر الدین افندی　　معاونی عباس عاصم افندی

تحصیل مأموری شوقی افندی　　مفردات کاتبی احمد افندی

صندوق امینی میخائیل افندی

(نفوس قلمی)

نفوس مأموری محمد شریف افندی　　کاتبی محمد جمیل افندی

(دوائر متعلقه مأمورلری)

مدرس یوسف افندی　　پوسته وتلغراف مدیری مدحت افندی

مکتب معلمی ابراهیم افندی　　طاپو کاتبی یوسف افندی

دیون عمومیه مأموری جعفر افندی　　رژی محافظه مأموری علی رضا افندی

(بلدیه دائره‌سی)

رئیس محمد اغا

کاتب محمد افندی

— احتطاب ايتمك وكمور اعمال و مازى وپالاموط قطف واستحصال ايلمك صورتلريله — مستفيد اولدقلرى كبى اغنام ومواشئ سائره بسلهمك خصوصنده دخى بيشهلردن استفاده ايدرلر . مع هذا موقعك مساعد اولديغى يرلرده زراعت دخى اجرا اولنور .

دوزلك اولان يرلرده واقع قرا اهاليسى ايسه صورت عموميهده زراعت وحراثتله اشتغال ايلمكده اولوب بناءً عليه قضانك محصولات زرعيهسى همجوارى بولنان قضالردن دون دكلدر .

مع قصبه قضانك سكنهٔ عموميه وموجودهسنك قسم اعظمى قبائل اكراددن وبر قسم قليلى كلدانى واسرائيلى طائفهلرندن اولوب كافهسى مسكوندر . نفوسك مقدار تحريرى جدول عموميده مرقومدر . محصولات عموميه حنطه . شعير . پرنج . نخود . مرجمك مصردارى كبى حبوباتدن وتوتون پاموق پالاموط كثيره . مازى ايله بقچه محصولى بولنان انواع فواكه وثمراتدن عبارت اولوب بونلرك محلنجه صرف واستهلاك اولنان مقدارينك ماعداسى ايله يباغى ومرعز كبى خام اشيا خارجه نقل وفروخت اولنور . زاخونك مرعزدن معمول شاللرى معتبر ومقبول اولوب البسه اعمالى ايچون داخلاً وخارجاً خيلى صرفياتى واردر .

قصبهيه تقريباً ايكى ساعت مسافهده واقع اوفق بر پترول معدنى موجود اولوب جانب ميريدن الزام صورتيله اداره اولنمقدهدر .

قضانك جهت جباليهسنده معادن مختلفه وبالخصوص كمور معدنى وارايسهده ادارهلرندن منفعت حاصل اولمديغى تجربةً اكلاشلمشدر .

سکنهٔ موجوده‌سی قسماً اجرای صنعت وتجارتله وقسماً زراعت وفلاحتله اداره وتعیش ایدرلر . لسان محلی کردی ایسه‌ده بلده‌نك ایلرو کانلری ایله اصنافك اکثریسی ترکجه بیلورلر .

« زاخو قصبه‌سنك مشتملات عمومیه‌سی »

مبانیٔ خیریه وعمومیه		اماکن خصوصیه وسائره	
٢	جامع ومسجد	٦٢١	خانه
١	مدرسه	٥	خان
١	مکتب	١٥٥	دکان
١	کلیسا	١	حمام
١	حکومت قوناغی	١	منزلخانه
١	تلغرافخانه	٤	دکرمان ودینك
٧		٧٨٧	

[قضانك موقعی]

زاخو قضاسنك واقع اولدیغی اراضینك اوست طرفلری کاملاً طاغلق واشاغی جهتلریله سلیفانی ناحیه‌سی اولدقجه بسیط واوه‌لق اولوب جبالی اولان قسمنك میاهی کثیر وهواسی جید ولطیف وبسیط اولان محللرینك هواسی بر آز آغیردر . سندی کلی ناحیه‌سی جهت جبالیه‌ده زاخوقراسیله سلیفانی ناحیه‌سی قسماً دوزلك محللرده واقع در .

زاخو ایله سلیفانی اره سنده ممتد اولان جبلك پوسته جاده‌سی اوزرنده واقع مشهور زاخو بوغازی صعب المرور اولوب دردست تسویه‌در جهت جبالیه‌ده بولنان قرا اهالیسی طاغلرك محتوی اولدیغی کثرتلی میشه‌لردن

	نواحی	قرا
موسلیقانی زاخو قراسی	١	١٠٩
سندی کلی قراسی	١	٧٢
	٢	١٨١

سنجار قضاسنك دوائر حكومتى

«هيئت قضا»

قائممقام زكى خطوب بك — نائب عبد القادر افندى

مال مديرى على غالب افندى — مفتى احمد فخرى افندى

تحريرات كاتبى جميل بك

مجلس ادارۀ قضاء

اعضاى طبيعيه — اعضاى منتخبه

رئيس قائممقام بك

نائب افندى — يوسف افندى

مفتى افندى — على افندى

مال مديرى افندى — محمد جبورى افندى

تحريرات كاتبى افندى

محكمۀ شرعيه

نائب عبد القادر افندى

باشكاتب منحل — كاتب ثانى تقى الدين افندى

مال قلمى

مال مديرى على غالب افندى — تحصيل مأمورى كاظم افندى

صندوق امينى عبد المجيد افندى

سنجار قضاسی

« سنجار قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات »

« سنجار » قضاسی : ولایتك منتهای غربیسنده ومشهور سنجار طاغینك ایکی جانبنده واقع وقرای متعدده ایله تلعفر ناحیه‌سندن متشکلدر . مرکز قضا اولان « بلد » قصبه‌سی مذکور جبلك شرق جنوبی جهتنده ومرکز ولایته یکرمی درت ساعت مسافه‌ده واقع در . قصبه پك جسیم اولمیوب شمدیکی حالده بشیوز قدر خانه ایله درت خانی وبر چارشویی وبر حمامی وبرحکومت قوناغیله برقشلاقی وایکی جامعی وبرمکتبی مشتمل اولوب مع هذا موقعنده کی قابلیت وآب وهواسنده کی لطافت جهتلریله مائل توسع وعمراندر . ذاتاً بو قصبه وقتیله سنجارده حکمران اولان آتابکانك مقر حکومتلری ایکن تقریباً یکرمی بیك خانه‌لك برشهر عظیم اولدیغی مشهود باصرهٔ حیرت اولان آثار عتیقه‌سیله هویدادر .

قصبه جبلدن جریان اوفق برچای ایله صنعی مجرالرك صولریله ریاندر . مشتملات عمومیه‌سنه معلومات صحیحه آلنه‌مدی .

« قضانك موقعی »

« سنجار » قضاسنك بولندیغی موقع : مشهور « الجزیره » خطه‌سنك اك کوزل وکزیده برقطعه‌سی اولوب آب وهواسنك لطافتی واراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سیله برابر وسعت واهمیتی ملابسه‌سیله بالوجوه اعماره قابلیتی درکار ایسه‌ده نفوس موجوده‌سنده کی قلت ومحدودیتله برابر اهالیسنك وحشت وخشونت مزاجی وجوارنده جولان ایدن عشایر بدویه‌نك تعرضی کبی نواقص وعوارضك

« نفوس قلمی »

مأموری نوری افندی — کاتبی یونس فوزی افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

مدرس عبداله افندی — طابو کاتبی اسماعیل افندی

مکتب معلمی شهاب افندی

« تلعفر ناحیه‌سی »

مدیری صدیق افندی — مکتب معلمی یحیی افندی

کاتب رفعت افندی — « عبدالقادر افندی

محتوی بولنمغله برابر معمور اولان قسمی جبل ایله جوارینه منحصر اولوب جهات سائره‌سی خالی عن العمران وهر طرفده قرا خرابه‌لری نمایاندر .

مع هذا قرای معموره‌نك اکثریسی جسیم اولوب بونلر میاننده یوز اللی وایکیوز خانه‌لی قریه‌لر واردر .

سنجار قضاسنه مربوط تلعفر ناحیه‌سی قضانك جهت شرقیه‌سنده یعنی موصل ایله سنجارك وسطنده واقع وجسیمجه بر قصبه ایله قرای عدیده‌دن متشکلدر .

مرکز ناحیه اولان تلعفر قصبه‌سی تقریباً بیك بشیوز قدر خانه‌یی جامع طقوز محله‌دن متشکل اولوب نامی ناحیه‌یه علم اولان بیوك برتپه‌نك اوزرنده خراب بر قلعه‌سی وقلعه درونده موقعاً بهم بر حکومت قوناغیله درت بش قدر اهالی خانه‌سی موجوددر .

محلاتك قسم اعظمی قلعه‌نك پیشگاهنده ویالکز بریسی شمال ودیکری شرق جهتنده واقعدر . یتمش سکسان قدردکانی شامل بر چارشوسی وکوزل بر حمام ایله کارکیر بر خانی وبر جامعی واردر .

قلعه‌نك اطرافنده وقتیله متین ومستحکم بر سور ودرونده بر چوق اماکن مخصوصه بولندیغی حالده مرور زمانله منهدم وخراب اولدیغی الیوم موجود بولنان آثار باقیه دلالتیله اکلاشلمقده‌در . قصبه‌نك اداره واروانسنه کافی وشمالدن جنوبه جاری بر صویی وار ایسه‌ده بر آز آجی وآغیردر .

اهالئ بلده کاملاً ترك اولوب جغتایه شبیه بر لسانله تکلم ایدرلر . اهالی مرقومه عمومیتله تندرست وجسور وچالشقان آدملر اولمقله برابر طبیعتلری بر آز خشیدر .

تأثیراتی شمدیلك مانع معموریت وترقیسی اولمقده‌در .

سنجار طاغی : قضانك شمال قسمنده واقع وغربِ جنوبیدن شرق شمالی‌یه متمایلاً ممتد اولوب جبال مرتفعه‌دن بولنمامقله برابر بادیهٔ بی نهایه وسطنده بولندیغی جهتله وضعیت وهیئتی دهشت نمای انظار اولمقده‌در . طاغك اکثر جهتلرنده موجود اولان عیون نابعه ایله بو حوالیجه « کهریز » تعبیر اولنان ضمنی مجرالردن متحصل صولر . سنجار . ساولك . ثرثار . وادی الاحمر کبی انهار صغیره‌یی تشکیل ایدرلر . بونلردن ایکی اولکیلر فرات نهرینك قوللرندن اولان « خابور » نهرینه جریان ایلدیکی کبی « ثرثار » صویی — صحرانك وسطنده — حصوله کتوردیکی طوز کولنه و وادی الاحمر دجله نهرینه منتهی اولورلر . جبلك اتکلری — اکثر طرفلرده » بقجه‌لری واشجار مثمره‌یی حاوی اولوب انواع فواکه واثمار حصوله کلور .

جبلك جهت شمالیه‌سندکی قراده منحصراً یزیدیلر وجهت جنوبیه‌سی ایله صحرا طرفلرندکی قرای معموره‌ده دخی برمقدار یزیدی ایله ترکمنلر وکردلر وفقط قضانك خابور جهتنده بولنان «خاتونیه» قریه‌سنده عربلر مسکوندرلر .

اهالیٔ قضا عمومیتله زراع اولمغله برابر بقجه‌جیلق وحیوانات بسله‌مکله تعیش ایدنلری وخیمه‌نشین اولانلری دخی واردر . یزیدی طائفه‌سی قومیتجه کرد وملیتجه اسلام میاننده بولنیورلرسه ایسه‌ده اختیار ایتمش اولدقلری مذهب ضریب ایجابنجه فوق الغایه بر تعصبه وازاله‌سی غیر قابل بر جهالته کرفتار ومع هذا مزاج وموقعلری مقتضیاتندن اولمق اوزره وحشت وعصبیتله دم کذاردرلر .

قضانك حسب الموقع محیطی معین دکلسه‌ده هر جهتی اراضیٔ وسیعه‌یی

حكمدار موصی الیهك نامنه نسبتله سنجار نامی آلدیغی وقاموس الاعلامك آثر یفندن دخی سنجارك اصل نامی « سنغاره » اولدیغی اکلاشلمقده اولوب مع هذا سنجارك کرك آثوریلر زماننده وکرك رومالیلر ایله ایرانیلر ارەسنده یعنی قبل الهجره ظهوره کلان برچوق محاربەلرك میدانی اولدیغی کبی بعدالهجره تشکل ایدن حلب وموصل حکومتلرینك میاننده واقع اولمقدن وبعض طوائف ملوکك مقر حکومتلری بولنمقده ناشی برخیلی وقوعاتەساحة ظهور اولمشدر .

« موصل سنجاغنك ملحقات عمومیەسنك اجمالی »

	نواحی	قـرا	قضا
موصل قضاسی	٤	٦٠٢	١
عقره «	٢	٢١٤	١
دهوك «	١	٢١٥	١
عمادیه «	٥	٣٦٦	١
زاخو «	٢	١٨١	١
سنجار «	١	٤٩	١
	١٥	١٦٢٧	٦

ناحیه‌نك قرای معموره‌سنده‌ساكن اهالینك برقسمی مهمی عرب عشایرینك جبور فرقه‌لرندن و برقسمی دخی مشهور كركری عشیرتندندر. كرك قصبه‌نك وكرك قضانك سكنهٔ موجوده‌سی صورت عمومیه‌ده زراعت وفلاحتله مشغول اولوب مع هذا قصبه‌ده ارباب صنعت واصحاب تجارت دخی واردر .

سنجار قضاسی اراضیسی — تلعفر ناحیه‌سی دخی داخل اولدیغی حالده — هرنوع محصول یتشدیرمكه صالح اولمغله برابر محصولات عمومیه‌سی شمدیلك یالكز حنطه ، شعیر ، نخود ، مرجمك كبی حبوباته وبر مقدار یاموق محصولیله اینجیر ، اوزوم ، توت ، الما مثللو مثمراته منحصر اولوب فقط اینجیری هم كثیر وهمده لذیذ بولندیغی جهتله خارجه خیلی اخراجاتی وقوع بولور قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مرقمدر .

سنجار قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی

قرا	ناحیه	
٤٢	•	سنجار قضاسی
٧	١	تلعفر ناحیه‌سی

« سنجاره دائر ملاحظهٔ مخصوصه »

« سنجار » ك موقعاً دركار اولان اهمیتی نسبتنده تاریخاً دخی اهمیت مخصوصه‌سی واردر . بعض تاریخلرك روایتنه كوره سنجار صحراسی « آتوری » لرك هنگام حكومتنده وخصوصیله ایكنجی آتور حكومتنك دردنجی حكمداری بولنان « سنجاریف » زماننده فوق الغایه كسب عمران ایدرك بناءً علیه

كركوك سنجاغنك احوال موقعيه و تقسيمات ملكيه سنه دائر معلومات

« كركوك » سنجاغی : ولایت اراضیسنك قسم وسطیسنده یعنی موصل وسلیمانیه سنجاقلری اره‌سنده و — هیئت عمومیه‌سی اعتباریله — جنوب وجنوب غربیده بغداد حدودندن شمال شرقیده ایران حدودینه قدر ممتد اولان بر دائره‌ء منطقه داخلنده واقع اولوب شرق وشمال طرفلری طاغلق وجنوب وغرب جهتلری دوزلکدر .

لواء اراضیسنك غرب شمالی جهتی — موصل سنجاغنك حد فاصلی اولان زاب کبیر وشرق جنوبی جهتی دیاله نهرلری حوضه‌لرینه متعلق اولوب قسم وسطیسی کاملاً زاب صغیر ونهر الادهم حوضه‌لری داخلنده‌در .

اراضینك طاغلق اولان قسمنده « سرداریان » « ایوب سلطان » « میرکان » « قندیل » « لاهیجان » مثللو یوکسك طاغلر وبونلرك فرعلری بولنمغله برابر بونلرك اره یرلرنده « بتوین » « شاور » « دیره حریر » وامثالی اراضی مستویه ومنبت وکوزل اودیه موجود ودوزلك اولان قسمنده « اربیل » « شمامك » « کندیناوه » « قره‌چوق » « الحویکه » اووه‌لری واقع اولدیغی کبی بو اووه‌لرده دخی « چالوق » « زورك زیراو » « قره چوق » « حمرین » مثللو تلال متسلسله وجبال جسیمه ومنفرده شاهقه نموداردر .

اراضینك اکثر طرفلری عیون نابعه وصنعی وطبیعی کهریز وجدول وانهار جاریه صولریله ریان اولوب فقط « کندیناوه » « قره‌چوق » « الحویکه » کبی صحرالر صوسزدر . مع هذا مذکور صحرالر دخی وقتیله زاب صغیر وکبیر ودجله نهرلرندن قالدیرلمش اولان جسیم جدوللر ایله سقی واروا

كركوك سنجاغى

ایدلدکلری الیوم پایدار اولان آثار دلالتیله هویدادر . لوا اراضیسی صورت عمومیه‌ده منبت ومحصول آور اولوب حتی شمالك صوسز بولنان صحاری قوهٔ انباتیه‌جه صولی اولان اراضی‌یه قات قات غالبدر شو قدرکه صوسز بولنان اراضی لایق اولدیغی مرتبه معمور اولمیوب « قره چوق » « الحویجه » « زرکه » « چنچال » کبی محللر بیاغی خالیدرلر .

سکنهٔ لواء کرد ، عرب ، ترك ، کلدانی ، اسرائیلی عرقلرینه منسوب اولوب نفوسجه اکثریتی تشکیل ایدنلر برنجی درجه‌ده کردلر ایکنجی مرتبه‌ده عربلر ایله ترکلردر . کردلر وعربلر متعدد عشایر وقبائل فرقه‌لرینه منقسمدر .

سنجاغنك هیئت عمومیه‌سی التی قضا وون بدی ناحیه‌دن متشکل اولوب هر قضاء وناحیه‌یه متعلق ایضاحات وسکنه‌سنه دائر معلومات محللرنده اعطا اولنمشدر . مرکز لوا کرکوك قصبه‌سیدر .

متصرف لواء السيد محمد عون اه الكاظمی بك

اركان لوا

نائب عمر خلوصی افندی	محاسبه‌جی حسن رشدی افندی
مفتی ونقیب السید حاجی ساع افندی	تحریرات مدیری بهاء الدین افندی

مجلس ادارۀ لوا

« رئیس متصرف بك افندی »

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	عبد اه صافی افندی
محاسبه‌جی افندی	حاجی محمد جمیل افندی
تحریرات مدیری افندی	میناس افندی
مفتی افندی	موسی افندی

مجلس اداره قلمی

باشکاتب عبد الحکیم افندی	رفیق عبد القادر افندی

ارکان ومأمورين لواء

محكمهٔ شرعیه

نائب الشرع عمر خلوصی افندی

باشکاتب سعید افندی

رفیق شوقی افندی

رفیق ولی افندی

مقید احمد حمدی افندی

محضر عبد الصمد افندی

محاسبه دائرهسی

محاسبهجی حسن رشدی افندی

باشکاتب کامل بك

لوا کاتبی عزت افندی

قضا کاتبی عباس افندی

معاش مصرف کاتبی محمد افندی

معاونی جلال بك

صندق امینی صدیق افندی

ملازم مردان افندی

ویرکو شعبهسی

باشکاتب سید سلیمان افندی

ویرکو کاتبی سید امین افندی

طریق تمتع کاتبی مصطفی افندی

قرا کاتبی رشید افندی

مفردات کاتبی صابر افندی

مفردات کاتبی عبد المجید افندی

مجلس اداره محكمه‌سی

مدعی عمومی معاونی عبدالحکیم افندی مستنطق نوری افندی

ضبط کاتبی محمود فخری افندی

تحریرات قلمی

تحریرات مدیری بهاء الدین افندی

سر مسود نوری افندی مسود ثانی محمود فخری افندی

مبیض اول احمد افندی مبیض ثانی احمد مدنی افندی

ملازم محمد بك

اوراق قلمی

اوراق مأموری حسین افندی اوراق موزعی زین العابدین افندی

نفوس دائره‌سی

نفوس مأموری وکیلی احمد بك

باشکاتب حسین بك ایکنجی کاتب نور الدین افندی

اجرا مأموری مصطفی افندی
مقاولات محرری محمود افندی

اجر مباشری زینل اغا
اجرا مباشری علی اغا

اوقاف دائره‌سی

اوقاف مأموری محمد مسعود افندی

کاتب غالب لطفی افندی
تحصیلدار بهجت افندی

صندق امینی عبد الاحد افندی

دفتر خاقانی دائره‌سی

دفترخاقانی مأموری درویش افندی

باشکاتب عبد الحکیم افندی
طابو کاتبی محمد زکی افندی

معاونی احمد ناجی افندی
رفیقی رشید افندی

زراعت بانقه‌سی

صندق مجلس رئیسی حاجی عبد الباقی افندی

صندق مأموری سعید افندی
اعضا عبد القادر افندی

رفیقی یونس قدری افندی
« حاجی محی الدین افندی

اعضا عبد الاحد افندی

« تحصیل شعبه‌سی »

تحصیل مأموری ابراهیم بك

مرکز تحصیلداری جلال افندی	پیاده تحصیلداری بهاء الدین افندی
سواری « عمر افندی	« « محمد توفیق افندی
« « احمد عزت افندی	« « عبدالله کامل افندی
« « مصطفی افندی	« « محی الدین افندی
« « محمد افندی	« « توفیق افندی
« « عمر بك	« « اسکندر افندی

محکمهٔ بدایت

جزا رئیسی بکر صدقی افندی	مدعی عمومی معاونی محی الدین صبحی افندی
اعضا حاجی شریف بك	اعضا ثابت بك
« اندریا افندی	« یوسف عزیز افندی
اعضا ملازمی حاجی حسین افندی	اعضا ملازمی عبد افندی

محکمهٔ بدایت قلمی

باشکاتب عبدالله فاضل افندی

ضبط کاتبی عبد الواحد افندی	ضبط کاتبی عبدالله فرید افندی
« « عبدالله افندی	« « فؤاد افندی

مستنطق سید عبدالله افندی

نمونه فیض اطفال مکتب ابتدائیسی

معلم اول رشید افندی　　معاون سید محمد جواد افندی
« ثانی سید مصطفی افندی　　معلم ثالث ملا مصطفی افندی
موجود طلبه : ۱۷۰

قوریه مکتب ابتدائیسی

معلم اول محمد افندی　　معاون عبداه افندی
موجود طلبه : ۱۱۰

قلعه‌ده : اغالق مکتب ابتدائیسی

معلم اول ملا توفیق افندی　　معاون عبدالمجید افندی
موجود طلبه : ۹۸

صنایع مکتبی

مدیر : محمد بهجت بك
کاتب وصندوق امینی احمد وفیق افندی　　انبار مأموری بکر صدقی افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس بهاء الدین افندی
اعضا حاجی حسن افندی　　اعضا سید معروف افندی

معارف انجمنی

رئیس : متصرف بك افندی

اعضا مفتی حسن افندی	اعضا عبداء ضافی افندی
« حاجی جمیل افندی	« سید ولد افندی
« حاجی حسن افندی	« ملا رضا افندی
« حسن بك	« عبدالرحمن فکری بك
« قره‌بت هندی افندی	« معارف مفتشی ضیاء الدین افندی

کاتب : احمد مدنی افندی

مکتب اعدادیٔ ملکی

مدیر : عبد الرحمن فکری بك

علوم دینیه معلم وکیلی طاهر افندی	ریاضیه معلم وکیلی عبدالرحمن فکری
ترکیه « « ناجی افندی	تاریخ معلم وکیلی فؤاد افندی
فرانسز معلمی ناصر افندی	جغرافیا معلم وکیلی یوزباشی حسن افندی
رسم معلمی یوزباشی حسن فکری افندی	ژیمناستیق معلمی « اسماعیل «
کاتب و حسن خط معلمی علی فؤاد افندی	مبصر خلف کامل افندی

علوم طبیعیه‌دن زراعت وتاریخ طبیعی معلم وکیلی یوزباشی اسماعیل افندی

« « حکمت طبیعیه وعلم اشیا « « « عارف حکمت افندی

موجود طلبه : عدد ۱۳۵

پولیس سعید افندی پولیس خورشید افندی

« توفیق افندی « محمد شوکت افندی

حبسخانه مأموری صالح افندی کاتب جمال بك

پوسته وتلغراف اداره‌سی

پوسته وتلغراف مدیری حاجی عباس افندی

مخابره سر مأموری عبد المجید افندی مخابره مأموری احمد افندی

پوسته مأموری شفیق افندی « « شاکر افندی

موزع صالح افندی « « محمد علی افندی

« طاهر افندی « « راغب افندی

« « وکیلی بهجت افندی

دیون عمومیه دائره‌سی

مدیر حمید افندی

باشکاتب فرج افندی ایکنجی کاتب نوری افندی

اوچنجی کاتب ناصر افندی

رژی دائره‌سی

مدیر عبد اللطیف افندی

باشکاتب شمعون صبری افندی کاتب ثانی حاجی علی افندی

اعضا حاجی عبد الباقی افندی اعضا سید عبد الکریم افندی
« حاجی محی الدین افندی « سید رشید افندی
« حاجی محمد افندی « علی افندی
اعضا حاجی عارف افندی

بلدیه قلمی

باشکاتب سید احمد افندی کاتب ثانی حسین افندی
صندق امینی خورشید افندی غربا خستەخانەسی کاتبی عمر افندی
مفتش سلیمان اغا

مأمورین فنیه

بلدیه طبیبی دوقتور منحل
جراح شیخ محمد افندی اجزاجی حنا افندی
مهندس منحل بیطر منحل
آشی مأموری منحل قابله مادام اوروپشیاغاریەلا

پولیس دائرەسی

قومیسر مؤید بك
قومیسر معاونی عبد الحمید افندی پولیس بهجت افندی
پولیس عثمان افندی « امین افندی

مركز لوايه ملحق ناحيه‌لر

كوپری ناحیه‌سی

مدير : سعداء اغا

نائب مصطفى افندى ناحيه كاتبى امين افندى

بلديه رئيسى حسن اغا پوسته وتلغراف مديرى حاجى عزت

« كاتبى عزت افندى ديون عموميه مأمورى جعفر افندى

« صندوق امينى ولى افندى رژى مأمورى زين العابدين افندى

مكتب ابتدائى معلمى مصطفى افندى

ملحه ناحيه‌سى

مدير : سيد عبد الرحمن افندى

نائب على بك ناحيه كاتبى محمود افندى

شوان ناحيه‌سى

مدير بكر افندى

ناب طاهر افندى ناحيه كاتبى محمد افندى

داقوق ناحيه‌سى

مدير : خورشيد اغا

نائب حاجى خليل افندى ناحيه كاتبى عبد الحكيم افندى

كيل ناحيه‌سى

مدير : احمد نديم افندى كاتب صابر افندى

تجارت وصنایع اوطه‌سی

رئیس اول عبدالصمد افندی — رئیس ثانی طه بك

اعضا حاجی محمود چلبی — اعضا حاجی عزت افندی

« حاجی محی الدین افندی — « ملا زینل افندی

« « محمد افندی — « عارف چلبی

« اعضا عبدالجبار افندی — « حاجی عبداله چلبی

« سید عمر افندی — « قره‌بت اه ویردی افندی

لوائك مأمورین متفرقه‌سی

واعظ ملا رضا افندی — مدرس ملا محمود افندی

مفتی مسودی ملا سلیمان افندی

[كركوك قصبه‌سيله قضاسنه دائر معلومات عموميه]

« نفس كركوك قصبه‌سى »

مركز لوا اولان (كركوك) قصبه‌سى اوتوز بش درجه يكرمى سكز دقيقه عرض شمالى وقرق بر درجه قرق بش دقيقه طول شرقيده وخاصه چايى اوزرنده واقع اولوب مركز ولايته اوتوز التى ساعت مسافه‌سى واردر . ارقه طرفلرى بر طاقم تلالى متسلسله ايله محاط واوك طرفلرى واسع بر صحرايه ناظر اولان بوقصبه (قلعه) (قوريه) (قارشوقيه) ناملريله اوچ قسمه منقسم اولوب اقسام ثلاثهٔ مذ كوره اون درت محله‌دن عبارتدر . قلعه قسمى صنعى بر تپه اوزرنده بولنديغى جهتله مياه جاريه‌دن محروم ايسه‌ده ديكر ايكى قسمك مياهى مبذول وبقچه‌لرى كثيردر .

بقچه‌لرك الك مهم محصولى اكشى وطاتلى ليمون . پورتقال . نارنج . كبار خورمه‌اولوب سائر فواكه دخى بولنور بوستان محصولاتك هر نوعى موجود ومبذولدر .

بلده‌نك آب وهواسى لطيف وصاغلامدر . قلعه‌نك غيرى محلاتك زوقاقلرى اكثريتله واسع واولدقچه مستقيم وهله چارشولرى — اكثر مملكتلرده امثالى نادر بولنور بر صورتده — مرتب ومنتظمدر . غايت كوزل بر حكومت قوناغى ايله جسيم ومنتظم بر عسكرى قشله‌سى ودپوى وتلغرافخانه وقره‌غولخانه كبى متعدد اما كن اميريه‌سى وخاصه چايى اوزرنده كاركير ومكمل بر كوپريسى واردر . حكومت قوناغى وقشله مملكتك الك شرفلى موقعنده‌در .

کرکوك قضاسی

دكلسه‌ده اشاغی محلاتده بولنان ابنیه‌نك منظری اولدقجه دلنوازبر شكل ارائه ایلدیكی كبی اكثر خانه‌لرك ترتیبات داخلیه‌سی منتظم ودلنشیندر . باخصوص بكی بنالر ابنیهٔ قدیمه ترتیبنه تطبیق ایدلمیوب كوزل بر طرزده انشا اولنمقده‌در . سكنه بلده‌نك قسم اعظمی ترك وبر قسمی دخی عرب وكرد وكلدانی واسرائیلی اولوب تركلر اكثریتله عربی وكردی بیلدكلری كبی دیكرلری دخی صورت عمومیه‌ده تركجه تكلم ایدرلر قصبه‌نك نفوسی جدول عمومیه‌ده كوسترلمشدر .

« تجارت »

(كركوك) ك تجارتی موصل وحتی سلیمانیه‌قدر واسع اولمیوب عادتا داخله منحصر وتجارت خارجیه ایسه محدود كبیدر .

« معارف »

(كركوك) اهالیسی صورت عمومیه‌ده ذكا وفطانت فطریه‌یه مالك اولوب ایچلرندن پك چوق علما . فضلا . ادبا . شعرا یتشمش ویتشمكده بولنمش اولدیغی كبی مكاتب رسمیه وعالیه‌دن نشأت ایدن وایتمكده بولنان ارباب فنون ومعارف دخی شایان تقدیر بر مرتبه‌یه واصل اولمقده‌در .

« صنایع »

كركوكده : سراج ، جولها ، قزاز ، ترزی ، قوندره‌جی ، یمنیجی ، قیومجی ساعتجی ، باقیرجی ، توكمه‌جی ، تیمورجی ، چتمساقجی ، معمار ، نجار كبی ارباب حرف وصنایع موجود وبونلردن جولهالق ، سراجلق ، نجارلق

قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سى

اماكن وعقارات وسائرهٔ خصوصيه		مبانئ خيريه وعموميه	
٥١٠٠	خانه	٣٦	جوامع ومساجد
١٣٨٢	دكان ومغازه	١٥	تكيه وزاويه
١٣	خان	٧	مدرسه
١٥	قهوه وچاى خانه	٥	كليسا ومناستر
١٤	حمام	١	حاروه
١٢	فرون	١	مكتب اعدادى
١٥	دكرمان	١	مكتب صنايع
١	ايپ كارخانه‌سى	١٥	مكتب صبيان
٢٠	بيز وقماش اعمالات خانه‌سى	١	حكومت قوناغى
١٤٨	باغ وبقچه	١	قشله
١٣٨٤	ترلا	١	رديف ديوى
...		١	خسته‌خانه
...		١	تلغرافخانه
...		١١	قره‌غولخانه
٨١٠٤		٩٦	

انواعى بالاده‌كى جدولده كوستريلان مبانى واماكن عموميه وخصوصيه‌نك قسم اعظمى كاركير وبر قسميده كرپجدر. مع هذا سقوفى اخشاب ابنيه‌دخى بولنور. بر دون قلعه‌ده‌كى بيوت ومساكنك منظرهٔ خارجيه‌سى جالب لنظر

ایله ترکلر کاملاً مسکون اولوب عربلردن «العبید» «الصایح» «بنی تمیم» عشیرتلری خیمه نشیندر .

اهالیٔ مسکونه عمومیتله زراعت وحراثت ایشلری مشغول وفقط بر قسم قابلی بقجه وباغلریله مشتغل ومتعیش درلر .

مع هذا ایچلرنده ارباب صنعت وتجارت دخی بولنوب بعضیلرنده کروانجیلق ایدرلر . عشایر مرقومه مذکور الحویکه وشبیکه جهتلری وقت وقت تبدیل موقع ایتمك صورتیله خیمه زن اقامت اولوب مالك اولدقلری کلیتلی اغنام ودوه وامثالی مواشیدن وباخصوص امور نقلیه ده قوللاندقلری دوه لرینك اجوراتندن منتفع ومتمتع اولورلر .

قضا اراضیسی صورت عمومیه ده منبت ومحصول آور وهله الحویکه پارچه سی طبیعة الجزیره اراضیسنه برابر اولوب قرانك قسم مهمی دخی صنعی وطبیعی جداول ومنابع صولریله ریان اولدیغندن هر نوع محصول یتشدیریلور .

محصولات عمومیه : بغدای . آرپا پرنج . داری . سیسام . دخن . نخود . مرجمك ماش وامثالی حبوبات متنوعه دن وبامیه . کندیر . پتاتس بقله . فاصولیه . وانواع فواکه واثمار کبی بوستان وبقجه محصوللرندن عبارتدر . بغدای محصولی کثرتلی وخصوصیله داوده وکیلی طرفلرینك حنطه سی مقبول اولوب قسماً کروانلر واسطه سیله وبر قسم مهمی دخی کوپری قصبه سندن نهراً کلکلر ایله بغداده نقل واخراج ایدیلور . قره حسن جهتلرنده حاصل اولان پرنج دخی نفاست ومرغوبیت جهتلریله شایان تذکاردر .

کرکوك جوارنده قوتلی بر پترول معدنی موجود اولوب متصرفلری طرفلرندن اداره اولنمقده . بولندیغی کبی کیل ناحیه سنده بولنان نافع پترول معدنی ایله

صنعتلرنده سائرلرندن زیاده اثر ترقی مشهود اولوب مع هذا منسوجات ومعمولات عمومیه احتیاجات محلیه‌یی قسماً ایفا ایده‌جك درجه‌ده بولندیغی كبی یكی تأسیس اولنان مكتب صنایعك بمنه الكریم قریباً اكمال ما نقص ایده‌بیله‌جكی دركاردر .

(ملاحظهٔ تاریخیه)

كركوك : آثوریلر زماننده بنا اولنمش قدیم بربلده اولوب بر خیلی وقتلر آثوریلر وكلدانیلر یدلرنده بولندیغی حالده بابلك سقوطیله برابر ایرانیلره انتقال ایدرك ومداین ایله موصلك فتحی صره‌ده كركوك دخی غزات مسلمین طرفندن ضبط وتسخیر ایدیله‌رك ممالك اسلامیه عدادینه ادخال اولنمش وبعده بر چوق وقوعات تاریخیه‌یه مصدر اولمشدر .

« كركوك قضاسی »

« كركوك » قضاسی : زاب صغیر نهرندن صلاحیه قضاسی حدودینه وسلیمانیه سنجاغی حدودندن جبل حمرینه قدر اتساع ایدن جسیم بردائرهٔ ارضیه‌یی اشغال ایتمكده اولوب بودائرهٔ داخلنده مركز لوایه مربوط آلتون كوپری وطاقوق وملحه وشوان وكیل كبی جسیم وحائز اهمیت بش ناحیه ایله بعضیلری ایكیشر اوچریوزخانه‌لی اولمق اوزره پك چوق قرای معموره موجود بولنمغله برابر اراضینك همان نصفی دیمك اولان الحویكه جهتلری قرای معموره‌دن معرادر .

قضا اهالیسی عرب . كرد . ترك عرقنه منسوب وعربلر قسماً وكردلر

حمرین جبلنك صدرنده واقع طوزمعدنی دخی جانب میریدن اداره اولنور .
قضانك نفوس جدول عمومیده مرقمدر .

« كركوك قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی

قرا	نواحی		
١٣٣	«	اطراف شهر قراسی	
٣٧	١	ملحه «	کوپری قصبه‌سی زاب صغیر اوزرنده آطه‌لر تشکلنی ارائه ایدر بر موقعده اولوب ایکی طرفنده بولنان کارگیر کوپریلر آثار مهمه‌دندر
٢٧	١	کوپری «	
٦٧	١	کیل «	
٦٦	١	شوان «	
٣٣	١	طاقوق «	طاقوق قصبه‌سی وقتیله جسیم بر بلده اولدیغی آثاری دلالتیله هویدااردر .
٣٦٣	٥		

قضانك شمال شرقیسنده واقع اولوب زاب صغیر نهرندن بدأ ایله طوزخورماتو نهرینه‌قدر امتداد ایدن سلسلهٔ جبالك داخل قضاده شوان ، غرا ، نفت وکیل طاغلری کبی بعض فرعلری بولندیغی کبی جهت جنوبیه‌سنده دخی بغداد وموصل ولایتلرینه حد فاصل اولان واو قدر مرتفع دکلسه‌ده منتظم بر سلسله تشکیل ایدن حمرین جبلی واقعدر .

رواندز قضاسی

قائممقام نهاد بك

نائب عبد الرزاق افندی — مالمدیری موسی کاظم افندی

مفتی اسعد افندی — تحریرات کاتبی عمر افندی

مجلس ادارۀ قضا

رئیس قائممقام بك

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	سعید بك
مفتی افندی	حاجی نورس افندی
مالمدیری افندی	رسول اغا
تحریرات کاتبی افندی	موسی افندی

محکمۀ شرعیه

نائب الشرع عبد الرزاق افندی

باشکاتب سعید افندی — ایکنجی کاتب توفیق افندی

محضر مصطفی اغا

كركوك سنجاغنه ملحق قضالر

قضانك مأمورين متفرقه‌سی

طاپو كاتبی خالد افندی — تلغراف مديری اديب افندی

ديون عموميه مأموری

قضايه ملحق ناحيه‌لر

دیره حریر ناحیه‌سی

مدير شوكت بك

نائب محمد افندی — كاتب عبد العزيز افندی

دیره تحصيلداری خليل افندی — حرير تحصيلداری بكر افندی

بالك ناحيه‌سی

مدير عبدی افندی

كاتب حاجی ويسی افندی — تحصيلدار حسام الدين افندی

برادوست ناحيه‌سی

مدير حسن رضا افندی

كاتب محمد افندی — تحصيلدار حسن افندی

شيروان ناحيه‌سی

مدير سعيد افندی

كاتب عبد اه افندي

مال قلمی

مالمدیری موسی کاظم افندی

معاونی صالح افندی تحصیل مأموری عبد الهادی افندی

صندق امینی رضا افندی اطرافشهر سوای تحصیلداری سید عبد اه افندی

مفردات کاتبی احمد افندی « « رسول افندی

قصبه تحصیلداری مصطفی افندی

محکمهٔ بدایت

باشکاتب خضر افندی

اعضا حاجی الیاس افندی اعضا امین افندی

مستنطق معاونی سید خضر افندی ایکنجی کاتب عبد الکریم افندی

مباشر علی اغا

نفوس دائره‌سی

نفوس مأموری شفیق افندی کاتب عبد اه افندی

مکتب رشدیه

معلمی عبد اه افندی موجود شاکردان : ٣٠

رسومات دائره‌سی

مدیر : باشکاتب

قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سی

اماكن وعقارات وسائرهٔ خصوصيه		مبانیٔ خيريهٔ عموميه	
۸۳۱	خانه	۵	جوامع ومساجد
۱۷۰	دكان	۳	تكيه
۳	خان	۱	مدرسه
۱	حمام	۱	مكتب رشدی
۲	قهوه‌خانه	۲	مكتب صبيان
٤	فرون	۱	حاوره
۸	دكرمان	۱	حكومت قوناغی
۳۹۲	باغ وبقچه	۱	قشله
٤۲۱	تارلا	۱	تلغرافخانه
۱۸۳۲		۱٦	

بو قصبه وقتيله لوا مركزی اولديغی حالده مؤخراً قضايه تحويل اولنمش وذكره شايان وقوعات تاريخيه‌سنه تصادف اولنه‌مامشدر.

« رواندز قضاسی »

قضانك هيئت عموميه‌سی طاغلق وعارضه‌لی اراضی اوزرنده واقع اولوب فقط ديره وحرير محللری كبی اووه شكلنی ارائه ايدن اراضیٔ بسيطه دخی واردر. اكثر طرفلرينك صولری مبذول اولوب زاب كبيرك بيوك بر

رواندز قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات

(رواندز) قضاسی : لوانك جهت شماليه‌سنده وحدود اوزرنده واقع اولوب زيرده كوسترلديكی وجهله قرای كثيره ونواحی متعدده‌دن متشكلدر مركز قضا اولان رواندز قصبه‌سی مركز لوايه يكرمی التی ساعت مسافه‌ده ونامنه منسوب بر چايك جريان ايتديكی وادينك يماجنده واقع وخانه‌لری درجه درجه يكديكرينك فوقنده مبنی اولوب يالكز بسيطجه بر ساحه اوزرنده مرتب ويكی بر چارشوسی واردر .

قصبه‌نك خارجنده پك چوق وكوزل باغ وبقچه‌لری اولوب انجق موقعك عارضه‌لی اولمسندن ناشی اكثريا متفرق وبربرلرينه بعيددرلر . قصبه‌نك موقعی ايجابنجه هواسی لطيف وصاغلم وفقط قيشی بر آز زياده‌جه‌در .

جواريت جهتيله ايران ايله خيلوجه مناسبات تجاريه‌سی اولوب اوجهتده ايران وموصلك مورداتنك مبادله‌كاهی حكمنده‌در . باخصوص توتون وانفيه تجارتی شايان تذكار بر درجه‌ده‌در . احتياجات محليه‌يی تدارك وتأمين ايده‌جك قدر ارباب حرف وصنايع دخی موجوددر . قصبه‌نك سكنه‌سی كرد قومنه منسوب اولوب قليل المقدار اسرائيلی دخی واردر . لسان محلی كردی ايسه‌ده اكابر ومتحيزان بلده تركجه دخی تكلم وكتابت ايدرلر .

قصبه‌نك مقدار نفوسی جدول عموميده مرقومدر .

﴿ رواندز قضاسنك ملحقات عموميه سى ﴾

قرا	نواحى	
١١٩	٠	مركز قراسى
٤٠	١	ديره وحرير ناحيه سى
٦٠	١	بالك «
٦٤	١	برادوست
١٠٨	٢	شروان مع مزورى بالا
٤٩١	٥	

بر قوایله متعدد یایلەلری بو قضا داخلنده نبعان وجریان ایدرلر . اراضینك بالاده بیان اولنان وضع طبیعیسی ایجابنجه هرطرفی برسیاقنده اولمیوب میشه‌لرله مستور واشجار متنوعه‌یی شامل جبللر. قابل حراثت تپه‌لر. محصولدار وادیلر. ملیت اووه جقلردن متشکل اولدیغندن اهالی دخی بولندیغی موقعك مقتضیات طبیعیه‌سنه کوره استفاده ایتمکده اولوب بناءً علیه عمومیت اعتباریله خوش حالدرلر مع هذا اهالی قضا کاملاً مسکون وزراعت وحراثته مشتغلدر بر قسم قلیلی دخی موقعلرینك الجا آتیسله حیوانات بسله‌مك ایله تعیش ایدرلر . داخل قضاده خیلانی ومال سال وبولی کبی کوچر بعض عشیرت فرقه‌لری کورینورلر ایسه‌ده بونلر طوغریدن طوغرییه رواندزه متعلق عشایردن اولمیوب حکاریدن بدأ ایله رواندز واربیل جهتلرینه‌قدر یایلور وهر موسمده بر محلی خیمه‌گاه اتخاذ ایدرلر . سکنهٔ قضا عموماً کرد وشافعی المذهب اولوب یالکز بر ایکی قریه‌ده کلدانی وبعض قریه‌لرده اسرائیلی واردر مقدار نفوسی جدول عمومیده کوسترلمشدر .

محصولات عمومیه: حنطه . شعیر . برنج سیسام . نخود . مرجمك . ماش مثللو حبوبات وتوتون . پاموق . مازی. کتره . پلاموط کبی محصولات ایله هر نوع باغ وبغچه محصولندن عبارت اولوب قسماً خارجه اخراج اولنور . بالخصوص توتون محصولی هم کثیر وهمده مقبولدر . هله شقنه وزیراری توتونلریله زیراری برنجی غایت معتبردر .

مال قلمی

مالمدیری زینل افندی

معاونی مخلص افندی	تحصیل مأموری احمد بك
مفردات کاتبی شاکر افندی	سواری تحصیلداری عبداه افندی
صندق امینی علی نزهت افندی	« « صالح افندی
پیاده تحصیلداری حاجی احمد افندی	« « فتح اه افندی

محکمهٔ بدایت

باشکاتب خضر افندی	اعضا ملا درویش افندی
کاتب ثانی یونس افندی	« طاهر افندی
مستنطق معاونی توفیق افندی	اجرا مباشری محمد اغا
	« « علی اغا

بلدیه دائره‌سی

كوسنجق قضاسی

قائممقام : حاجی حسن افندی

نائب صابر افندی — مالمدیر زینل افندی

مفتی صالح افندی — تحریرات كاتبی سلیمان بك

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس : قائممقام افندی

اعضا طبیعیه	اعضا منتخبه
نائب افندی	حاجی عبداه افندی
مفتی افندی	عبدالكریم افندی
مالمدیری افندی	ملا احمد افندی
تحریرات كاتبی افندی	عزیز افندی

محكمهٔ شرعیه

نائب الشرع صابر افندی

باشكاتب توفیق افندی — ایكنجی كاتب حقی افندی

نفوس دائرهسی

مأمور قادر افندی — كاتب رؤف افندی

مركز قضا اولان كوى سنجاق قصبه‌سى : مركز لوايه اون سكز ساعت مسافه‌ده وايوب سلطان طاغنك دامننده واقع واولدقجه واسع بر بلده‌اولوب صولى وفير وبغچه‌لرى كثيردر . سكنه‌سى عموماً كرد قومنه منسوب ولسان محلى كردى‌در فقط متحيزان بلده‌نك اكثريسى تركجه دخى تكلم ايدرلر . تجارت عموميه‌سى محدود ايسه‌ده توتون تجارتى غايت واسعدر . احتياجات محليه‌يى تدارك وتأمين ايده‌جك ارباب صنايع دخى بولنور . قصبه‌نك هواسى خوشجه وفقط صولى بر آز اغيرجه‌در مقدار نفوسى جدول عموميه‌ده مرقومدر .

قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سى

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن وعقارات وسائرهٔ خصوصيه	
١١	جوامع ومساجد	١٤٢٠	خانه
٣	تكيه	٢	خان
٦	مكتب	٣٤٠	دكان
٣	مدرسه	٥	قهوه‌خانه
١	حكومت قوناغى	٣	حمام
١	قشله	١	فرون
١	رديف دبوى	٨	دكرمان
٢٦		١٧٧٩	

رژی دائره‌سی

مدیر : محی الدین افندی

باشکاتب

کاتب ثانی

قضانك مأمورین متفرقه‌سی

طابو کاتبی عبداله رشاد افندی

تلغراف مدیری نائل افندی

دیون عمومیه مأموری

مکتب ابتدائی معلمی حسین حسنی افندی

مدرسی خضر افندی

معاونی عبدالعزیز افندی

موجود طلبه : ١٢٧

شقلاوه ناحیه‌سی

مدیر : رمزی افندی

کاتب سعید افندی

کوی سنجاق قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات

(کوی سنجاق) قضاسی : دائرهٔ لوانك شمال شرقیسنده وطاغلق بر اراضیده واقع وزیرده کوسترلدیکی وجهله قرای کثیره ایله ایکی ناحیه‌دن متشکلدر .

رانیه قضاسی

قائممقام ابراهیم افندی

نائب محرم صدقی افندی | مالمدیری امین افندی
مفتی سلیمان افندی | تحریرات کاتبی حسین حسنی افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام افندی

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	عبد الکریم افندی
مفتی افندی	علی افندی
مالمدیری افندی	صوفی احمد افندی
تحریرات کاتبی افندی	حاجی خضر افندی

محکمهٔ شرعیه

نائب الشرع محرم صدقی افندی

باشکاتب صالح افندی | کاتب ثانی خیری بك

نفوس دائرهسی

نفوس مأموری عزیز افندی | کاتب شاکر افندی

كوى سنجاق قضاسى

قضانك هيئت عموميه‌سى طاغلق اراضيده واقع ايسه‌ده مستوى محللرى كوزل واديلرى دخى موجود اولوب اراضيسى منبت ومحصولداردر واكثر طرفلرنده عيون نابعه ومياه جاريه واردر . قريه‌لرى قسماً باغلى وباغچه‌لى اولوب هله شقلاوه ناحيه‌سنك بغچه وباغلرى مشهوردر . طاغلرينك اكثر جهتلرى قوتلى ونافع ميشه‌لر ايله مستور اولديغندن بونلردن اهالى خيلى مستفيد اولورلر . اراضينك منبت ومحصولدار بولنمسيله برابر اهالى صورت عموميه‌ده زراعت وحراثتله مشغول اولميوب اكثرى باغ وبغچه‌لريله ومنحصراً توتون زرعيله اشتغال ايلدكلرندن حنطه وشعير كبى محصولات زرعيه انجق احتياجات محليه‌يه تقابل ايده‌بيلور . مع هذا ميوه محصولى غايت كثير ونفيس اولوب بالخصوص شقلاوه بغچه‌لرنده حاصل اولان فواكه واثمار بالخاصه شايان توصيف وتذكاردر . ميوه‌سى جوار محلله نقل وفروخت اولنديغى كبى كايتلى اولان توتون محصولى دخى زاب صغير وسليمانيه طريقلريله بغداده سوق واخراج اولنور . محصولات عموميه ذخائر متنوعه ايله برنج . باموق بقله . توتوندن وانواع مثمراتدن عبارتدر . سكنهٔ قضا كاملاً كرد وشافعى المذهب اولوب قليل المقدار كلدانى واسرائيلى دخى واردر اهالى صورت عموميه‌ده مسكون وفقط بلباس وسورجى كبى بعض عشيرت فرقه‌لرى كوچردر قضانك نفوس محرره‌سى جدول عموميه‌ده ومحتوياتى زيرده مرقومدر .

قرا	ناحيه	
٢٥٣	٢	بالپسان ـ شقلاوه

[رانيه قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات]

« رانيه » قضاسی : لوانك موقعاً منتهای شمال شرقیسنده وقسماً زاب صغير حوضه‌سنده واقع وايكيوز اللی قدر قرا ومزارعی شاملدر . قضانك بولنديغی قطعهٔ ارضيه‌نك تشكيلات طبيعيه‌سی ايجابنجه ميشه‌لری محتوی طاغلر وشاوور وبتوين وامثالی اووه‌لر ومنبت واديلر واكثر طرفلرده آقارصولر ومنبعلر موجود يعنی اراضی هر نوع محصولات يتشديره‌جك وسائط طبيعيه‌يه مالك اولوب اهاليسی دخی صورت عموميه‌ده زراعتله مشتغلدر .

مع هذا حنطه وشعير كبی محصولاتك مخرجی محدود وصرفی محلنه منحصر بولنديغی جهتله اكثر قريه‌لرده زراعتك قسم مهمنی خارجه نقل واخراج اولنه‌بيلان توتون . برنج . پاموق محصولی تشكيل ايدر . بناءً عليه قضانك اكثر طرفلرينك آب وهواسی وخيمجه‌در .

مركز قضا اولان « رانيه » كركوكه اون بش ساعت مسافه‌ده واقع وسكسان خانه واون بش قدر دكان ايله بر مسجد وبر حكومت قوناغی جامع بر قريه‌در

اهالئ قضا عموماً كرد وشافعی المذهب اولوب قسم اعظمی قراده مسكون وفقط منكور وماماش كبی متعدد وقوتلی عشيرتلر دخی موجوددر . قضانك نفوس محرره‌سی جدول عموميه‌ده مرقمدر .

مال قلمى

مالمديرى امين افندى

معاونى فتاح افندى — تحصيل مأمورى فخرى بك

مفردات كاتبى توفيق افندى — صندق امينى محمد على افندى

تحصيلدار جمال افندى — تحصيلدار حسين افندى

تحصيلدار محمد توفيق افندى

محكمه بدايت

باشكاتب سعيد افندى

اعضا محى الدين افندى — اعضا محمد بك

كاتب ثانى مصطفى مظهر افندى — اجرا مباشرى محمود اغا

اجرا مباشرى خضر افندى

قضانك مأمورين متفرقه‌سى

طابو كاتبى جلال افندى — مدرس عبد الحميد افندى

نفوس دائره‌سی

مأمور مبارك افندی — كاتب ابراهیم افندی

مال قلمی

مالمدیری صالح بك

معاونی مصطفی نجیب افندی — تحصیل مأموری قادر افندی

صندق امینی محمد نوری افندی — سواری تحصیلداری عبدالرحمن افندی

مفردات كاتبی سعداله افندی — « « رفیق افندی

پیاده تحصیلداری محی الدین افندی — « « عثمان افندی

محكمهٔ بدایت

محكمه باشكاتبی رحمت‌اله افندی — اعضا حاجی حسین افندی

كاتب ثانی یحیی ناجی افندی — « یعقوب افندی

مستنطق معاونی مجید افندی — مباشر زینل افندی

اجرا مباشری علی اغا

بلدیه دائره‌سی

صلاحيه قضاسی

قائممقام عاصم بك

نائب شيخ صالح افندی مالمديری صالح بك
مفتی محمد سعيد افندی تحريرات كاتبی خضر افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام بك

اعضای منتخبه	اعضای طبيعيه
درويش بك	نائب افندی
سيد خليل اغا	مفتی افندی
عبد القادر بك	مالمديری افندی
حاجی حسين افندی	تحريرات كاتبی افندی

محكمهٔ شرعيه

نائب الشرع شيخ صالح افندی

باشكاتب عبد الكريم افندی ايكنجی كاتب عبدالرحمن بك

محضر ابراهيم افندی

« صلاحیه قضاسنك احوال موقعیه‌سنه دائر معلومات »

« صلاحیه » قضاسی : لوانك شرق جنوبی جهتنده واقع وبغداد وسلیمانیه ایله محادد اولوب زیرده کوستریلان قرا ونواحیدن متشکلدر .

مرکز قضا اولان « صلاحیه » قصبه‌سی : مرکز لوایه یکرمی بش ساعت مسافه‌ده وشهسوار جبلی اتکنده واقع وجنوب وغرب جهتندن واسع براووه‌یه ناظردر . یازین صیجاغی بر آز زیاده‌جه اولور و « سانتغراد » علی السویه قرق دورت درجه‌یی ارائه ایسه‌ده هواسی لطیفدر .

قصبه داخلاً وخارجاً برچوق بغچه وبساتینی شامل اولوب « سرقلعه » « قوشه چایان » موقعلرنده‌کی منبعلردن نبعان وبر آز یوقاروده برلشه‌رك قصبه‌نك جهت شرقیه‌سندن جریان ایدن کفری چایندن قالدیرلمش اولان جدول صولری بغچه وبساتین مذکوره‌یی ریان ایدر . بغچه‌لرده هر نوع اشجار مثمره موجود ایسه‌ده اك کثرتلیسی خورما واکشی وطاتلی لیمون وپورتقال ونارنجدرر . بوستان محصولاتك ایسه هر نوعی موجود وغایت نفیسدر .

ابنیه قسماً تام وقسماً نیم کارکیر اولوب بعض کرپیچ بنالر دخی واردر . چارشولری کاملاً کارکیر واوزرلری کمرلر ایله قپالی ومنتظمدر .

سکنهٔ بلده‌نك قسم اعظمی ترك وبر قسمی دخی کرد وعرب اولوب بر مقدار اسرائیلی دخی واردر . لسان محلی ترکجه ایسه‌ده اهالینك اکثری کردی وعربی دخی بیلورلر . قصبه: درسعادت ـ بغداد پوسته جاده‌سی اوزرنده بولندیغی ومع هذا کرکوك وسلیمانیه‌نك بغداد مواردانته ممر اولدیغی جهتله

مكتب رشديه

رشديه معلم اولی محمد نافع افندی مکتب ابتدائی معلم اولی بهاءالدین افندی
رشدیه معلم ثانیسی محمد افندی مکتب ابتدائی معلم ثانیسی خلیل افندی
موجود طلبه : ١٩ موجود طلبه : ١٤٦

مأمورين متفرقه

طابو کاتبی سید مصطفی افندی دیون عمومیه مأموری اسماعیل حقی افندی
تلغراف وپوسته مدیری زین العابدین افندی رژی مأموری مصطفی افندی
بانق تحصیلداری

قضايه ملحق ناحيه‌لر

طوز خورماتو ناحیه‌سی مدیر سعید افندی
نائب محمد روؤف افندی کاتب محمد افندی تلغراف مدیری جواد افندی
دیون عمومیه مأموری عبداه افندی مکتب ابتدائی معلمی حمدی افندی
کاتب قره‌بات افندی موجود طلبه : ٢٢

قره‌تپه ناحیه‌سی

مدیر : عبدالعزیز اغا
نائب روؤف افندی کاتب صالح افندی مکتب ابتدائی معلمی حسین افندی

« صلاحیه قضاسی »

(صلاحیه) قضاسی : موقعاً (نهر الادهم) و (دیاله) نهری حوضه‌لری داخلنده وعمومیت اعتباریله بسیط بر اراضی اوزرنده بولنوب فقط اره یرلرده واقع اولان بعض جبال وتلال خفیفه‌نك وضعیتی ایله مجاری انهار اراضیٔ قضانك هیئت عمومیه‌سنی بر طاقم قطعات خصوصیه‌یه آیرمشدر . بناءً علیه قره‌تپه وطوزخورتو ناحیه‌لری مستقلاً برر دائرهٔ ارضیه داخلنده بولندقلری کبی رأساً قضایه متعلق بولنان اراضی دخی « بیات » « اسکی کفری » « سرقلعه » « شاکل » « شروانه » « کار » « قره‌بولاقلر » « زنکباد » « محنت آباد » مثللو قطعات متعدده ومخصوصه‌یه منقسمدر . نواحی ومحال مذکوره‌نك قسم اعظمی صنعی وطبیعی صوجدوللری ونهرلر ایله وبر قسمی قیو صولریله اداره واسقا اولنورلر . اراضی صورت عمومیه‌ده قوهٔ انباتیه‌یه مالك وهر نوع محصولی یتشدیرمکه قابل وصالح اولوب انجق اصول زراعتك حال قدیمی محافظه ایتمکده اولمسی ومع ما فیه نفوسك دخی درجهٔ کفایه‌ده بولنمامسی ملابسه‌سیله اراضینك فیوضات طبیعیه‌سندن بحق استفاده اولنه‌مامقده‌در . حسب الموقع یازین صیجاقلر بر آز زیاده اولور ایسه‌ده اکثر محللرك هواسی لطیف وصاغلامدر . سکنهٔ قضا کاملاً عرب وکرد عشیرتلرندن مترکب وکافه‌سی زراعت وفلاحتله مشتغلدرلر . یالکز قره‌تپه وطوزخورماتو قصبه‌لری اهالیسی هم زراعت وهمده تجارت ایله اشتغال ایدرلر . بو ایکی قصبه اولدقجه جسیم اولوب کوزل باغ وبغچه‌لری ومرتبجه چارشولری واردر سکنه‌لری صورت عمومیه‌ده ترك ایسه‌ده بعض عرب وکرد وطوزخورماتوده

تجارتی واسعجه‌در . صنایعی محدود اولوب فقط جولها دیمورجی نجار معمار کبی احتیاجات محلیه‌یی تأمین وتدارك ایده‌جك ارباب صنعت بولنور . بناءً علیه اهالینك بر قسمی تجارت وزراعت و بر قسم قلیلی ده اجرای صنعتله تعیش ایدرلر . قصبه‌نك مقدار نفوسی جدول عمومیده محرردر . قصبه‌یه قریب بر موقعده سنوی یوز بیك قیه قدر اخراجات وقوعبولور وجانب میریدن اداره اولنور بر کمور معدنی واردر .

قصبه‌نك مشتملات عمومیه‌سی

مبانئ خیریه وعمومیه		اماکن خصوصیه وسائره		
٣	جامع ومسجد	١٠٨٨	خانه	
٢	تکیه	٤	خان	
٢	مدرسه	٩	قهوه‌خانه	
١	حاوره	٦٧٥	دکان	
١	مکتب رشدی	٦	بویه‌خانه	
٣	مکتب صبیان	٢	حمام	
١	حکومت قوناغی	٣٥	دکرمان	بقجه‌لرك بر
١	قشله	٣٢	بقجه وحیاره	قسمی خانه‌لر
١	املاك امیریه اداره‌خانه‌سی	٢٧٥	تارلا	داخلنده
١٥		١١٢٦		

« اربیل قضاسی »

قائممقام : محمد علی بك

نائب سلیمان بك | مالمدیری محمود جلال‌الدین افندی

مفتی عبد اه فاضل افندی | تحریرات کاتبی محمد سلیم افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام بك

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	سید عبد اه اغا
مفتی افندی	حاجی خضر اغا
مالمدیری افندی	شابو اغا
تحریرات کاتبی افندی	یوسف نوری افندی

محکمهٔ شرعیه

نائب الشرع سلیمان بك

باشکاتب داود افندی | کاتب ثانی فیضی افندی

محضر

بر مقدار اسرائیلی دخی واردر . بیات عشیرتی هم عربی وهمده ترکی تکلم ایدلدکاری کبی عشائر سائره‌نك اکثریسی وبا خصوص ایلرو کانلری ترکجه بیلورلر .

طوزخورماتوده بر طوز وبرده بهم بر پترول معدنی موجود اولوب جانب میریدن اداره اولنورلر .

قضانك محصولات عمومیه‌سی : حنطه ، شعیر ، برنج ، سیسام ، داری ، دخن ، نخود ، مرجك ، ماش ، مصر ، پاموق ، کنندیر وامثالندن وبقجه‌لری بولنان محللرده انواع مثمراتدن عبارتدر . حنطه وبرنج وپاموق محصولی هم کثیر وهم اعلا اولوب بغداده خیلی اخراجات وقوع بولور . قره‌تپه‌باغلرنده حصوله کلان اوزوم غایت نفیس ومقبول اولدیغندن بغداده نقل وفروخت اولنور . قضانك هر طرفنده جنس فرسك اعلاسی موجود وهله کروی عشیرتنك قیصراق وآتلری غایت معتبر ومشهوردر . بیات وسائر بعض محللرده کوزل وتوانا استرلردخی یتشدیریلور . اهالینك بو کبی حیواناتدن استفاده‌لری مهمجه‌در . اهالی قضا کاملاً مسکون اولوب یالکز عربلردن « بنی نعیم » « وصمیدع » کبی بر ایکی فرق صغیر خیمه‌نشین‌درلر قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مقیددر .

قضانك ملحقات عمومیه‌سی

قرا	نواحی	
۹۱	۰	صلاحیه قراسی
۵۳	۱	قره‌تپه «
۱۲	۱	طوزخوتو «
۱۵۶	۲	

مكتب رشدية ملكيه

مكتب رشديه معلمی : عبدالقادر افندی موجود طلبه : ٢٩

ابتدائی معلم اولی مولود افندی قلعه مكتب ابتدائیسی معلم اولی رؤف افندی

ابتدائی معلم ثانیسی عبدالكريم افندی قلعه مكتب ابتدائیسی معلم ثانیسی مصطفی افندی

موجود طلبه : ٨٦ موجود طلبه : ٦٩

مأمورين متفرقه

تلغراف مديری وحيد افندی ديون عموميه مأمور علی افندی

مأمور اسعد افندی كاتب جورجی افندی

« عزت افندی رژی مأموری علی رضا افندی

مدرس محمد افندی طابو كاتبی فتح اله افندی

قضايه ملحق : سلطانيه ناحيه‌سی

مدير : محمد علی افندی

نائب مصطفی فوزی افندی ناحيه كاتبی محمود فهمی افندی

ديزه‌يی ناحيه‌سی

مدير : صالح افندی

نائب افندی كاتب مجيد زهدی افندی

نفوس دائره‌سی

مأمور صالح افندی　　　کاتب بکر افندی

مال قلمی

مالمدیری محمود جلال الدین افندی

معاونی مصطفی افندی　　　تحصیل مأموری علی بك

قرا کاتبی محمد رؤف افندی　　　صندق امینی رشید افندی

مفردات کاتبی نوری افندی

محکمهٔ بدایت

باشکاتب سلیمان افندی

اعضا حاجی رشید اغا　　　اعضا منصور افندی

مستنطق معاونی عزیز افندی　　　مقاولات محرری احمد جمیل افندی

کاتب ثانی صبری افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس : علی سامی افندی

کاتب یوسف ضیا افندی　　　صندق امینی عبداه افندی

وفطانت فطريه يه مالك بولنمغله برابر كريم الطبع ومهمان نوازدرلر . متحيزان
بلده كاملاً اوقور يازار واجراى كتابته مقتدر اولدقلرى حالده آغالق
صفتنى محافظه ايدرلر . اربيلدن وقتيله پك چوق علما وفضلاى عظام واهل
كمال يتشمش اولديغى كبى اليوم دخى ارباب علم وفضيلت موجوددر .

قصبه‌ده صنعت وتجارت محدود ودائرۀ قضايه منحصر اولوب اهالينك
برقسميده زراعتله مشغولدر . نفوسى جدول عموميده مرقمدر .

« قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سى »

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن وعقارات وسائرۀ خصوصيه	
١٢	جوامع ومساجد	١٨٢٢	خانه
٤	خانقاه وتكيه	٦٣٧	دكان ومغازه
٥	مدرسه	٦	خان
١	مكتب رشدى	٣	حمام
٥	مكتب صبيان	٢٣	انبار ـــ و حصار
١	حاوره	٨	باغ وبقچه
١	حكومت قوناغى	١٥٤٦	بوستان وتارلا
١	قشله		
١	قره‌غولخانه		
٣٠		٤٠٤٥	

« اربیل قضاسنك احوال موقعیه سنه دائر معلومات »

« اربیل » قضاسی : اراضی وسیعه ومنبته یی شامل ویالکز شرق شمالی جهتندن کویسنجاق وروانذ جبللریله ملاصق اولوب جهات سائرۀ ثلاثه سی زاب کبیر وصغیر ودجله نهرلریله محدود بولندیغندن موقعاً بر دبه جزیره شکلنی ارائه ایدر. قضانك هیئت عمومیه سی زبرده مرقم قرای کثیره ونواحی متعدده دن متشکلدر .

مرکز قضا اولان اربیل قصبه سی : واسع بر صحرانك وسطنده وصنعی بر تپه نك اوزری ایله پیشگاهنده مبنی اولوب مرکز لوایه یکرمی ومرکز ولایته اون التی ساعت مسافه ده — و « درسعادت — بغداد » پوسته جاده سی اوزرنده واقعدر. قصبه یدی محله دن متشکل اولوب اوچ محله سی قلعه ده یعنی مذکور تپه اوزرنده ودرت محله سی اشاغی قسمده دور . حکومت قوناغی ایله جامع کبیر واماکن خصوصیه نك اك کزیده سی قلعه ده وچارشولر خانلر . تلغرافخانه . مکتب . رشدیۀ ملکی . وسائر مبانی ومساکن دخی اشاغی محله لرده در

بلده نك میاه جاریه سی اولمیوب صنعی کهریز صولریله اداره وارواوانور یازین صیجاق کونلرده درجۀ حرارت قرقه قدر چیقار ایسه ده هواسی غایت لطیف وصاغلام وصحته نافعدر .

سکنۀ بلده نك قسم اعظمی ترك وبرقسمی دخی عرب وکرد واسرائیلیدر لسان محلی ترکجه اولوب تورکلر عربی وکردی بیلدکاری کبی عربلر کردلر دخی ترکی تکلم ایدرلر . اربیل اهالیسی صورت عمومیه ده ذکا

فقط اربیله اووه‌سنه متعلق قرانك اكثریسنده كهریز تعبیر اولنان صنعی صو مجرالری واردر . مع هذا اراضی صورت عمومیه‌ده قوهٔ انباتیه‌یی حائز اولوب هله قره‌چوق صحراسنك قوهٔ انباتیه‌سی فوق العاده‌در .

جبللر كرچه میشه‌لرن معرا ایسه‌ده كوزل مرعی‌لری بولندیغندن اغنام ایچون منافعی مهمدر .

بالاده بیان اولنان محللردن اربیل اووه‌سی (برانی) و (دیزه‌یی) دائره‌لرینی ونفس شمامك قطعه‌سی زاب وكندیناوه ایله قره‌چوق صحراسی دخی شمامك املاك امیریه‌اداره‌لرینی‌شاملدر دوائر مذكوره‌نك كافه‌سی قرای معموره‌یی محتوی اولوب فقط قره‌چوق صحراسنك بر قسمی خالیدر .

سكنهٔ قضانك قسم اعظمی عشایر اكراددن وبرقسمیده عرب عشیرتلرندن اولوب فقط اربیله قریب (عنكاوه) قریه‌سنده ساكن اهالی كلدانیدر .

بالاده بیان اولنان برانی ودوردبار دائره‌لرنده كردی . نمنه‌كای . شیخان . بزونلی . ماموند كبی متفرق ومختلف كرد فرقه‌لری وسلطانیه ناحیه‌سنده یعنی زاب املاك امیریه شعبه‌سنك اربیله متعلق قراسنده كذلك مختلف كرد فرقه‌لریله طی . سادات . قلیته . حرب . لهیب كبی عرب عشیرتلری ودائره‌یی ناحیه‌سنده كاملاً دیزه‌یی عشیرتی وشمامك شعبه‌سی یاداولنان كندیناوه وقره‌چوق دائره‌لرنده دخی ینه دیزه‌یی فرقه‌لریله سنبس . لهیب سواحل نهریه‌ده جبور كبی عرب عشیرتلری مسكون وكافه‌سی زراعت وحراثتله مشغولدرلر اربیل قضاسی زراعت خصوصنده سائر قضالره تفوق ایتمش وبو صورتله موصل ایله بغدادك ذخیره انباری حكمنه كیرمشدر . محصولات عمومیه : بغدای . آرپا . پرنج . داری . . دخن . مرجمك . ماش . هورتمان . سیسام كبی حبوبات زرعیه‌دن وپاموق وكندیر وامثالی مزروعات بستانیه‌دن عبارتدر .

اربیل پك قدیم بر مملكت اولوب بعض قیود تاریخیه یه کوره آثوریلرك هنكام حكومتنده « اربیللا » نامنده بر قیز طرفندن مذكور تپه ترتیب واوزرنده بر معبد انشا ایتدیرلدیكی ومؤخراً بالتوسع مملكت شكلنی آلدیغی اكلا شلمقده‌در مع هذا اسكندر كبیرك ایران حكمداری دارا ایله واقع اولان صوك محاربه‌سنك مركزی اولمش وبرچوق انقلاباته دوچار اوله‌رق نهایت امیر مظفر الدین طرفندن اعمار وتوسیع اولنمش ایكن هلاكو وتیمورلنك كبی بلا بلای مجسمه‌نك وبونلردن صكره ایرانیلرك واقع اولان تعرضات وتجاوزات متوالیه‌سی اوزرینه خراب اولوب شمدیكی حاله تنزل ایتمشدر .

اربیل قضاسی

اربیل قضاسنك : واقع اولدیغی اراضی اوزرنده ایكی سلسله موجود اولوب بونك برنجیسی زاب كبیردن زاب صغیره قدر ممتد اولان وچالوق وزوروك زراو یاد اولنان تلال متسلسله وایكنجیسی دخی دجله‌دن بدأ ایله زاب صغیره منتهی اولان مشهور قره‌چوق جبلیدر که

بونلرك وضعیت طبیعیه‌سی قضا اراضیسنی اوچ مهم اووه‌یه تفریق ایتمشدر اووه‌لرك برنجیسی رواندز وكوی سنجاق جبللریله مذكور زورك زراو اره‌سنده زاب كبیردن زاب صغیره قدر توسع ایدن اربیل اووه‌سی ایكنجیسی مذكور تلال متسلسه ایله قره‌چوق جبلی اره‌سنده كذلك زابدن زابه قدر اوزایوب كیدن شمامك وكندیناوه اووه‌لری اوچنجیسی دخی قره‌چوق جبلیله دجله وزاب صغیر نهرلرینك تحدید ایلدیكی قره‌چوق صحراسیدر مذكور اووه‌لر برقاچ اوفق منبع صولری استثنا ایدلدیكی حالده میاه جاریه‌دن محروم اولوب

کرکوک سنجاغی ملحقاتنک اجمال عمومیسی

قرا	نواحی	قضاء		
٣٦٣	٥	١	کرکوک	قضاسی
٣٩١	٥	١	رواندز	«
٢٥٢	٢	١	کوی سنجاق	«
٢٥٠	٠	١	رانیه	«
١٥٦	٢	١	صلاحیه	«
٣٠٠	٣	١	اربیل	«
١٧١٢	١٧	٦		

بغدای محصولی هم کثرتلی وهمده رغبتلی اولدیغندن موصل وبغداد ایچون
سنوی کلیتلی سوقیات واخراجات وقوعبولور قصانک نفوس محررەسی جدول
مخصوصنده مقیددر .

اربیل قضاسنک ملحقات عمومیەسی

قرا	ناحیه وشعبه	
٧٠	٠	اربیل اطرافی قراسی
٤٨	١	سلطانیه ناحیەسی
٦٠	١	دیزەیی ناحیەسی
١٢٢	١	شامك املاك امیریه شعبەسی
٣٠٠	٣	

« سليمانيه سنجاغنك احوال موقعيه وتقسيمات ملكيه‌سنه »

« دائر معلومات »

« سليمانيه » سنجاغى : ولايتك جهت شرقيه‌سنده وطاغلق براراضيده واقع در . اراضينك قسم شماليسى زاب صغير وقسم جنوبيسى دياله نهرلرى حوضه‌لرينه متعلق وقسم غربيسى نهر الادهم منابعنى محتوى اولوب بر قسمى دخى حدود ايرانيه‌ايله محاد‌ددر .

داخل ارضيده‌كى طاغلر « آ زمر — قوبان « پيركه » « طاشليجه » « توكمه » « دولوران » « كوره‌دى » « خطيان » خال خالان « مركه‌پان » « پيره‌مكرون » « قره طاغ » « سكرمه » « كويژه » « ژاژيله » ايله بونلرك فرعلرندن عبارت اولوب بو طاغلرك اكثرنده وخصوصيله مسافات بعيده‌يه شاهقه‌نما اولان (پيره مكرون) جبل جسيمنده شايان تصوير محللر پك چوقدر مع هذا اراضئ لوا يالكز طاغلردن عبارت‌اولميوب (چامچمال) (سر چنارين) (زرد آباد) (شهرزور) كبى كبيروصغير صحارئ متعدده ومنبته‌يى وراغ تعبيرينه سزا كوزل ونرمين بايرلرى محصول آور واديلرى ميشه‌لر ايله مستور تپه‌لرى . لا يعد منابع مياهيه‌يى بونلردن متحصل واراضينك عروق حياتيه‌سى حكمنده بولنان انهار متعدده‌يى . الحاصل پك چوق محاسن طبيعيه‌يى جامعدر .

بناءً عليه اراضينك هر طرفنده هرنوع محصولات زرعيه وفواكه واثمار نفيسه حصوله كلور . انجق محصولاتك مخرجى محدود واكثر نوعى داخله منحصر بولنمغله برابر اصول زراعت دخى ابتدائى بر حال وشكلده اولوب

سلیمانیه سنجاغی

بالکز هر جهته وخصوصیله بغداد، کابتلی اخراجاتی وقوع بولان توتون محصولی کثرتله زرع اولنور . پرنج ایله میشه‌لرده حاصل اولان (من السماء – قدرت حلواسی) مازی . بالاموط کتره . صمغ دخی اخراجات جهتلریله موجب استفاده‌در .

سنجاغك هواسی : مواقعك وضعیتنه کوره متحول بولنمغله برابر صورت عمومیه‌ده لطیف وصاغلام اولوب فقط شهرزور اووه‌سیله بعض منحط محللرك هواسی یازین برآز آغیر اولور .

داخل لواده‌کی منابع کثیره واودیهٔ صغیره‌دن تشکل ایدن « ظلم » « تانجرو » « تینال » « دیوانه » « تابین » نهرلری دیاله وزاب صغیر نهرلریله نهر الادهمه جریان ایدرلر لوانك اهالئ عمومیه‌سی قبائل اکراددن اولوب عرب طائفه‌سندن فقط « شمیران » فرقه‌سیله برمقدار اسرائیلی وکلدانی واردر . اهالی صورت عمومیه‌ده مسکون وزراعت وتجارتله وحیواناتی یتشدیرمکله مشغول در . یالکز « جاف » عشیرت جسیمه‌سنك قسم اعظمی ایله « ایل غواره » دنیلان اسماعیل عزیزی فرقه‌لری ومذکور « شمیران » طائفه‌سی کوچر وخیمه نشین درلر .

« سلیمانیه » سنجاغی : بش قضا ایله اون بر ناحیه‌دن متشکل اولوب مرکز لوا نفس سلیمانیه قصبه‌سیدر . هر قضا وناحیه‌یه متعلق وعشایره دائر اقتضا ایدن ایضاحات محللرنده اعطا اولنمشدر .

متصرف لواء حسن حسنی بك

« ارکان لواء »

نائب محمد ثابت افندی	محاسبه‌جی محمد توفیق افندی
مفتی عبدالعزیز افندی	تحریرات مدیری نوری‌الدین افندی

« مجلس ادارهٔ لوا »

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
رئیس متصرف بك	
نائب افندی	نقیب شیخ معروف افندی حرمین
محاسبه‌جی افندی	اعضا عبدالفتاح بك
تحریرات مدیری افندی	« عبدالفتاح چلبی
مفتی افندی	« محمد علی بك
	« عزت بك

اركان ومأمورين لواء

مالیه قسمی

«لوا محاسبه دائرەسی»

محاسبه‌جی محمد توفیق افندی ثانیه م ٣

باشکاتب عبد اله افندی	لوا کاتبی عز الدین افندی
معاش ومصرف کاتبی عزت بك	قضا کاتبی فارس افندی
صندوق امینی عبد القادر افندی	معاونی محمد افندی

ویرکو شعبه‌سی

باشکاتب شفیق افندی	وقوعات کاتبی علی فائع افندی
تمتع وطریق کاتبی سعید افندی	مفردات کاتبی محمد جمیل افندی

مفردات کاتبی محمود فائق افندی

تحصیلات شعبه‌سی

تحصیل مأموری طاهر افندی

سواری تحصیلدارلری	پیاده تحصیلدارلری
٣	٣

دفتر خاقانی دائرەسی

مأمور حاجی عبد الوهاب افندی

باشکاتب منحل	رفیقی عبد الغنی افندی
مرکز طاپو کاتبی احمد بك	مرکز طاپو کاتبی فائق بك

« داخلیه قسمی »

لوا تحریرات قلمی

تحریرات مدیری نور الدین افندی رابعه

سر مسود عبد اله افندی ثالثه — مسود ثانی نامق کمال افندی

مبیض اول محمد رفعت افندی — مبیض ثانی مصطفی مظهر افندی

ملازم رشید افندی

مجلس اداره قلمی

باشکاتب احمد عزت افندی — کاتب ثانی عبد المجید افندی

اوراق قلمی

اوراق مأموری صالح افندی رابعه — موزع عبد القادر افندی

نفوس قلمی

مأمور عزمی بك ثالثه

کاتب اول احمد بك — کاتب ثانی احمد افندی

دوائر متعلقه مأمورلری

مستنطق محمد نجيب افندی اجرا مأموری درويش افندی

مقاولات محرری احمد درويش افندی

رفيقی خليل افندی

اجرا مباشرلری

٢

پوليس دائره‌سی

قوميسر عبد الكريم افندی

پوليس مأموری عبد المجيد بك پوليس مأموری عبدالقادر افندی

« « محمد نوری افندی « « عمر فوزی افندی

پوليس مأموری فرج افندی

بلديه دائره‌سی

رئيس عبد الغفور اغا

اعضا امين اغا اعضا حاجی محی الدين افندی

« محمد اغا « هوجه صالح افندی

باشكاتب توفيق افندی

طبيب وكيلی قول اغاسی محمد علی افندی

مفتش رشيد بك

معاونی حسن اغا چاوشان ٥

محاكم لواء

« محكمهٔ شرعیه »

« نائب الشرع محمد ثابت افندی »

باشکاتب عرفان افندی	رفیقی احمد حمدی افندی
مقید محمد سامی افندی	ایتام مدیری رشید افندی

محکمهٔ بدایت دوائری

« حقوق دائرہسی »	« جزا دائرہسی »
رئیس محمد ثابت افندی	رئیس احمد رفت افندی رابعه
اعضا عزت بك	اعضا سیدنوری افندی ازمیرپایهسی
« عبد الکریم افندی	« یحیی بك
« ملازمی محمد رشید افندی	« ملازمی محمد فضلی بك
ضبط کاتبی محمد نوری افندی	ضبط کاتبی مصطفی افندی
« « ابراهیم ادیب افندی	« « محمودحمدی افندی

مدعی عمومیلك دائرہسی

مدعئ عمومی معاونی عبد الغنی بك

کاتب شهربازار محکمهسی کتبهسندن رشید افندی

رسم معلمی ملازم اول امین ناطق افندی جیمناستیق معلمی ملازم مصطفی افندی

مبصر ملا حسین افندی

خدمه	طلبه
٢	٣٤

مکتب رشدیٔ عسکری

مدیر قول اغاسی حسن تحسین افندی م ٤

داخلیه ضابطی ملازم یوسف ضیا افندی م ٥ عربی معلمی شیخ محمد افندی مدرس

عربی معلمی رشید بك فارسی معلمی محمد فیضی افندی

لسان عثمانی معلمی زیور افندی لسان عثمانی معلمی عبداه افندی

حسن خط معلمی عبد العزیز افندی

خدمه ٨ طلبه ١٣٨

برنجی مکتب ابتدائی

معلم اول سید احمد افندی معاونی سید شاکر افندی

معلم ثانی سعید افندی معلم ثالث شیخ عبدالرحمن افندی

شاکردان ٤٥

ایکنجی مکتب ابتدائی

معلم اول سید عاکف افندی معلم ثانی شیخ محمد افندی

بواب فتی احمد افندی

شاکردان ٣٢

تلغراف و پوسته مدیریتی

مدیر حاجی عباس افندی　　مخابره مأموری محمود حلمی افندی

موصل عبد القادر افندی

چاوشان

٤

معارف دائره‌سی

﴿ معارف مجلسی ﴾

رئیس متصرف بك افندی

مفتش رشید افندی　　فخری اهالی وکیلی حاجی سعید اغا

اعضا معاون عبد الغنی بك　　اعضا سید احمد افندی

اعضا سید عاکف افندی

مکتب اعدادیٔ ملکی

مدیر محمد فائق افندی

کاتب محمد طاهر افندی

علوم دینیه وعربی معلم وکیلی عبداه زیور افندی　　ترکجه معلمی وکیلی فیضی افندی

ریاضیه معلمی وکیلی یوزباشی رشید افندی　　علوم طبیعیه معلمی محمد فائق افندی

تاریخ وجغرافیا معلمی محمد رفعت افندی　　فرانسزجه معلمی قول اغاسی محمد علی

مركزه ملحق نواحی

« قپانلی غواره مدیرلکی »

مدیر توفیق اغا
کاتب صالح افندی

« قره‌طاغ ناحیه‌سی »

مدیر شیخ محمد غریب افندی ثالثه
کاتب رشید افندی

« سورطاش ناحیه‌سی »

مدیر محمد اغا
کاتب صابر افندی

« سرچنار غرب ناحیه‌سی »

مدیر شیخ سعید افندی
کاتب شیخ عبداله افندی

« سرچنار شرق ناحیه‌سی »

مدیر شیخ عبد القادر افندی
کاتب رشید افندی

دیون عمومیه دائره‌سی

دیون عمومیه مأموری جرمانوس افندی

مأمورین سائره‌سی کوسترلمامشدر

رسومات دائره‌سی

مأمور محمد توفیق افندی — کاتب علی کمال افندی

معاینه مأموری حسین عونی افندی — محافظه مأموری رشید افندی

سواری قولجیسی ۲ — پیاده قولجیسی ۲

قرانتنه دائره‌سی

قرانتنه مأموری عبد الحکیم افندی

غاردیان

۲

رژی اداره‌سی

مدیر جمعه جمیل افندی

باشکاتب سعید فوزی افندی — کاتب احمد افندی

انبار مأموری امین بك — قنطارجی توفیق افندی

سواری قولجیسی ۲ — پیاده قولجیسی ۲ — بکجی ۲

« سلیمانیه قصبه‌سنه دائر ایضاحات »

مرکزلوا اولان سلیمانیه قصبه‌سی : اوتوز بش درجه اوتوز دقیقه عرض شمالی وفرق ایکی درجه طول شرقیده ومرکز ولایتـه قرق سکز ساعت مسافه‌ده‌واقع اولوب کویژه‌نامیله یاد اولنور متوسط برجبلك دامننده وواسع برساحه اوزرنده مبنی وشرقده غربه طوغری متسع وممتـد اولان کوزل براووه‌یه ناظردر .

کرچه قصبه‌نك بولندیغی موقعده چای ونهر کبی بالوجه میاه جاریه یوق ایسه‌ده‌بوحوالیجه « کهریز » اولنان صنعی مجاریدن‌اخراج واجرا ایدلمش اولان صولر مملکتی سیرابه کافی بر درجـه‌ده اولوب خانه‌لرك قسم کلیسنده ومبانی خیریه واماکن امیریه‌نك کافـه‌سنده حماملرده خانلرده وحتی بعض قهوه‌خانه‌لرده آب روان وشادروان واردر .

مبانی واماکن صورت‌عمومیه‌ده‌خام طوغله واخشابدن انشا ایدلمش‌اولوب مع هذا یکی یاپیلان ابنیـه وچارشولر قسماً نیم کارکیر اولمق اوزره انشـا اولنمقده‌در .

قصبه حسب الموقع بعض ممالك ایرانیه ایله بغداد مواردا‌تنك ممر ومبادله کاهی حکمنده‌بولندیغندن تجارتی واجراجات‌وادخالاتی وسعتلیجه‌در . ارباب حرف وصنایعی کثرتلی‌اولوب حصوله کلان معمولات‌ومنسوجات‌لوازمات واحتیاجات محلیه‌یی ایفاوتأمین ایتدکدن‌صکره‌خارجه‌یی اخراج ایدیلور . معمولات ومنسوجات محلیه‌دن ججیم وکلیم وسجاده‌ایله آت طاقملری بوحوالیجه‌مقبول ومعتبردر قصبه‌نك بغچه وبوستان محصولی وباخصوص اطرافنـدن کلان هر نوع

سلیمانیه قصبه وقضاسی

« سلیمانیه قصبه‌سنك مشتملات عمومیه‌سی »

مبانیٔ خیریه وعمومیه		اماکن وابنیهٔ خصوصیه	
٣٦	جوامع ومساجد	٢٩٨٢	خانه
٧	خانقاه وتکیه	١٣	خان
٢	مدرسه	١١٥٥	دکان
٢	مکتب رشدی	٢٥	قهوه
٥	مکاتب عادیه	١٥	چای خانه
١	حورا	٦	فرون
١	کلیسا	١١	تنور
٢١	چشمه وسبیل	١٠	حمام
١	حکومت قوناغی	١٠	دباغخانه
١	قشله	٣٤	دکرمان
١	ردیف دبویی		
١	خسته‌خانه	٢٤	بقچه وسائره
١	تلغرافخانه		
٨٠		٤٢٨٥	

سلیمانیه قصبه‌سی : قصبات قدیمه‌دن اولمیوب وقتیله قره چولان جهتلرینی مقراتخاذ ایتمش اولان بابان خاندانندن سلیمان پاشا مؤخراً قصبه‌نك بولندیغی موقعی انتخاب ایدرك « ١٢٠٢ » تاریخنده مذکور قصبه‌یی اعمار ونامنه نسبتله سلیمانیه تسمیه ومرکز حکومت اتخاذ ایلدیکنی لغات تاریخیه وجغرافیا بیان ایدیور .

فواكه وثمرات شايان ستايش بر صورتده هم نفيس وهم ده مبذولدر . هواسى لطيف وصلاغلام اولوب فقط « رشه با » تعبير اولنان واره صره شدتله هبوب ايدن قره‌يلى بر آز مزعج ايسه‌ده محلى مخل دكلدر .

سكنۀ بلده كاملاً كرد عرقنه منسوب وشافعى المذهب اولوب بر مقدار اسرائيلى وجزؤيجه كلدانى دخى واردر .

لسان محلى كردى ايسه‌ده اشراف ومتحيزان مملكت كوزل تركجه تكلم وكتابت ايلدكلرى كبى تجار واصنافدن دخى تركجه بيلوب سويلينلر چوقدر . اهالى صورت عموميه‌ده ذكى وفطين وتحصيل كمالاته مستعد اولوب ايچلرندن پك چوق كبرا وعلما ومشايخ ايله مكاتب رسميه وعسكريه‌دن خيلى ارباب فنون ومعرف يتشمش ويتشكمده بولنمشدر . قصبه‌نك مقدار نفوس جدول عموميه‌ده مرقومدر .

خالصدن کمچه‌رك دیاله نهرینه منصب اولدیغی کبی ایکنجیسی دخی غرب جنوبی‌یه آقارق نامنه مخصوص اولان دربند «باصره» نام نقطه‌ده تیدال نهرینه قاریشور.

نواحئ مذکوره‌دن سمت شمالیده واقع «سور طاش» ناحیه‌سی اراضیسی دخی منبت و محصول آور محلری و «میرکه بان» و «توکمه» کبی جبللری جامع بولنمغله برابر «تابین» و «چرمکا» و «صابور آوه» کبی مجاری و منابع صولریله ریان اولمقده‌در. «تابین» نهری ارتفاعیله مشهور اولان «پیره مکرون» جبلنك جوقلندن نبعان و نامنه مخصوص بر بوغازدن چیقوب مذکور سور طاش اراضیسنه جریان ایدرك بالاده بیان اولنان صولر ایله ناحیه‌نك غرب شمالیسنده براشوب «تابین» نامنی محافظه ایتدیکی حالده زاب صغیر نهرینه منصب اولور.

بناءً علیه قضانك شاملی اولدیغی قرا و نواحینك قسم اعظمی میاه جاریه ایله ریان و باغ و بغچه‌لری فراواندر.

مع هذا اراضئ قضا بوقدر محاسن طبیعه‌یی جامع بولندیغی حالده محصولاتك صرفیات عمومیت اعتباریله داخله منحصر اولمقدن ناشی زراعت محدود بر درجه‌ده اجرا ایدلمکده اولوب فقط خارجه اخراج اولنان توتون و پرنج کلیتلی زرع اولنور. هله قره‌طاغ ناحیه‌سنك مزروعاتی همان توتون محصولنه منحصر کبیدر.

قضانك مع نواحی محصولات عمومیه‌سی: حنطه . شعیر . پرنج . سیسام . پاموق . توتون . مصر . مرجمك و امثالی حبوبات زرعیه و انواع حاصلات بساتینیه ایله اوزوم . الما . آرمود . شفتالی . نار . انجیر . قیصی . اریك . زردالی . توت . ایوا . جوزکبی فواکه و اثمار نفیسه و متنوعه‌دن

« سلیمانیه — مرکز قضاسنه دائر معلومات »

« مرکز » قضاسی : — زیرده کوستردیکی وجهله — نواحئ خمسه ایله بونلرك جامع بولندیغی قرای کثیره‌دن متشکلدر .

قضانك تشکل ایتدیکی دائره‌نك جهت جنوبیه‌سنده « قره‌طاغ » وسمت شمالیسنده « پیره‌مکرون » جبل جسیمی بولندیغی کبی داخلاً دخی «دارمازله» « کویژه » و « ژازایله » نامیله ممتد اولان سلسلهٔ تلال سلیمانیه اووه‌سنی یعنی سرچنارین اراضئ بسیطه‌سنی تشکیل ایتمشدر . جبال واراضئ مذکوره‌نك اکثر محللرنده منابع میاهیه موجود اولوب خصوصیله « سرچنار » « هناران » « کندکاوه » کبی عیون کبیره شایان تدقیقدر هر منبع ظهور ایلدن ایتدیکی موقعه منافع خصوصیه بخش واقاضه ایلمکده اولدقلری کبی منافعی مهم اولان سرچنار منبعی دخی « آوباره » و « بکره‌جو » وامثالی مجاری مخصوصه‌یه صو اساله ایتمکده‌در « کندکاوه » و « هناران » منبعلری دخی « تانجرو » نهرینی حصوله کتوررلر . بو نهر منابع مذکوره‌نك فضلهٔ میاهنی طوپلایوب سرچنار قریه‌سنك وسطندن جریان ایله « چاق‌چاق » و « البشه » کبی دها برچوق صولری آلدقدن صوکره شهرزور اووه‌سنه روان اولور قضانك شامل اولدیغی نواحئ خمسه‌دن جهت جنوبیه‌ده بولنان وموقعاً اراضئ منبته‌یی ومیشه‌لر ایله مستور طاغلری جامع اولان قره‌طاغ ناحیه‌سی دخی پك چوق منابع میاهیه ایله سیراب اولوب موقعك وضعیتی ایجابجه منابع مذکوره‌دن تحصل ایدن صولرك برقسمی منبعی سکرمه طاغنده بولنان « دیوانه » چایی وقسم دیکری دخی کوم وسائر محللردن ظهوره کلان میاه ایله برلشه‌رك « باصره » نهرینی تشکیل ایدرلر . بو نهرلرك برنجیسی شرق جنوبی یه جریانله دربند

بلیه‌سی وقصبه‌نك‌ده محترق اولمسی کبی بر طاقم مصائب وعوارضك تأثیرات طاقتفرساسیله اهالینك برقسمی طاغیله‌رق بناءً علیه قضا حائز اولدیغی مکملیتی غیب ایتمش وقصبه‌نك دخی اولکی معموریتی محو وزائل اولوب برقریه شکلنی آلمش اولدیغندن بالضروره ناحیه حالنه افراغ ایدیله‌رك اوتاریخدنبرو مدیریت صورتیله اداره اولنقده‌در . مع هذا ناحیه‌نك هیئت حاضره وعمومیه‌سی الیوم دخی برقضا حال وشکلنی ارائه ایتمکده بولندیغی جهتله اهمیت مخصوصه‌سی درکاردر .

نواحینك دردنجیسی قضانك شمالنده واقع « سورطاش » ناحیه‌سی اولوب وبوناحیه دخی وقتیله مرکز قضاسنه ملحق ایکن مناسبت موقعیه‌سنه مبنی اخیراً مرکز قضاسنه ربط والحاق اولنمش وناحیه اراضیسنك حائز اولدیغی قوهٔ انباتیه ایله برابر میاهینك کثرتی واهالیسنك زراعت وحراثت خصوصنده کی سعی وغیرتی شایان تذکار بولنمشدر .

قضانك — مع نواحی — سکنه واهالیسی کاملاً قبائل اکراددن اولوب عمومیتله قراده مسکون وزراعت وحراثتله مشغولدرلر فقط — اولجه‌ده بیان ایدلدیکی اوزره — ایلغواره نامنی آلان اسماعیل عزیزی عشیرتی سیار وخیمه نشین‌در . قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مرقومدر .

ومازی ، کتره ، صمغ ، قدرت حلواسی مثللو خود رو وطبیعی الحصول مواددن عبارتدر .

نواحیٔ ملحقه‌دن سرچنار شرقی وسرچنار غربی ناحیه‌لری مرکزك ایکی طرفندن واقع قرادن متشکل اولوب بونلرك مستقل مرکزلری یوقدر. مدیرلری مرکزلواده اقامتله داخل دائره‌لری بولنان قرایه عائد ووظیفه‌لرینه متعلق اموری مرکزدن اداره وروئیت ایدرلر بوایسه مجرد اهالیٔ قرانك حکومته متعلق ایشلرنجه مظهر سهولت اولملری مقصدینه مبتنی‌در . « ایلغواره » مدیرلکی ایسه رأساً برناحیه‌یه متعلق اولمیوب — نامندن دخی ا کلاشلدیغی وجهله « برطاقم دیرندی‌اویماقلردن یعنی بعض قبائل متفرقه‌نك اجتماعندن تشکل ایدرك هیئت عمومیه‌سی اعتباریله « اسماعیل عزیری » نامنی آلان سیار برعشیرتك امورینی تسویه وروئیت ایتمك واره‌لرنده امر انضباطی تأمین ایلمك اوزره ترتیب ایدلمش برمدیریتدر .

عشیرت مرقومه مسکون وزراعت وفلاحتله مشغول اولمیوب تجارت وتعیشلری مالك اولدقلری کلیتلی اغنام ومواشینك وبونلرك محصولارینك آلم صاتمنه منحصر بولندیغندن مجرد حیواناتك اداره‌لرینی تدارك وتأمین ایده‌جك محللره کتمك وهر موسمده بر موقعه رکز خیام واقرار ایام ایتمك یعنی دائما سیار بر حالده بولنمق مجبوریتنده اولملرینه مبنی مدیر دخی کندولریله برلکده حرکت وکتدکلری یرلره برابرجه عزیمت ایدر .

نواحینك اوچنجیسی اولان وقضانك جنوب جهتنده بولنان قره‌طاغ ناحیه‌سی وقتیله مکمل برقضا ومرکزی دخی « زرد آباد » نامیله یاد اولنور منتظم وجسیم برقصبه ایکن بوندن تقریباً اوتوز سنه اول دوچار اولدیغی قحط وغلا

(کلعنبر قضاسی)

« هیئت قضاسی »

قائممقام قضا عبد المجید افندی

مفتی افندی

نائب احمد افندی

تحریرات کاتبی محمد سعید افندی

مال مدیری عبد الصمد افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام افندی

اعضای منتخبه

اعضای طبیعیه

نائب افندی

مفتی افندی

مال مدیری افندی

تحریرات کاتبی افندی

محاکم قضا

«محکمهٔ بدایت»

رئیس نائب احمد افندی

اعضا محمود افندی

« محکمهٔ شرعیه »

نائب احمد افندی

باشکاتب سید هادی افندی

« مركز يعنی سلیمانیه قضاسنك محتويات عموميه‌سی »

	ناحيه	قـرا
سرچنار ناحیه‌لری	٢	١٣٩
قره‌طاغ ناحیه‌سی	١	١٧٣
سور طاش «	١	٦٩
ایلغواره مدیرلکی	١	٠
	٥	٣٨١

کلعنبر قضاسی

(کلعنبر قضاسنك احوال موقعیه‌سنه دائر معلومات)

کلعنبر قضاسی : لوانك جهت شرقیه‌سنده وایران حدودی اوزرنده واقع وآنیده کوستریلان قرا ونواحیدن متشکلدر. قضا اراضیسی اساساً طاغلق اولوب هرطرفنده جبال شاهقه موجود اولدیغی کبی داخل اراضیده «کونه سوچر» «سربوره» «کلاوبزر» «طاشلی» «کله‌زرده» وامثالی جبال وتلال فرعیه‌دخی سلسله‌نما اولمقده‌در. بونلرك اکثریسی سهل وقابل زراعت ایرلری محتوی بولنمغله برابر وسط اراضیده «شهرزور» صحرای وسیعی یله جهات سائره‌ده بسیط محلر ومنبت وادیلر موجود اولدیغندن اراضیٔ ضا صورت عمومیه‌ده زراعت وفلاحته صالحدر.

اراضینك اکثر طرفلرنده عیون نابعه بولندیغی کبی «تانجرو» و«ظلم» ثلو انهار متوسطه و«قالیچو» و«موان» «مالوان» و«دلین» کی نهار صغیره ومتعدده جابجا جریان ایتمکده اولدقلری جهتله بونلرك صولرینك — ذاتاً قوۀ انباتیه‌یه مالك اولان — اراضی‌یه بخش ایلدیکی فیوضات زروعاتجه فوق الغایه باعث برکات اولمقده‌در. مع هذا بو قضاجه‌ده محصولات رغیه‌نك صرفیاتی داخله منحصر بولندیغندن اکثر قرانك زراعتی محدود درجه‌ده اولوب. فقط داخلاً وخارجاً کلیتلی صرفیات واخراجاتی بولنان نج محصولی پك چوق زرع اولنور.

قضانك محصولات عمومیه‌سی : هر نوع حبوبات ایله پاموق وتوتون ثمران متنوعه‌دن عبارتدر.

بالاده بیان اولنان انهار متوسطه‌دن (تانجرو) نهری — مرکز قضاسنده

كاتب ثانى شيخ محى الدين افندى اعضا محمد امين افندى

باشكاتب سليمان افندى

مستنطق معاونى درويش افندى

« مال قلمى »

مال مديرى عبد الصمد افندى ثالثه تحصيل مأمورى

صندوق امينى احمد افندى

« نفوس قلمى »

نفوس مأمورى محمد خالص افندى كاتبى عبد الرحمن افندى

« دوائر متعلقه مأمورلرى »

تلغراف مديرى افندى

طابو كاتبى سليمان ذوقى افندى

« نواحئ ملحقه »

« قزلجه ناحيه‌سى

مديرى حسن افندى

كاتبى عبد الرحمن افندى

« سروجك ناحيه‌سى »

مديرى احمد بك

كاتبى سعيد افندى

وصلاحیه‌نك معدان فرقه‌لری احوال وحرکاتنك عینی اولوب بونلر دخی دیاله نهری ساحلنده خیمه‌نشین بولندقلری حالده حیوانات وبالخاصه جاموس بسله‌مك صورتیله اداره وتأمین معیشت ایدرلر . اهالیٔ مسکونه صورت عمومیه‌ده زراعت وفلاحتله مشغول ومتعیشدرلر .

قضاده موجود بولنان نفوس عمومیه اراضینك وسعتیله متناسب برراده‌ده اولوب بو میانده بولنان مذکور جاف عشیرتی دخی داخل قضاده اسکان ایدیله‌جك اولور ایسه اوحالده کلعنبر قضاسی لایق اولدیغی مرتبهٔ معموریته واصل اوله‌جغی درکاردر . قضانك نفوس مقداری جدول عمومیه‌ده مرقومدر

﴿کلعنبر قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی﴾

قرا	نواحی	
۱۱۳		کلعنبر قراسی
۹۰	۱	قزلجه »
۱۰٦	۱	سروجك »
۳۰۹	۲	

﴿ملاحظه﴾

بوقضایه کلعنبر نامی قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری طرفندن ویرلمش اولوب مشارالیه حضرتنك کلعنبر قصبه‌سنده بنا کرده‌لری اولان جامع الیوم موجود ومعموردر . مرکز قضا ایسه شمدیکی حالده (البجه) قریه‌سی اولوب بو قریه بیوت متعدده ایله بر جامع وبر مدرسه وبر قاچ دکان وبر قهوه‌خانه‌یی مشتملدر . وقتیله مرکز قضا اولان مذکور کلعنبر قصبه‌سی بو قریه‌نك اوچ ساعت بعدنده وحدوده قریب بر موقعده‌در .

ذکر ایدلدیکی وجهله — سرچنار غربیدن کلوب آنف البیان شهرزوراووه سنك وسطندن جریانله بعض اوفق صولری آلدقدن وبر طاقم جدوللره صو ویردکدن صکره (دو آوان) نام موقعده (ظلم) نهریله برلشه رك دربند خاندن دیاله نهرینه منصب اولور .

(ظلم) نهری : قضانك ظلم قریه سنده کی منبعندن ظهور ومذکور شهرزور اووه سندن جریان ایدرك بودخی بر طاقم صولری آلوب بعض جدوللره صو ویردکدن صکره ذکر اولنان دوآوان موقعنده تانجرو نهرینه ملاقی اولور .

کلعنبر قضاسی : اهالیسی صورت عمومیه ده عشایر وقبائله اکراددن اولوب فقط (شمیران) دنیلان اوفق بر عرب فرقه سیله بعض قریه لرده قلیل المقدار اسرائیلی واردر . قراده بولنان اهالی کاملاً مسکون وانجق قضا اهالئ عمومیه سنك بر قسم مهمنی تشکیل ایدن (جاف) عشیرت جسیمه سیله مذکور « شمیران » فرقه سی غیر مسکوندر . جاف عشیرتی فرق متعدده دن متشکل اولوب یازین حدود اوزرنده بولنان یایلاقلره کیدر وکوز موسمنده عودت ایدرك شهر زور اووه سندن کرکوك صلاحیه قضاسنه قدر امتداد ایدن محللره یاییلوب رکز خیام ایله قیشی اوزالرده امرار ایدرلر . بونلردن بعضیلرینك قراده برر مقدار زراعتی بولنور ایسه ده بوده مجرد موسم شتاده کندولرینی بارندیرمق ایچوندر . عشیرت مرقومه کلیتلی اغنام ومواشی یه مالك اولوب بونلرك محصولاندن پك چوق استفاده ایلدکاری کبی سنوی خیلی اغنام واستر خارجه فروخت ایدرك متمتع اولورلر . افراد عشیرت عمومیتله خوش حال اولوب ایچلرنده عسرت حالی اولانلر یوق کبیدر .

« شمیران » فرقه سنه کلنجه بوفرقه نك حال وحرکتی موصلك شرابی

« شهربازار قضاسی »

« هیئت قضا »

قائممقام سید علی افندی

نائب احمد مختار افندی	مفتی شیخ جلال الدین افندی
مال مدیری عزت افندی	تحریرات کاتبی صدیق افندی

« مجلس ادارهٔ قضا »

« رئیس قائممقام افندی »

« اعضا طبیعیه »	« اعضای منتخبه »
نائب افندی	عبداله اغا
مفتی افندی	محمد اغا
مال مدیری افندی	توفیق اغا
تحریرات کاتبی افندی	امین اغا

« محاکم قضا »

« محکمهٔ شرعیه »	« محکمهٔ بدایت »
نائب احمد مختار افندی	رئیس احمد مختار افندی
باشکاتب محمد سعید افندی	اعضا علی افندی
ایتام مدیری احمد الناصر افندی	« عبدالغفور افندی
ایکنجی کاتب علی رضا افندی	باشکاتب محمد توفیق افندی

شهربازار قضاسی

525

« شهربازار قضاسنك احوال موقعیه‌سنه دائر معلومات »

« شهربازار » قضاسی : لوانك شرق شمالی جهتنده وقسماً « آزمر » جبانه متعلق طاغلق وكثیر المیاه براراضیده واقع وقرای متعدده ومعموره ایله «ماوت» ناحیه‌سنی جامع در.

مركزقضا (سیتك) قریه‌سی دومركزلوایه اوچ ساعت مسافه‌سی بولنان بوقریه بك جسیم اولمیوب یتمش قدر خانه ایله برجامع وبرقاچ دكانی شاملدر. قضانك اك بیوك قریه‌سی دائرهٔ قضانك نهایتنده واقع « شیوه‌كل » قصبه‌سی اولوب شیوه‌كل عشیرتی اغواتی بوقصبه‌ده اقامت ایدرلر

قضانك قرای عمومیه‌سنده زراعت وفلاحت محدود بردرجه‌ده یعنی ذخیره محصولی محلی اداره ایده‌بیله‌جك برراده ده اولوب اهالینك صورت اداره وتعیشلری توتون رزاعت وتجارتیله باغ وبقچه‌لری محصولنك فروختنه وابسته ومنحصردر .

مع هذا باغ وبقچه‌لرنده مثمراتك هر نوعی موجود وكثیراولوب نفاست ومرغوبیتی جهتله هر طرفه وخصوصیله سلیمانیه قصبه‌سنه كلیتلی میوه نقل وفروخت اولنديغندن اهالینك یویوزدن خیلی استفاده‌لری واردر . حسب الموقع قضانك هر طرفنده هوا غایت لطیف وصاغلام وبناءً علیه مزاج اهالی صورت عمومیه‌ده صحیح وسالمدر .

سكنهٔ قضا كاملاً كرد فرقه منسوب ومسكون اولوب اهالینك قسم كلیسی مذكور شیوه‌كل عشیرتندن وبرقسمی دخی پشدر عشیرتیله طوائف مختلفه‌دن متشكلدر .

کاتب ثانی رشید افندی

مستنطق معاونی احمد افندی

« مال قلمی »

مال مدیری عزت افندی معاونی جمیل افندی

تحصیل مأموری علی مردان افندی صندوق امینی رشید افندی

« نفوس قلمی »

مأمور محمد عارف افندی کاتب محمود ندیم افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

پوسته و تلغراف مدیری محمد افندی مدرس سلیمان افندی

طاپو کاتبی عبدالقادر بك

« انجمن معارف »

رئیس قائممقام افندی

معارف وکیلی صدیق بك اعضا محمد عارف افندی

اعضا عبدالقادر بك « علی مردان افندی

اعضا جمیلی افندی

« ماوت ناحیه‌سی »

مدیری توفیق افندی کاتبی عبدالقادر افندی

بونلرك كافه‌سی زراعت وبغچه‌جیلق ایله وبعضلرنده تجارتله مشغولدرلر.

قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده كوسترلمشدر .

« قضانك مشتملات عمومیه‌سی »

قرا	ناحیه	
٨٩	٠	شهربازار قراسی
٣٦	١	ماوت ناحیه‌سی
١٢٥	١	

(معموره قضاسی)

(هیئت قضا)

قائمقام عزمی بك

نائب افندی	مفتی افندی
مال مدیری عبد افندی	تحریرات کاتبی افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام بك

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	افندی
مفتی افندی	افندی
مال مدیری افندی	اغا
تحریرات کاتبی افندی	اغا

محاکم قضا

« محکمهٔ شرعیه »	« محکمهٔ بدایت »
نائب افندی	رئیس نائب افندی
باشکاتب افندی	اعضا افندی
کاتب ثانی افندی	« افندی
ایتام مأموری افندی	باشکاتب افندی

معموره قضاسی

(معموره قضاسنك احوال موقعیه‌سنه دائر معلومات)

معموره قضاسی : لوانك سمت شمالیسنده وقسماً طاغلق بر اراضیده [واقع وقرای عدیده ایله پشدر ناحیه‌سندن متشکلدر

مرکز قضا اولان « قلعه‌دیزه » قریه‌سی : مرکز لوایه سکز ساعت مسافه‌ده وموقعاً مهم بر نقطه‌ده واقعدر . بو قریه یاقینلرده مرکز قضا اتخاذ اولندیغندن هنوز تمامیله برقصبه شکلنی آله‌مامش ایسه‌ده تدریجاً ترقی ایده‌جکی طبیعیدر . مع هذا قریه‌ده بر حکومت قوناغی وبر تلغرافخانه وبر قاچ دکان وقهوه‌خانه ایله مأمورین واهالینك اقامتلرینه مخصوص بیوت متعدده وبر جامع ومسجدی واردر

قضانك هیئت عمومیه‌سی زاب صغیر حوضه‌سی داخلنده ولوانك اك مهم جبالی قسماً بو قضا دائره‌سنده اولوب مع ما فیه اراضینك وضعیت طبیعیه‌سی بحانجه منبت اوومجقلر . محصول آور وادیلر . باغلق وبغچه‌لق . بایرلر اطاغلرنده نافع مرعی ویایلالر جابجا نمایان وعیون نابعه ومیاه جاریه‌سی فراواندر صولرك کافه‌سی رأساً ومجتمعاً زاب صغیر نهرینه جریان ایدرلر .

قضانك هواسی عمومیت اعتباریله صافی وصاغلام بولنمغله برابر پشدر ناحیه‌سی جبادت ولطافت هواجه قضانك وحتی لوانك هرطرفنه مرجحدر .

فقط قضانك اسکی مرکزی اولان « مرکه » قریه‌سنك عقربی مشهور ومهلك اولوب طوقوندیغی وجودك ـ تداوی اولنمدیغی حالده ـ خلاصی محالدر

قضانك قرای عمومیه‌سی وعلی الخصوص پشدر ناحیه‌سی قراسی کاملاً معمور واهالیٔ قضا صورت عمومیه‌ده مسکوندر . یالکز پشدر ناحیه-

کاتب ثانی افندی

مستنطق معاونی افندی

مال قلمی

مال مدیری عبد اه افندی — تحصیل مأموری افندی

معاونی افندی — مفردات کاتبی افندی

صندوق امینی افندی

نفوس قلمی

نفوس مأموری افندی — کاتبی افندی

دوائر متعلقه مأمورلری

مدرس افندی — مکتب معلمی افندی

تلغراف مدیری افندی — طابو کاتبی افندی

سنده‌کی نورالدینلی عشیرتی - مسکون بولندقلری حالده - یازین یایلالرینه کیتمك عادتنی محافظه ایتمکده‌درلر . پشدر اهالیسی حسب الموقع تندرست وجسور آدملر اولوب ایچلرنده اصحاب ذکا وکیاست دخی موجوددر. بناءً علیه همجوارلری اره‌سنده اعتبار وشهرتلری واردر .

سکنهٔ قضا تمامیا زراعت وفلاحتله مشغول واراضی دخی هر نوع محصول یتشدیرمکه قابل اولوب انجق بو قضاجه‌ده امر زراعت ابتدائی برصورتده بولندیغی جهتله شو قابلیت طبیعه‌دن حقیله استفاده اولنه‌مامقده‌در . مع ما فیه قضاجه حصوله کلان هر نوع حبوبات وثمرات ادارهٔ محلیه‌یی تأمین ایده‌جك وبلکه خارجه دخی اخراج ایدیله‌جك درجه‌ده کثرتلی وبرکتلی در

قضا اهالیسی کاملاً قبائل وعشایر اکراددن مترکب اولوب لسان محلی کرد جه‌در . قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مرقومدر .

قضانك مشتملات عمومیه‌سی

	ناحیه	قرا
مرکز قراسی	۰	٤٥
پشدر ناحیه‌سی	۱	٦۳
	۱	۱۰۸

بازیان قضاسی

« هیئت قضا »

قائممقام رسول افندی

نائب شریف افندی
مفتی محمد افندی

مال مدیری عبد الحکیم افندی
تحریرات کاتبی لطف اله افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام افندی

« اعضای طبیعیه »

نائب افندی

مفتی افندی

مال مدیری افندی

تحریرات کاتبی افندی

« اعضای منتخبه »

اعضا سعید افندی

« توفیق اغا

« عمر افندی

« خورشید اغا

محاکم قضا

« محکمهٔ شرعیه »

نائب شریف افندی

ایتام مدیری توفیق بك

باشکاتب سید عمر افندی

کاتب ثانی «

« محکمهٔ بدایت »

رئیس نائب شریف افندی

اعضا سید محمد افندی

« احمد بك

باشکاتب محمود بك

مستنطق معاونی رشید افندی

بازیان قضاسی

(بازيان قضاسنك احوال عموميه‌سنه دائر معلومات)

«بازيان» قضاسى : لوانك جهت غربيه‌سنده واقع وكركوك قضاسيله محادد اولوب آتيده محرر قرا ونواحيدن متشكلدر

مركز قضا «چمچمال» قريه‌سيدر بو قريه مركز لوايه طقوز ساعت مسافه‌ده وواسع بر اووه‌نك وسطنده واقع اولوب اتصالنده بولنان بر تپه اوزرنده متين بر قشله ايله بر تلغرافخانه‌سى وآشاغيده يعنى قريه درونده بر حكومت قوناغى ايله بر جامعى وبر خانى وبر قاچ دكانى ويوزى متجاوز خانه‌سى واردر. قريه‌نك حال حاضرى برقصبه شكلنى ارائه ايده‌جك درجه‌ده وكلسه‌ده سليمانيه‌يه كيدن طرق متعدده‌نك نقطهٔ اجتماعى بولنديغندن اهميت موقعيه‌سى دركاردر . بونك مركز قضا اولديغى واهميت موقعيه‌سى دخى بولنديغى حالده حقيله معموريت كسب ايده‌مامش اولمسنك باشلوجه سببى آب وهواسنك لطيف وسالم اولماسيدر .

قضا اراضيسنى قسماً زاب صغير وقسماً نهر الادهم حوضه‌لرى داخلنده وهيئت عموميه‌سى اعتباريله طاغلق برقطعه‌ده واقعدر داخل قضاده «طاشلوجه» «دولوران» «پيركه» «توكمه» «بلوكين» «هيلانه‌قل» «كانى ولكه» كبى بيوك . كوچوك متسلسل ومنفرد جبال وتلال ممتد بولنمغله برابر بونلرك وضعيت موقعيه‌سى ايجابنجه - اره يرلرنده منبت واديلر ومحصول آور بايرلر وباخصوص چم چمال اووه‌سيله آغچه‌لر وامثالى اراضئ وسيعه ومستويه موجود اولوب اكثر طرفلرنده عيون ومنابع مياهيه دخى واردر . بونلردن نبعان ايدن صولردن ايكى نهر تشكل ايدرك برنجيسى جنوب شرقى‌يه ايكنجيسى شمال غربى‌يه جريان ايدر .

مال قلمی

مال مدیری عبد الحکیم افندی

صندوق امینی طاهر افندی
تحصیل مأموری نوری بك

نفوس قلمی

نفوس مأموری عارف بك
کاتبی عزیز افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

مدرس عبد الحمید افندی
پوسته وتلغراف مدیری قابل افندی
مکتب ابتدائی معلمی منحل
طاپو کاتبی رشید بك
تلغراف شاکردی محمد افندی
طاپو ملازمی شاکر افندی

« نواحیٔ ملحقه »

« قلعهٔ سیوکه ناحیه‌سی »
مدیری حسین افندی
کاتبی محمد افندی

« سنکاو ناحیه‌سی »
مدیری عبد الغفور افندی
کاتبی سعید افندی

یوز سنه مقدم ممالك عثمانیه یه کچمش و بوراجه ده برچوق وقوعاته سبب اولدقلرندن برقاچ کره‌لر بلاد بعیده‌یه نفی وتغریب ایدلمشلردر . قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مقیددر .

« بازیان قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی »

قرا	ناحیه	
٧٠	٠	بازیان قراسی
٥٣	١	قلعهٔ سیوکه «
٣٦	١	شنکاو «
١٥٩	٢	

« سلیمانیه سنجاغی ملحقاتنك اجمال عمومیسی »

قضا	نواحی	قرا	
١	٥	٣١٢	سلیمانیه قضاسی
١	٢	٣٠٩	کلعنبر «
١	١	١٢٥	شهربازار «
١	١	١٧٧	معموره «
١	٢	١٥٩	بازیان «
٥	١١	١٠٨٢	

برنجیسی اولان « تیـنال » نهری سرچاره ولازیان منبعـلرندن ظهوره
کله‌رك وکتدکجه منابع متعدده صولرینی جمع ایده‌رك جنوب شرقی یه جریانله
دولوران موقعندن کچدکدن وقره‌طاغ جهتلرندن کلان صولر ایله دربند
باصره‌ده برلشدکدن صوکره جنوبه دونوب کرکوك اراضیسنه داخل اوله‌رق
طاقوق نهرینی تشکیل ایدر . ایکنجیسی بولانان « آغجه‌لر » نهری : بلوکین
واثالی میاه صغیره‌یی طوپلایوب شمال غربی‌یه جریانیله زاب صغیر نهرینه
منصب اولور .

بناءً علیه قضا اراضیسنك اکثر طرفلری وخصوصیله آغجه‌لر یعنی قلعهٔ
سیوکه جهتلری جابجا میاه جاریه ایله ریان وهر نوع محصول یتشدیرمکه
قابلیتی نمایان ایسه‌ده محصولاتك مخرجی محدود بولنمقدن وبعض عوارض دخی
مانع اولمقدن ناشی اس زراعته حقیله اعتنا اولنمامقده‌دور . مع هذا آغجه‌لر
قراسی زراعت خصوصنده قضانك قرای سائره‌سنه فائقدر .

محصولات عمومیه : هرنوع حبوبات ایله پاموق ، توتون واثالی حاصلات
زرعیه وبساتینیه‌دن عبارت اولوب ادارهٔ محلیه‌یی تأمین ایتدکدن بشقه قسماً
وممکن مرتبه خارجه دخی اخراج اولنور .

سکنهٔ قضا کاملاً قبائل وطوائف اکراددن مترکب وطوائفك برقسمیده
مشهور هموند عشیرتی فرقه‌لرندن متشکلدر . بوفرقه‌لر تقریباً یوز اللی قدر
خانه‌دن عبارت بولندقلری حالده طوپلیجه اوله‌رق برایکی قریه‌ده متوطن
اولمیوب متفرق برصورتله اللی آلتمش قدر قرایه مستولی اوله‌رق هر قریه‌ده
ایکیشر اوچر خانه خلقی اقامت ایتمکده‌در . عشیرت مرقومه وقتیله ایران
جهتلرنده بولندیغی حالده اوراجه کوردیکی تضییقات اوزرینه بوندن تقریباً

یکون		ملت وسویه		روم	ارمنی ماق		پورتستاز	سریانی قدیم
ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	ذکور	اناث	ذکور	ذکور
٣٦٦٥٥	٢٦٦١	١٣٠٣		٤٢	٩٣		١٤٢	١٨٧٧
٢٨٠٨٩	٧٠٤٢							٩٧٠
٧٠١٦	٤٨	٤٥٦	٣					
٥٢٦٣	١٠٠	٢٣٨						
٤٢٥٧		١٢٠						
٤٦٥٧	٣٨٨٠	٩٧٨	٥٧٥		٣١	٣٧		
٤٧٨٤	٢٨٢٩	١						
٩٠٧٢١	١٦٥٦٠	٣٠٩٦	٥٧٨	٤٢	١٢٤	٣٧	١٤٢	٢٨٤٧
٣٦٥٨٥	٤٥٥٢	٩٨٢	١٠٢					
١٥٩٣٨	٢٩٥	٥٠٩						
١ ٩٥٥	٣٠١	١٦٣						
٦٤٣٢	١٧	١٨	١٧					
٥٤٨٢	٤٧	٣٥٠	٣٤					
١٤١٨١	٧٤	١٠٤٩	٧					
٨٩٥٧٣	٥٠١٥	٣٠٧١	١٦٠					

— حدود قومیسرلکیله دوائر ملکیه اداره مأمورلری —

حدود قومیسری ارکان حربیه میرالایی رفیق بك

« بانه دائره‌سی »

ادارهٔ ملکیه مأموری سلیمان بك

نائب امین افندی

مفتی عبدالرحمن افندی

« سردشت دائره‌سی »

ادارهٔ ملکیه مأموری سیداحمد افندی

نائب عبدالفتاح افندی

شرعیه کاتبی سعید افندی

— سلدوزدائره‌سی —

ادارهٔ ملکیه مأموری یوزباشی عونی افندی

نائب منحل

مفتی منحل

« ولایتك ملحقات عمومیه‌سنه دائر اجمال »

قرا	نواحی	قضا	
١٥٩٨	١٥	٦	موصل سنجاغی
١٧١٢	١٧	٦	کرکوك «
١٠٨٢	١١	٥	سلیمانیه «
٤٣٩٢	٤٣	١٧	

یکونـــــ		ملت موسویه		روم	ارمنی ماق		پروتستان	سریانی قدیم
ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	ذکور	اناث	ذکور	ذکور
١٥١٥٠	٦١٢	٥٩٨	٣					
٧٩١١		١٢٩						
٦٢٥٤								
٩٠٩٩		٣٩						
٥٩١٨		١٣						
٤٤٣٣٢	٦١٢	٧٧٩	٣					
٢٢٤٦٢٦	٢٢١٨٧	٦٩٤٦	٧٤١	٤٢	١٢٤	٣٧	١٤٢	٢٨٤٧

ولایتك بلاده مرقم نفوس محرره سیله خارج تحریر قلان واصلاً داخل

	یکونـــــ	ذکور	اناث
نفوس دا	٢٤٦٨١٣	٢٢٤٦٢٦	٢٢١٨٧
تحریر خا	٣١١١٨٧	٥٤٣٧٤	٢٥٦٨١٣
یکونـــــ	٥٥٨٠٠٠	٢٧٩٠٠٠	٢٧٩٠٠٠
عشایر سیا	٢٧٠٠٠٠	١٣٥٠٠٠	١٣٥٠٠٠
یکونـــــ	٨٢٨٠٠٠	٤١٤٠٠٠	٤١٤٠٠٠

اسامی لوا وقضا	اسلام ملتی		کلدانی قتولك		سریانی قتولك	
	اناث	ذکور	اناث	ذکور	ناث	ذکور
موصل سنجاغی						
موصل شهری	٢٦٦١	٢٩١٦٥		٢١٨٥		١٨٤٨
» قضاسی	٧٠٤٢	١٩٩٣٤		٤٦٩٦		٢٤٨٩
مع قصبه عقره قضاسی	٤١	٦٣٩٣	٤	١٦٧		
مع قصبه دهوك »		٤٥٩٢	١٠٠	٤٣٣		
مع قصبه عمادیه »		٣٥٨٣				٥٥٤
مع قصبه زاخو »	٢٩٨٨	٣٢١٦	٢٠٩	٣٥٥	٧١	٧٧
مع تلعفر سنجار »	٢٨٢٩	٤٧٦٧				١٦
موصل سنجاغنك یکونی	١٥٥٦١	٧١٦٥٠	٣١٣	٧٨٣٦	٧١	٤٩٨٤
کرکوك سنجاغی						
مع قصبه کرکوك قضاسی	٤٠٠٠	٣٥١٦٨	٤٥٠	٤٣٥		
مع قصبه رواندز قضاسی	١٨٩	١٥٣١٧	١٠٦	١١٢		
مع قصبه کوی سنجاق »	٣٠	١٠٣٩٠		٤٠٢		
رانیه »		٦٣٦١		٥٣		
مع قصبه صلاحیه »	٧	٥١١٩			٦	١٣
مع قصبه اربیل »		١٢٥٧٩	٦٧	٥٥٣		
کرکوك سنجاغنك یکونی	٤٢٢٦	٨٤٩٣٤	٦٢٣	١٥٥٥	٦	١٣

« موصلده موجود مطبعه‌لر »

اسامئ مطبعه	محللری	صاحب امتیازلری
ولایت مطبعه‌سی	حکومت قوناغی داخلنده	مدیر رسمی اداره‌سنده
سرسم زاده مطبعه‌سی	باب النبی محله‌سنده	فتح اله افندی سرسم زاده
دومنکین مطبعه‌سی	چولاق محله‌سنده	دومنکین راهبلری

« موصلده نشر اولنان غزته‌لر »

موصل غزته‌سی

ولایتك رسمی غزته‌سیدر اهبوعی و ترکجه اوله‌رق نشر اولنور .

« ینوی غزته‌سی »

صاحب امتیازی فتح اله و مدیر مسئولی محمد شکری افندیلردر . اسبوعی اولوب ترکی وعربی اوله‌رق نشر اولنور .

« النجاح غزته‌سی »

صاحب امتیازی فاروقی خیرالدین ومدیر مسئولی عبداله رفعت افندیلردر اسبوعی اولوب ترکی وعربی اوله‌رق نشر اولنور

« چکه باز غزته‌سی »

صاحب امتیاز ومدیر مسئولی عبدالمجید افندیدر . اسبوعی اولوب ترکجه وعربجه اوله‌رق نشر اولنور .

اسامیٔ لواء وقضا	اسلام باقی ذکور	اسلام باقی اناث	کلدانی قاتولیك ذکور	کلدانی قاتولیك اناث	سریانی قاتولیك ذکور	سریانی قاتولیك اناث
سلیمانیه سنجاغی						
مع قصبه سلیمانیه قضاسی	١٤٤٨٣	٦٠٩	٦٩			
کلعنبر قضاسی	٧٧٨٢					
شهربازار قضاسی	٦٢٥٤					
معموره قضاسی	٩٠٦٠					
بازیان قضاسی	٥٩٠٥					
سلیمانیه سنجاغنك یکونی	٤٣٤٨٤	٦٠٩	٦٩			
یکون عمومیٔ ولایت	٢٠٠٠٦٨	٢٠٣٩٦	٩٤٦٠	٩٣٦	٤٩٩٧	٧٧

تحریر اولمیان عشایر وسائره نك نفوس تخمینه سنه دائر اجمال عمومی »

ره سندن ویریلان جدول موجبنجه نفوس محرره نك مقدار مجموعی
رجنده بولنان نفوس متمکنه نك مقدار تخمینی

رهٔ غیر محرره نفوسنك تخمین اولنان مقداری

عمومی

« فهرست »

صحيفه

٥ مقدمه

٦ تقويم سال

٣٠ ايام مباركه ورسميهٔ

٣٢ تواريخ ووقوعات مشهوره

٣٨ ولايتك وقايع مخصوصهٔ تاريخيه‌سی

٦٠ ولايتك امرا وحكام سالفه‌سی

٦٨ ولايتك احول جغرافيه واستاتستيقيه‌سی

٩٤ ولايتك احوال حاضرهٔ مكيه‌سی

٩٦ ولايتك ولاة سابقه‌سی

١٠٨ ولايتك دوائر رسميهٔ عموميه‌سی

١٢٩ رؤسای روحانيه

١٣١ مأمورين اجنبيه

١٣٤ ولايت ژاندارمه الايی

١٣٨ موصل شهرينه دائر معلومات

١٤٤ اون ايكنجی قول اردوی همايون اركان ودوائری

١٥٠ صنوف نظاميه الای وطابورلری

١٦٨ سواری صنفی

١٧٤ طوپجی صنفی

١ ١ ٢ ٤ ٢

« خاتمه »

بمنه الكريم ترتيبنه تشبث اولنان اشبو سالنامه نك بو كره طبعى رسيدۀ سرحد ختام اولدى . صورت ترتيب و تنظيمنه امكان دائره سنده اعتنا اولنمشدر . مع هذا مأمورينك اسامى وسائره سنجه كوريله جك نقصانك محلرندن مرسول دفاتره عطف اولنمسى لازم كله جكنى خاتمةً بيانه مجبورز .

« فهرست »

صحيفه

٢٥٥ رواندز قضاسنه دائر معلومات
٢٥٩ كوى سنجاق قضاسى مأمورينى
٢٦١ كوى سنجاق قضاسنه دائر معلومات
٢٦٤ رانيه قضاسى مأمورينى
٢٦٦ رانيه قضاسنه دائر معلومات
٢٦٧ صلاحيه قضاسى مأمورينى
٢٧٠ صلاحيه قضاسنه دائر معلومات
٢٧٤ اربيل قضاسى مأمورينى
٢٧٧ اربيل قضاسنه دائر معلومات
٢٨٢ كركوك سنجاغنك اجمالى
٢٨٤ سليمانيه سنجاغنه دائر معلومات
٢٨٨ سليمانيه سنجاغنك دوائر رسميهٔ عموميه‌سى
٢٩٨ سليمانيه قصبه وقضاسنه دائر معلومات
٣٠٦ كلعنبر قضاسى مأمورينى
٣٠٨ كلعنبر قضاسنه دائر معلومات
٣١٢ شهربازار قضاسى مأمورينى
٣١٤ شهربازار قضاسنه دائر معلومات
٣٧١ معموره قضاسى مأمورينى

« فهرست »

صحيفه

١٧٨ ردیف قسمی
١٨٤ موصل سنجاغنه دائر معلومات
١٨١ موصل قضاسنه دائر معلومات
١٩٠ عقره قضاسی مأمورینی
١٩٢ عقره قضاسنه دائر معلومات
١٩٨ دهوك قضاسی مأمورینی
٢٠٠ دهوك قضاسنه دائر معلومات
٢٠٤ عماديه قضاسی مأمورینی
٢٠٧ عماديه قضاسنه دائر معلومات
٢١٢ زاخو قضاسی مأمورینی
٢١٤ زاخو قضاسنه دائر معلومات
٢٢٠ سنجار قضاسی مأمورینی
٢٢٢ سنجار قضاسنه دائر معلومات
٢٢٦ موصل سنجاغنك اجمالی
٢٢٨ كركوك سنجاغنة دائر معلومات
٢٣٢ كركوك سنجاغنك دوائر رسمیهٔ عمومیه‌سی
٢٤٤ كركوك قصبه وقضاسنه دائر معلومات
٢٥٢ رواندز قضاسی مأمورینی

فیاتی

اون غروشدر

١٠

تاريخ تعيينلري سنه	اسملري	ملاحظات
١٢٨٩	متصرف حاجي علي پاشا	
١٢٩٠	« تكرار شبلي پاشا	
١٢٩٠	« عبدي افندي	
١٢٩١	« حابي اويسي پاشا	
١٢٩٢	« مصطفى نجيب پاشا	
١٢٩٣	« احمد ناظم بك	
١٢٩٥	والي فيضي پاشا	موصل بو تاريخده
١٢٩٥	عبد النافع افندي	ولايته تحويل ومشار
١٢٩٦	وكيله فريق منير پاشا	فيضي پاشا تعيين اولنمشدر
١٢٩٨	والي محسين پاشا	
١٣٠٣	فائق پاشا	
١٣٠٤	رشيد پاشا	
١٣٠٥	طاهر پاشا	
١٣٠٧	عبد القادر كمالي پاشا	
١٣٠٨	عثمان پاشا	
١٣٠٩	عزيز پاشا	
١٣١١	صالح پاشا	
١٣١٢	فريق عبد اه پاشا	
١٣١٢	زهدي بك	
١٣١٣	عبد الوهاب پاشا	
١٣١٤	مشير عارف پاشا	موصلده وفات ايتمشدره

تاريخ تعييناري سنه	اسملري	ملاحظات
١٣١٤	حازم بك	
١٣١٧	ناظم بك	مشار اليه اخيراً عدليه
١٣١٧	حاجي رشيد پاشا	ناظري اولديغي حالده
١٣١٨	نوري پاشا	٣١ مارت سنه ١٣٢٥
١٣٢١	مصطفى غني بك	وقعه‌سنده شهيداولان
١٣٢٤	فريق زكي پاشا	ناظم پاشا مرحومدر .
١٣٢٤	رشيد پاشا	
١٣٢٥	برنجي فريق محمد فاضل پاشا	
١٣٢٦	والئ لاحق طاهر پاشا حضرتلري	مشار اليه حضرتلري موصل واليلكني ايكنجي دفعه اوله‌رق احراز بيورمشلردر .

اركان
ومجالس ومأمورين
ولايت

والئ ولايت طاهر پاشا

نشان	رتبه
عثمانى مجيدى	وزير
مرصع ١	

﴿ اركان ولايت ﴾

	رتبه
نائب الشرع محمد راغب افندى	ازمير پايه‌سى
دفتردار محمد مختار بك	ثانيه
مدير تحريرات احمد جودت بك	
مفتى محمد افندى	ازمير پايه‌سى م٣

(مجلس ادارهٔ ولايت)

« رئيس والئ ولايت »

اعضاى طبيعيه	اعضاى منتخبه	
نائب افندى	صالح سعدى افندى	
دفتردار بك	محمود بك	ثالثه
تحريرات مديرى بك	عبدالكريم شكر افندى	اولى ثانيسى
مفتى افندى	يوسف عمو افندى	

مجلس اداره محكمه‌سى

هيئت حاكمه — هيئت اتهاميه

رئيس وكيلى نائب افندى — رئيس تحريرات مديرى بك

اعضا صالح سعدى افندى — اعضا محمود بك

اعضا يوسف نمو افندى — اعضا عبدالكريم افندى

مدعئ عمومى اسماعيل بك

مستنطق سيد سعيد افندى — ضبط كاتبى حسيب افندى

اقلام ولايت

« داخليه قسمى »

« تحريرات قلمى »

مميز عبداء مخلص بك — ثانيه — سرمسود عبدالكريم افندى — ثالثه

مسود محمد حمدى افندى — مسود رؤف افندى

مبيض حامد افندى — مبيض مرعى افندى

« سليمان افندى — » احمد افندى

« خير الدين افندى — » توفيق افندى

مجلس اداره قلمى

باشكاتب على بك ثانيه ح ٤ جاز رفيق اول سيد سعيد افندى رابعه م ٥

رفيق ثانى حسيب افندى — مقيد خليل افندى

ملازم احمد افندى

اوراق قلمی

مدیر کوثر افندی ثانیه — رفیق محمد غزال افندی

مقید حسن افندی — مقید محمد علی افندی

موزع عبد المجید افندی — ملازم علی مردان افندی

ولایت ترجمانی نعوم یوسفانی افندی م٣

مالیه قسمی

« محاسبهٔ ولایت قلمی »

ممیز مصطفی حمدی افندی

ولایت قسمی	لواء قسمی
ولایت کاتبی عزیز افندی	لوا کاتبی احمد افندی
تخصیصات وحوالات کاتبی اسماعیل افندی	معاش ومصرف کاتبی یاسین افندی
معاملات کاتبی سلیمان افندی	معاملات کاتبی فتح اله افندی
سجل وکفالات کاتبی ضیا بك	مرکز کاتبی ذکران افندی رابعه
حساب جاری کاتبی میخائیل افندی	یومیه کاتبی یحیی افندی

اوراق مقیدی محمد افندی

ملازم عبدالرحمن افندی — ملازم یحیی افندی

« صندق امینی عبدالرحمن افندی »

ویرکو قلمی

ممیز رائفت افندی — معاونی رشید افندی

تمتع وطريق كاتبى عبدالمجيد افندى وقوعات كاتبى حاجى صبحى افندى
قرا كاتبى عادل افندى قرا كاتبى عبد الحكيم افندى
قرا كاتبى احمد افندى ملازم ايوب افندى

تحصيلات دائره‌سى

تحصيل مأمورى حاجى توفيق افندى ثالثه م ٥

مفردات كاتبى مصطفى افندى مفردات كاتبى ياسين افندى
مفردات كاتبى خضر افندى « « طاهر افندى
« « بطرس افندى مركز تحصيلدارى استفان افندى
پياده تحصيلدارلرى ١١ سوارى تحصيلدارلرى ١٢

املاك اميريه اداره‌سى

ولايت املاك اميريه مديرى ابراهيم صبرى پاشا روم ايلى بكلربكى
عثمانى ٢ مجيدى ٢

محاسبه باشكاتبى محمد افندى ثالثه ع ٤ م داليه مجاز تحريرات كاتبى شفيق افندى ثانيه مجاز
محاسبه رفيقى يسين افندى رابعه « مسودة واوراق مقيدى محمد على افندى رابعه «
رفيق ثانى خضر افندى « « مبيض فرج افندى
عقره معاونى عبد العزيز افندى

شعبات مربوطه

(زمار شعبه‌سی)

مأمور عبد الغنی افندی مداليه

كاتب عبد الله بهجت افندی حجاز

(شرقات شعبه‌سی)

مأمور داود افندی ثالثه حجاز

كاتب محمد علی افندی

(زاب شعبه‌سی)

مأمور ابراهيم افندی ثانيه حجاز

كاتب عثمان سليم افندی

(شمامك شعبه‌سی)

مأمور سليمان افندی ثالثه حجاز

كاتب اول زكی افندی رابعه

كاتب ثانی محمد علی افندی

(صلاحيه شعبه‌سی)

مأمور احمد نوری افندی ثالثه حجاز

كاتب اول مصطفی افندی رابعه

كاتب ثانی توفيق بك

طوزخورماتو معاونی سليم افندی

قره‌تپه معاونی عبدالرزاق افندی رابعه

(سرچنار شعبه‌سی)

مأمور مصطفی افندی حجاز

كاتب اول توفيق افندی

كاتب ثانی خضر افندی

كفری معاونی نوری افندی حجاز

كاتب حسين افندی

سورطاش معاونی محمد علی افندی

كاتبی صالح افندی

[محاكم عموميه]

(محكمهٔ شرعيه)

نائب الشرع محمد راغب افندی ازمير پايه‌سی

باشكاتب سيد احمد افندی مدرس كاتب ثانی صديق افندی

كاتب محمد علی افندی　　کاتب محمد سعید افندی

کاتب قاسم افندی　　مقید محمد حمدی افندی

ایتام مدیری جرجیش افندی

« دوائر عدلیه »

(استیناف محکمه‌سی)

رئیس محکمه صائب افندی ثالثه

اعضا محی الدین افندی رابعه	باشکاتب حاجی رشید افندی
« حنا نجمی افندی	صنف ١ ضبط کاتبی رؤف افندی
« عبد المسیح حلمی افندی	« ٢ « « کنعان افندی
« کاملی افندی	« ٢ « « فائق افندی
« ملازمی محمود افندی	« ٣ « « یونس بك
« « شکری افندی	« ٣ « « نوری افندی
	« ٣ « « صادق افندی
	« ٣ « « عبدالمجید افندی

« استیناف مدعیٔ عمومیلکی »

استیناف مدعیٔ عمومیسی مصطفی نوری افندی ثانیه　　معاونی حاجی خیری افندی

کاتب اول محمد سعید افندی　　کاتب ثانی نورس افندی

« انجمن عدلیه »

استیناف رئیسی صائب افندی	استیناف مدعی عمومیسی مصطفی افندی
بدایت حقوق رئیسی عبداه عونی افندی	بدایت جزا رئیسی حسین حسنی افندی
مرکز مدعی عمومیسی ادیب افندی	استیناف باشکاتبی حاجی رشید افندی

« محکمهٔ بدایت »

حقوق دائرهسی	جزا دائرهسی
رئیس عبداه عونی افندی	رئیس حسین حسنی افندی
اعضا یوسف ضیا افندی	اعضا عارف افندی
« اوادك افندی	« هارون افندی

اعضا ملازمی رؤف افندی

باشکاتب سید جبریل افندی	باشکاتب عبداه جودت افندی
صنف	صنف
١ ضبط کاتبی سید توفیق افندی	١ ضبط کاتبی محمود افندی
٢ « « شاکر افندی	٢ « « صادق افندی
٢ « « حاجی نوری افندی	٢ « « سیف الدین بك
٢ « « لویس افندی	٢ « « احمد افندی

« مرکز مدعی عمومیلکی »

مرکز مدعی عمومیسی ادیب افندی	کاتبی عبد الحمید افندی

استنطاق دائره‌سی

برنجی مستنطق عارف افندی   ایکنجی مستنطق داود افندی

کاتبی نجیب افندی   کاتبی حمدی بك

اجرا مأمورتی

مأمور ادریس افندی   معاونی اکرم افندی

مقاولات محررلکی

محرر سامی افندی   معاونی حسین افندی

دعوی وکیللری

احمد افندی   اسماعیل حقی افندی   یونس بحری افندی   امین افندی

عبدالقادر افندی   حسن افندی   منصور آدمو افندی   عبدالاحد افندی

سواری مباشرلری	پیاده مباشرلری	
٢	٣	استیناف دائره‌سی
٠	٢	بدایت حقوق دائره‌سی
٠	٢	جزا دائره‌سی
٠	١	اجرا دائره‌سی
٠	١	مقاولات محررلکی
٢	٩	

« معارف دائرەسی »

معارف مدیری جلیل بك — باشکاتب علی صائب افندی

کاتب محمد امین افندی — کاتب محمد شکری افندی

مرکز سنجاغی معارف مفتشی ابراهیم افندی

« ولایت معارف ابتدائیه مجلسی »

رئیس والیٔ ولایت — اعضا جلیلی اسماعیل بك

اعضا شریفبکزاده محمود بك — « سعدی زاده صالح افندی

« سرشم زاده فتح الله افندی — « دار المعلمین مدیری عثمان افندی

« مرکز مفتشی ابراهیم افندی — « صلاحیه رشدی معلمی محمد رفعت «

« معارف مجلسی »

رئیس معارف مدیری جلیلی بك — اعضا رمضانیزاده یوسف افندی

اعضا شعار زاده محمد افندی — « سعدی زاده صالح افندی

« اعدادی مدیری موسی کاظم افندی — « دار المعلمین مدیری عثمان افندی

« مکتب اعدادی ملکی »

« هیئت ادارەسی »

مکتب مدیری موسی کاظم افندی

کاتب عبد الله افندی — مبصر سید عبدالرحمن افندی

« مكتب هيئت تعليميه‌سی »

اسامی معلمين	اسامئ دروس
موسی كاظم افندی	اخلاق ، معلومات مدنيه ، اقتصاديه
حاجی احمد افندی	قرآن كريم ، علوم دينيه ، عربی
ابراهيم افندی	علوم طبيعيه
احمد عزت افندی	تركجه
محمد انور افندی	علوم رياضيه
احمد رفيق افندی	تاريخ وجغرافيا
لازار افندی	فرانسزجه
ملازم رفعت افندی	ژيمناستيق
يوزباشی رشيد افندی	رسم
عبداله افندی	حسن خط

طلبه	خدمه
١٦٣	٢

« دار المعلمين »

« هيئت اداره‌سی »

مدير عثمان افندی — كاتب داود افندی

« هيئت تعليميه »

اسامی معلمين	اسامئ دروس
مدير عثمان افندی	حساب ، هندسه معلومات مدنيه ، اخلاق

ابراهيم افندى	معلم اول
صدقى افندى	« ثانى
محمد على افندى	« ثالث
قاسم حمدى افندى	سيار معلم
على صائب افندى	حسن خط معلمى
داود افندى	موسيقى «
داود افندى	ادمان «
مجلد عبدالعزيز اغا	ال ايشلرى

طلبه	خدمه
	٣

« اناث مكتب رشديسى »

معلمهٔ اولى فاطمة الزهرا خانم	معلمهٔ ثانيه عطيه خانم
نقش معلمه‌سى پنبه خانم	« ثالثه حمديه خانم

ابتدائى نمونه مكتبى

خانونيه محله‌سنده

معلم اول محمد صديق افندى معاونى محمد نورى افندى
معلم ثانى عبد العزيز افندى معلم ثالث يحيى افندى

شاكردان	خدمه
١٣٠	٧

اتحاد وترقی مکتب ابتدائیسی

هیئت اداره

مدیر اول احمد عزت افندی فخریدر

مدیر ثانی سید عبد الرحمن افندی فخریدر

وزنه‌دار فتح اله افندی فخریدر

مبصر اول احمد حمدی افندی معاشلی

مبصر ثانی نفعی افندی معاشلی

بواب ملا محمد معاشلی

هیئت تعلیمیه

حساب ومادرش دلای معلمی یوزباشی عبد اله ندائی بك فخریدر

تاریخ معلمی	یوزباشی حسین هجرانی افندی	»
جغرافیا معلمی	صالح افندی	»
فرانسزجه معلمی	کامل افندی	»
حسن خط معلمی	علی افندی	»

٨٥	مسلم وغیر مسلم طلبه‌نك یکونی
٤٠	البسه وسائره‌سی مکتب طرفندن تسویه‌اولنمق اوزره اجرتسز اوله‌رق النان ایتام طلبه
٤٥	اجرتلی اولانلر

کوره ناش مکتب ابتدائیسی		میاسه محلوسی مکتب ابتدائیسی	
معلم اول حمدی افندی		معلم اول داود افندی	
معلم ثانی علی حاجی افندی		معلم ثانی صفوت افندی	
عدد شاکردن	خدمه	عدد شاکردن	خدمه
٦٠	١	٥٣	١

شیخ محمد مکتب ابتدائیسی		جامع خزام مکتب ابتدائیسی	
معلم اول امین افندی		معلم اول عبد اه افندی	
معلم ثانی اسماعیل افندی		معلم ثانی عبد الرحمن افندی	
عدد شاکردان	خدمه	عدد شاکردان	خدمه
٣٣	١	١٢٥	١

سراجخانه محله‌سنده اناث مکتب ابتدائیسی

معلمه کمیله خانم — بواب حسن اغا

طالبات

١٤٠

« مکاتب مخصوصهٔ غیر مسلمه لسان عثمانی معلملری »

کلدانی مکتبی معلمی	خیرالدین فاروق افندی
موسوی » »	ملازم رفعت افندی
سریانی قدیم » »	امین افندی

« قرا مكاتب ابتدائيه‌سی »

خدمه	شاگردان		
		محمود افندی	رشیدیه مکتبی معلمی
١	٦٨		
١	٢٠	یونس افندی	ینوی مکتبی معلمی
١	١٥	توفیق افندی	یارمجه « «
١	١٥	عبداله افندی	کوکجه‌لی « «
٤	٨٧		

« اوقاف اداره‌سی »

	رتبه‌سی	عثمانی	مجیدی
مدیر محمد سعید افندی	مخرج	٣	٣

یومیه واساس کاتبی محمد اسعد افندی — واردات کاتبی ادریس افندی

مصرف کاتبی ناظم افندی — کاتب فخر الدین افندی

صندوق امینی محمد نوری افندی — تحصیلدار یونس عطاءاه افندی

« حرمین وقفی اورمان مأموریتی »

مأموری مصطفی افندی — کاتبی لشئت افندی

(نافعه دائره‌سی)

« ولایت امور نافعه سر مهندسی علی سامی افندی »

مهندس اسماعیل حقی افندی	قوندوکتور مصطفی ذهنی افندی
قوندوکتور بکر صدقی افندی	ثالثه باشکاتبی سید حسین افندی

کاتب ثانی حقی افندی

(زراعت بانق دائره‌سی)

شعبه مجلس هیئتی	اداره هیئتی
رئیس امین افندی	مدیر نامق افندی ثالثه
اعضا مدیر نامق افندی	معاون حسیب افندی
« زراعت مأموری وکیلی مصطفی افندی	اقراضات مقیدی سلیمان افندی
« نعوم افندی م ۳	وزنه دار نوری افندی
« حسقیل افندی	تحصیلدار شاکر افندی

(دفتر خاقانی اداره‌سی)

مدیر مصطفی شرف افندی	ازمیر پایه‌سی
باشکاتب امجد افندی رابعه	مرکز طاپو کاتبی عارف افندی
« رفیقی ضیا افندی	« « « رفیقی محمد افندی

« فراغ قومیسیونی هیئتی »

مدیر مصطفی شرف افندی	محاسبهٔ ولایت ممیزی حمدی افندی
اوقاف باشکاتبی محمد اسعد افندی	مرکز طاپو کاتبی عارف افندی

(نفوس ادارەسی)

مدیر محمد الامیر افندی — باشکاتب محمد توفیق افندی
کاتب ثانی یحیی کامل افندی — وقوعات کاتبی داود حکمت افندی

(مطبعهٔ ولایت)

ناظر تحریرات مدیری جودت بك — مدیر حسن فائق بك — ممایز م ٣
خزینه محرری وحساب کاتبی رؤف افندی — سرمرتب وماکینیست سید حسن افندی
ایکنجی مرتب عبداه افندی — اوچنجی مرتب محمود افندی
چرخجی عبد الرحیم اغا — موزع فائق افندی
مداوم مال اه افندی

« دیون عمومیه ادارەسی »

مرکز مدیری علی رضا بك — مفتش موسیو ویتالیس

« محاسبه قلمی »

محاسبه باشکاتبی منحل — رفیق اول سید سلیمان افندی
رفیق ثانی عبدالعزیز افندی — مقید محمد رفیق افندی
اعشار کاتبی وانبار مأموری سید عبدالرحمن افندی — صندوق امینی وپول مأموری پطرس افندی

« تحریرات قلمی »

تحریرات مسودی الطوان افندی — مقیدی محمد جمیل افندی

مفتش ... [illegible] ... افندی

« مأمورین متفرقه »

چارشو طوز پوا کنده صاتیش مأموری عارف افندی

» » » » » محمد علی افندی

« مأمورین محافظه »

محافظه مأموری حسین آغا   معاونی حسن آغا

قولجی باشی شیخ علی آغا

قولجیلری

١٥ سواری

١٣ پیاده

٢٨

« پوسته و تلغراف اداره‌سی »

پوسته و تلغراف مدیری حاجی عزت افندی   ثالثه

فرانسزجه مخابره مأموری منصور افندی   پوسته مأموری فتحی افندی

مخابره مأموری حمید افندی   مخابره مأموری صالح افندی

» » غالب افندی   » » حبیب افندی

» » رشید افندی   » » معروف افندی

مخابره مأموری بها افندی   باشچاوش سلیمان آغا

چاوشلر   موزعلر

٢   ٢

« بانق عثمانی اداره‌سی »

دیرکتور داود مراد افندی — معاونی قسطنطین بیو افندی

محاسبه‌جی آرتین خاجانیان افندی — صندوق امینی سلیمان ناسی افندی

محاسبه معاونی یوسف فیروز افندی

قواص	خدمه
۱	۱

« زراعت مأموریتی »

مأمور وکیلی مصطفی افندی — کاتب احمد جودت افندی

رسومات مأموریتی

مأمور علی رضا افندی — کاتب سید جاسم افندی

محافظه مأموری عبد الله افندی

« « محمد افندی

قوجی

۱

پولیس دائره‌سی

پولیس مدیری قاسم افندی بیکباشی

مرکز قومیسری و پولیس مجلس رئیسی اسماعیل بك ثالثه

باب النبی مرکزی قومیسری علی افندی — قومیسر معاونی حقی افندی

قومیسر معاونی قادر افندی	» » حبیب افندی
پولیس مأموری محمد راغب افندی	پولیس مأموری حسین افندی
» » مهدی افندی	» » سید عبد اه افندی
» » شکری افندی	» » مصطفی افندی
» » محمد رؤف افندی	» » فتح اه افندی
» » ومجلس مقیدی نوری افندی	» » بکر افندی
» » صدیق افندی	» » عبد اه افندی
» » عبد الفتاح افندی	» » سید احمد مختار افندی

پولیس مأموری محمد تقی الدین افندی

حبسخانه مدیریتی

مدیر محمد نوری افندی رابعه کاتب صادق افندی

توقیفخانه کاتبی محمود افندی سر غاردیان رضا بك

طبیب حنا خیاط افندی

غاردیان	چاشورجی	خدمه
نفر	نفر	۱
۷ ذکور	۱	
۱ نسا		
۸		

میری اورمانی مأموریتی

مأمور عبد اه افندی ثالثه   کاتب ملغا

قوالجی   بکجی

٣

بلدیه دائره‌سی

(مجلس بلدی)

رئیس محمد سعید افندی

اعضا مفتی زاده امین افندی   اعضا حاجی حسین چلبی

» عبد الباقی چلبی شبخون   » سید خلیل افندی

» نعوم افندی   » بهنان افندی

اعضا حسقیل افندی

« مأمورین قلمیه »

باشکاتب نوری افندی   کاتب ثانی عبد القادر افندی

اوراق مقیدی امین افندی   تنویرات وتنظیفات کاتبی داود بك

یومیه کاتبی محمد افندی   » معاونی عاصم افندی

صندوق امینی کیغورق افندی

[مأمورین فنیه]

بلدیه مهندسی یاسین حلمی افندی   معاونی سر معمار سلیمان افندی

(مأمورين متفرقه)

تنويرات وتنظيفات مفتشى رشيد اغا   مفتش وسر چاوش عبد اه اغا

»   »   معاونى داود بك   »   خليل اغا

مفتش محمود اغا

(هيئت صحيه)

صحيه مفتشى فتحى بك ممايز ع ٤ مجاز مداليه‌سى

بلديه طبيبى عبد الكريم افندى ثالثه   قابله فاطمه هدايت خانم

تيمارجى امين افندى   » فلورالسه خانم

مأمورين بيطريه

ولايت بيطر مفتشى محمد صالح افندى مجاز مداليه‌سى

بيطر حقى شريف افندى رابعه   بيطر صبرى افندى

دژى دائره‌سى

مدير راجز افندى   باشكاتب احمد مختار افندى

كاتب ثانى حقى افندى   كاتب ثالث سليم سالم افندى

وزن كاتبى استيفان افندى   دعوى وكيلى يونس بحرى افندى

قنطارجى حسن افندى   يوقلمه مأمورى رؤف افندى

سوق مأمورى عبد الاحد اغا

رؤسای روحانیه

(موصل وملحقاتی کلدانی پطریقلکی

	عثمانی	مجیدی	مدالیه
عموم کلدانی بطریقی عمانوئیل افندی	١	١	التون لیاقت
پطریق نائب عمومیسی مطران استیفان جبری افندی	٣		
پطریقلك سر کاتبی قس داود افندی	٣		
پطریق وکیلی خوری جبرائل افندی			
مناسترلر رئیسی مونسنیور شموئیل جمیل افندی		٣	
عمادیه وتوابعی پسقپوسی مطران فرانسس داود افندی			
عقره پسقپوس وکیلی سر راهب خوری پولس افندی		٣	
زاخو ودهوك پسقپوسی مطران طماوس مقدسی افندی		٢	
سلیمانیه وکرکوك سرپسقپوسی مطران تیودور مسیح افندی		٣	

(موصل وتوابعی سریانی قتولیك سرپسقپوسلغی)

	عثمانی	مجیدی
سرپسقپوسی المطران بطرس هبرا افندی		٢
پسقپوس المطران پولس دانیال افندی	٣	٣
سرپسقپوس وکیلی الخوری قسقپوس بهنام بدریه افندی		
یوسف خیاط افندی	[illegible]	[illegible]

« ملحقات پسقپوسلری »

مار توما وکیلی قس جرجیس ریحانی افندی

قره قوش قریه‌سی وکیلی قس جبرائیل حبش افندی

بارطله	«	قس متی شموئیل افندی
بعشیقه	«	قس یوسف مروکی افندی
زاحو قضاسی	«	قس منصور فارس افندی

(سریانیٔ قدیم سرپسقپوسلغی)

سرپسقپوسی منحل   مار متی مناستری مطرانی الیاس افندی

عقره مطران وکیلی قس یعقوب افندی

روم رئیس روحانیسی ارشیمندریت کیرلس افندی   مجیدی ۳

ارمنی « « داود طاویت افندی

دول متحابه نك موصلده مقيم قونسلوسلرى

انكلتره دولت فخيمه سى قونسلوسلغى

ويس قونسلوسى موسيو هانه　　فخرى ترجمان نمرود رسام افندى

ترجمان ناصر افندى

آلمانيا دولت فخيمه سى قونسلوسلغى

ويس قونسلوس وكيلى موسيو ادبه رت　　ترجمانى داود چاچى

فرانسه جمهوريت فخيمه قونسلوسلغى

ويس قونسلوس وكيلى موسيو سودزو　　ترجمانى عبد العزيز افندى

روسيه دولت فخيمه سى قونسلوسلغى

ويس قونسلوسى موسيو كيرسانوف

مركز ولايته ملحق موصل قضاسى نواحيسى

شيخان ناحيه‌سى مديرى مصطفى افندى	عشاير سبعه ناحيه‌سى مديرى محمد افندى
» » كاتبى حسن افندى	» » كاتبى عبدالحكيم افندى

حمام على ناحيه‌سى مدير موقتى ابراهيم افندى

ژاندارمه هیئتی

[ولايت ژاندارمه الايى]

« الاى اركانى »

	نشان	
	مجيدى	مداليه
الاى قوماندانى صالح صبرى بك	٤	حجاز
اداره امينى محمد فوزى افندى		تخليصيه
« برنجى موصل طابورى »		
طابور قوماندانى يوزباشى ابراهيم افندى		
» كاتبى آكاه افندى		
پياده برنجى موصل بلوكى قوماندانى ملازم اول عبدالرزاق افندى	٥	
مذكور بلوك ملازم اولى عاصم افندى		كموش لياقت
ايكنجى عقره بلوكى ملازم اولى سعيد افندى		
اوچنجى بلوك قوماندانى احمد افندى		
دردنجى « ملازم ثانيسى قادر اغا		
بشنجى عماديه بلوكى ملازم اولى سليمان افندى	٥	افتخار
« « « ثانى وهبى افندى		
ايكنجى سوارى بلوكى ملازم اولى محمد بك	٥	
اوچنجى « « « « داود افندى		
« « « « ثانيسى موسى بك		
دردنجى « « قوماندانى يوسف عزت افندى		

بشنجی « « « ملازم اول شکری افندی

« « « « ملازم اولی ابراهیم افندی

« « « « ثانی احمد عزت افندی

زاخو منطقه قوماندانی باش چاوش توفیق افندی

تلعفر « « بلوك امینی احمد افندی

« ایکنجی کرکوك طابوری »

طابور قوماندانی یوزباشی علی رضا افندی

« کاتبی رفعت افندی

برنجی پیاده بلوکی ملازم اولی عمر افندی

« « « « ثانی ابراهیم افندی

ایکنجی « « قوماندانی ملازم اول سید عبدالرزاق افندی

اوچنجی « « ملازم اولی محمود افندی

برنجی سواری بلوکی قوماندانی ملازم اول فائق افندی

« « « ملازم اولی توفیق افندی ٥٣

« « « ثانی سیفی افندی

التنجی « « قوماندانی ملازم اول شاکر افندی

« « « ملازم ثانیسی امین بك

یدنجی « « ملازم اولی عزالدین افندی

« اوچنجی سلیمانیه طابوری »

طابور قوماندانی یوزباشی فوزی افندی

« کاتبی خلیل افندی

برنجی سواری بلوکی قوماندانی ملازم اول عبداه زکی افندی

« « « ملازم ثانیسی عبدالعزیز افندی

ایکنجی « « اول امین زکی افندی

اوچنجی « « قوماندانی ملازم اول حسن تحسین افندی

دردنجی « « ملازم اولی خورشید افندی

« دردنجی استر سوار طابوری »

طابور قوماندانی وکیلی موصل طابوری قوماندانی ابراهیم افندی

	مجیدی
« کاتبی بهزاد افندی	
برنجی بلوک قوماندانی یوزباشی سعید اغا	٥
ایکنجی « « « علی بك	٥
اوچنجی « ملازم ثانی حسین افندی	٥
دردنجی « قوماندان وکیلی باشچاوش بکر بك	

موصل شهرینه دائر معلومات

موصل شهرینك احوال حاضرهٔ خصوصیه‌سنه دائر معلومات

« موصل » شهری : « ۳۶ » درجه « ۱۹ » دقیقه عرض شمالی « ٤٠ » درجه « ٥٠ » دقیقه طول شرقیده ودجله نهرینك ساحل یمیننده واقع اولوب اطول نهاری اون درت ساعت قرق دقیقه‌در « سانتغراد » — عمومیت اعتباریله — یازین اوتوز سکز درجه‌یی . قیشین دخی ایکی درکه‌یی ارائه ایدر .

موصل — منطقه اعتباریله ممالك معتدله‌دن معدود ایسه‌ده موقعی حسبیله بر آز صیجاقدر موسم صیفده غربی روزکاری هبوب ایلدیکی حالده هوا لطیف ومنشرح وشرقی هبوب ایدر ایسه بر آز منزعج اولور .

مع هذا . هوا صورت عمومیه‌ده لطیف وصاغلام اولوب اکر حقیله قواعد حفظ الصحه‌یه رعایت ایدلمش اولسه مملکتده علل عادیه وفوق العاده‌دن اثر کورلمیه‌جکی درکاردر .

موصل : بسیطجه بر ساحه اوزرنده مبنی واطرافی تقریباً اون بیك متره محیطنده وغیر منتظم مثلث شکلنده بر سور ایله محاطدر . سورك اون قپوسی اولوب بعضیلری علی حاله قالمش وبعضیلری ییقلمش اولدیغی کبی سورك دخی اکثر جهتلری خراب اولمشدر . ایچ قلعه‌سی دجله کنارنده ومملکتدن بر خندکله تفریق اولنمش وآطه شکلنه قونمش بر موقعده‌در .

بلده‌نك حال حاضری ایسه سور داخلنه منحصر قالمیوب خارجاً یکی محله‌لر وبو محله‌لرده مبانئ منتظمه احداث وانشا اولنمقده‌در . داخل سورده‌ابنیه یکدیکرینه ملاصق وزقاقلر طار ایسه‌ده خارجی محله‌لرك زقاق وجاده‌لری اولدقجه واسع ومستقیمدر .

اماكن اميريه‌دن سور داخلنده قره‌غول خانه‌لر . حبسخانهٔ عمومی . ژاندارمه استرسوار قشله‌سی . بلدیه . پولیس دائره‌لری . مکتب صنایع ورشدی بولنوب حکومت قوناغی . پیاده وسواری قشله‌لری . خسته‌خانهٔ عسکری . املاك اميريه دائره‌سی . مکتب اعدادئ ملکی . محکمهٔ شرعیه . تلغرافخانه خارج سورده واقعدر . شهرك اشاغی طرفنده متعدد بقچه‌لر وبو بقچه‌لرده فرحفزا قصرلر وانواع اشجار موجود ایسه‌ده میوه‌سی محدود وفقط بوستان محصولی نفیس ومبذولدر . شهرك هیئت عمومیه‌سی — داخلاً وخارجاً — اوتوز سکز محله‌دن وبربرلرینه متصل ومتفرق . بیوك . کوچوك یکرمی‌بش قدر چارشودن متشکل اولوب مشتمل اولدیغی مبانی ومساکن عمومیه وخیریه وخصوصیه زیرده‌کی جدولده مرقومدر .

قچه واراضی وسائره	اماكن وابنیهٔ خصوصیه	مبانئ خیریه وعمومیه
١٢ بقچه	٩١٢٦ خانه	١٣٠ جوامع ومساجد
٢٠ بوستان	٣٠٦٢ دکان	١١ تکیه وزاویه
١٩ قصر	٤٠ خان	١٧ مدرسه
١٨ صو دولابی	١٧ حمام	٢٠ کلیسا
٨٧ کرج ورمتی کوره‌سی	٦٥ قهوه	٨ مناستر
٢٠٨ عرصه	١ صابونخانه	٢٥ مکاتب خصوصیه
٢٠٧٧ ترلا	٢٨ بویه‌خانه	١ سناغو
٢٤٤١	٣٢٧ مدار ومعصره	١٠ سبیلخانه
	٢٥٠ جولها سردابی	٣ مطبعه
	٥ فرون	١ حکومت قوناغی
	٧ اجزاخانه	٢ قشلا
	١ دباغخانه	١ خسته خانه
	١٢٩٢٩	١ مکتب اعدادی

١ مكتب صنايع
٩ قره‌غول خانه
١ محكمهٔ شرعيه
١ بلديه دائره‌سى
١ حبسخانه
١ پوليس دائره‌سى
١ تلغرافخانه
٢٤٥

جدول مخصوصنده انواعى كوستريلان مبانى ومساكن عموميه وخصوصيه كاملاً كاركير اولوب سقوفى اخشاب ابنيه مفقود كبيدر . يالكز متمولان مملكت خانه‌لرينك قسم فوقانيسنده توانلى اوطه‌لر بولنديغى كبى دوائر اميريه‌دن بعضيلرينك فوقانى قسملرى دخى مسقفدر .

درون بلده‌ده كى بيوت واماكنك منظرهٔ خارجيه‌سى ديده نواز دكلسه‌ده اكثريسنك ترتيبات داخليه‌سى منتظم اولديغى كبى خارج سورده انشا اولنان مبانىٔ جديده وبا خصوص حكومت جاده‌سيله بوجاده‌دن تشعب ايدن زقاقلرده كى ابنيه داخلاً وخارجاً برطرز نوين ارائه ايتمكده‌در .

مع هذا ابنيه‌نك طرز حاضرنده اك زياده جالب ممنونيت اولان جهت حريقدن مصونيتدر .

سكنهٔ بلده صورت عموميه‌ده عرب . كلدانى سريانى . اسرائيلى عرقلرينه منسوب اولوب قليل المقدار ترك . كرد . ارمنى دخى واردر . لسان محلى عربى اولوب اهالى عموماً عربجه تكلم ايدرلر . مع هذا اشراف واكابر

ومتحيز ن تركجه دخی تکلم وکتابت ایدرلر . وتجار واصنافدن بعضیلرینده هم ترکجه وهمده کردجه بیلورلر . شهرك نفوسی جدول مخصوصنده مرقدر .

« معارف »

موصل اهالیسی فطرةً فطین وذکی اولوب موصلدن وقتیله پك چوق علما واعاظم واصحاب کمال یتشمش اولدیغی کبی الیوم دخی ارباب علم وکمال موجوددر . بالخصوص علوم وفنون جدیده‌نك تعلم وتحصیلی امرنده عناصر عمومیه‌نك ابراز ایلدیکی مساعی شایان تقدیر بر درجه‌ده اولوب مکاتب ومدارس رسمیه وخصوصیه‌دن وهله مکتب اعدادیء ملکی ودار المعلمین مثللو منبع معارف اولان دار التحصیللردن مملکت وملته خدمات نافعه‌ده بولنه‌جق هر صنف ارباب فنون ومعارف یتشمش ویتشمکده بولنمشدر .

(تجارت)

موصل: ولایتك مرکزی اولدیغی کبی بوحوالیجه تجارتك دخی مرکزیدر هرسنه اطراف واکنافدن طوپلانیلان اغنام ومواشیء سائره ایله یپاغی، یاغ، یوق مازی ، کیتره ، پالاموط ، دری وامثالی خام اشیا همان کاملاً موصله کتور یله‌رك تجاره دور وبورادن ممالك سائرهٔ عثمانیه ایله آوروپایه وهنده سوق وارسال اولنور . خارجدن کلان اشیاده دخی کذلك تجار طرفندن جلب ایدیله‌رك اصنافه دور ایدیلور . [ادخالات واخراجاته متعلق ایضاحات قسم مخصوصنده اعطا اولنمشدر] داخله مخصوص اولان تجارت دخی خیلی وسیع اولوب مع هذا او کبی تجارت داخلیه‌نك الك ایلروسنده تحفجیلق بولنقده‌در .

[صنایع]

موصلده : هر نوع صنعت اربابی موجود ایسه‌ده بونلرك بر قسم مهمی صورت ترقی ارائه ایده‌میوب حال قدیمنی محافظه ایتمکده وفقط جولها ، قزاز باقرجی ، نجار صنعتلری اولدقجه اثر ترقی کوسترمکده‌در . حله وقتیله فوق الغایه ترقی ایلدیکی حالده بالاخره تدنی ایتمش اولان جولها صنعتی یکیدن ترقی‌یه یوز طوتغه باشلامشدر .

الحالة هذه : موصلده طاقه تعبیر اولنان ایپکلی ایپکسز قماشلك انواعیله حمام طاقلری ویاز موسمنه مخصوص البسه‌لك ویتاق وباش چارشفلری وال ویوزخاولیلری وسفره وپشکیرلری ویونکدن ویاموقدن — قوشاق ، ججیم کلیم . سجاده ورنکلی ورنکسز چادر بزلری وکار قدیم باصمه‌لر وکفیه وجدانی کبی باش صارغیلری وعادی بز وامثالی شیلر نسج واعمال اولنمقده اولوب منسوجات مذکوره — متانت وبویالرندکی خالصیت جهتلریله — آوروپانك اشیای مماثله‌سنه مرجح وفائق بولندیغندن کلدکجه مظهر رغبت اولمقده وبناءً علیه ارباب صنعتك شوق وغیرتی تزاید ایتمکده‌در . اومثللو منسوجات داخلاً صرف اولندقدن بشقه — اخراجات عمومیه قسمنده کوستردیکی وجهله — خارجه دخی اخراج اولنور . منسوجات میاننده ذکری مسبوق بزلردن اعلا وکوزل چادرلر دخی اعمال ایدیلور . موصلك دباغت صنعتی دخی شایان تذکار اولوب چیقاریلان صاری وقرمزی سختیان ومشین وکوسله اکثر محللرك معمولات دباغیه‌سنه فائق بولندیغی جهتله — اوته‌دنبرو قازانمش اولدیغی شهرت ورغبتی محافظه ایتمکده وبناءً علیه خارجه اخراجاتی وقوع بولمقده‌در .

اون ایکنجی قول اردوی همایون امر اوارکانیله
نظامیه قسمی

« اون ايكنجى قول اردوى همايون » مركزى موصل

قوماندانى احمد اسعد پاشا اركان حرب ميرلواسى

عثمانى	مجيدى	مداليه	مداليه
٣	٣	امتياز	يونان محاربه‌سى

« اركان حربيه هيئتى »

	رتبه‌لرى
اركان حربيه رئيسى جودت بك	قائممقام

اركان حربيه برنجى شعبه‌سى

مدير محمد رشيد افندى	اركان حرب قول اغاسى
قوماندان ياورى عبد اله افندى	يوزباشى
ملحق محمد خيرى افندى	«
« على ياور افندى	«
باشكاتب محمد توفيق افندى	ثالثه م ٤
صنف ثانى شكرى افندى	
صنف ثالث نورى افندى	
صنف رابع حمدى افندى	

ارکان حربیه ایکنجی شعبه‌سی

مدیر محمد صالح افندی — بیکباشی م ٥

صنف اول درویش علی افندی — ثالثه

صنف ثالث محمد جمیل افندی

هیئت اداره‌سی

رتبه‌لری

هیئت اداره‌سی رئیسی منحل

« « ریاستی امور تحریریه‌سنه مأمور محمد رشید افندی — یوزباشی

اداره برنجی شعبه‌سی

مدیر زین العابدین افندی — ثانیه

معاونی قسم ثانی ممیزی حاجی عبد اللطیف افندی — ثالثه

قسم ثالث ممیزی منحل

صنف اول عبد الله افندی

« ثانی حمدی افندی — رابعه

« ثالث محمد حسن افندی

« « عبد الکریم افندی

« رابع قاسم افندی

« « محمد افندی

اداره ایکنجی شعبه‌سی

	رتبه‌لری
مدیر منحل	
معاونی محمد سعید افندی	الای کاتبی
قسم ثالث ممیزی سعید افندی	ثانیه ع ٤
صنف اول حاجی شریف افندی	
» ثانی ابراهیم افندی	
» ثالث عبد العزیز افندی	
» رابع ابراهیم افندی	
» » اسماعیل افندی	

اداره اوچنجی شعبه‌سی

مدیر عبد اله افندی	بیکباشی
صنف اول عبد الوهاب افندی	
» ثانی منحل	
» ثالث الیاس افندی	
» رابع منحل	

اداره دردنجی شعبه‌سی

مدیر عزت افندی	بیکباشی

رتبه‌لری

معاونی محمد نوری افندی	استحکام یوزباشیسی
صنف ثانی منحل	
« رابع عبد الواحد افندی	

هیئت صحیه

سر طبیب منحل	
« « معینه مأمور احمد صفوت افندی	طبیب یوزباشیسی
سر بیطار احمد افندی	بیکباشی
معاونی نوری افندی	یوزباشی

انشا آت هیئتی

رئیسی سری افندی	یوزباشی
اعضا علی غالب افندی	«
« محمد امین افندی	ملازم اول
« حسن فهمی افندی	«
کاتب اداره مأموری سلیمان افندی	
انبار وجبخانه مأموری حسین حقی افندی	طوپجی یوزباشیسی

پیاده صنف

[نظامیه اوتوز بشنجی موصل فرقه‌سی]

	رتبه	
فرقه قوماندانی	شاملی پاشا	میرلوا
	عثمانی	مجیدی
	۲	۲

فرقه ارکان حربیه‌سنه مأمور یسن حلمی افندی ارکان حرب قول اغاسی م ٥

« سرطبیبی مراد بك قائممقام

« فرقه اداره هیئتی »

اداره رئیسی منحل

« مأموری محمد امین افندی طابور کاتبی

« « محمد راشد افندی یوزباشی

« اداره قلمی »

صنف ثانی حاجی محمود افندی

« ثالث عبد العزیز افندی

« رابع مهدی افندی

« « عبد العزیز افندی

« اوتوز بشنجی فرقه‌یه منسوب الای وطابورلر »

« اوتوز بشنجی نشانجی طابوری »

طابور قوماندانی بیکباشی احمد ناطق افندی

مجیدی مدالیه

٤ تخلیصیه

« امامی محمد امین افندی
ادارهٔ مأموری معاونی عبدالحمید افندی
تفنکجی اوسته‌سی توفیق افندی
طبیب منحل
جراح محمد سعید افندی

برنجی بلوك

ملازم اول سعید فهمی افندی
« ثانی حسین حسنی افندی
« « محمد شریف افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی احمد مختار افندی
ملازم اول علی وفی افندی
« ثانی احمد افندی
« « عبدالوهاب افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد انور افندی
ملازم ثانی رشید حلمی افندی
« « تقی الدین افندی

دردنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول محمد توفیق افندی
ملازم اول راشد افندی
« ثانی یعقوب افندی
ملازم ثانی یونس افندی

« پياده يوز اوچنجى الاى »

الاى قوماندانى قائممقام نعمت بك

١٠٣ « برنجى طابورى »

طابور قوماندانى بيكباشى معروف افندى

طابور امامى عبدالفتاح افندى	اداره مأمورى طابور كاتبى محمد رشيد افندى
تفنكجى اوسته‌سى عبداللطيف افندى	طبيب بيكباشى اسماعيل حقى افندى
اجزاجى يوزباشى محمد على افندى	اجزاجى محمد افندى م ٥
برنجى بلوك	ايكنجى بلوك
يوزباشى عبدالرحمن افندى	ملازم اول محمد على افندى
ملازم اول عبداه افندى	« ثانى محمد افندى
ملازم ثانى محمد نورى افندى	
اوچنجى بلوك	دردنجى بلوك
يوزباشى محمد على افندى	ممتاز يوزباشى احمد حمدى افندى
ملازم اول خسرو افندى	ملازم اول محمد سعيد افندى
« ثانى عواد افندى	
« ثانى محمد رؤف افندى	

١٠٣ ايكنجى طابورى

طابور قوماندانى منحل

طابور امامى احمد افندى	اداره مأمورى طابور كاتبى عبداه افندى

اداره‌مأموری معاونی چاوش مصطفی افندی تفنکجی اوسته‌سی حسین اغا

جراح سلیمون افندی اجزاجی ملازم‌اول محمد راجی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
قوماندانی ملازم‌اول عبدالکریم افندی	یوزباشی احمد افندی
ملازم اول یاسین فخری افندی	ملازم اول عبد المجید افندی
» ثانی توفیق افندی	» ثانی مجید افندی م ٥
» » احمد حمدی افندی	» » منحل
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی مصطفی عزت افندی	ملازم اول شهاب الدین افندی
ملازم اول محمد توفیق افندی	» ثانی عبد الحمید افندی
» ثانی علی افندی	» » حسن افندی
» » عبد الفتاح افندی	

۱۰۳ اوچنجی طابوری

«قادرو بلوکی»

قوماندانی یوزباشی طاهر اغا ملازم اول قاسم افندی

ملازم ثانی اسماعیل حقی افندی » ثانی توفیق افندی

پیاده یوز دردنجی الایی

الای قوماندانی قائممقام محمود فهمی بك

١٠٤ « برنجی طابوری »

طابور قوماندانی : منحل

طابور امامی عبد اللطیف افندی   اداره مأموری طابور کاتبی حسن افندی
اداره مأموری معاونی چاوش اسماعیل افندی تفنکجی اوسته‌سی احمد افندی
طبیب یوزباشی اسماعیل حقی افندی اجزاجی ملازم اول خاتم الیا افندی

ایکنجی بلوك	برنجی بلوك
ملازم اول عبد المجید افندی	یوزباشی عبد الجلیل افندی
ملازم ثانی محمد رضا افندی	ملازم اول ابراهیم حقی افندی
« « عبد المجید افندی	« ثانی خلف افندی
دردنجی بلوك	**اوچنجی بلوك**
ملازم اول احمد فخری افندی	یوزباشی محمد خسرو افندی
« ثانی مصطفی افندی	ملازم اول مصطفی افندی
« « ابراهیم افندی	« ثانی حسین افندی
	« « عبد الرحمن افندی

١٠٤ ایکنجی طابوری

طابور قوماندانی بیکباشی محمد سعید افندی

طابور امامی محمد افندی   اداره مأموری معاونی چاوش ابراهیم افندی

تفنكجی اوسته‌سی محمود افندی طبیب قول اغاسی سلیمان عاصم افندی

اجزاجی ملازم اول محمد نظمی افندی جراح محمد افندی

ایکنجی بلوك	برنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول سعید فهمی افندی	یوزباشی عبد الحمید افندی
ملازم اول فتحی افندی	ملازم اول احمد فخری افندی
» ثانی محمد نوری افندی	» ثانی داود افندی
» » داود افندی	» » محمد افندی
دردنجی بلوك	اوچنجی بلوك
ملازم اول رشید افندی	ملازم اول احمد افندی
» ثانی علی افندی	» ثانی خلیل افندی
» » كارسول اغا	

١٠٤ اوچنجی طابوری

« قادرو بلوكی »

بلوك قوماندانی منحل ملازم اول تحسین افندی

ملازم ثانی محمد فائق افندی ملازم ثانی خیری افندی

پیاده یوز لشنجی الای

الای قوماندانی قائممقام صفوت بك

١٠٥ برنجی طابوری

طابور قوماندانی قول اغاسی طالب افندی

طابور امامی عبد القادر افندی ادارهمأموری طابورکاتبی محمدشفیق افندی

ادارهمأموری معاونی چاوش عبدالله افندی تفنکجی اوستهسی احمد افندی

طبیب یوزباشی حسین کامی افندی اجزاجی یوزباشی محمود علی افندی

برنجی بلوك ایکنجی بلوك

یوزباشی محمد علی افندی ملازم اول عاصم افندی

ملازم اول اسماعیل حقی افندی » ثانی طه افندی

» ثانی محمد افندی

» » امین افندی

اوچنجی بلوك دردنجی بلوك

یوزباشی محمد شفیق افندی ملازم اول احمد حمدی افندی

ملازم اول علی افندی

١٠٥ « ایکنجی طابوری »

طابور قوماندان وکیلی قول اغاسی اسماعیل اغا

طابور امامی سعید افندی ادارهمأموری طابورکاتبی حبیب افندی

تفنکجی اوستهسی علی افندی جراح اسماعیل حقی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول ابراهیم ناجی افندی	یوزباشی محمد امین افندی
ملازم اول بهجت افندی	ملازم اول رفیق افندی
ملازم ثانی امین افندی	« ثانی جاسم افندی
	« « اسماعیل حقی افندی
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
ملازم اول خمیس افندی	قوماندانی ملازم اول محمد امین یمنی افندی
« ثانی عبد الحمید افندی	ملازم اول محمد مهدی افندی
« « عبد القادر افندی	ملازم ثانی عبد الرحمن افندی
	« « اسماعیل حقی افندی م٤

١٠٥ « اوچنجی طابوری »

[قادرو بلوکی]

قوماندانی یوزباشی فائق توفیق افندی	ملازم اول حسین افندی
ملازم ثانی محمد افندی	« ثانی مجد الدین افندی

[نظامیه اوتوز التنجی کرکوك فرقه‌سی]

« فرقه قوماندانی میرلواء توفیق پاشا »

فرقه‌یه ملحق ممتاز یوزباشیسی عثمان افندی — فرقه سرطبیبی بیکباشی عزت افندی

« « ملازم اول محمد صالح افندی

« فرقه اداره هیئتی »

اداره مأموری طابور کاتبی اسماعیل افندی — صنف ثانی حسین افندی

صنف ثالث عزت افندی — صنف رابع احمد افندی

صنف رابع نوری افندی

« کرکوك موقع خسته‌خانه‌سی »

طبیب یوزباشی عارف حکمت افندی — طبیب یوزباشی حسن افندی

اجزاجی یوزباشی یونس وهبی افندی — اجزاجی ملازم اول عیسی فهمی افندی

جراح باشی حافظ افندی

« اوتوز التنجى فرقه‌يه منسوب الاى وطابورلر »

« اوتوز التنجى نشانجى طابورى »

« قوماندانى قول اغاسى جليل فضلى افندى »

طابوره مأمور الاى امامى اسلام صبرى افندى . — اداره مأمورى طابور كاتبى عارف افندى

تفنكجى اوسته‌سى عبدالفتاح افندى — طبيب يوزباشى محمد امين افندى

اجزاجى ملازم اول ادهم روحى افندى

برنجى بلوك

يوزباشى محمد على افندى م ٥

ملازم اول سيد صالح افندى

« ثانى رفعت افندى

ايكنجى بلوك

يوزباشى مصطفى نورالدين افندى

ملازم اول عبدالفتاح افندى

« ثانى احمد رمزى افندى

« « محمد سليم افندى ٥

اوچنجى بلوك

يوزباشى عثمان افندى

ملازم اول جابر افندى

« ثانى صالح افندى

دردنجى بلوك

يوزباشى خضر افندى

ملازم اول محمد على افندى

« ثانى سليمان افندى

« « يكتاش افندى

« پیاده یوز التنجی الای »

« الای قوماندانی منحل »

١٠٦ « برنجی طابوری »

طابور قوماندانی منحل

طابور امامی الای مفتیسی محمد نوری افندی — اداره مأموری طابور کاتبی احمد افندی

تفنکجی اوسته‌سی محمد امین افندی — اداره معاونی چاوش سلیمان افندی

طبیب بیکباشی محمد جلال افندی

اجزاجی ملازم اول نابی افندی

جراح خلیل افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی عبد القادر افندی	قوماندانی ملازم اول عبدالقادر افندی
ملازم اول عبد المجید افندی	ملازم اول احمد افندی
« ثانی محمد توفیق افندی	« ثانی عبد اه افندی
« « احمد افندی	

اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوز باشی مصطفی خیری افندی	یوزباشی عبد الرحمن افندی
ملازم اول ابراهیم ادهم افندی	ملازم اول عبد السلام افندی
« ثانی سید عثمان افندی	« ثانی شوقی افندی
« « خلیل افندی	

١٠٦ ايكنجى طابورى

طابور قوماندانى بيكباشى احمد فهمى افندى

طابور امامى فتحى افندى	اداره مأمورى طابوركاتبى سعيدافندى
تفنكجى اوسته‌سى امين افندى	طبيب قول اغاسى على جمال افندى
برنجى بلوك	ايكنجى بلوك
يوزباشى محمد صالح افندى	قوماندانى ملازم اول محى الدين افندى
ملازم اول سليمان فهمى افندى	ملازم اول قاسم افندى
« ثانى عباس افندى	« ثانى سلتان افندى م ٥
« « عبد المجيد افندى	
اوچنجى بلوك	دردنجى بلوك
يوزباشى عبد المجيد افندى	يوزباشى محمد سعيد افندى
ملازم اول محمد زهدى افندى	ملازم اول رشيد افندى
« ثانى محمد سعيد افندى	« ثانى على افندى
« « عبد الكريم افندى	« « على افندى

١٠٦ اوچنجى طابورى

« قادرو بلوكى »

١

قوماندانى ملازم اول ماجد افندى	ملازم اول حسين افندى
ملازم ثانى على راوى افندى	« ثانى محمدعلى افندى

پیاده یوز یدنجی الای

الای قوماندانی منحل

۱۰۷ [برنجی طابور]

طابور قوماندانی بیکباشی عبد المجید افندی

طابور امامی عبد افندی — اداره مأمور طابور کاتبی توفیق افندی

تفنکجی اوسته سی محی الدین افندی — « مأمور معاونی چاوش علی رضا افندی

طبیب بیکباشی احسان زکی افندی

اجزاجی علی سزایی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول سلیمان افندی	ملازم اول امین صدقی افندی
ملازم اول رفیق افندی	« ثانی شیخ علی افندی
« ثانی مصطفی افندی	
« « احمد افندی	

اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
ملازم اول عبد الله افندی م ٤	یوزباشی محمد رشید افندی
« ثانی صالح افندی	ملازم اول خورشید افندی
« « عبد الواحد افندی	« ثانی عبد الحمید افندی

١٠٧ « ایكنجی طابوری »

« طابور قوماندانی قول اغاسی محمود فائز افندی »

طابور امامی محمد افندی — اداره مأموری طابور كاتبی عبدالحكیم افندی

تفنكجی اوسته‌سی احمد افندی — اداره مأموری معاونی چاوش امین افندی

طبیب بیكباشی احمد رفیق افندی

اجزاجی سلیمان افندی

برنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول رشید رشدی افندی

ملازم اول توفیق افندی

« ثانی علی افندی

ایكنجی بلوك

ملازم اول رشید فهمی افندی

اوچنجی بلوك

قوماندانی ملازم اول عبداﷲ عونی افندی

ملازم اول ابراهیم افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی عبداﷲ افندی

ملازم اول عبدالحمید افندی

« ثانی عزت افندی

« « خضر افندی

١٠٧ [اوچنجی طابوری]

« قادرو بلوکی »

ملازم اول محمد امین افندی — ملازم ثانی رشیدی افندی

ملازم ثانی محمد علی افندی

[پیاده یوز سکزنجی الای]

« الای قوماندانی وکیلی بیکباشی محمد امین افندی »

١٠٨ « برنجی طابوری »

« طابور قوماندانی منحل »

طابور امامی عبداه افندی — اداره مأموری طابور کاتبی محمود افندی

تفنکجی اوسته‌سی محمد افندی — اداره مأمور معاونی چاوش رفیق افندی

طبیب بیکباشی مصطفی افندی

اجزاجی محمد حشمت افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی فرج فهمی افندی	یوزباشی احمد افندی
ملازم اول محمد عاصم افندی	ملازم اول محمد علی افندی
« ثانی محی الدین افندی	« ثانی توفیق افندی
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
قوماندانی ملازم اول عثمان افندی	قوماندانی ملازم اول احمد کمال افندی
ملازم اول عبدالرحمن افندی	ملازم اول محمد علی افندی
« ثانی فتح اه افندی	« ثانی احمد مدحت افندی
	« « عبدالقادر افندی

١٠٨ « يكانجي طابوري »

« طابور قومانداني قول اغاسي محي الدين افندي »

طابور امامي عبدالقادر افندي تفنكجي اوسته‌سي حسن افندي

« طبيب يوزباشي محمدسعدي افندي

اجزاجي فرانسوا افندي

برنجي بلوك

يوزباشي شمس الدين افندي

ملازم اول عبدالوهاب افندي

ملازم ثاني محمد افندي

ايكنجي بلوك

قومانداني ملازم اول سيدامين افندي

ملازم اول عبدالمجيد افندي

ملازم ثاني خليل افندي

اوچنجي بلوك

قومانداني ملازم اسماعيل حقي افندي

ملازم اول مصطفى افندي

دردنجي بلوك

يوزباشي عبدالقادر اغا

ملازم اول محمد صبري افندي

« ثاني محمد افندي

١٠٨ [اوچنجي طابوري]

« قادرو بلوكي »

قومانداني يوزباشي محمد حلمي افندي ملازم اول محمد شكري افندي

ملازم ثاني محمد علي افندي « ثاني عبد الرحيم ناهيدافندي

سواری صنفی

« سوارى اون اوچنجى لوا »

قوماندانى عبدالرحمن پاشا　ميرلوا　مجيدى ٤　مداليه لياقت حجاز

لوا ملحقى ملازم اول حمدى افندى

« سوارى اوتوز اوچنجى الاى

بيكباشى داود افندى افندى
امام عثمان افندى
طبيب بيكباشى حسين ناجى افندى
اجزاجى حسقيل افندى
تفنكجى اوسته‌سى على اغا
بيطار يوزباشى عونى افندى

برنجى بلوك

يوزباشى ابراهيم ادهم افندى
ملازم اول رستم افندى
« ثانى عارف افندى

اوچنجى بلوك

يوزباشى عبدالمنان افندى
ملازم اول خليل افندى
« ثانى مدحت افندى
« « محمد سعيد افندى

بيكباشى عارف حكمت افندى
اداره مأمورى الاى كاتبى محمد على افندى
اجزاجى ملازم اول على غالب افندى
كوچوك جراح محمد صالح افندى
سر بيطار بيكباشى سليمان سودى افندى
سراج ناصر افندى

ايكنجى بلوك

يوزباشى ابراهيم افندى
ملازم اول شجاع افندى
« ثانى سيد جميل افندى
« « مولود مخلص افندى

دردنجى بلوك

يوزباشى حسين افندى
ملازم ثانى فرج افندى
ملازم ثانى عونى افندى

« بشنجی بلوك »

یوزباشی احمد صلاح الدین افندی ملازم اول عبداللطیف افندی

ملازم ثانی علی رضا افندی

(سواری اوتوز دردنجی الای)

الای قوماندانی قائمقام رمزی بك

بیکباشی احمد صبری افندی
بیکباشی عمر قدری افندی
امام عبد الکریم حمدی افندی
اداره امور الای کاتبی عبدالقادر افندی
طبیب یوزباشی علی رضا افندی
اجزاجی یولس شوقی افندی
اجزاجی داود افندی
تفنکجی اوسته سی خلف اغا
سربیطر بیکباشی محمد محسن افندی
بیطر معاونی یوزباشی صدقی افندی

سراج باشی تیوکلی افندی

برنجی بلوك

یوزباشی حافظ علی افندی
« وکیلی اسماعیل افندی
ملازم اول جمال الدین افندی
« ثانی احمد یحیی افندی
« « عبد القادر افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی عبد العزیز افندی
ملازم ثانی صابر افندی
« « جواد افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی زیور افندی
« وکیلی نعمان افندی
ملازم ثانی صادق افندی

دردنجی بلوك

یوزباشی یوسف کامل افندی
ملازم ثانی عبد الله افندی
ملازم ثانی اسماعیل افندی

بشنجی بلوك

یوزباشی محمد نواف افندی　　یوزباشی وکیلی محمدتوفیق افندی

ملازم ثانی نجانی افندی

(سواری اوتوز بشنجی الای)

بیکباشی حامد افندی　　قول اغاسی خلیل افندی

امام عبد القادر افندی　　طبیب بیکباشی عطاء افندی

اجزاجی میخائیل افندی　　اجزاجی اسحاق افندی

جراح شاهول افندی　　تفنکجی اوسته‌سی صالح اغا

سربیطر بیکباشیسی علی غالب افندی　　بیطر یوزباشی عونی افندی

سراج باشی عبد اللطیف اغا

« برنجی بلوك »

یوزباشی حسن حلمی افندی　　ملازم اول شاکر افندی

ملازم اول محی الدین افندی　　ملازم ثانی عثمان فائق افندی

ملازم ثانی محمد رؤف افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی علی افندی　　ملازم اول محمد افندی

ملازم ثانی مصطفی بهجت افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد شریف افندی　　ملازم اول عباس افندی

ملازم ثانی محمود افندی　　ملازم ثانی محمد امین افندی

دردنجی بلوك

يوزباشی علی صفوت افندی | ملازم اول احمد افندی
ملازم اول عبد الغفور افندی | ملازم ثانی مصطفی سالم افندی

ملازم ثانی کاظم افندی

بشنجی بلوك

يوز باشی رضا افندی | ملازم اول محمود افندی
ملازم ثانی عمر افندی | ملازم ثانی احمد فؤاد افندی

طوپجی صنفی

« طوبجی اوتوز بشنجی الای »

« قوماندانی میر الای امین فیضی افندی »

« برنجی صحرا طابوری »

طبیب بیکباشی علی رضا افندی
بیطار یوزباشی شوکت افندی
اجزاجی ملازم اول سلیمان شکری افندی
جراح مصطفی افندی
قامه‌جی حسن حسنی اغا
تیمورجی اوسته‌سی سلیمان اغا
مرانقوز اوسته‌سی عبدالرزاق اغا

برنجی بلوك

یوزباشی حامد افندی
ملازم اول نشئت افندی
ملازم ثانی عبدالقادر افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی عثمان فوزی بك
ملازم اول محمد صبری افندی
ملازم ثانی محمد صبری افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی محمد رشید افندی
ملازم اول سعد الدین افندی
ملازم ثانی علی اغا

« ایکنجی جبل طابوری »

قوماندانی منحل
امام عبدالرزاق افندی
طابور کاتبی اسماعیل افندی
طبیب یوزباشی مصطفی افندی
بیطار یوزباشی سعدی افندی
اجزاجی ملازم محمد صبری افندی
جراح اسماعیل حقی افندی
قامه‌جی اوسته‌سی جاسم اغا
تیمورجی اوسته‌سی محمود اغا
مرانقوز اوسته‌سی محمد اغا

برنجی بلوك | ایکنجی بلوك
یوزباشی عبدالفتاح ماجد افندی | یوزباشی محمد طاهر افندی
ملازم اول مصطفی افندی | ملازم اول محمد عونی افندی
ملازم ثانی ابراهیم ادهم افندی | ملازم ثانی عبدالله افندی

« اوچنجی بلوك »

یوزباشی عادل افندی | ملازم اول احمد راغب افندی
ملازم ثانی محمد علی یاور افندی

« یکرمی اوچنجی مستقل جبلی طابوری »

طابور قوماندانی منحل | امام محمد سلیم افندی
طابور کاتبی احمد حمدی افندی | بیطر یوزباشی احمد افندی
قامه‌جی اوسته‌سی حاجی علی اغا | صراقوز اوسته‌سی خضر اغا
برنجی بلوك | ایکنجی بلوك
یوزباشی عارف افندی | یوزباشی اسماعیل حقی افندی
ملازم ثانی عبدالقادر افندی | ملازم اول فائق افندی

« اون ایکنجی نقلیه طابوری »

« طابور قوماندانی بیکباشی سلیمان صدقی افندی

طبیب یوزباشی داود سلیم افندی | بیطر یوزباشی ابراهیم افندی
تفنکجی اوسته‌سی اغوب اغا | سراج باشی مردان اغا

برنجی بلوك یوزباشی حامد افندی
ایکنجی « ملازم اول محمود افندی
اوچنجی « یوزباشی عبدالوهاب افندی

ردیف قسمی

موصل رديف فرقه‌سی

فرقه قوماندانی ارکان حرب میر الایی

عبدالفتاح بك عثمانی ٤ مجیدی ٣

فرقه ارکان حربیه‌سنه مأمور ممتاز یوزباشی یوسف کامل افندی

اداره رئیسی الای کاتبی عبد القادر افندی

اخذ عسکر مأموری طابور کاتبی محمد سعید افندی

موصل الایی قوماندانی قائممقام محمد امین بك م ٥

« موصل برنجی طابوری »

بیکباشی قاسم افندی اداره‌مأموری محمد علی افندی

تفنکجی اوسته‌سی عاکف افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوز باشی عبدالرحمن افندی	یوزباشی عبد القادر افندی
ملازم اول احمد توفیق افندی	

اوچنجی بلوك
یوزباشی عبد الستار افندی
ملازم اول محمد فاضل افندی

دردنجی بلوك
ملازم ثانی رضا افندی

« موصل ایکنجی طابوری »

بیکباشی بکر صدقی افندی
اداره مأموری عباس افندی
دپوی مأموری ملازم ثانی مصطفی افندی

برنجی بلوك
یوزباشی احمد توفیق افندی
ملازم اول عباس افندی

ایکنجی بلوك
یوزباشی سید احمد افندی
ملازم اول محمد صالح افندی

اوچنجی بلوك
یوزباشی احمد وفی افندی
ملازم اول عبد العزیز افندی
مجیدی مدالیه
تخابصیه

دردنجی بلوك
ملازم اول عبد القادر افندی
ملازم ثانی اسماعیل افندی

« موصل اوچنجی طابوری »

اداره مأموری عبد الوهاب افندی
معاونی چاوش محمد افندی
دپوی مأموری ملازم اول قاسم حمدی افندی

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی مصطفی افندی	ملازم اول عبد الفتاح افندی
ملازم اول رفعت افندی	
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی عبد الکریم افندی	ملازم اول عبد المجید افندی
ملازم اول نوری افندی	ملازم ثانی سلیمان افندی

بعشیقه الایی قوماندانی قائمقام عبد الفتاح بك

برنجی بعشیقه طابوری

بیکباشی ابراهیم افندی	دبوی مأموری ملازم اول محمد رفعت افندی

تفنکجی اوسته‌سی حسن اغا

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی محمد شکری افندی	ملازم اول محمد علی افندی
ملازم اول احمد افندی	ملازم اول نور الدین افندی
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی عزت افندی	ملازم اول عبدالفتاح باقی افندی
ملازم ثانی احمد افندی	ملازم اول محمد صالح افندی

«ایکنجی عقره طابوری»

بیکباشی احمد راغب افندی	اداره مأموری محمد توفیق افندی
دبوی مأموری ملازم معروف افندی	اداره معاونی چاوش شوکت افندی

برنجی بلوك

یوباشی محمد امین افندی

ایکنجی بلوك

یوزباشی عبد العزیز افندی

ملازم اول محمد امین افندی

اوچنجی بلوك

یوز باشی محمد افندی

دردنجی بلوك

ملازم اول محمد حاجی افندی

ملازم ثانی شعبان شوقی افندی

« اوچنجی دهوك طابوری »

بیکباشی عبدالجبار افندی

اداره مأموری علی افندی

دپوی مأموری ملازم اول محمد فوزی افندی

برنجی بلوك

ملازم ثانی سید احمد افندی

ایکنجی بلوك

ملازم اول عبدالمجید افندی

اوچنجی بلوك

یوزباشی امین افندی

ملازم اول اسماعیل زکی افندی

دردنجی بلوك

ملازم اول خطاب افندی

« اربیل الایی قوماندانی منحل »

« برنجی اربیل طابوری »

بیکباشی محمد شریف افندی اداره مأموری محمد خورشید افندی

دپوی مأموری ملازم اول صالح زکی افندی « معاونی چاوش عمر افندی

تفنکجی اوسته‌سی رفعت اغا

برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی محمد افندی	ملازم اول مصطفی کامل افندی
ملازم اول عبداه افندی	
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی حسن عالی افندی	ملازم ثانی علی افندی
ملازم اول عبدالمجید افندی	

[ایکنجی رواندز طابوری]

بیکباشی عارف افندی	اداره مأموری عبدالقادر حشمت افندی
دبوی مأموری معاونی مصطفی افندی	
برنجی بلوك	ایکنجی بلوك
یوزباشی محی الدین افندی	منحل
اوچنجی بلوك	دردنجی بلوك
یوزباشی محمد نوری افندی	ملازم ثانی زینل افندی
ملازم اول احمد افندی	

موصل سنجاغی

« موصل » سنجاغی : ولايتك شمال وغرب جهتنده وكاملاً (دجله) نهری حوضه‌سنده واقع ونهر مذكور سنجاغنك وسطنده جاريدر دجله‌نك توابعندن اولان زاب كبير نهرينك بر قولی ايله « خويبر » « خوصر » « خازر » وامثالی انهار متوسطه وصغيره‌دخی لوآء اراضيسی داخلنده جريان ايدرلر .

اراضينك قسم شماليسی — صورت عموميه‌ده — طاغلق ايسه‌ده اره‌يرلرده مستوی محللر . كوزل ومنبت واديلر . محصول آور ياپرلری بك چوق اولمغله برابر طاغلرك قسم اعظمی كليتلی ميشه‌لری ونافع مرعالری مشتملدر . قسم غربيسی سنجار صحراسندن يعنی الجزيره‌يه متعلق اراضیٔ مستويه‌دن اولوب يالكز سنجار طاغی ايله بوطمه ، نجمه ، مكحول كبی تپه‌لر واردر . جهت غربيه‌ده فقط مركز قضاسنه متعلق بعض قرا ايله سنجار قضاسی وتلعفر ناحيه‌سی واقع در .

لوا اراضيسی — صورت عموميه‌ده — منبت ومحصول آور اولمغله برابر دجله‌نك صول طرفنده‌كی يعنی لوانك شمال شرقی وشمال جهتلرنده‌كی محللر كاملاً معمور ومسكون دجله‌نك صاغ جهتنده يعنی غرب وجنوب طرفلرنده بولنان سنجار صحراسنك قسم اعظمی خاليدر . سكنهٔ لوا كرد . عرب . ترك . كلدانی . سريانی . اسرائيلی عرقلرينه منسوب اولوب اكثريتی تشكيل ايدنلر برنجی درجه‌ده كردلر ايكنجی مرتبه‌ده عربلردر . سنجاغك هيئت عموميه‌سی التی قضا ايله اون بش ناحيه‌دن متشكلدر .

موصل قضاسی

« موصل قضاسنده دائر معلومات مخصوصه »

« موصل » قضاسی — زرده کوسترلدیکی وجهله — قرای کثیره و نواحیٔ
عدیده‌یی مشتمل ووسعت اراضی وکثرت نفوس وخصوصیله سمت شرقی
قراسنده‌کی معموریت جهتلریله عموم قضالره متفوق اولوب دجله نهری قضاسنك
وسطندن جریان ایدرك هیئت عمومیه‌سنی شرقی وغربی اعتباریله ایکی قسمه آیرر
بناءً علیه جهت شرقیه‌یه آیریلان قسم عمومیت اعتباریله طاغلق وجهت
غربیه‌یه قالان قسم دخی کذلك عمومیت اعتباریله دوزلکدر. قسماً طاغلق
اولان جهت شرقیه‌ده آلقوش . بعشیقه . مقلوب . عین الصفرا کبی منفرد
ومتسلسل جبال مرتفعه ومتوسطه شاهقه نمود اولمقده‌در .

مقلوب جبلنك جهت غربیه‌سی وسطنده یعنی صدر جبلده طبیعی برمغاره
وبو مغاره‌نك اتصالنده « شیخ متی » نامیله پك قدیم بر مناستر موجود
اولوب مناسترك دائره‌سی داخلنده متعدد حجره‌لر وصهریجلر بولندیغی کبی
مغاره‌نك سقفندن دخی صورت دائمه‌ده صو تقاطر ایتمکده ومناسترده سریانی
قدیم جماعتنه منسوب پاپالر ایله بعض ارباب انزوا اقامت ایلمکده‌در .

مناستر ومغاره‌نك طریق مخصوصی صعب الصعود اولمغله برابر موقعنك
لطافت هواسی ومناظر دلکشاسی جهتیله یاز موسمنده برچوق زوار واهل
تفرج اورایه کیدر واجرای تنزه ایدرلر . قضانك قسم شرقیده‌کی اراضیسی
طاغلق بولنمقله برابر اووه اطلاقنه شایان محال مستویه نقصان دکلدر .
خصوصیله اکثر محللرده منبت ومحصولدار بایرلر وکوزل وادیلر موجود
بولندیغی جهتله هرقریه (موقعی ودرجهٔ معموریتی نسبتنده) اراضیٔ کافیه‌یی
شاملدر .

قرانك بعضیلرنده صو منبعلری ویرقسمنك دخی میاه جاریه‌سی بولنمغله اكثر قرا منتظم وجسیم اولوب هله آلقوش. تلكیف. تل اسقف. بعشیقه. بحزانی. بینوا. بازطله. قره قوش كبی بیاغی قصبه شكلنی ارائه ایدن قریه‌لر واردر .

قضانك بوقسمنده « خوصر » « خازر » و « زاب كبیر » ك قسم سفلاسی جریان ایلمكده اولدیغی كبی دها برچوق اوفق دره‌لر جاریدر . بناءً علیه باغ وبغچه‌لی قریه‌لر دخی موجود اولوب بونلرك محصولات وثمراتندن استفاده اولنور .

سمت غربیده كی قرا ایسه كاملاً اراضی مستویه‌ده وقسم كلیسی دجله نهرینك سواحلی بوینده واقع در . نهره قریب اولانلرینك ماعداسی قویوصولریله اداره اولنورلر . قرا مذكوره‌نك مزروعاتی عمومیتله مطری اولوب مع هذا یغمورلرك كثرت نزولی حالنده محصولاتك فیض وبركتی فوق العاده وقرای شرقیه محصولاتندن قات قات زیاده اولور بناءً علیه بوجهتده كی قرا موجوده دخی معمور ومسكون اولمغله برابر جسامت ومعموریت جهتلریله قسم شرقی قراسنه معادل اوله‌ماز . ذكر اولنان قرای غربیه سكنه‌سی عمومیتله عرب عشایری فرقه‌لرینه منسوب وفقط بعض قریه‌لرده كردلر مقیم اولدیغی كبی قرای شرقیه سكنه‌سی دخی عرب . ترك . كرد . كلدانی . یزیدی طائفه‌لرندن متشكلدر . هر طائفه كندولرینه مخصوص لسانله تكلم ایتمكله برابر عمومیتله عربی بیلور وسویلرلر . هر ایكی جهتده ساكن اهالی كاملاً زراع بولنمغله برابر قرای جسیمه‌ده صنعت وتجارتله ومیاهی مبذول اولان قراده باغ وبغچه محصولی یتشدیرمكله اشتغال ایدنلر دخی واردر .

قضانك محصولات عمومیه‌سی حنطه . شعیر . نخود . مرجمك . پرنج . داری . دخن سیسام . پاموق . زیتون . بادم . فستق وامثالی حبوبات وثمراتدن عبارتدر .

قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیه‌ده وملحقاتی زیرده محرر ومرقومدر .

مشهور « حمام العليل » قابليجه‌سيله « كياره » پترول معدنی موصل قضاسی داخلنده اولوب مذكور قابليجه موصلدن درت ساعت اشاغيده ودجله نهرينك صاغ ساحلی اوزرنده بولنديغی كبی معدن مذكور دخی موصله اون ساعت مسافه‌ده وينه دجله نهری ساحلنده‌در

« حمام العليل » كاركير بر بنا داخلنده اولوب صويی غايت صيجاقدر . مع هذا صوينك امراض جلديه‌يه وخصوصيله « روماتيزمه » علتنه نافع اولديغی تجربةً وطباً اكلا شلمغله بهرسنه ياز موسمنده كرك موصلدن وكرك جهات سائره‌دن پك چوق خلق اورايه كيده‌رك هم بالاستحمام استفاده وهمده اجرای تنزه ايدرلر . حمامك جوارنده زفت دخی حاصل اولور .

« كياره » پترول معدنی (جوارنده تحصيل ايدن زفت ايله برابر) جانب ميريدن التزام صورتيله اداره اولنمقده اولوب — معادن بحثنده ايضاح ايدلديكی وجهله — عادی تقطيرات اجراسی صورتيله خيلی پترول استحصال وقريه‌لرده اشعال اولنور .

موصل قضاسنك مشتملات عموميه‌سی

قرا	ناحيه	
۲۹۰	٠	جهت شرقيه قراسی
٦٨	۱	شيخان ناحيه‌سی
٧٨	۱	عشاير سبعه «
٧٠	٠	جهت غربيه قراسی
٥٦	۱	شرقات املاك اميريه شعبه‌سی
٤٠	۱	زمار « « «
٦٠٢	٤	

عقره قضاسی

[عقره قضاسی دوائر حکومتی]

« هیئت قضا »

قائممقام عبدالعزیز افندی — نائب سید اسماعیل افندی مدرس

مال مدیری شفیق افندی — مفتی هبة الله افندی مدرس

تحریرات کاتبی خورشید افندی

« مجلس ادارهٔ قضاء »

رئیس قائممقام افندی

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	حاجی محمد علی افندی
مفتی افندی	عبد القادر افندی
مال مدیری افندی	خواجا خنو افندی
تحریرات کاتبی افندی	منصور افنـدی

« محاکم »

محکمهٔ شرعیه	محکمهٔ بدایت
نائب سید اسماعیل افندی	رئیس نائب سید اسماعیل افندی
باشکاتب حاجی عبد العزیز افندی	اعضا حاجی عبد الجبار افندی
کاتب ثانی علی افندی	« ومستنطق یوسف افندی
محضر سید علی افندی	باشکاتب مصطفی افندی
	مستنطق معاونی محمود افندی

« مال قلمی »

مال مدیری شفیق افندی — معاونی عبد اه افنـدی

تحصیل مأموری امین افندی — مفردات کاتبی صبری افندی

صندوق امینی رفعت افندی

« نفوس قلمی »

نفوس مأموری سعید افندی — کاتبی محمـود افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

طاپو کاتبی جمیل افندی — اوقاف کاتبی یسین افندی

دیون عمومیه مأموری عبدالمجید افندی — املاک امیریه معاونی عبدالعزیز افندی

مکتب معلمی مصطفی افندی

« بلدیه دائره‌سی »

رئیس حاجی حسن افندی — اعضاء حاجی محمدعلی افندی

اعضا عبدالرحمن افندی — « خواجا خنو افندی

کاتب حاجی محمد افندی

« زیبار ناحیه‌سی »

مدیری یوسف ضیا افندی — کاتبی سلیمان افندی

طاپو کاتبی سلیمان فائق افنـدی

« عقره قضاسنك احوال خصوصيه سنه دائر معلومات »

[عقره] قضاسى : ولايتك شرق شماليسنده واقع وعماديه . رواندز . دهوك مركز قضالريله محادد اولوب زيرده محرر قرا ونواحيدن متشكل ومركز ولايته متعلقدر .

مركز قضا اولان [عقره] قصبه‌سى مرتفع بر تپه‌نك كوكسنده مبنى ومركز ولايته اون سكز ساعت مسافه‌ده واقع در . قصبه‌نك بولنديغى موقعك اطرافى طاغلرله محاط اولوب يالكز بر جهتى اچيقدر .

وقتيله قصبه‌نك اطرافنده سورى ومذكور تپه اوزرنده بر قلعه‌سى بولنديغى آثارى دلالتيله اكلاشلمقده‌در . قصبه سورك تحديد ايلديكى دائره داخلنده وخانه‌لر — موقعى اجابنجه — يكديكرينى متعاقب نردبان قدمه‌سى شكلنده وچارشو دخى قصبه‌نك دامننده مبنى اولوب چارشو قربنده آثار عتيقه‌دن معدود وتكيه ومدرسه‌كى دائره‌لرى مشتمل بر جامع وقصبه‌نك پيشكاهنده كوزل باغ وبغچه‌لرى واردر اهالى موسم صيفى مذكور بغچه‌لرده امرار ايدرلر .

جوارده بولنان منابع كثيره‌دن حصوله كلان صولر براشه‌رك بر طاقم دكرمنلر تدوير ايتدكدن صكره مذكور باغ وبغچه‌لره تقسيم اولنور . وبغچه‌لرده انواع فواكه واثمار نفيسه بولنور .

عقره قصبه‌سنك مشتملاتى

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن وسائرۀ خصوصيه	
۸	جوامع ومساجد	۱۲۲۸	خانه
۳	مدرسه	۱	خان
۲	تكيه	۱۳٤	دكان
۱	مكتب رسمى	۱	حمام
٤	مكتب صبيان	۵	فرون
۲	كليسا	۹۷	اوطه وانبار وسائره
۱	حاوره	۱٤	دكرمان
۱	حكومت قوناغى	٤۹۱	باغ وبغچه
۲۲		۱۲۸	ترلا وعرصه وسائره
		۲۱۹۹	

قضانك موقعى

عقره قضاسى هيئت عموميه‌سى اعتباريله طاغاق اولوب خصوصيله زيبار طرفلرى جبال شاخه‌دن متشكلدر . مع هذا اراضئ قضا بعض بسيط مواقعى ومنبت واديلرى دخى محتوى بولنمقله برابر طاغلرك پك چوغنده قوتلى ميشه‌لر موجود اولوب ميشه‌لردن خيلوجه مازى وبالاموط حاصل اولور .

اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی — صورت عمومیه‌ده وسطی — بر درجه‌ده ایسه‌ده اکثر طرفلرده صولری مبذول واهالیٔ قرا زراعت وحراثت خصوصنده اولدقچه ساعی ومقدم بولندیغندن هر نوع محصولك یتشدیرلمکده اولوب یالکز زیبار اهالیسنك زراعت وحراثتجه‌سی واقداسی بر از محدوددر مشهور شرین طاغی زیبار ناحیه‌سی داخلنده بولندیغی کبی زاب نهری دخی ناحیه‌نك طاغلری اره‌سندن جریان ایدر. مع هذا موقعی ایجابنجه نهر مذکوردن استفاده اولنه‌مامقده‌در. مرکز ناحیه جبال جسیمه وسطنده واقع «پیره کوره» قریه‌سیدر.

قضانك اهالیٔ عمومیه‌سنك برقسم قلیلی کلدانی. سریانی. اسرائیلی اولوب ماعداسی کاملاً کرد وشافعی المذهبدر.

لسان محلی کردجه ایسه‌ده قصبه‌نك ایلرو کلنلری ترکجه تکلم وکتابت ایلدکلری کبی کرك قصبه‌ده وکرك قراده بولنان اهالینك بعضیلری دخی ترکجه بیلور وکلدانی سریانی اسرائیلی اولانلر منسوب بولندقلری قومك لسانی ایله تکلم ایدرلر.

قضا اهالیسی میاننده بولنان هرکی عشیرتی تماماً وسورجیلر قسماً کوچرردرلر. قصبه اهالیسی قسماً صنعت وتجارتله وقسماً باغجیلق وزراعتله وقرا اهالیسی دخی صورت عمومیه‌ده زراعت وحراثتله وبعضیلری ده حیوانات یتشدیرمکله مشتغل ومعیشتدرلر. اهالینك کوچر وغیر محرر اولانلرینك ماعداسنك نفوس محرره‌سی نفوس عمومی جدولنده مرقومدر.

قضانك محصولات عمومیه‌سی: حنطه. شعیر. برنج. سیسام. داری. نخود. مرجمك وامثالی حبوبات ایله پاموق. توتون. صوغان کبی حاصلات

زرعیه‌دن واوزوم . نار . شفتالی . زردالی . الما . آرمود . ایوا . بادم . جوز مثللو باغچه محصولندن عبارتدر . پرنج محصولیله ناری هم کثرتلی وهمده رغبتلی اولوب بناءً علیه بو کبی محصولات ایله مازی . پالاموط . کنکر تخمی اخراجات جهتیله حائز اهمیتدر . محصولات وثمرات مذکوره نك محلنده صرف اولانلرینك ماعداسی موصله نقل وفروخت اولنور . عقره‌نك بنفشه چیچکی دخی شایان تذکار اولوب قوریدیله‌رق بعض صورتیله استعمال اولنور

قرا	نواحی	
۸۷	•	عقره قراسی
٤٥	۱	سورچی ناحیه‌سی
۷۲	۱	زیبار ناحیه‌سی
۲۰٤	۲	

دهوك قضاسى

دهوك قضاسی دوائر حکومتی

« هیئت قضاء »

قائمقام مصطفی مخزومی افندی — نائب معروف وهبی افندی

مال مدیری محمد افندی — مفتی محمد صالح افندی

تحریرات کاتبی علی رضا افندی

مجلس ادارهٔ قضاء

اعضای طبیعیه	« رئیس قائمقام افندی »	اعضای منتخبه
نائب افندی		حیدر افندی
مفتی افندی		صالح افندی
مال مدیری افندی		میخا افندی
تحریرات کاتبی افندی		ناحوم افندی

محاکم قضاء

« محکمهٔ شرعیه	محکمهٔ بدایت
نائب معروف وهبی افندی	رئیسی نائب معروف وهبی افندی
باشکاتب طه افندی	اعضا عبد اله افندی
کاتب ثانی کمال افندی	« حنا منصور افندی
محضر توفیق افندی	باشکاتب یوسف افندی
	مستنطق معاونی محمود افندی
	کاتب ثانی عیسی بك

« مال قلمى »

مال مديرى محمد افندى | معاونى عبد العزيز افندى
تحصيل مأمورى يحيى افندى | مفردات كاتبى محمد افندى
صندوق امينى عبد الغنى بك

« نفوس قلمى »

نفوس مأمورى احمد افندى | نفوس كاتبى نجم الدين افندى

« دوائر متعلقه مأمورلرى »

طابو كاتبى خليل افندى | مدرس ملا طه افندى
زراعت بانقه‌سى صندق مأمورى | مكتب معلمى احمد افندى
عبد القادر افندى | رژى محافظه مأمورى عبدى اغا

منزورى ناحيه‌سى

مديرى عثمان افندى | كاتبى عبد الحكيم افندى

دهوك قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات

« دهوك » قضاسی : مركز ولايتك جهت شماليه‌سنده واقع وعقره ، عماديه ، زاخو ، مركز قضالريله محادد اولوب زيرده كوستريلان ناحيه وقرادن متشكلدر .

مركز قضا اولان دهوك قصبه‌سی « روبار » دنيلان اوفق بر چای اوزرنده ومركز ولايته اون ايكی ساعت مسافه‌ده واقعدر .

قصبه حسب الموقع اطراف وانحا تجارتنك ممری بولنديغی جهتله ترقی وعمرانه مستعد ومائلدر . اطرافی باغ وباغچه‌لرله محاط اولوب لطافت موقعيه‌سی شايان تذكار ايسه‌ده ياز موسمنده مياه منقعه‌دن متأثر اولان هواسی بر آز آغيرجه اولور قصبه‌نك جوارنده آتوريلردن قالمه بعض آثار عتيقه واردر .

« قصبه‌نك مشتملاتی »

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن خصوصيه وسائره	
٥	جوامع ومساجد	٣٩٩	خانه
١	تكيه	٤	خان
٢	مكتب ابتدائی وصبيان	٥٣	دكان وسائره
٢	كليسا	٦	دكرمان
١	حكومت قوناغی	٣٥٨	باغ وباغچه
		٣٢٤	ترلا
١١		١١٤٣	

قضانك موقعى

دهوك قضاسنك بولنديغى موقع قسماً طاغلق وقسماً مستوى اولوب طاغلرلكا اكثر جهتلرى ميشه‌لكدر . قضا اراضيسنك قوهٔ انباتيه‌سى — عموميت اعتباريله — ايكنجى درجه‌ده‌ايسه‌ده اهاليسنك زراعت وحراثت خصوصنده سعى واقدامى كثير وباغ وبغچه‌لرى وفير اولديغندن محصولاتى شايان تقدير بر راده‌ده‌در .

داخل قضاده ايكى اوفق نهر جارى اولديغى كبى اكثر قراده عيون نابعه موجود بولنديغى جهتله اهالى بونلرك صولرندن بالاستفاده باغ وبغچه‌لرينى اداره واسقا ايتدكدن بشقه خيلى محصولات صيفيه دخى يتشديرولر بناءً عليه دهوك قضاسى ميوه محصولاتجه موصلك كيلارى حكمنده‌در . قضانك اهالئ عموميه‌سى قبائل اكراددن اولوب برمقدار كلدانى واسرئيلى دخى واردر . بونلرك قصبه‌ده ساكن وتجارت وصنعتله مشغول بولنانلرينك ماعداسى زراعت وباغچيلق ايله مشتغل وكافه مسكون اولوب فقط اروش ودوسكى عشيرتلرى كوچردر . بوعشيرتلر يازين حكارى جهتلرندهكى يايلالرينه كيدر . قيشين قضايه عودت ايدرلر . قضانك نفوس محرره‌سنك مقدارى جدول عموميده مرقومدر . قضايه مربوط مزورى ناحيه‌سى قراى معموره‌يى جامع وبرقضايه معادل اولوب مركزى « اتروش » قريه‌سيدر .

قضانك محصولات عموميه‌سى حنطه . شعير . پرنج . دارى . سيسام . نخود . مرجمك وامثالى حبوبات زرعيه وتوتون . پاموق وانواع محصولات بساتينيه ايله اوزوم . اينجير . نار . ازيك . زردالى . شفتالى . الما . آرمود . ايوا . بادم جوز كبى ثمراتدن عبارت اولوب بونلردن ماعدا

برده « كزى » تعبير اولنور وآغاجدن حاصل اولور بر نوع خداى نابت ايپك واردركه اهالئ محليه بوندن خيلى استفاده ايدرلر .

محصولات مذكورهنك محلنجه صرف واستهلاك اولانلرينك ماعداسى وخصوصيله « كزى » ايپكى كابلاً موصله نقل وفروخت اولنور .

قرا	ناحيه	
٩٩	٠	دهوك قراسى
١١٦	١	مزورى ناحيهسى
٢١٥	١	

عمادیه قضاسی

« عماديه قضاسی دوائر حکومتی »

« هیئت قضاء »

قائممقام علی فهمی افندی — نائب علی حیدر افندی

مال مدیری وکیلی صادق افندی — مفتی محمد شکری افندی

تحریرات کاتبی خالدافندی

« مجلس ادارهٔ قضا »

« اعضای منتخبه »	« اعضا طبیعیه »
	رئیسی قائممقام افندی
حاجی حامد اغا	نائب افندی
شعبان اغا	مفتی افندی
طوما اغا	مال مدیری افندی
موشی اغا	تحریرات کاتبی افندی

محاکم قضاء

« محکمهٔ بدایت »	« محکمهٔ شرعیه »
رئیس نائب علی حیدر افندی	نائب علی حیدر افندی
اعضا یوسف افندی	باشکاتب رشدی افندی
« مستنطق حسین افندی	کاتب ثانی سید صدیق افندی
باشکاتب احمد حلمی افندی	محضر حسین افندی
کاتب ثانی	

« مال قلمی »

مال مدیری وکیلی صادق افندی　　معاونی جمیل بك

تحصیل مأموری حاجی طاهر افندی　　مفردات کاتبی شعبان افندی

صندوق امینی ساقی افندی

« نفوس قلمی »

نفوس مأموری مهدی افندی　　کاتبی مصطفی جودت افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

مدرس طیب افندی　　طاپو کاتبی سعید افندی

مکتب معلمی حاجی خضر افندی　　اوقاف مأموری توفیق افندی

زری محافظه مأموری رشید افندی

« بلدیه دائره‌سی »

رئیس فخری شعبان اغا　　کاتب خالد افندی

اعضا حاجی حامد افندی　　اعضا حاجی مصطفی افندی

« معارف قومیسیونی »

رئیس رشدی افندی　　اعضا مدرس جواد افندی

اعضا مدرس توفیق افندی　　« حاجی مصطفی افندی

اعضا مکتب معلمی حاجی خضر افندی

« نواحئ ملحقه »

داوديه ناحيه‌سی مديری عبدالفتاح افندی بروارئ زير مديری سعيد وهبی افندی

« کاتبی حسين افندی « کاتبی احمد حمدی افندی

بروارئ بالا مديری صالح زکی افندی نيروه ناحيه‌سی مديری ابرهيم افندی

ريکان ناحيه‌سی مديری حاجی عبد الباقی افندی

[عماديه قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات]

(عماديه) قضاسی : ولايتك منهای شماليسنده واقع ووان ولايتنك حكاری سنجاغيله محادد اولوب « زبرده كوستردلديكی وجهله » قرای كثيره ونواحی متعدده‌دن متشكلدر .

مركز قضا اولان « عماديه » قصبه‌سی مركز ولايته يكرمی درت ساعت مسافه‌ده واقع وموقعاً طبيعی بر قلعهٔ مستحكمه شكلنی ارائه ايدن بر صخرهٔ جسيمه اوزرنده مبنی اولوب موصل وزيبار نامليله ايكی مدخلی يعنی قپوسی واردر . قصبه‌نك هواسی يازين صيجاق ايسه‌ده قيشين ملايم وپك لطيف اولور .

مع هذا جهت شماليه‌سنده‌كی (مزركه) ، (روبار) موقعی غايت فرحفزا ولطافت آب وهوا جهتلريله هردرلو ستايشه سزا بر صيفيه اولوب اهالی موسم صيفی اوراده امرار ايدرلر .

موقع مذكور هر نوع اشجار مثمره ايله مزين باغ وبغچه‌لری ودلكشا مبانی صيفيه‌یی شامل اولوب باغ وبغچه‌لرده كليتلی ونفيس ميوه‌لر حصوله كلور .

قصبه : آتابكان دولتك مؤسسی وموصل حكمداری اولان مشهور عماد الدين زنكی طرفندن آلتنجی عصر هجری اوائلنده بنا ايتديرلمش ونامنه نسبتله عماديه تسميه ايدلمشدر .

قصبه‌ده اكثر ارباب صنعت وتجارت موجود ومعاملات تجاريه‌سی حكاری وايران جهتلريله جاری اولديغی كبی اصحاب صنايع دخی احتياجات محليه‌يی تدارك ايله مشغول وهله اعمال ايديلان صو شربه‌لری واوانئ ترابيه‌سيله بر نوع شلوارلق شالی غايت مقبولدر .

« قصبه‌نك مشتملاتنه معلومات آلنه‌مدی »

« قضانك موقعى »

قضانك واقع اولديغى اراضى عموميت اعتباريله طاغلق اولمغله برابر بو يرلرده منبت ومحصول آور محللر وكوزل واديلر موجود وخصوصيله داوديه‌ده ناحيه‌سنك بولنديغى موقع قسماً صحرادن معدوددر . بناءً عليه قرانك اكثريسى طاغلرك قابل زراعت اولان محللريله واديلرده مبنى اولوب بر قسمى دخى اراضئ مستويه اوزرنده‌در . قضا داخلنده شاهقه نما اولان جبال جسيمه حكارى طاغلرندن تشعب ايدن ومحلنجه « كاره » و « سرعماديه » و « تبش » ناملريله ياد اولنان طاغلر اولديغى كبى مشهور شرين طاغى دخى نيروه وريكان ناحيه‌لرى داخلنه برقول اوزاتمشدر . جبال مذكوره‌نك اك مرتفعى « كاره » اولوب موصل مناظر بديعه‌ب ارائهٔ شامخه ايتمكده‌در . طاغلرك اكثر جهتلرى بيشه‌لر ايله مستور وبو بيشه‌لرده چام اغاجنك غيرى اشجار متنوعه موجود اولديغندن جوارلرنده بولنان قرا اهاليسنك بونلردن خيلى استفاده‌لرى واردر .

حكارى جهتندن كلان زاب كبير نهريله زاخونك خوير نهرى قضا اراضيسنى شق ايدرك برنجيسى جهت جنوبيه‌يه ايكنجيسى غربه طوغرى آقارلر عماديه قصبه‌سنك اوست طرفندن نبعان وجوارده بولنان باغ وبقچه‌لرى ريان ايدن « روبار » صويى مذكور زاب نهرينه جريان ايلديكى كبى سائر برچوق دره‌لر دخى دجله وزاب نهرلرينه ايصال مياه ايدرلر .

قضا اهاليسنك قسم اعظمى كرد وشافعى المذهب اولوب قسم ديكرى كلدانى ، نسطورى ، اسرائيلى ، يزيدى طائفه‌لرندن مركبدر . لسان محلى كردى اولوب قصبه وقضانك ايلرو كلنلرى تركجه بيلورلر . اهالى مرقومه

عموماً افراده مسکون وزراعت وباغجه لق ایله مشغول ومتعیش درلر . یالکز جهت شمالیه‌ده واقع طاغلق وسنکنان اولان یرلر سکنه‌نك وحشت تعیشلری مزاجلریله برابر بر آز عسر تلیدر قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مرقمدر . محصولات عمومیه حنطه شعیر . پرنج . داری . نخود . مرجمك . مصر کبی حبوبات وپاموق . توتون . پالاموط مازی . بال ایله . انجیر . الما . آرموود . شفتالی نار . زیتون . اریك . زردالی . جوز . بادم توت مثللو متنوع ونفیس مثمراتدن عبارت اولوب . محلنجه صرف واستهلاك اولانلرینك ماعداسی اطرافه اخراج وفروخت اولنور . هله ایران جهتلرنده مقبول ومعتبر اولان بال . قوری اوزوم . توتون ایله پاموق محصولاتدن حکاری طریقیله ایران وروسیه طرفلرینه خیلی اخراجات وقوع بولور .

« قضانك مشتملات عمومیه‌سی »

قرا	نواحی	
٤٣	.	نفس عمادیه قراسی
٦١	١	برواری بالا ناحیه‌سی
٣٥	١	« زیر «
٥٧	١	ریکان «
٣٥	١	نیروه «
١٣٥	١	داودیه
٣٦٦	٥	

زاخو قضاسی

زاخو قضاسی دوائر حکومتی

(هیئت قضا)

قائممقام علی نیازی افندی — نائب مصطفی مختار افندی کبار مدرسین

مال مدیری فخر الدین افندی — مفتی حاجی قاسم افندی

تحریرات کاتبی عبد الکریم افندی

« مجلس ادارۀ قضاء »

اعضای طبیعیه	رئیس قائممقام افندی	اعضای منتخبه
نائب افندی		حاجی احمد اغا
مفتی افندی		علی اغا
مال مدیری افندی		میناس اغا
تحریرات کاتبی افندی		شلوم اغا

(محاکم قضا)

« محکمۀ شرعیه »	« محکمۀ بدایت »	
نائب مصطفی مختار افندی	رئیس نائب مصطفی مختار افندی	
باشکاتب شریف افندی	اعضا	ایوب اغا
کاتب ثانی یحیی افندی	«	یحیی زاقیل افندی
محضر حسین افندی	باشکاتب	داود افندی
	مستنطق معاونی	قاسم افندی

« مال قلمی »

مال مدیری فخر الدین افندی — معاونی عباس عاصم افندی

تحصیل مأموری شوقی افندی — مفردات کاتبی احمد افندی

صندوق امینی میخائیل افندی

(نفوس قلمی)

نفوس مأموری محمد شریف افندی — کاتبی محمد جمیل افندی

(دوائر متعلقه مأمورلری)

مدرس یوسف افندی — پوسته وتلغراف مدیری مدحت افندی

مکتب معلمی ابراهیم افندی — طاپو کاتبی یوسف افندی

دیون عمومیه مأموری جعفر افندی — رژی محافظه مأموری علی رضا افندی

(بلدیه دائره‌سی)

رئیس محمد اغا

کاتب محمد افندی

[زاخو قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات]

« زاخو » قضاسی : ولایتك سمت شمالیسنده واقع وبتلس ودیاربکر ولایتلری حدودیله ملاصق اولوب زیرده کوستریلان قرا وناحیه‌دن متشکلدر قضاسنك وسطندن جریان ایدن « خوبیر — زاخو » نهری حکاری سنجاغنك بیت الشباب جبلندن ظهور وبعض اوفق دره‌لرك صولرینی اخذ ایدرك زاخو قصبه‌سندن کچدکدن وتقریباً ایکی ساعت اشاغیده قضانك حد فصلی اولان « هیزل » نهرینی آلدقدن صکره پیشخابور موقعنده « دجله » نهرینه انصباب ایدر .

نهرك قصبه‌دن یارم ساعت یوقاریده غایت جسیم وعادتا آثار عتیقه‌دن معدود کارکیر بر کوپریسی واردر .

مرکز قضا اولان « زاخو » قصبه‌سی : مذکور نهرك تشکیل ایلدیکی بر آطه اوزرنده ومرکز ولایته یکرمی بر ساعت مسافه‌ده واقع در .

قصبه‌نك جوانب اربعه‌سی نهرك مجرای مخصوصیله محاط اولوب قصبه‌یه فقط اتصالنده بولنان بر کوپریدن کچیلور . قصبه‌نك « موصل — درسعادت » پوسته جاده‌سی اوزرنده ومع هذا بتلس ، دیاربکر ، ارضروم جهتلریله جریان ایدن معاملات تجاریه‌نك کذرکاهنده بولنمسی ملابسه‌سیله اهمیت موقعیه‌سی درکاردر .

قصبه‌نك اوسط طرفنده واقع بر تپه‌جك اوزرنده وقتیله انشا ایدلمش اولان اسکی بر قلعه‌نك بعض اقسامی الیوم باقی اولمغله برابر درونده بولنوب مشرف خراب اولان جسیم بر دائره‌نك اقسام باقیه‌سی حکومت قوناغی ردیف دائره‌سی تلغرافخانه اتخاذ اولنمشدر .

سكنهٔ موجوده‌سی قسماً اجرای صنعت وتجارتله وقسماً زراعت وفلاحتله اداره وتعیش ایدرلر . لسان محلی کردی ایسه‌ده بلده‌نك ایلرو کلنلری ایله اصنافك اکثریسی ترکجه بیلورلر .

« زاخو قصبه‌سنك مشتملات عمومیه‌سی »

مبانئ خیریه وعمومیه		اماکن خصوصیه وسائره	
٢	جامع ومسجد	٦٢١	خانه
١	مدرسه	٥	خان
١	مکتب	١٥٥	دکان
١	کلیسا	١	حمام
١	حکومت قوناغی	١	منزلخانه
١	تلغرافخانه	٤	دکرمان ودینك
٧		٧٨٧	

[قضانك موقعی]

زاخو قضاسنك واقع اولدیغی اراضینك اوست طرفلری کاملاً طاغلق واشاغی جهتلریله سلیفانی ناحیه‌سی اولدقجه بسیط واووه‌لق اولوب جبالی اولان قسمنك میاهی کثیر وهواسی جید ولطیف وبسیط اولان محللرینك هواسی بر آز آغیردر . سندی کلی ناحیه‌سی جهت جبالیه‌ده زاخو قراسیله سلیفانی ناحیه‌سی قسماً دوزلك محللرده واقع در .

زاخو ایله سلیفانی اره‌سنده ممتد اولان جبلك پوسته جاده‌سی اوزرنده واقع مشهور زاخو بوغازی صعب المرور اولوب دردست تسویه‌در جهت جبالیه‌ده بولنان قرا اهالیسی طاغلرك محتوی اولدیغی کثیرتلی میشه‌لردن

— احتطاب ایتمك وكمور اعمال ومازی وپالاموط اقتطاف واستحصال ایلمك صورتلریله — مستفید اولدقلری كبی اغنام ومواشئ سائره بسلهمك خصوصنده دخی بیشهلردن استفاده ایدرلر. مع هذا موقعك مساعد اولدیغی یرلرده زراعت دخی اجرا اولنور .

دوزلك اولان یرلرده واقع قرا اهالیسی ایسه صورت عمومیهده زراعت وحراثتله اشتغال ایلمكده اولوب بناءً علیه قضانك محصولات زرعیهسی همجواری بولنان قضالردن دون دكلدر .

مع قصبه قضانك سكنهٔ عمومیه وموجودهسنك قسم اعظمی قبائل اكراددن وبر قسم قلیلی كلدانی واسرائیلی طائفهلرندن اولوب كافهسی مسكوندر . نفوسك مقدار تحریری جدول عمومیده مرقومدر . محصولات عمومیه حنطه . شعیر . پرنج . نخود . مرجمك مصرداری كبی حبوباتدن وتوتون پاموق پالاموط كثیره . مازی ایله بقجه محصولی بولنان انواع فواكه وثمراتدن عبارت اولوب بونلرك محلنجه صرف واستهلاك اولنان مقدارینك ماعداسی ایله یپاغی ومرعزی كبی خام اشیا خارجه نقل وفروخت اولنور . زاخونك مرعزدن معمول شالاری معتبر ومقبول اولوب البسه اعمالی ایچون داخلاً وخارجاً خیلی صرفیاتی واردر .

قصبهیه تقریباً ایكی ساعت مسافهده واقع اوفق بر پترول معدنی موجود اولوب جانب میریدن الزام صورتیله اداره اولنمقدهدر .

قضانك جهت جبالیهسنده معادن مختلفه وبالخصوص كمور معدنی وارایسهده ادارهلرندن منفعت حاصل اولمدیغی تجربةً اكلاشلمشدر .

قرا	نواحی	
١٠٩	١	موسلیقانی زاخو قراسی
٧٢	١	سندی کلی قراسی
١٨١	٢	

سنجار قضاسی

سنجار قضاسنك دوائر حكومتى

« هيئت قضا »

قائمقام زكى خطاب بك	نائب عبد القادر افندى
مال مديرى على غالب افندى	مفتى احمد فخرى افندى

تحريرات كاتبى جميل بك

مجلس ادارۀ قضاء

اعضاى طبيعيه	اعضاى منتخبه

رئيس قائمقام بك

نائب افندى	يوسف افندى
مفتى افندى	على افندى
مال مديرى افندى	محمد جبورى افندى
تحريرات كاتبى افندى	

محكمۀ شرعيه

نائب عبد القادر افندى

باشكاتب منحل	كاتب ثانى تقى الدين افندى

مال قلمى

مال مديرى على غالب افندى	تحصيل مأمورى كاظم افندى

صندوق امينى عبد المجيد افندى

« نفوس ملمی »

مأموری نوری افندی — کاتبی یونس فوزی افندی

« دوائر متعلقه مأمورلری »

مدرس عبداه افندی — طاپو کاتبی اسماعیل افندی

مکتب معلمی شهاب افندی

« تلعفر ناحیه‌سی »

مدیری صدیق افندی — مکتب معلمی یحیی افندی

کاتب رفعت افندي — « عبدالقادر افندی

« سنجار قضاسنك احوال خصوصیه سنه دائر معلومات »

« سنجار » قضاسی : ولایتك منتهای غربیسنده ومشهور سنجار طاغینك ایکی جانبنده واقع وقرای متعدده ایله تلعفر ناحیه سندن متشکلدر .

مرکز قضا اولان « بلد » قصبه سی مذکور جبلك شرق جنوبی جهتنده ومرکز ولایته یکرمی درت ساعت مسافه ده واقعدر . قصبه پك جسیم اولمیوب شمدیکی حالده بشیوز قدر خانه ایله درت خانی وبر چارشوبی وبر حمامی وبر حکومت قوناغیله برقشلاقی وایکی جامعی وبرمکتبی مشتمل اولوب مع هذا موقعنده کی قابلیت وآب هواسنده کی لطافت جهتلریله مائل توسع وعمراندره ذاتاً بوقصبه وقتیله سنجارده حکمران اولان آتابکانك مقر حکومتلری ایکن تقریباً یکرمی بیك خانه لك برشهر عظیم اولدیغی مشهود باصرهٔ حیرت اولان آثار عتیقه سیله هویدادر .

قصبه جبلدن جریان اوفق برچای ایله صنعی مجرالرك صولریله ریاندر .

مشتملات عمومیه سنه معلومات صحیحه آلنه مدی .

« قضانك موقعی »

« سنجار » قضاسنك بولندیغی موقع : مشهور « الجزیره » خطه سنك اك کوزل وکزیده برقطعه سی اولوب آب وهواسنك لطافتی واراضیسنك قوهٔ انباتیه سیله برابر وسعت واهمیتی ملابسه سیله بالوجوه اعمارە قابلیتی درکار ایسه ده نفوس موجوده سنده کی قلت ومحدودیتله برابر اهالیسنك وحشت وخشونت مزاجی وجوارنده جولان ایدن عشایر بدویه نك تعرضی کبی نواقص وعوارضك

تأثیراتی شمدیلك مانع معموریت وترقیسی اولمقده‌در .

سنجار طاغی : قضانك شمال قسمنده واقع وغرب جنوبیدن شرق شمالی‌یه متمایلاً ممتد اولوب جبال مرتفعه‌دن بولنمامقله برابر بادیهٔ بی نهایه وسطنده بولندیغی جهتله وضعیت وهیئتی دهشت نمای الظار اولمقده‌در . طاغك اکثر جهتلرنده موجود اولان عیون نابعه ایله بوحوالیجه « کهریز » تعبیر اولنان ضمنی مجرالردن متحصل صولر . سنجار . سالوك . ثرثار . وادی الاحمر کبی انهار صغیره‌یی تشکیل ایدرلر . بونلردن ایکی اولکیلر فرات نهرینك قوللرندن اولان « خابور » نهرینه جریان ایلدیکی کبی « ثرثار » صویی — صحرانك وسطنده — حصوله کتوردیکی طوز کولنه‌وادی الاحمر دجله نهرینه منتهی اولورلر . جبلك اتکلری — اکثر طرفلرده » بغچه‌لری واشجار مثمره‌یی حاوی اولوب انواع فواکه واثمار حصوله کلور .

جبلك جهت شمالیه‌سنده‌کی قراده منحصراً یزیدیلر وجهت جنوبیه‌سنی ایله صحرا طرفلرنده‌کی قرای معموره‌ده‌دخی برمقدار یزیدی ایله ترکمنلر وکردلر وفقط قضانك خابور جهتنده بولنان خاتونیه قریه‌سنده عربلر مسکوندرلر .

اهالیٔ قضا عمومیتله زراع اولمغله برابر بغچه‌جیلق وحیوانات بسله‌مکله تعیش ایدنلری وخیمه‌نشین اولانلری دخی واردر . یزیدی طائفه‌سی قومیتجه کرد وملیتجه اسلام میاننده بولنیورلرسه ایسه‌ده اختیار ایتمش اولدقلری مذهب غریب ایجابنجه فوق الغایه بر تعصبه وازاله‌سی غیر قابل بر جهالته کرفتار ومع هذا مزاج وموقعلری مقتضیاتندن اولمق اوزره وحشت وعصبیتله دم کذاردرلر .

قضانك حسب الموقع محیطی معین دکلسه‌ده هر جهتی اراضیٔ وسیعه‌یی

محتوی بولنمغله برابر معمور اولان قسمی جبل ایله جوارینه منحصر اولوب جهات سائره‌سی خالی عن العمران وهر طرفده قرا خرابه‌لری نمایاندر .

مع هذا قرای معموره‌نك اکثریسی جسیم اولوب بونلر میاننده یوز اللی وایکیوز خانه‌لی قریه‌لر واردر .

سنجار قضاسنه مربوط تلعفر ناحیه‌سی قضانك جهت شرقیه‌سنده یعنی موصل ایله سنجارك وسطنده واقع وجسیمجه بر قصبه ایله قرای عدیده‌دن متشکلدر .

مرکز ناحیه اولان تلعفر قصبه‌سی تقریباً بیك بشیوز قدر خانه‌یی جامع طقوز محله‌دن متشکل اولوب نامی ناحیه‌یه علم اولان بیوك برتپه‌نك اوزرنده خراب بر قلعه‌سی وقلعه درونده موقعاً مهم بر حکومت قوناغیله درت بش قدر اهالی خانه‌سی موجوددر .

محلاتك قسم اعظمی قلعه‌نك پیشگاهنده ویالکز بریسی شمال ودیکری شرق جهتنده واقعدر . یتمش سکسان قدر دکانی شامل بر چارشوسی وکوزل بر حمام ایله کارکیر بر خانی وبر جامعی واردر .

قلعه‌نك اطرافنده وقتیله متین ومستحکم بر سور ودرونده بر چوق اماکن مخصوصه بولندیغی حالده مرور زمانله منهدم وخراب اولدیغی الیوم موجود بولنان آثار باقیه دلالتیله اکلاشلمقده‌در . قصبه‌نك اداره‌واروانسنه کافی وشمالدن جنوبه جاری بر صویی وار ایسه‌ده بر آز آجی وآغیردر .

اهالئ بلده کاملاً ترك اولوب جغتایه شبیه بر لسانله تکلم ایدرلر . اهالی مرقومه عمومیتله تندرست وجسور وچالشقان آدملر اولمقله برابر طبیعتلری بر آز خشیندر .

ناحیه‌نك قرای معموره‌سنده‌سا کن اهالینك برقسم مهمی عرب عشایرینك جبور فرقه‌لرندن و برقسمی دخی مشهور کرکری عشیرتندندر. کرك قصبه‌نك وکرك قضانك سکنهٔ موجوده‌سی صورت عمومیه‌ده زراعت وفلاحتله مشغول اولوب مع هذا قصبه‌ده ارباب صنعت واصحاب تجارت دخی واردر .

سنجار قضاسی اراضیسی — تلعفر ناحیه‌سی دخی داخل اولدیغی حالده — هر نوع محصول یتشدیرمکه صالح اولمغله برابر محصولات عمومیه‌سی شمدیلك یالکز حنطه ، شعیر ، نخود ، مرجمك کبی حبوباته وبر مقدار پاموق محصولیله انجیر ، اوزوم ، توت ، الما مثللو ثمراته منحصر اولوب فقط انجیری هم کثیر وهم ده لذیذ بولندیغی جهتله خارجه خیلی اخراجاتی وقوع بولور قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیه‌ده مرقمدر .

سنجار قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی

قرا	ناحیه	
٤٢	٠	سنجار قضاسی
٧	١	تلعفر ناحیه‌سی

« سنجاره دائر ملاحظهٔ مخصوصه »

« سنجار » ك موقعاً دركار اولان اهمیتی نسبتنده تاریخاً دخی اهمیت مخصوصه‌سی واردر . بعض تاریخلرك روایتنه کوره سنجار صحراسی « آثوری » لرك هنکام حکومتنده وخصوصیله ایکنجی آثور حکومتنك دردنجی حکمداری بولنان « سنجاریف » زماننده فوق الغایه کسب عمران ایدرك بناءً علیه

حكمدار موصل ابيك نامنه نسبتله سنجار ثانى آلديغى وقاموس الاعلامك تعريفندن دخى سنجارك اصلى نامى « سنغاره » اولديغى اكلاشلمقده اولوب مع هذا سنجارك كرك آثوريلر زماننده وكرك روماليلر ايله ايرانيلر ارەسنده يعنى قبل الهجره ظهوره كلان برچوق محاربه‌لرك ميدانى اولديغى كبى بعد الهجره تشكل ايدن حلب وموصل حكومتلرينك مياننده واقع اولمقدن وبعض طوائف ملوكك مقر حكومتلرى بولنمقده ناشى برخيلى وقوعاته ساحهٔ ظهور اولمشدر .

« موصل سنجاغنك ملحقات عموميه‌سنك اجمالى »

	نواحى	قرا	قضا
موصل قضاسى	٤	٦٠٢	١
عقره «	٢	٢١٤	١
دهوك «	١	٢١٥	١
عماديه «	٥	٣٦٦	١
زاخو «	٢	١٨١	١
سنجار «	١	٤٩	١
	١٥	١٦٢٧	٦

کرکوك سنجاغی

كركوك سنجاغنك احوال موقعيه و تقسيمات ملكيه‌سنه دائر معلومات

«كركوك» صنجاغي : ولايت اراضيسنك قسم وسطيسنده يعنی موصل وسليمانيه سنجاقلری اره‌سنده و — هيئت عموميه‌سی اعتباريله — جنوب وجنوب غربيده بغداد حدودندن شمال شرقيده ايران حدودينه قدر ممتد اولان بر دائره منطاوله داخلنده واقع اولوب شرق وشمال طرفلری طاغلق وجنوب وغرب جهتلری دوزلكدر .

لواء اراضيسنك غرب شمالی جهتی — موصل سنجاغنك حد فاصلی اولان زاب كبير وشرق جنوبی جهتی دياله نهرلری حوضه‌لرينه متعلق اولوب قسم وسطيسی كاملاً زاب صغير ونهر الادهم حوضه‌لری داخلنده‌در .

اراضينك طاغلق اولان قسمنده «سرداريان» «ايوب سلطان» «ميركان» «قنديل» «لاهيجان» مثللو يوكسك طاغلر وبونلرك فرعلری بولنمغله برابر بونلرك اره يرلرنده «بتوين» «شاور» «ديره حرير» وامثالی اراضی مستويه ومنبت وكوزل اوديه موجود ودوزلك اولان قسمنده «اربيل» «شمامك» «كنديناوه» «قره‌چوق» «الحويكه» اووه‌لری واقع اولديغی كبی بو اووه‌لرده دخی «چالوق» «زورك زيراو» «قره چوق» «حمرين» مثللو تلال متسلسله وجبال جسيمه ومنفرده شاهقه نمودور .

اراضينك اكثر طرفلری عيون نابعه وصنعی وطبيعی كهريز وجدول وانهار جاريه صولريله ريان اولوب فقط «كنديناوه» «قره‌چوق» «الحويكه» كبی صحرالر صوسزدر . مع هذا مذكور صحرالر دخی وقتيله زاب صغير وكبير ودجله نهرلرندن قالديرلمش اولان جسيم جدوللر ايله سقی واروا

ایدلدکلری الیوم پایدار اولان آثار دلالتیله هویدادر . لوا اراضیسی صورت عمومیه‌ده منبت و محصول آور اولوب حتی شمالك صوسز بولنان صحارینك قوهٔ انباتیه‌جه صولی اولان اراضی‌یه قات قات غالبدر شو قدر که صوسز بولنان اراضی لایق اولدیغی مرتبه معمور اولمیوب « قره چوق » « الحویجه » « زرکه » « چنچال » کبی محللر بیاغی خالیدرلر .

سکنهٔ لواء کرد ، عرب ، ترك ، کلدانی ، اسرائیلی عرقلرینه منسوب اولوب نفوسجه اکثریتی تشکیل ایدنلر برنجی درجه‌ده کردلر ایکنجی مرتبه‌ده عربلر ایله ترکلردر . کردلر و عربلر متعدد عشیرتلر و قبائل فرقه‌لرینه منقسمدر .

سنجاغنك هیئت عمومیه‌سی التی قضا و اون بدی ناحیه‌دن متشکل اولوب هر قضا و ناحیه‌یه متعلق ایضاحات و سکنه‌سنه دائر معلومات محللرنده اعطا اولنمشدر . مرکز لوا کرکوك قصبه‌سیدر .

ارکان ومأمورين لواء

متصرف لواء السيد محمد عون اه الكاظمي بك

اركان لوا

نائب عمر خلوصي افندی   محاسبه‌جی حسن رشدی افندی
مفتی ونقیب السید حاجی سامح افندی   تحریرات مدیری بهاء الدین افندی

مجلس اداره‌ٔ لوا

« رئیس متصرف بك افندی »

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	عبد اه صافی افندی
محاسبه‌جی افندی	حاجی محمد جمیل افندی
تحریرات مدیری افندی	میناس افندی
مفتی افندی	موسی افندی

مجلس اداره قلمی

باشکاتب عبد الحکیم افندی   رفیق عبد القادر افندی

مجلس اداره محكمه‌سی

مدعی عمومی معاونی عبدالحكيم افندی مستنطق نوری افندی
ضبط كاتبی محمود فخری افندی

تحريرات قلمی

تحريرات مديری بهاء الدين افندی
سر مسود نوری افندی مسود ثانی محمود فخری افندی
مبيض اول احمد افندی مبيض ثانی احمد مدنی افندی
ملازم محمد بك

اوراق قلمی

اوراق مأموری حسين افندی اوراق موزعی زين العابدين افندی

نفوس دائره‌سی

نفوس مأموری وكيلی احمد بك
باشكاتب حسين بك ايكنجی كاتب نور الدين افندی

محكمهٔ شرعیه

نائب الشرع عمر خلوصی افندی

باشکاتب سعید افندی | رفیق شوقی افندی

رفیق ولی افندی | مقید احمد حمدی افندی

محضر عبد الصمد افندی

محاسبه دائره‌سی

محاسبه‌جی حسن رشدی افندی

باشکاتب کامل بك | لوا کاتبی عزت افندی

قضا کاتبی عباس افندی | معاش مصرف کاتبی محمد افندی

معاونی جلال بك | صندق امینی صدیق افندی

ملازم مردان افندی

ویرکو شعبه‌سی

باشکاتب سید سلیمان افندی | ویرکو کاتبی سید امین افندی

طریق تمتع کاتبی مصطفی افندی | قرا کاتبی رشید افندی

مفردات کاتبی صابر افندی | مفردات کاتبی عبد المجید افندی

« تحصيل شعبه‌سى »

تحصيل مأمورى ابراهيم بك

مركز تحصيلدارى جلال افندى　　پياده تحصيلدارى بهاء الدين افندى

سوارى　»　عمر افندى　　»　»　محمد توفيق افندى

»　»　احمد عزت افندى　　»　»　عبداللّه كامل افندى

»　»　مصطفى افندى　　»　»　محى الدين افندى

»　»　محمد افندى　　»　»　توفيق افندى

»　»　عمر بك　　»　»　اسكندر افندى

محكمهٔ بدايت

جزا رئيسى بكر صدقى افندى　　مدعى عمومى معاونى محى الدين صبحى افندى

اعضا حاجى شريف بك　　اعضا ثابت بك

»　اندريا افندى　　»　يوسف عزيز افندى

اعضا ملازمى حاجى حسين افندى　　اعضا ملازمى عبد افندى

محكمهٔ بدايت قلمى

باشكاتب عبداللّه فاضل افندى

ضبط كاتبى عبد الواحد افندى　　ضبط كاتبى عبداللّه فريد افندى

»　»　عبداللّه افندى　　»　»　فؤاد افندى

مستنطق سيد عبداللّه افندى

اجرا مأموری مصطفی افندی
مقاولات محرری محمود افندی
اجرا مباشری زینل اغا
اجرا مباشری علی اغا

اوقاف دائره‌سی

اوقاف مأموری محمد مسعود افندی
کاتب غالب لطفی افندی
تحصیلدار بهجت افندی
صندق امینی عبد الاحد افندی

دفتر خاقانی دائره‌سی

دفترخاقانی مأموری درویش افندی
باشکاتب عبد الحکیم افندی
طابو کاتبی محمد زکی افندی
معاونی احمد ناجی افندی
رفیقی رشید افندی

زراعت بانقه‌سی

صندق مجلس رئیسی حاجی عبد الباقی افندی
صندق مأموری سعید افندی
اعضا عبد القادر افندی
رفیقی یولس قدری افندی
« حاجی محی الدین افندی
اعضا عبد الاحد افندی

معارف انجمنی

رئیس : متصرف بك افندی

اعضا مفتی حسن افندی	اعضا عبداء ضافی افندی
« حاجی جمیل افندی	« سید ولد افندی
« حاجی حسن افندی	« ملا رضا افندی
« حسن بك	« عبدالرحمن فکری بك
« قرەبت هندی افندی	« معارف مفتشی ضیاء الدین افندی

کاتب : احمد مدنی افندی

مکتب اعدادی ملکی

مدیر : عبد الرحمن فکری بك

علوم دینیه معلم وکیلی طاهر افندی	ریاضیه معلم وکیلی عبدالرحمن فکری
ترکیبه « « ناجی افندی	تاریخ معلم وکیلی فؤاد افندی
فرانسز معلمی ناصر افندی	جغرافیا معلم وکیلی یوزباشی حسن افندی
رسم معلمی یوزباشی حسن فکری افندی	ژیمناستیق معلمی « اسماعیل «
کاتب و حسن خط معلمی علی فؤاد افندی	مبصر خلف کامل افندی

علوم طبیعیه‌دن زراعت وتاریخ طبیعی معلم وکیلی یوزباشی اسماعیل افندی

« « حکمت طبیعیه وعلم اشیا « « « عارف حکمت افندی

موجود طلبه : عدد ۱۳۵

نمونه فیض اطفال مکتب ابتدائیسی

معلم اول رشید افندی — معاون سید محمد جواد افندی

« ثانی سید مصطفی افندی — معلم ثالث ملا مصطفی افندی

موجود طلبه : ۱۷۰

قوریه مکتب ابتدائیسی

معلم اول محمد افندی — معاون عبداله افندی

موجود طلبه : ۱۱۰

قلعه‌ده : اغالق مکتب ابتدائیسی

معلم اول ملا توفیق افندی — معاون عبدالمجید افندی

موجود طلبه : ۹۸

صنایع مکتبی

مدیر : محمد بهجت بك

کاتب وصندوق امینی احمد وفیق افندی — انبار مأموری بکر صدقی افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس بهاء الدین افندی

اعضا حاجی حسن افندی — اعضا سید معروف افندی

اعضا حاجی عبد الباقی افندی — اعضا سید عبد الکریم افندی
» حاجی محی الدین افندی — » سید رشید افندی
» حاجی محمد افندی — » علی افندی
اعضا حاجی عارف افندی

بلدیه قلمی

باشکاتب سید احمد افندی — کاتب ثانی حسین افندی
صندق امینی خورشید افندی — غربا خسته‌خانه‌سی کاتبی عمر افندی
مفتش سلیمان اغا

مأمورین فنیه

بلدیه طبیبی دوقتور منحل
جراح شیخ محمد افندی — اجزاجی حنا افندی
مهندس منحل — بیطار منحل
آشی مأموری منحل — قابله مادام اوروپشیاغاریه‌لا

پولیس دائره‌سی

قومیسر مؤید بك
قومیسر معاونی عبد الحمید افندی — پولیس بهجت افندی
پولیس عثمان افندی — » امین افندی

پولیس سعید افندی　　　پولیس خورشید افندی

» توفیق افندی　　　» محمد شوکت افندی

حبسخانه مأموری صالح افندی　　　کاتب جمال بك

پوسته وتلغراف اداره‌سی

پوسته وتلغراف مدیری حاجی عباس افندی

مخابره سر مأموری عبد المجید افندی　　　مخابره مأموری احمد افندی

پوسته مأموری شفیق افندی　　　» » شاکر افندی

موزع صالح افندی　　　» » محمد علی افندی

» طاهر افندی　　　» » راغب افندی

» » وکیلی بهجت افندی

دیون عمومیه دائره‌سی

مدیر حمید افندی

باشکاتب فرج افندی　　　ایکنجی کاتب نوری افندی

اوچنجی کاتب ناصر افندی

رژی دائره‌سی

مدیر عبد اللطیف افندی

باشکاتب شمعون صبری افندی　　　کاتب ثانی حاجی علی افندی

تجارت وصنایع اوطەسی

رئیس اول عبدالصمد افندی — رئیس ثانی طه بك

اعضا حاجی محمود چلبی — اعضا حاجی عزت افندی

« حاجی محی الدین افندی — « ملا زینل افندی

« « محمد افندی — « عارف چلبی

« اعضا عبدالجبار افندی — « حاجی عبداه چلبی

« سید عمر افندی — « قرەبت اه وردی افندی

لوانك مأمورین متفرقەسی

واعظ ملا رضا افندی — مدرس ملا محمود افندی

مفتی مسودی ملا سلیمان افندی

مركز لوايه ملحق ناحيه‌لر

كوپری ناحیه‌سی

مدیر : سعداه اغا

نائب مصطفى افندی — ناحیه كاتبی امین افندی

بلدیه رئیسی حسن اغا — پوسته‌وتلغراف مدیری حاجی عزت

« كاتبی عزت افندی — دیون عمومیه مأموری جعفر افندی

« صندوق امینی ولی افندی — رژی مأموری زین العابدین افندی

مكتب ابتدائی معلمی مصطفى افندی

ملحه ناحیه‌سی

مدیر : سید عبدالرحمن افندی

نائب علی بك — ناحیه كاتبی محمود افندی

شوان ناحیه‌سی

مدیر بكر افندی

نائب طاهر افندی — ناحیه كاتبی محمد افندی

داقوق ناحیه‌سی

مدیر : خورشید اغا

نائب حاجی خلیل افندی — ناحیه كاتبی عبدالحكیم افندی

كیل ناحیه‌سی

مدیر : احمد ندیم افندی — كاتب صابر افندی

كركوك قضاسى

[كركوك قصبه‌سیله قضاسنه دائر معلومات عمومیه]

« نفس كركوك قصبه‌سی »

مركز لوا اولان (كركوك) قصبه‌سی اوتوز بش درجه یكرمی‌سكز دقیقه عرض شمالی وقرق بر درجه قرق بش دقیقه طول شرقیده وخاصه چایی اوزرنده واقع اولوب مركز ولایته اوتوز التی ساعت مسافه‌سی واردر . ارقه طرفلری بر طاقم تلالی متسلسله ایله محاط واوك طرفلری واسع بر صحرایه ناظر اولان بوقصبه (قلعه) (قوریه) (قارشویقه) نامليله اوچ قسمه منقسم اولوب اقسام ثلاثهٔ مذكوره اون درت محله‌دن عبارتدر . قلعه قسمی صنعی بر تپه اوزرنده بولندیغی جهتله میاه جاریه‌دن محروم ایسه‌ده دیگر ایكی قسمك میاهی مبذول وبغچه‌لری كثیردر .

بغچه‌لرك الك مهم محصولی اكشی وطاتلی لیمون . پورتقال . نارنج . كبار . خورمه‌اولوب سائر فواكه دخی بولنور بوستان محصولنك هرنوعی موجود ومبذولدر .

بلده‌نك آب وهواسی لطیف وصاغلامدر . قلعه‌نك غیری محلاتك زوقاقلری اكثریتله واسع واولدقچه مستقیم وهله چارشولری — اكثر مملكتلرده امثالی نادر بولنور بر صورتده — مرتب ومنتظمدر . غایت كوزل بر حكومت قوناغی ایله جسیم ومنتظم بر عسكری قشله‌سی ودبوی وتلغرافخانه وقره‌غولخانه‌كی متعدد اما كن امیریه‌سی وخاصه چایی اوزرنده كارگیرومكمل بر كوپریسی واردر . حكومت قوناغی وقشله مملكتك الك شرفلی موقعنده‌در .

قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سى

	مبانئ خيريه وعموميه		اماكن وعقارات وسائرهٔ خصوصيه
٣٦	جوامع ومساجد	٥١٠٠	خانه
١٥	تكيه وزاويه	١٣٨٢	دكان ومغازه
٧	مدرسه	١٣	خان
٥	كليسا ومناستر	١٥	قهوه وچاى خانه
١	حاروه	١٤	حمام
١	مكتب اعدادى	١٢	فرون
١	مكتب صنايع	١٥	دكرمان
١٥	مكتب صبيان	١	ايپ كارخانه‌سى
١	حكومت قوناغى	٢٠	بيز وقماش اعمالات خانه‌سى
١	قشله	١٤٨	باغ وبقچه
١	رديف ديوى	١٣٨٤	تارلا
١	خسته‌خانه	...	
١	تلغرافخانه	...	
١١	قره‌غولخانه	...	
٩٦		٨١٠٤	

انواعى بالاده‌كى جدولده كوستريلان مبانى واماكن عموميه وخصوصيه‌نك قسم اعظمى كاركير وبر قسميده كرپچدر. مع هذا سقوفى اخشاب ابنيه‌دخى بولنور. درون قلعه‌ده‌كى بيوت ومساكنك منظرهٔ خارجيه‌سى جالب نظر

دكلسه‌ده اشاغی محلاتده بولنان ابنیه‌نك مناظری اولدقجه دیده‌نواز بر شكل
ارائه ایلدیكی كبی اكثر خانه‌لرك ترتیبات داخلیه‌سی منتظم ودلنشیندر .
بالخصوص بكی بنا اولنان ابنیه قدیمه ترتیبنه تطبیق ایدلمیوب كوزل بر طرزده انشا اولنمقده‌در .
سكنه بلده‌نك قسم اعظمی ترك وبر قسمی دخی عرب وكرد وكلدانی واسرائیلی
اولوب تركلر اكثریتله عربی وكردی بیلدكلری كبی دیكرلری دخی صورت
عمومیه‌ده تركجه تكلم ایدرلر قصبه‌نك نفوسی جدول عمومیه‌ده كوسترلمشدر .

« تجارت »

(كركوك)‌ك تجارتی موصل وحتی سلیمانیه‌قدر واسع اولمیوب عادتا داخله
منحصر وتجارت خارجیه ایسه محدود كبیدر .

« معارف »

(كركوك) اهالیسی صورت عمومیه‌ده ذكا وفطانت فطریه‌یه مالك اولوب
ایچلرندن پك چوق علما . فضلا . ادبا . شعرا یتشمش ویتشمكده بولنمش
اولدیغی كبی مكاتب رسمیه وخاصه‌دن نشأت ایدن وایتمكده بولنان ارباب فنون
ومعارف دخی شایان تقدیر بر مرتبه‌یه واصل اولمقده‌در .

« صنایع »

كركوكده: سراج ، جولها ، قزاز ، ترزی ، قوندره‌جی ، یمنیجی ، قیومجی
ساعتجی ، باقیرجی ، توكمه‌جی ، تیمورجی ، چتمساقجی ، معمار ، نجار كبی
ارباب حرف وصنایع موجود وبونلردن جولهالق ، سراجلق ، نجارلق

صنعتلرنده سائرلرندن زیاده اثر ترقی مشهود اولوب مع هذا منسوجات ومعمولات عمومیه احتیاجات محلیه‌یی قسماً ایفا ایده‌جك درجه‌ده بولندیغی کبی یکی تأسیس اولنان مکتب صنایعك بعنه الکریم قریباً اکمال ما نقص ایده‌بیله‌جکی درکاردر .

(ملاحظهٔ تاریخیه)

کرکوك : آثوریلر زماننده بنا اولنمش قدیم بربلده اولوب بر خیلی وقتلر آثوریلر وکلدانیلر یدلرنده بولندیغی حالده بابلك سقوطیله برابر ایرانیلره انتقال ایدرك ومداین ایله موصلك فتحی صره‌ده کرکوك دخی غزات مسلمین طرفندن ضبط وتسخیر ایدیله‌رك ممالك اسلامیه عدادینه ادخال اولنمش وبعده بر چوق وقوعات تاریخیه‌یه مصدر اولمشدر .

« کرکوك قضاسی »

« کرکوك » قضاسی : زاب صغیر نهرندن صلاحیه قضاسی حدودینه وسلیمانیه سنجاغی حدودندن جبل حمرینه قدر اتساع ایدن جسیم بردائرهٔ ارضیه‌یی اشغال ایتمکده اولوب بودائرهٔ داخلنده مرکز لوایه مربوط آلتون کوپری وطاووق وملحه وشوان وکل کبی جسیم وحائز اهمیت بش ناحیه ایله بعضیلری ایکیشر اوچر یوزخانه‌لی اولمق اوزره بك چوق قرای معموره موجود بولنمغله برابر اراضینك همان نصفی دیمك اولان الحویکه جهتلری قرای معموره‌دن معرادر .

قضا اهالیسی عرب . کرد . ترك عرقنه منسوب وعربلر قسماً وکردلر

ایله ترکلر کاملاً مسکون اولوب عربلردن «العبید» «الصایح» «بنی تمیم»
عشیرتلری خیمه نشیندر .

اهالیٔ مسکونه عمومیتله زراعت وحراثت ایشلری مشغول وفقط بر قسم
قابلی بغچه وباغلریله مشتغل ومتعیش درلر .

مع هذا ایچلرنده ارباب صنعت وتجارت دخی بولنوب بعضیلرینده کروانجیلق
ایدرلر . عشایر مرقومه مذکور الحویکه وشبیکه جهتلری وقت وقت
تبدیل موقع ایتمك صورتیله خیمه زن اقامت اولوب مالك اولدقلری کلیتلی
اغنام ودوه وامثالی مواشیدن وبالخصوص امور نقلیه‌ده قوللاندقلری دوه‌لرینك
اجوراتندن منتفع ومتمتع اولورلر .

قضا اراضیسی صورت عمومیه‌ده منبت ومحصول آور وهله الحویکه پارچه‌سی
طبیعة الجزیره اراضیسنه برابر اولوب قرانك قسم مهمی دخی صنعی وطبیعی
جداول ومنابع صولریله ریان اولدیغندن هر نوع محصول یتشدیریلور .

محصولات عمومیه : بغدای . آرپا پرنج . داری . سیسام . دخن .
نخود . مرجمك ماش وامثالی حبوبات متنوعه‌دن وبامیق . کندیر . پتاتس
بقله . فاصولیه . وانواع فواکه واثمار کبی بوستان وبغچه محصوللرندن
عبارتدر . بغدای محصولی کثرتلی وخصوصیله داوده وکیلی طرفلرینك
حنطه‌سی مقبول اولوب قسماً کروالر واسطه‌سیله وبر قسم مهمی دخی کوپری
قصبه‌سندن نهراً کلکلر ایله بغداده نقل واخراج ایدیلور . قره حسن جهتلرنده
حاصل اولان پرنج دخی نفاست ومرغوبیت جهتلریله شایان تذکاردر .

کرکوك جوارنده قوتلی بر پترول معدنی موجود اولوب متصرفلری طرفلرندن
اداره اولنمقده بولندیغی کبی کیل ناحیه‌سنده بولنان نافع پترول معدنی ایله

حمرين جبلنك صدرنده واقع طوزمعدنی دخی جانب میری دن اداره اولنور .
قضانك نفوس جدول عمومیده مرقومدر .

« كركوك قضاسنك مشتملات عمومیه‌سی

قرا	نواحی		
١٣٣	٠	اطراف شهر قراسی	
٣٧	١	ملحه	» كوپری قصبه‌سی زاب صغیر اوزرنده
٢٧	١	كوپری	» آطه‌لرشكلنی ارائه ایدر بر موقعده اولوب
٦٧	١	كيل	» ایكی طرفنده بولنان كارگیر كوپریلر آثار مهمه‌دندر
٦٦	١	شوان	»
٣٣	١	طاقوق	» طاقوق قصبه‌سی وقتیله جسیم بر بلده اولدیغی آثاری دلالتیله هویدادر .
٣٦٣	٥		

قضانك شمال شرقیسنده واقع اولوب زاب صغیر نهرندن بدأ ایله طوزخورماتو نهرینه قدر امتداد ایدن سلسلهٔ جبالك داخل قضاده شوان ، غرا ، نفت وكيل طاغلری كبی بعض فرعلری بولندیغی كبی جهت جنوبیه‌سنده دخی بغداد وموصل ولایتلرینه حد فاصل اولان واو قدر مرتفع دكلسه‌ده منتظم بر سلسله تشكیل ایدن حمرین جبلی واقعدر .

کرکوك سنجاغنه ملحق قضالر

رواندز قضاسی

قائممقام نهاد بك

نائب عبد الرزاق افندی — مالمدیری موسی کاظم افندی

مفتی اسعد افندی — تحریرات کاتبی عمر افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام بك

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	سعید بك
مفتی افندی	حاجی نورس افندی
مالمدیری افندی	رسول اغا
تحریرات کاتبی افندی	موسی افندی

محکمهٔ شرعیه

نائب الشرع عبد الرزاق افندی

باشکاتب سعید افندی — ایکنجی کاتب توفیق افندی

محضر مصطفی اغا

مال قلمي

مالمديري موسى كاظم افندي

معاوني صالح افندي تحصيل مأموري عبد الهادي افندي

صندق اميني رضا افندي اطراف شهر سوای تحصيلداری سيد عبد اله افندي

مفردات كاتبي احمد افندي » » رسول افندي

قصبه تحصيلداري مصطفى افندي

محكمهٔ بدايت

باشكاتب خضر افندي

اعضا حاجي الياس افندي اعضا امين افندي

مستنطق معاوني سيد خضر افندي ايكنجي كاتب عبد الكريم افندي

مباشر علي اغا

نفوس دائرهسي

نفوس مأموري شفيق افندي كاتب عبد اه افندي

مكتب رشديه

معلمي عبد اه افندي موجود شاكردان : ٣٠

رسومات دائرهسي

مدير : باشكاتب

قضانك مأمورين متفرقه‌سی

طاپو كاتبی خالد افندی — تلغراف مديری اديب افندی

ديون عموميه مأموری

قضايه ملحق ناحيه‌لر

ديره حرير ناحيه‌سی

مدير شوكت بك

نائب محمد افندی — كاتب عبد العزيز افندی

ديره تحصيلداری خليل افندی — حرير تحصيلداری بكر افندی

بالك ناحيه‌سی

مدير عبدی افندی

كاتب حاجی ويسی افندی — تحصيلدار حسام الدين افندی

برادوست ناحيه‌سی

مدير حسن رضا افندی

كاتب محمد افندی — تحصيلدار حسن افندی

شيروان ناحيه‌سی

مدير سعيد افندی

كاتب عبد اله افندی

رواندز قضاسنك احوال خصوصيه‌سنه دائر معلومات

(رواندز) قضاسی : لوانك جهت شماليه‌سنده وحدود اوزرنده واقع اولوب زيرده كوستردیکی وجهله قرای كثيره ونواحی متعدده‌دن متشكلدر

مركز قضا اولان رواندز قصبه‌سی مركز لوايه يكرمی التی ساعت مسافه‌ده ونامنه منسوب بر چايك جريان ايتديكی واديك يماجنده واقع وخانه‌لری درجه درجه يكديكرينك فوقنده مبنی اولوب يالكز بسيطجه بر ساحه اوزرنده مرتب ويكی بر چارشوسی واردر ٭

قصبه‌نك خارجنده پك چوق وكوزل باغ وبغچه‌لری اولوب انجق موقعك عارضه‌لی اولمسندن ناشی اكثريا متفرق وبربرلرينه بعيددرلر . قصبه‌نك موقعی ايجابنجه هواسی لطيف وصاغلم وفقط قيشی بر آز زياده‌جه‌در ٭ جواريت جهتيله ايران ايله خيلوجه مناسبات تجاريه‌سی اولوب اوجهتده ايران وموصلك مواردانتك مبادله‌گاهی حكمنده‌در ٭ باخصوص توتون وانفيه تجارتی شايان تذكار بر درجه‌ده‌در . احتياجات محليه‌يی تدارك وتأمين ايده‌جك قدر ارباب حرف وصنايع دخی موجوددر ٭ قصبه‌نك سكنه‌سی كرد قومنه منسوب اولوب قليل المقدار اسرائيلی دخی واردر . لسان محلی كردی ايسه‌ده اكابر ومتحيزان يالده تركجه دخی تكلم وكتابت ايدرلر ٭

قصبه‌نك مقدار نفوسی جدول عموميده مرقومدر ٭

قصبه‌نك مشتملات عمومیه‌سی

	مبانیٔ خیریهٔ عمومیه		اماکن وعقارات وسائرهٔ خصوصیه
٥	جوامع ومساجد	٨٣١	خانه
٣	تکیه	١٧٠	دکان
١	مدرسه	٣	خان
١	مکتب رشدی	١	حمام
٢	مکتب صبیان	٢	قهوه‌خانه
١	حاوره	٤	فرون
١	حکومت قوناغی	٨	دکرمان
١	قشله	٣٩٢	باغ وبقچه
١	تلغرافخانه	٤٢١	ترلا
١٦		١٨٣٢	

بو قصبه وقتیله لوا مرکزی اولدیغی حالده مؤخراً قضایه تحویل اولنمش وذکره شایان وقوعات تاریخیه‌سنه تصادف اولنه‌مامشدر.

« رواندز قضاسی »

قضانك هیئت عمومیه‌سی طاغلق وعارضه‌لی اراضی اوزرنده واقع اولوب فقط دیره وحریر محلاری کبی اووه شکلنی ارائه ایدن اراضیٔ بسیطه دخی واردر. ا کثر طرفلرینك صولری مبذول اولوب زاب کبیرك بیوك بر

بر قولیله متعدد یایلری بو قضا داخلنده نبعان وجریان ایدرلر . اراضینك بالاده بیان اولنان وضع طبیعیسی ایجابنجه هرطرفی برسیاقده اولیوب میشه‌لرله مستور واشجار متنوعه‌یی شامل جبللر، قابل حراثت تپه‌لر، محصولدار وادیلر، ملیت اووه جقلردن متشکل اولدیغندن اهالی دخی بولندیغی موقعك مقتضیات طبیعیه‌سنه کوره استفاده ایتمکده اولوب بناءً علیه عمومیت اعتباریله خوش حالدرلر مع هذا اهالیٔ قضا کاملاً مسکون وزراعت وحراثتله مشتغلدر بر قسم قلیلی دخی موقعلرینك الجا آتیسله حیوانات بسلمك ایله تعیش ایدرلر . داخل قضاده خیلانی ومال سال وبولی کبی کوچر بعض عشیرت فرقه‌لری کورینورلر ایسه‌ده بونلر طوغریدن طوغری‌یه رواندزه متعلق عشایردن اولمیوب حکاریدن بدأ ایله رواندز واربیل جهتلرینه‌قدر یایلور وهر موسمده بر محلی خیمه‌کاه اتخاذ ایدرلر . سکنهٔ قضا عموماً کرد وشافعی المذهب اولوب یالکز بر ایکی قریه‌ده کلدانی وبعض قریه‌لرده اسرائیلی واردر مقدار نفوسی جدول عمومیده کوسترلمشدر .

محصولات عمومیه: حنطه ، شعیر ، برنج سیسام ، نخود ، مرجمك ، ماش مثللو حبوبات وتوتون ، پاموق ، مازی، کتره، پلاموط کبی محصولات ایله هر نوع باغ وبغچه محصولندن عبارت اولوب قسماً خارجه اخراج اولنور . بالخصوص توتون محصولی هم کثیر وهمده مقبولدر . هله شقنه وزیراری توتونلریله زیراری پرنجی غایت معتبردر .

﴿ رواندز قضاسنك ملحقات عموميه‌سی ﴾

قرا	نواحی	
١١٩	٠	مركز قراسی
٤٠	١	ديره وحرير ناحيه‌سی
٦٠	١	بالك
٦٤	١	برادوست
١٠٨	٢	شروان مع مزوری بالا
٤٩١	٥	

كوسنجق قضاسی

قائممقام : حاجی حسن افندی

نائب صابر افندی　　مالمدیر زینل افندی

مفتی صالح افندی　　تحریرات کاتبی سلیمان بك

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس : قائممقام افندی

اعضا طبیعیه	اعضا منتخبه
نائب افندی	حاجی عبداله افندی
مفتی افندی	عبدالکریم افندی
مالمدیری افندی	ملا احمد افندی
تحریرات کاتبی افندی	عزیز افندی

محکمهٔ شرعیه

نائب الشرع صابر افندی

باشکاتب توفیق افندی　　ایکنجی کاتب حقی افندی

نفوس دائرەسی

مأمور قادر افندی　　کاتب رؤف افندی

مال قلمی

مالمديری زينل افندی

معاونی مخلص افندی	تحصيل مأموری احمد بك
مفردات كاتبی شاكر افندی	سواری تحصيلداری عبداه افندی
صندق امينی علی نزهت افندی	« « صالح افندی
پياده تحصيلداری حاجی احمد افندی	« « فتح اه افندی

محكمۀ بدايت

باشكاتب خضر افندی	اعضا ملا درويش افندی
كاتب ثانی يونس افندی	« طاهر افندی
مستنطق معاونی توفيق افندی	اجرا مباشری محمد اغا
	« « علی اغا

بلديه دائره‌سی

رژی دائره‌سی

مدیر : محی الدین افندی

باشکاتب

کاتب ثانی

قضانك مأمورین متفرقه‌سی

طابو کاتبی عبداله رشاد افندی
تلغراف مدیری نائل افندی
دیون عمومیه مأموری
مکتب ابتدائی معلمی حسین حسنی افندی
مدرسی خضر افندی
معاونی عبدالعزیز افندی
موجود طلبه : ١٢٧

شقلاوه ناحیه‌سی

مدیر : رمزی افندی

کاتب سعید افندی

کوی سنجاق قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات

(کوی سنجاق) قضاسی : دائرۀ لوانك شمال شرقیسنده وطـاغلق بر اراضیده واقع وزیرده کوستردیکی وجهله قرای کثیره ایله ایکی ناحیـه‌دن متشکلدر .

مركز قضا اولان كوى سنجاق قصبه‌سى : مركز لوايه اون سكز ساعت مسافه‌ده وايوب سلطان طاغنك دامننده واقع واولدقجه واسع بر بلده‌اولوب صوبى وفير وبقجه‌لرى كثيردر . سكنه‌سى عموماً كرد قومنه منسوب ولسان محلى كردى‌در فقط متحيزان بلده‌نك اكثريسى تركجه دخى تكلم ايدرلر . تجارت عموميه‌سى محدود ايسه‌ده توتون تجارتى غايت واسعدر . احتياجات محليه‌يى تدارك وتأمين ايده‌جك ارباب صنايع دخى بولنور . قصبه‌نك هواسى خوشجه وفقط صوبى بر آز اغيرجه‌در مقدار نفوسى جدول عموميه‌ده مرقمدر .

قصبه‌نك مشتملات عموميه‌سى

مبانئ خيريه وعموميه		اماكن وعقارات وسائرۀ خصوصيه	
١١	جوامع ومساجد	١٤٢٠	خانه
٣	تكيه	٢	خان
٦	مكتب	٣٤٠	دكان
٣	مدرسه	٥	قهوه‌خانه
١	حكومت قوناغى	٣	حمام
١	قشله	١	فرون
١	رديف دپوى	٨	دكرمان
٢٦		١٧٧٩	

كوى سنجاق قضاسى

قضانك هيئت عموميه‌سى طاغاق اراضيده واقع ايسه‌ده مستوى محللرى كوزل واديلرى دخى موجود اولوب اراضيسى منبت ومحصولداردر. اكثر طرفلرنده عيون نابعه ومياه جاريه واردر . قريه‌لرى قسماً باغلى وباغچه‌لى اولوب هله شقلاوه ناحيه‌سنك بغچه وباغلرى مشهوردر . طاغلرينك اكثر جهتلرى قوتلى ونافع ميشه‌لر ايله مستور اولديغندن بونلردن اهالى خيلى مستفيد اولورلر . اراضيسك منبت ومحصولدار بولنمسيله برابر اهالى صورت عموميه‌ده زراعت وحراثتله مشغول اولميوب اكثرى باغ وبغچه‌لريله ومنحصراً توتون زرعيله اشتغال ايلدكلرندن حنطه وشعير كبى محصولات زرعيه انجق احتياجات محليه‌يه تقابل ايده‌بيلور . مع هذا ميوه محصولى غايت كثير ونفيس اولوب بالخصوص شقلاوه بغچه‌لرنده حاصل اولان فواكه واثمار بالخاصه شايان توصيف وتذكاردر . ميوه‌سى جوار محللره نقل وفروخت اولنديغى كبى كليتلى اولان توتون محصولى دخى زاب صغير وسليمانيه طريقلريله بغداده سوق واخراج اولنور . محصولات عموميه ذخائر متنوعه ايله برنج . باقلا . توتوندن وانواع مثمراتدن عبارتدر . سكنهٔ قضا كاملاً كرد وشافعى المذهب اولوب قليل المقدار كلدانى واسرائيلى دخى واردر اهالى صورت عموميه‌ده مسكون وفقط بلباس وسورجى كبى بعض عشيرت فرقه‌لرى كوچرددر قضانك نفوس محرره‌سى جدول عموميده ومحتوياتى زيرده مرقومدر .

قرا	ناحيه	
٢٥٣	٢	باليسان ـ شقلاوه

رانیه قضاسی

قائممقام ابراهیم افندی

نائب محرم صدقی افندی — مالمدیری امین افندی

مفتی سلیمان افندی — تحریرات کاتبی حسین حسنی افندی

مجلس ادارۀ قضا

رئیس قائممقام افندی

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	عبد الکریم افندی
مفتی افندی	علی افندی
مالمدیری افندی	صوفی احمد افندی
تحریرات کاتبی افندی	حاجی خضر افندی

محکمۀ شرعیه

نائب الشرع محرم صدقی افندی

باشکاتب صالح افندی — کاتب ثانی خیری بك

نفوس دائرەسی

نفوس مأموری عزیز افندی — کاتب شاکر افندی

مال قلمی

مالمدیری امین افندی

معاونی فتاح افندی تحصیل مأموری فخری بك

مفردات کاتبی توفیق افندی صندق امینی محمد علی افندی

تحصیلدار جمال افندی تحصیلدار حسین افندی

تحصیلدار محمد توفیق افندی

محکمه بدایت

باشکاتب سعید افندی

اعضا محی الدین افندی اعضا محمد بك

کاتب ثانی مصطفی مظهر افندی اجرا مباشری محمود اغا

اجرا مباشری خضر افندی

قضانك مأمورین متفرقه‌سی

طابو کاتبی جلال افندی مدرس عبد الحمید افندی

[رانیه قضاسنك احوال خصوصیه‌سنه دائر معلومات]

« رانیه » قضاسی : لوانك موقعاً منتهای شمال شرقیسنده وقسماً زاب صغیر حوضه‌سنده واقع وایکیوز اللی قدر قرا ومزارعی شاملدر . قضانك بولندیغی قطعهٔ ارضیه‌نك تشکیلات طبیعیه‌سی ایجابنجه میشه‌لری محتوی طاغلر وشاوور وبتوین وامثالی اووه‌لر ومنبت وادیلر واکثر طرفلرده آقارصولر ومنبعلر موجود یعنی اراضی هرنوع محصولات یتشدیره‌جك وسائط طبیعیه مالك اولوب اهالیسی دخی صورت عمومیه‌ده زراعتله مشتغلدر .

مع هذا حنطه وشعیر کبی محصولاتك مخرجی محدود وصرفی محلنه منحصر بولندیغی جهتله اکثر قریه‌لرده زراعتك قسم مهمنی خارجه نقل واجراج اولنه‌بیلان توتون . پرنج . پاموق محصولی تشکیل ایدر . بناءً علیه قضانك اکثر طرفلرینك آب وهواسی وخیمجه‌در .

مرکز قضا اولان « رانیه » کرکوکه اون بش ساعت مسافه‌ده واقع وسکسان خانه واون بش قدر دکان ایله بر مسجد وبر حکومت قوناغی جامع بر قریه‌در

اهالیٔ قضا عموماً کرد وشافعی المذهب اولوب قسم اعظمی قراده مسکون وفقط منکور وماءش کبی متعدد وقوتلی عشیرتلر دخی موجوددر . قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیه‌ده مرقمدر .

ملاحيه قضاسی

قائممقام عاصم بك

نائب شيخ صالح افندی | مالمديری صالح بك
مفتی محمد سعيد افندی | تحريرات كاتبی خضر افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام بك

اعضای طبيعيه	اعضای منتخبه
نائب افندی	درويش بك
مفتی افندی	سيد خليل اغا
مالمديری افندی	عبد القادر بك
تحريرات كاتبی افندی	حاجی حسين افندی

محكمهٔ شرعيه

نائب الشرع شيخ صالح افندی

باشكاتب عبد الكريم افندی | ايكنجی كاتب عبدالرحمن بك

محضر ابراهيم افندی

نفوس دائره‌سی

مأمور مبارك افندی | کاتب ابراهیم افندی

مال قلمی

مالمدیری صالح بك

معاونی مصطفی نجیب افندی | تحصیل مأموری قادر افندی

صندق امینی محمد نوری افندی | سواری تحصیلداری عبدالرحمن افندی

مفردات کاتبی سعداه افندی | « « رفیق افندی

پیاده تحصیلداری محی الدین افندی | « « عثمان افندی

محکمهٔ بدایت

محکمه باشکاتبی رحمتاه افندی | اعضا حاجی حسین افندی

کاتب ثانی یحیی ناجی افندی | « یعقوب افندی

مستنطق معاونی مجید افندی | مباشر زینل افندی

اجرا مباشری علی اغا

بلدیه دائره‌سی

مكتب رشديه

رشديه معلم اولی محمد نافع افندی مكتب ابتدائی معلم اولی بهاء الدين افندی

رشديه معلم ثانيسی محمد افندی مكتب ابتدائی معلم ثانيسی خليل افندی

موجود طلبه : ١٩ موجود طلبه : ١٤٦

مأمورين متفرقه

طاپو كاتبی سيد مصطفی افندی ديون عموميه مأموری اسماعيل حقی افندی

تلغراف وپوسته مديری زين العابدين افندی رژی مأموری مصطفی افندی

بانق تحصيلداری

قضايه ملحق ناحيه‌لر

طوز خورماتو ناحيه‌سی مدير سعيد افندی

الی محمد رؤف افندی كاتب محمد افندی تلغراف مديری جواد افندی

ديون عموميه مأموری عبد الله افندی مكتب ابتدائی معلمی حمدی افندی

كاتب قره بت افندی موجود طلبه : ٢٢

قره تپه ناحيه‌سی

مدير : عبدالعزيز اغا

الی رؤف افندی كاتب صالح افندی مكتب ابتدائی معلمی حسين افندی

« صلاحيه قضاسنك احوال موقعيه‌سنه دائر معلومات »

« صلاحيه » قضاسی : لوانك شرق جنوبی جهتنده واقع وبغداد وسلیمانیه ایله محادد اولوب زیرده كوستریلان قرا ونواحیدن متشكلدر .

مركز قضا اولان « صلاحیه » قصبه‌سی : مركز لوایه یكرمی بش ساعت مسافه‌ده وشهسوار جبلی اتكنده واقع وجنوب وغرب جهتندن واسع براوه‌یه ناظردر . یازین صیجاغی بر آز زیاده‌جه اولور و « سانتغراد » علی السویه قرق درت درجه‌یی ارائه ایسه‌ده هواسی لطیفدر .

قصبه داخلاً وخارجاً برچوق بغچه وبساتینی شامل اولوب « سرقلعه » « قوشه چایان » موقعلرنده كی منبعلردن نبعان وبر آز یوقارودن براشه‌رك قصبه‌نك جهت شرقیه‌سندن جریان ایدن كفری چایندن قالدیرلمش اولان جدول صولری بغچه وبساتین مذكوره‌یی ریان ایدر . بغچه‌لرده هر نوع اشجار مثمره موجود ایسه‌ده الك كثرتلیسی خورما واكشی وطاتلی لیمون وپورتقال ونارنجدرر . بوستان محصولنك ایسه هر نوعی موجود وغایت نفیسدر .

ابنیه قسماً تام وقسماً نیم كارگیر اولوب بعض كرپیچ بنالر دخی واردر .

چارشولری كاملاً كارگیر وازقسملری كمرلر ایله قپالی ومنتظمدر .

سكنهٔ بلده‌نك قسم اعظمی ترك وبر قسمی دخی كرد وعرب اولوب بر مقدار اسرائیلی دخی واردر . لسان محلی تركجه ایسه‌ده اهالینك اكثری كردی وعربی دخی بیلورلر . قصبه: درسعادت ـ بغداد پوسته جاده‌سی اوزرنده بولندیغی ومع هذا كركوك وسلیمانیه‌نك بغداد مواردانته ممر اولدیغی جهتله

تجارتی واسعجه‌در • صنایعی محدود اولوب فقط جولها تیمورجی نجار معمار کبی احتیاجات محلیه‌یی تأمین وتدارك ایده‌جك ارباب صنعت بولنور • بناءً علیه اهالینك بر قسمی تجارت وزراعت وبر قسم قلیلی ده اجرای صنعتله تعیش ایدرلر • قصبه‌نك مقدار نفوسی جدول عمومیده محرردر • قصبه‌یه قریب بر موقعده سنوی یوز بیك قیه قدر اخراجات وقوعبولور وجانب میریدن اداره اولنور بر كمور معدنی واردر •

قصبه‌نك مشتملات عمومیه‌سی

	مبانیٔ خیریه وعمومیه		اماكن خصوصیه وسائره	
٣	جامع ومسجد	١٠٨٨	خانه	
٢	تكیه	٤	خان	
٢	مدرسه	٩	قهوه‌خانه	
١	حاوره	٦٧٥	دكان	
١	مكتب رشدی	٦	بویه خانه	
٣	مكتب صبیان	٢	حمام	
١	حكومت قوناغی	٣٥	دكرمان	بقچه‌لرك بر
١	قشله	٣٢	بقچه وجیاره	قسمی خانه‌لر
١	املاك امیریه اداره‌خانه‌سی	٢٧٥	ترلا	داخلنده
١٥		١١٢٦		

« صلاحيه قضاسی »

(صلاحيه) قضاسی : موقعاً (نهر الادهم) و (دياله) نهری حوضه‌لری داخلنده وعموميت اعتباريله بسيط بر اراضی اوزرنده بولنوب فقط اره يرلرده واقع اولان بعض جبال وتلال خفيفه‌نك وضعيتی ايله مجاری انهار اراضی قضانك هيئت عموميه‌سنی بر طاقم قطعات خصوصيه‌يه آيرمشدر . بناءً عليه قره‌تپه وطوزخورماتو ناحيه‌لری مستقلاً برر دائرهٔ ارضيه داخلنده بولندقلری كبی رأساً قضايه متعلق بولنان اراضی دخی « بيات » « اسكی كفری » « سرقلعه » « شاكل » « شروانه » « كار » « قره‌بولاقلر » « زنكباد » « محنت آباد » مثللو قطعات متعدده ومخصوصه‌يه منقسمدر . نواحی ومحال مذكوره‌نك قسم اعظمی صنعی وطبيعی صوجدوللری ونهرلر ايله وبر قسمی قيو صولريله اداره واسقا اولنورلر . اراضی صورت عموميه‌ده قوهٔ انباتيه‌يه مالك وهر نوع محصولی يتشديرمكه قابل وصالح اولوب انجق اصول زراعتك حال قديمنی محافظه ايتمكده اولمسی ومع ما فيه نفوسك دخی درجهٔ كفايه‌ده بولنمامسی ملابسه‌سيله اراضينك فيوضات طبيعيه‌سندن بحقٍ استفاده اولنه‌مامقده‌در .

حسب الموقع يازين صيجاقلو بر آز زياده اولور ايسه‌ده اكثر محلارك هواسی لطيف وصاغلامدر . سكنهٔ قضا كاملاً عرب وكرد عشيرتلرندن متركب وكافه‌سی زراعت وفلاحتله مشتغلدرلر . يالكز قره‌تپه وطوزخورماتو قصبه‌لری اهاليسی هم زراعت وهمده تجارت ايله اشتغال ايدرلر . بو ايكی قصبه اولدقجه جسيم اولوب كوزل باغ وبقچه‌لری ومرتبجه چارشولری واردر سكنه‌لری صورت عموميه‌ده ترك ايسه‌ده بعض عرب وكرد وطوزخورماتوده

بر مقدار اسرائیلی دخی واردر . بیات عشیرتی هم عربی وهمده ترکی تکلم ایدنلکاری کبی عشائر سائره‌نك اکثریسی وبا خصوص ایلرو کلنلری ترکجه بیلورلر .

طوزخورماتوده بر طوز وبرده مهم بر پترول معدنی موجود اولوب جانب میریدن اداره اولنورلر .

قضانك محصولات عمومیه‌سی : حنطه ، شعیر ، برنج ، سیسام ، داری ، دخن ، نخود ، مرجمك ، ماش ، مصر ، پاموق ، کندیروامثالندن وبقچه‌لری بولنان محللرده انواع مثمراتدن عبارتدر . حنطه وبرنج وپاموق محصولی هم کثیر وهم اعلا اولوب بغداده خیلی اخراجات وقوعبولور . قره‌تپه باغلرنده حصوله کلان اوزوم غایت نفیس ومقبول اولدیغندن بغداده نقل وفروخت اولنور . قضانك هرطرفنده جنس فرسك اعلاسی موجود وهله کروی عشیرتنك قیصراق وآتلری غایت معتبر ومشهوردر . بیات وسائر بعض محللرده کوزل وتوانا استرلردخی یتشدیریلور . اهالینك بو کبی حیواناتدن استفاده‌لری مهمجه‌در . اهالیٔ قضا کاملاً مسکون اولوب یالکز عربلردن « بنی نعیم » « وصمیدع » کبی بر ایکی فرق صغیر خیمه‌نشین‌درلر قضانك نفوس محرره‌سی جدول عمومیده مقیددر .

قضانك ملحقات عمومیه‌سی

قرا	نواحی	
٩١	٠	صلاحیه قراسی
٥٣	١	قره‌تپه «
١٢	١	طوزخورتو «
١٥٦	٢	

« اربیل قضاسی »

قائمقام : محمد علی بك

نائب سلیمان بك	مالمدیری محمود جلال‌الدین افندی
مفتی عبد اله فاضل افندی	تحریرات کاتبی محمد سلیم افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام بك

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب افندی	سید عبد اه اغا
مفتی افندی	حاجی خضر اغا
مالمدیری افندی	شابو اغا
تحریرات کاتبی افندی	یوسف نوری افندی

محکمهٔ شرعیه

نائب الشرع سلیمان بك

باشکاتب داود افندی	کاتب ثانی فیضی افندی

محضر

نفوس دائره‌سی

مأمور صالح افندی　　　کاتب بکر افندی

مال قلمی

مالمدیری محمود جلال الدین افندی

معاونی مصطفی افندی　　　تحصیل مأموری علی بك

قرا کاتبی محمد رؤف افندی　　　صندق امینی رشید افندی

مفردات کاتبی نوری افندی

محکمهٔ بدایت

باشکاتب سلیمان افندی

اعضا حاجی رشید اغا　　　اعضا منصور افندی

مستنطق معاونی عزیز افندی　　　مقاولات محرری احمد جمیل افندی

کاتب ثانی صبری افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس : علی سامی افندی

کاتب یوسف ضیا افندی　　　صندق امینی عبداه افندی

مكتب رشديهٔ ملكيه

مكتب رشديه معلمى : عبدالقادر افندى   موجود طلبه : ۲۹

ابتدائى معلم اولى مولود افندى   قلعه مكتب ابتدائيسى معلم اولى رؤف افندى

ابتدائى معلم ثانيسى عبدالكريم افندى   قلعه مكتب ابتدائيسى معلم ثانيسى مصطفى افندى

موجود طلبه : ۸۶   موجود طلبه : ٦۹

مأمورين متفرقه

تلغراف مديرى وحيد افندى   ديون عموميه مأمور على افندى

مأمور اسعد افندى   كاتب جورجى افندى

« عزت افندى   رژى مأمورى على رضا افندى

مدرس محمد افندى   طابو كاتبى فتح الله افندى

قضايه ملحق : سلطانيه ناحيه‌سى

مدير : محمد على افندى

نائب مصطفى فوزى افندى   ناحيه كاتبى محمود فهمى افندى

ديزه‌يى ناحيه‌سى

مدير : صالح افندى

نائب افندى   كاتب مجيد زهدى افندى

« اربیل قضاسنك احوال موقعیه‌سنه دائر معلومات »

« اربیل » قضاسی : اراضی وسیعه ومنبته‌یی شامل وبالکز شرق شمالی جهتندن کویسنجاق وروانذ جبالریله ملاصق اولوب جهات سائرهٔ ثلاثه‌سی زاب کبیر وصغیر ودجله نهرلریله محدود بولندیغندن موقعاً بر شبه جزیره شکلنی ارائه ایدر. قضانك هیئت عمومیه‌سی زیرده مرقوم قرای کثیره ونواحی ثلاثه‌دن متشکلدر

« مرکز قضا » اولان اربیل قصبه‌سی : واسع بر صحرانك وسطنده وضعی برتپه‌نك اوزری ایله پیشگاهنده مبنی اولوب مرکز لوا به کرمی ومرکز ولایته اون التی ساعت مسافه‌ده — و درسعادت — بغداد پوسته جاده‌سی اوزرنده واقعدر. قصبه یدی محله‌دن متشکل اولوب اوچ محله‌سی قلعه‌ده یعنی مذکور تپه اوزرنده ودرت محله‌سی اشاغی قسمده‌در . حکومت قوناغی ایله جامع کبیر واماکن خصوصیه‌نك اك گزیده‌سی قلعه‌ده وچارشولر خانلر . تلغرافخانه . مکتب . رشدیهٔ ملکی . وسائر مبانی ومساکن دخی اشاغی محله‌لرده‌در

بلده‌نك میاه جاریه‌سی اولمیوب صنعی کهریز صولریله اداره وارواء اولنور یازین صیجاق کونلرده درجهٔ حرارت قرقه قدر چیقار ایسه‌ده هواسی غایت لطیف وصاغلام وصحته نافعدر .

سکنهٔ بلده‌نك قسم اعظمی ترك وبرقسمی دخی عرب وکرد واسرائیلی‌در لسان محلی ترکجه اولوب تورکلر عربی وکردی بیلدکلری کبی عربلر کردلر دخی ترکی تکلم ایدرلر . اربیل اهالیسی صورت عمومیه‌ده ذکا

وفطانت فطريه يه مالك بولنمغله برابر كريم الطبع ومهمان نوازدرلر . متحيزان بلده كامـلاً اوقور يازار واجراى كتابته مقتدر اولدقلرى حالده آغاق صفتنى محافظه ايدرلر . اربيلدن وقيوله يك چوق علما وفضلاى عظام واهل كمال يتشدش اولديغى كبى اليوم دخى ارباب علم وفضيلت موجوددر .

قصبه ده صنعت وتجـارت محدود ودائرهٔ قضايه منحصر اولوب اهاليننك برقسميده زراعتله مشغولدر . نفوسى جدول عموميده مرقمدر .

« قصبه نك مشتملات عموميه سى »

مبانئ خـيريه وعموميـه		اماكن و عقارات وسائرهٔ خصوصيه	
١٢	جوامع ومساجد	١٨٢٢	خانه
٤	خانقاه وتكيه	٦٣٧	دكان ومغازه
٥	مدرسه	٦	خان
١	مكتب رشدى	٣	حمام
٥	مكتب صبيان	٢٣	انبار ـــ د حصار
١	حاوره	٨	باغ وبقچه
١	حكومت قوناغى	١٥٤٦	بوستان وترلا
١	قشله		
١	قره‌غوطخانه		
٣٠		٤٠٤٥	

اربیل بك قدیم بر مملکت اولوب بعض قیود تاریخیه یه کوره آثوریلرك هنگام حکومتنده «اربیللا» نامنده بر قیز طرفندن مذکور تپه ترتیب واوزرنده بر معبد انشا ایتدیرلدیکی ومؤخراً بالتوسع مملکت شکلنی آلدیغی اکلاشلمقده‌در مع هذا اسکندر کبیرك ایران حکمداری دارا ایله واقع اولان صوك محاربه‌سنك مرکزی اولمش وبرچوق انقلابانه دوچار اوله‌رق نهایت امیر مظفر الدین طرفندن اعمار وتوسیع اولنمش ایکن هلاکو وتیمورلنك کبی بلا بلای مجسمه‌لك وبونلردن صکره ایرانیلرك واقع اولان تعرضات وتجاوزات متوالیه‌سی اوزرینه خراب اولوب شمدیکی حاله تنزل ایتمشدر .

اربیل قضاسی

اربیل قضاسنك : واقع اولدیغی اراضی اوزرنده ایکی سلسله موجود اولوب بونك برنجیسی زاب کبیردن زاب صغیره قدر ممتد اولان وچالوق وزوروك زراو یاد اولنان تلال متسلسله وایکنجیسی دخی دجله‌دن بدأ ایله زاب صغیره منتهی اولان مشهور قره چوق جبلیدر . که

بونلرك وضعیت طبیعیه‌سی قضا اراضیسنی اوچ مهم اووه‌یه تفریق ایتمشدر اووه‌لرك برنجیسی رواندز وکوی سنجاق جبللریله مذکور زورك زراو اره‌سنده زاب کبیردن زاب صغیره قدر توسع ایدن اربیل اووه‌سی ایکنجیسی مذکور تلال متسلسله ایله قره‌چوق جبلی اره‌سنده کذلك زابدن زابه قدر اوزایوب کیدن شمامك وکندیناوه اووه‌لری اوچنجیسی دخی قره‌چوق جبلیله دجله وزاب صغیر نهرلرینك تحدید ایلدیکی قره‌چوق صحراسیدر مذکور اووه‌لر برقاچ اوفق منبع صولری استثنا ایدلدیکی حالده میاه جاریه‌دن محروم اولوب

فقط اربیل اووه‌سنه متعلق قرانك اکثریسنده کهریز تعبیر اولنان صنعی صو مجرالری واردر . مع هذا اراضی صورت عمومیه‌ده قوهٔ انباتیه‌یی حائز اولوب هله قره‌چوق صحراسنك قوهٔ انباتیه‌سی فوق العاده‌در .

جبللر کرچه میشه‌لردن معرا ایسه‌ده کوزل مرعی‌لری بولندیغندن اغنام ایچون منافعی مهمدر .

بالاده بیان اولنان محللردن اربیل اووه‌سی (برانی) و (دیزه‌یی) دائره‌لرینی ونفس شمامك قطعه‌سی زاب وکندیناوه ایله قره‌چوق صحراسی دخی شمامك املاك امیریه اداره‌لرینی شاملدر دوائر مذکوره‌نك کافه‌سی قرای معموره‌یی محتوی اولوب فقط قره‌چوق صحراسنك بر قسمی خالیدر .

سکنهٔ قضانك قسم اعظمی عشایر اکراددن وبر قسمیده عرب عشیرتلرندن اولوب فقط اربیله قریب (عنکاوه) قریه‌سنده ساکن اهالی کلدانیدر .

بالاده بیان اولنان برانی ودوردبار دائره‌لرنده کردی . نعنه‌کلی . شیخان . بزونلی . ماموند کبی متفرق ومختلف کرد فرقه‌لری وسلطانیه ناحیه‌سنده یعنی زاب املاك امیریه شعبه‌سنك اربیله متعلق قراسنده کذلك مختلف کرد فرقه‌لریله طی . سادات . فلیته . حرب . لهیب کبی عرب عشیرتلری ودائره‌یی ناحیه‌سنده کاملاً دیزه‌یی عشیرتی وشمامك شعبه‌سی یاداوانان کندیناوه وقره‌چوق دائره‌لرنده‌دخی بنه دیزه‌یی فرقه‌لریله سنبس . لهیب سواحل مریه ده جبور کبی عرب عشیرتلری مسکون وکافه‌سی زراعت وحراثتله مشغولدرلر اربیل قضاسی زراعت خصوصنده سائر قضالره تفوق ایتمش وبو صورتله موصل ایله بغدادك ذخیره انباری حکمنه کیرمشدر . محصولات عمومیه : بغدای . آرپا . پرنج . داری . دخن . مرجمك . ماش . هورتمان . سیسام کبی حبوبات زرعیه‌دن وپاموق وکندیر وامثالی مزروعات بستانیه‌دن عبارتدر .

بغدای محصولی هم کثرتلی وهمده رغبتلی اولدیغندن موصل وبغداد ایچون سنوی کلیتلی سوقیات واخراجات وقوعبولور قصانك نفوس محرره‌سی جدول مخصوصنده مقیددر .

اربیل قضاسنك ملحقات عمومیه‌سی

قرا	ناحیه وشعبه	
٧٠	٠	اربیل اطرافی قراسی
٤٨	١	سلطانیه ناحیه‌سی
٦٠	١	دیزه‌یی ناحیه‌سی
١٢٢	١	شمامك املاك امیریه شعبه‌سی
٣٠٠	٣	

كركوك سنجاغی ملحقاتنك اجمال عمومیسی

	قضاء	نواحی	قرا
كركوك قضاسی	١	٥	٣٦٣
رواندز »	١	٥	٣٩١
كوی سنجاق »	١	٢	٢٥٢
رانیه »	١	٠	٢٥٠
صلاحیه »	١	٢	١٥٦
اربیل »	١	٣	٣٠٠
	٦	١٧	١٧١٢

سلیمانیه سنجاغی

« سلیمانیه سنجاغنك احوال موقعیه وتقسیمات ملکیه‌سنه »

« دائرمعلومات »

« سلیمانیه » سنجاغی : ولایتك جهت شرقیه‌سنده وطاغلق براراضیده واقع در . اراضینك قسم شمالیسی زاب صغیر وقسم جنوبیسی دیاله نهرلری حوضه‌لرینه متعلق وقسم غربیسی نهر الادهم منابعنی محتوی اولوب بر قسمی دخی حدود ایرانیه‌ایله محادددر .

داخل ارضیده کی طاغلر « آزمر — قوبان « پیرکه » « طاشلیجه » « نوکه » « دولوران » « کوره‌دی » « خطیان » خال خالان « مرکه‌بان » « پیره‌مکرون » « قره طاغ » « سکرمه » « کویژه » « ژاژیله » ایله بونلرك فرعلرندن عبارت اولوب بو طاغلرك اکثرنده وخصوصیله مسافات بعیده‌یه شاهقه‌نما اولان (پیره مکرون) جبل جسیمنده شایان تصویر محللر پك چوقدر مع هذا اراضئ لوا یالکز طاغلردن عبارت اولمیوب (چامچمال) (سرچنارین) (زرد آباد) (شهرزور) کبی کبیروصغیر صحاری متعدده ومنبته‌یی وراغ تعبیرینه سزا کوزل ونزهین یایلری محصول آور وادیلری بیشه‌لر ایله مستور تپه‌لری . لا یعد منابع میاهیه‌یی بونلردن متحصل واراضینك عروق حیاتیه‌سی حکمنده بولنان انهار متعدده‌یی . الحاصل پك چوق محاسن طبیعیه‌یی جامع در .

بناءً علیه اراضینك هر طرفنده هرنوع محصولات زرعیه وفواکه واثمار نفیسه حصوله کلور . انجق محصولاتك مخرجی محدود واکثر نوعی داخله منحصر بولندیغله برابر اصول زراعت دخی ابتدائی بر حال وشکلده اولوب